imburgs agblad

Woensdag 16 september 1992 — 74e jaargang nr. 219.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,60

SERVICE VAN A TOT Z

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad. Zie pagina 30

Kabinet breekt belofte over werkvoorziening

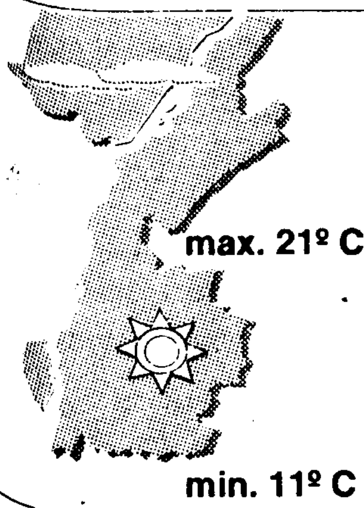
Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG – Het kabinet houdt vast aan het voornemen om de gelden voor de sociale werkvoorziening (wsw) zo mogelijk al in 1994 over te hevelen naar het Fonds Sociale Vernieuwing. Het kabinet heeft hierover een akkoord bereikt met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De decentralisatie naar het Fonds Sociale Vernieuwing (FSW) moet een bezuiniging van jaarlijks 250 miljoen gulden (bijna acht procent van het budget) opleveren. Onderzocht wordt of dit bedrag haalbaar is.

Het voornemen van het kabinet om de wsw-gelden al in 1994 naar het FSW over te hevelen is in strijd met een toezegging die staatssecretaris Elske ter Veld van Sociale Zaken op 1 april in een mondeling overleg deed aan de Vaste Kamercommissie voor Sociale Zaken.

Ter Veld moest beloven dat het kabinet pas in 1994 met een besluit over de overheveling van de wsw-middelen zou komen. Een brede Kamermeerderheid was beducht voor groot banenverlies in de sociale werkvoorziening door de bezuiniging ('efficiency-korting') van vijf tot tien procent die met de overheveling van de wsw-gelden gepaard gaat. Daardoor dreigde in Limburg tussen de 550 en de 1100 gehandicapten hun baan te verliezen.

Zie verder pagina 23
● Voor werkvoorziening dreigt forse korting

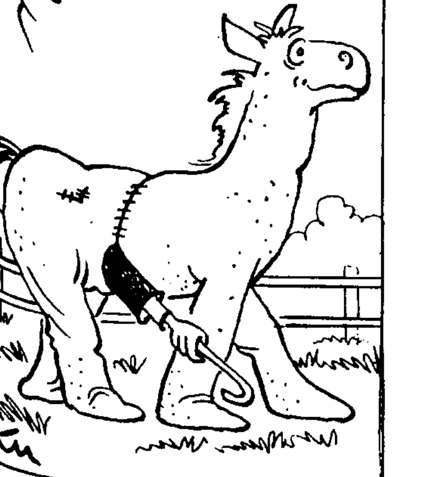
ZONNIG
Een hogedrukgebied trekt vandaag van zuidwest naar noordoost over onze omgeving. Hedenochtend zijn er nog enkele wolkenvelden maar in de middag overheerst de zon. De wind is zwak tot matig uit westelijke, later op de dag uit oostelijke richtingen. De zon laat het kwik vanmiddag oplopen tot rond 21 graden. Vannacht daalt de temperatuur naar 11 graden. De dagen na vandaag houden we die hogedrukinvloed en wordt het zelfs nog enkele graden warmer.

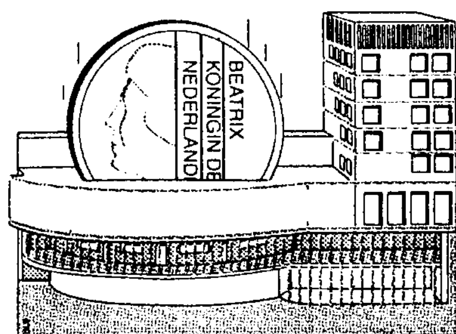
Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

VANDAAG:
zon op: 07.16 onder: 19.51
maan op: 21.00 onder: 12.18

MORGEN:
zon op: 07.17 onder: 19.49
maan op: 21.36 onder: 13.28

Nieuwe mogelijkheden draf- en renbaan

Scheppen van meer banen krijgt prioriteit in Miljoenennota

Werkgelegenheid centraal

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het scheppen van meer banen is de rode draad in het kabinetsbeleid voor 1993 zoals dit naar voren komt uit de Miljoenennota 1993 en de Troonrede die gistermiddag door koningin Beatrix werd uitgesproken. De reacties van politieke partijen en sociale partners op de plannen van het kabinet zijn verdeeld.

Het kabinet wil door middel van een btw-verlaging met 1 procent de inflatie drukken. Daardoor kunnen looneisen in de cao-onderhandelingen lager uitvallen, hetgeen de banengroei ten goede moet komen. Specifieke werkgelegenheidsmaatregelen kondigt het kabinet niet aan, ook al loopt de werkloosheid met 5.000 op tot 305.000.

In het inkomensbeeld is er 'grosso modo' koopkrachtbehoud voor degenen die op een uitkering of minimumloon zijn aangewezen. Mensen met inkomens van 90.000 gulden bruto en meer gaan er 1,6 procent in koopkracht op vooruit.

CDA-fractieleider Brinkman liet weten de begroting 'verantwoord en verdedigbaar' te achten. Hij riep kabinet, werkgevers en vakbonden op elk hun eigen verantwoordelijkheid te nemen om het aantal banen verder te laten toenemen.

Zijn PvdA-collega Wöltgens noemde de Miljoenennota 'degelijk'. De PvdA'er bepleitte extra beleidsmaatregelen om de banengroei verder te stimuleren. De sociaal-democraat zei dat werkgevers en vakbonden af moeten zien van te hoge loonstijgingen.

Onaanvaardbaar

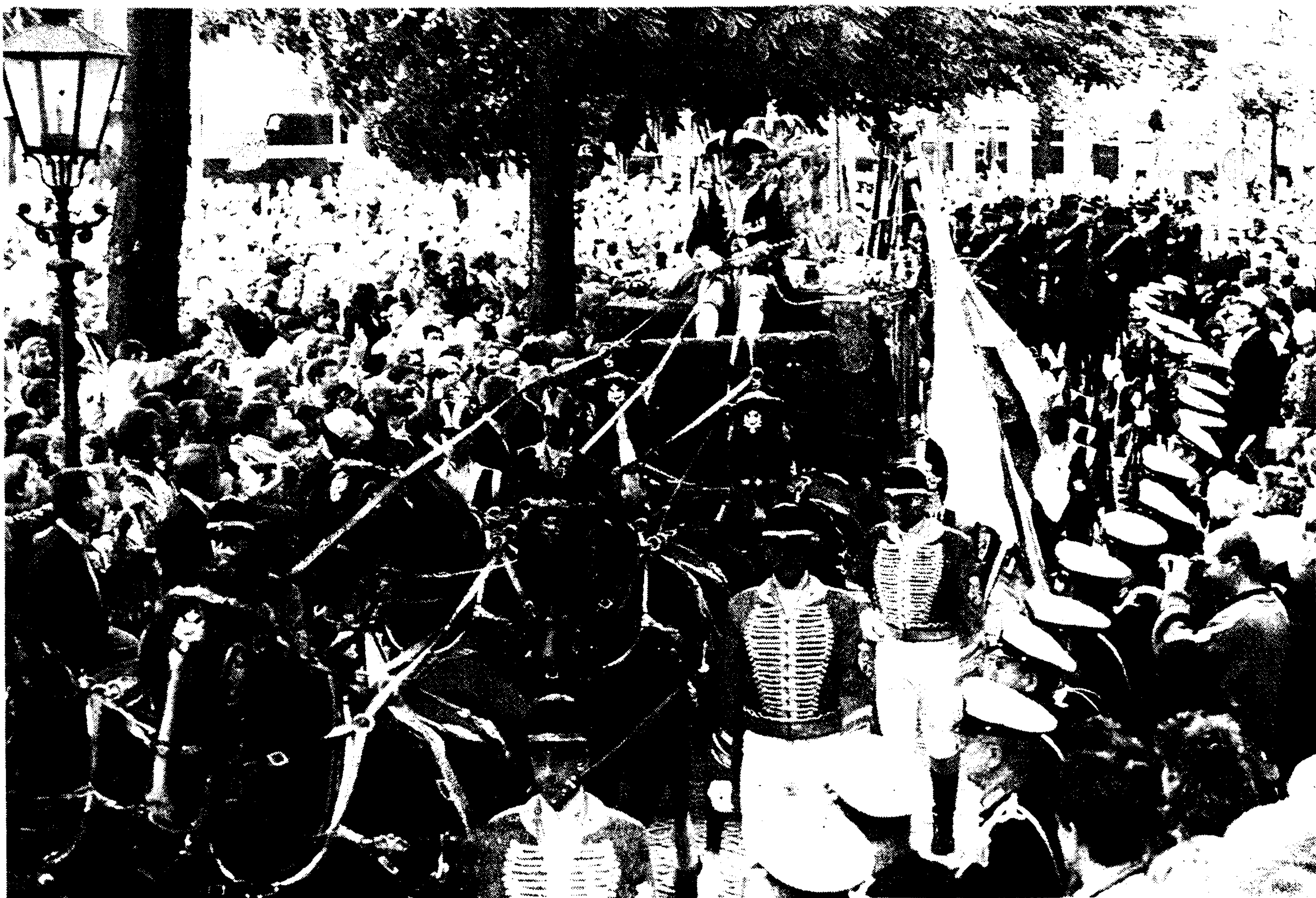
Namens de grootste oppositiepartij VVD liet Kamerlid De Korte weten dat het kabinet alleen de rit wil uitzitten. De liberaal hekelde het gemillimeter over koopkrachtplaatjes. In plaats daarvan had de tijd beter kunnen worden besteed aan het uitdenken van plannen die voor meer banen zouden zorgen.

D66-leider Van Mierlo noemde het beeld dat uit de stukken oprijst 'neutraal en kleurloos'.

FNV-voorman Stekelenburg haalde fel uit naar het kabinet. Er worden geen initiatieven genomen om de oplopende werkloosheid te keren, terwijl de inkomensverschillen worden vergroot. „Onaanvaardbaar”, aldus de FNV'er.

Het werkgeversfront is verdeeld. Het VNO prees het kabinet en de plannen voor 1993 als „een stap in de goede richting”. Het NCW meende daarentegen dat het kabinet zich ten onrechte rijk rekent.

Zie ook pagina 18
● Verdeelde reacties

● *Drie schutters- en muziekgezelschappen gaven Prinsjesdag gisteren een Limburgs tintje. De Koninklijke Oude Harmonie Eijsden, schuttersgilde St.-Antonius Abt uit Mook en schutterij St.-Joseph uit Buchten waren naar de residentie getogen op uitnodiging van de provincie Zuid-Holland. Die nodigt ieder jaar een provincie uit om zich te presenteren. De Limburgers kweten zich met de nodige humor, maar ook met gepaste ernst van hun taak. Op de foto: de gouden koets trekt langs de schutters van Buchten (met witte pet).* Foto: FRED ERNST

Politiecommissaris trekt kandidatuur in

Sittardse politiechef ziet af van promotie

DOOR HAN BRINKMAN

SITTARD – De Sittardse politiecommissaris E. Nicoll heeft zich teruggetrokken als kandidaat voor de functie van districtschef. Daarmee ziet hij af van een promotie van korpschef van de Sittardse gemeentepolitie naar chef van het nieuw te vormen politiekorps van de zeven gemeenten in de Westelijke Mijnstreek. Voor deze nieuwe functie, die op 1 april 1993 officieel ingaat, was Nicoll volgens ingewijden de belangrijkste kandidaat.

Nicoll geeft nu leiding aan een korps van circa 100 mensen. Bij de vorming van de regiopolitie (fusie gemeente- en rijkspolitie) ontstaan in Zuid-Limburg vier districten die elk een districtschef krijgen. De Sittardse politiecommissaris die belast werd met het projectmanagement van district vier (Westelijke Mijnstreek) werd in politiekringen gezien als de beoogde chef van dat district.

De politiecommissaris was gisteren niet bereikbaar om zijn besluit toe te lichten. Het is niet bekend of hij zich uit eigen beweging heeft teruggetrokken. De leiding van de politieregio Zuid-Limburg wilde het besluit van Nicoll bevestigen noch ontkennen.

De Sittardse politiechef is sinds kort in opspraak, zowel door zijn deelneming in het opleidingsinstituut OPB als het softwarebedrijfje Softpol. De eigenaren van Softpol in Munstergeleen hebben inmiddels het bedrijf met ingang van 11 september opgeheven.

Softpol was volgens commissaris Nicoll een slapende vennootschap die was opgericht om computerprogrammatuur te ontwikkelen voor de politie. Toen vorige week bekend werd dat Nicoll mede-vennoot van Softpol was, kondigde hij meteen aan dat bedrijf op te heffen.

Bij het Opleidingsinstituut voor Politie- en Beveiligingspersoneel (OPB) in Sittard blijken nog twee leden van het gezin Nicoll werkzaam te zijn, onder wie diens zoon A. Nicoll. Deze is ambtenaar van de afdeling verkeerszaken van de gemeente Sittard. Volgens een woordvoerder van de gemeente heeft het college van burgemeester en wethouders aan de zoon toestemming gegeven voor het geven van lessen aan OPB-cursisten.

Zie verder pagina 11
● Onderzoek naar chef Sittardse politie

Engelse militairen weg uit Roermond

DOOR RENÉ ROOSJEN

ROERMOND – Aan het verblijf van Engelse militairen in Roermond, komt na 17 jaar een einde. Het ministerie van Defensie heeft via het family-office van de Royal Air Force (RAF) in Düsseldorf, die ondermeer de behuizing van de militairen regelt, het huurcontract met de Roermondse bouwvereniging St.-Jozef opgezegd. Het gaat om 127 woningen die grotendeels in de Platenbuurt in de wijk Donderberg liggen. Een tiental woningen staat in een aangrenzende wijk.

De militairen die daar nu met hun gezinnen wonen, zijn allemaal gestationeerd op de RAF-basis Brüggen. In het kader van de ontspanningspolitiek wordt de vliegbasis Wildenrath afgebouwd, waardoor daar woonruimte vrijkomt om de militairen uit Brüggen te huisvesten.

Zie verder pagina 11
● Vertrek staat los van IRA-aanslagen

Militair opent vuur op omstanders

Afgewezen minnaar schiet meisje dood

MIDDELHARNIS – Een 21-jarige beroepsmilitair heeft gisteravond rond kwart over acht in Middelharnis een 15-jarig meisje doodgeschoten. De man opende volkomen onverwacht het vuur op vier fietsende meisjes, onder wie het slachtoffer. Een ander meisje, ook 15 jaar, is met een schotwond in een arm opgenomen in een ziekenhuis in Dirksland. De schutter opende vervolgens het vuur op omstanders, waarbij niemand gewond raakte. De dader, net als het slachtoffer afkomstig uit Middelharnis, is ter plekke gearresteerd.

Aanleiding tot de schietpartij is volgens de politie in Middelharnis het feit dat het dodelijke slachtoffer eerder de toenaderingspogingen van de man had afgewezen. Het meisje had de militair enkele dagen geleden nog duidelijk gemaakt niet gediend te zijn van zijn avances. De 21-jarige plaatsgenoot zou de scholiere daarna verschillende keren hebben lastiggevallen.

Druk

Gisteren fietste het slachtoffer met drie vriendinnen op de Oosthavendijk, een park dat druk bezocht wordt door fietsers en wandelaars. Op enkele tientallen meters afstand dook de man ineens op, trok een wapen en schoot in eerste instantie in de grond. Direct daarna schoot hij gericht op het viertal waarbij één van hen in de arm werd geraakt. Zij viel van haar fiets maar wist in de ontstane paniek achterop de fiets van een vriendinnetje te ontkomen.

De dader richtte zijn vuurwapen vervolgens op het 15-jarige slachtoffer. Vervolgens schoot hij zijn wapen leeg op omstanders en passerende auto's. Waarna hij zich gewillig door de politie liet arresteren.

Vast staat dat de militair bij de schietpartij geen gebruik heeft gemaakt van een dienstwapen. Volgens een woordvoerder van de politie maakte hij geen echt verwarde indruk en was hij zich direct na zijn arrestatie heel bewust van hetgeen is gebeurd. Vermoedelijk zal hij vandaag worden overgeleverd aan de Koninklijke Marechausse.

Max van der Stoel Hoge Commissaris voor minderheden

DEN HAAG – Oud-minister van buitenlandse zaken Max van der Stoel wordt binnenkort benoemd tot Hoge Commissaris voor de Minderheden. Dat maakte de huidige minister van buitenlandse zaken Van den Broek gisterochtend bekend.

„Voor zijn kandidaatstelling hebben we de steun van alle twaalf landen van de EG”, aldus Van den Broek.

De Hoge Commissaris voor de Minderheden is een nieuwe functie die is ingesteld door de CVSE, de conferentie voor veiligheid en samenwerking in Europa. Daarbij zijn naast de Europese landen ook de VS, Rusland en Canada aangesloten.

De Hoge Commissaris voor de Minderheden krijgt als taak het vroegtijdig signaleren van problemen rond minderheden. Daarmee moeten regionale conflicten en crisissituaties, zoals nu in het voormalige Joegoslavië, worden voorkomen. De post van Hoge Commissaris voor de Minderheden is een volledige baan. Daarom treedt Van der Stoel terug als lid van de Raad van State.

Zie verder pagina 5
● Ondiplomatieke diplomaat is bestand tegen modder

ld-cd

DOOR LAURENS SCHELLEN

Throwing Muses – Red Heaven (4 AD)

Het zal op een blauwe maandag zijn geweest dat Kristin Hersh zich zo'n jaar of vijf geleden liet ontvallen dat 'our music is so much bigger than us.' Zonder het zelf te beseffen gaf de zangeres-gitariste-componiste en dus spil van de Throwing Muses haar gevleugelde uitspraak een profetische lading mee. Het had immers maar een haartje gescheeld of het Amerikaanse (folk)punkrock-kwartet was voorgoed kopje onder gegaan aan zijn eigen muzikale zwaartekracht. Eerst gaf bassiste Leslie Langston er de brui aan, terwijl begin dit jaar tweede zangeres annex gitariste Tanya Donelly manmoedig besloot zich maar eens te ontworstelen aan Hersh' artistieke dictatuur. Donelly kroop uit haar kooi en ging maar meteen aan de slag met haar eigenhandig geformeerde band Belly. Een formatie die op haar onlangs verschenen debuutalbum heel wat lichtvoetiger klinkt dan de grillige, neurotische Muses-sound.

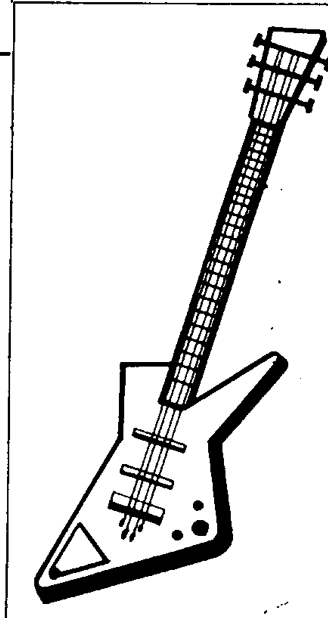
Enfin, alles wees dus op een wisse dood van de tot duo ineengeschrompelde Throwing Muses. Maar Hersh voelde hoegenaamd niets voor een dure rouwadvertentie en sleurde oude getrouwe Narcizo met drumkit en al de studio in. Red Heaven doopte ze het resultaat, dat beslist niet tegenvalt. Toeval of niet – wie Hersh een beetje kent, zweert uiteraard bij het laatste –, maar anno '92 klinken de Muses aanmerkelijk minder gejaagd en onrustig dan ten tijde van Donelly. Het is alsof Hersh haar voormalige maatje fijntjes met de neus op de feiten wil drukken. Zo in de trant van: wat jij kunt, kan ik ook, maar dan nét ietsje beter. De dertien songs op Red Heaven, natuurlijk weer zonder uitzondering van de hand van Hersh, klinken uitgebalanceerder en zo nu en dan zelfs 'poppier' dan ooit. Veel prettiger nog is echter de constatering dat deze natuurlijke rijping geenszins ten koste gaat van de emotionele lading en zeggingskracht van de nummers, hoe dan ook het meest doeltreffende wapen van de Muses. Ook tekstueel lijkt Hersh allerminst aangedaan door het vertrek van haar vroegere kameraden. De thema's kenmerken zich nog steeds door een afwisselend ironische en surrealistische inslag. Wat te denken van speelse trouvailles als: 'You carry rocks in your head/and I pitch them/without warning'. Jammer alleen dat lang niet alle staaltjes van deze prikkelende Muses-poëzie op de cd-flap te volgen zijn. De in quasi-barokke en nauwelijks te ontwarren letters afgedrukte songteksten worden op de hoes opgevoerd als het resultaat van noeste huisvlijt van Narcizo. Maar ach, het is eigenlijk het enige Muses-experiment dat faliekant mislukt is. Benieuwd trouwens of dát binnenkort weer betekent dat Hersh in d'r eentje verder moet...

The Dubrovniks – Chrome (PIAS)

De Australische Dubrovniks stonden al lang en breed op de planken toen de gruwelen van de Joegoslavische burgeroorlog in alle hevigheid oplaaiden. Benepen moraalpredikers hoeven dus niet bevreesd te zijn voor 'alweer zo'n lelijk rockbandje' dat tuk is op een macabere naamsverwijzing. Op zijn eerste twee albums grossierde dit kwartet in gespierde en bijzonder aanstekelijke punkrock. Ook op het kakelverse Chrome gaan de 'wild boys' weer heftig te keer. Zij het dat ze de punk- dit keer voor powerrock hebben ingewisseld. Een lichte koerswijziging, die op een handjevol van de elf songs alleszins te pruimen is. Nou die andere helft nog.

'Wij zijn erop uit de mensen informatie te geven'

The Shamen leidt mensheid naar derde millennium

Dansmuziek heeft vele onverwachte gezichten. Neem nou The Shamen: begonnen als een psychedelische gitaarband, grijpt men nu terug naar oude sjamanistische waarden, om zo andere realiteiten te leren kennen en de mensheid heelhuids naar het derde millennium te leiden.

Ooit was The Shamen een gitaarband uit Glasgow, die de aloude psychedelica van de jaren zestig in ere hield en onderweg wat hedendaagse dansritmes oppikte. Dat leidde tot het duo The Shamen: oprichter Colin Angus en bassist Will Sin (eigenlijk Sinnot) die zich op hi-tech elektronica stortten, met 'En-Tact' een interessante moderne dansplaat maakten en enkele hits scoorden. Na de tragische verdrinkingsdood van Sin bestaat The Shamen uit Angus en rapper-programmeur Mr. C., die al eerder een paar remixen opluisterde.

● *De nieuwe sjamanen van de pop: The Shamen.*

DOOR JACOB HAAGSMA

„Het was moeilijk om door te gaan", vertelt Mr. C. over de tijd vlak na Sins tragische dood. „Maar we moesten verder, sterk zijn. Will was een echte shamaan. Hij is nog steeds bij ons, we weten dat zijn geest er is. We zijn gegroeid en gerijpt na die ongelukkige ervaringen en geëvolueerd in de Shamen van vandaag de dag. We gaan door in een positieve geest."

Deze week verschijnt de nieuwe Shamen-cd Boss Drum, waarvoor de hit LSI (met de bezielde vocalen van gastzangeres Jhelisa Anderson) als lokkertje fungeerde. De plaat staat in het teken van de herleving van het sjamanisme. Met als meest opvallende nummer het acht minuten durende Re-Evolution, waarop de Amerikaanse denker Terence McKenna (auteur van de boeken Food Of The Gods en The Archaic Revival) de oeroude sjamanistische rituelen verbindt met de hedendaagse danscultuur en met de toekomst van het mensdom.

De titel 'Boss Drum' verwijst ook naar het sjamanistische gedachtengoed: de sjamaan is bij vele oude natuurvolkeren de middelaar met de geesten. „Boss Drum is een woordspeling op 'bassdrum', en verwijst naar de boss, het beste. De drum heeft altijd centraal gestaan in de sjamanistische rituelen. De sjamaan geneest zijn stam met behulp van zijn trommel, met ritmes. De mensheid danst al sinds de prehistorie. Dansen brengt je in een veranderde staat van bewustzijn. Daarom is house zo populair, het zijn *tribal drums*."

Een Shamen-concert, of *Progeny* zoals dat bij de heren heet, kunnen we zien als een hedendaags sjamanistisch ritueel. Niet alleen muziek, maar ook geavanceerde licht- en lasershows, videoprojecties en andere visuele fratsen moeten de toeschouwer meenemen op een reis die hij niet vergeet, belooft Mr. C. The Shamen als moderne sjamanen dus.

„Wij zijn er op uit om de mensen informatie te geven. Op allerlei niveaus."

Daarom is hij erg geïnteresseerd in *virtual reality*, maar over de vorm die dat begrip nu heeft aangenomen - flauwe videospelletjes - toont hij zich teleurgesteld. „Als ik praat over virtual reality heb ik het over een soort tweede huid, waarmee je dingen kunt zien, horen, voelen, ruiken, proeven. Man, dat zou ongelooflijk zijn. Een ideaal communicatiemiddel. Ik weet zeker dat de autoriteiten er al veel verder mee zijn dan ze willen toegeven. Ze zijn er tenslotte al lang genoeg mee bezig geweest."

Escapisme

Maar riekt dat niet allemaal naar escapisme, naar naïeve jaren-zestig-romantiek? Heeft de mens aan deze ene werkelijkheid niet genoeg? „Wat is deze werkelijkheid? Constant luisteren naar de 96 Megahertzband op de FM. Het is goed om zo nu en dan een ander station op te zetten, om andere realiteiten onder ogen te zien. Dan kun je deze beter te lijf. En er zijn inderdaad raakvlakken met het gedachtengoed van de jaren zestig, maar wij zijn veel minder naïef, veel apocalyptischer. We gebruiken de technologie en we gebruiken de ritmes, dat gebeurde toen amper. Het idee dat heden, verleden en toekomst één zijn, dat hadden ze toen ook nog niet."

Hoe dan ook, uiteindelijk gaat het bij deze nieuwe sjamanen om het redden van de wereld zoals wij die kennen. „Laten we niet zo naïef zijn om te denken dat we met zijn allen naar een andere planeet kunnen verhuizen als we deze naar de verdommenis hebben geholpen. De nieuwe sjamanen moeten de mensheid het derde millennium in leiden, we moeten evolueren naar een nieuwe beschaving."

'Grote Prijs' weer van start

HEERLEN – De Grote Prijs van Nederland gaat op 25 september (Zaandam) en 26 september (Groningen) van start. Uit de bijna 700 inschrijvingen voor het belangrijkste muziekconcours voor beginnende Nederlandse popgroepen zijn dit maal 121 bands geselecteerd.

De groepen maken in zestien voorronden uit wie doorstroomt naar de semi-finales. De finale van de Grote Prijs vindt zoals elk jaar ook nu weer plaats in het Amsterdamse muziekcentrum Paradiso, op 12 december.

Behalve de winnaar wijst de jury van de Grote Prijs uit alle voorronden ook nog acht 'runners-up' aan die de kans krijgen zich te meten met de andere halve-finalisten.

Fenix

Het speelschema van de voorronden: Drieluik (Zaandam) 25 september; Simplon (Groningen) 26 september; Fenix (Sittard) 2 oktober; De Boerderij (Zoetermeer) 3 oktober; Het Paard (Den Haag) 10 oktober; De Box (Hoogeveen) 16 oktober; 't Beest (Goes) 17 oktober; Willem II (Den Bosch) 23 oktober; Gigant (Apeldoorn) 24 oktober; Hedon (Zwolle) 30 oktober; Sfinks (Heerenveen) 31 oktober; LVC (Leiden) 7 november; Paradiso (Amsterdam) 8 november; Patronaat (Haarlem) 13 november; Paspartoe (Emmeloord) 14 november.

De halve finales zijn op 27 november (Nighttown Rotterdam), 28 november (Tivoli Utrecht) en 29 november (Swing Nijmegen).

'Levende legende' Lonnie Mack op Bluesin' Geleen

● *Levende blueslegende Lonnie Mack reist volgende week af naar Geleen.*

Van onze verslaggever

GELEEN – Onder het niet zo bijster originele motto 'Cultuur Puur' voltrekt zich op woensdag 23 september in de Geleense Hanenhof voor de tweede maal Bluesin' Geleen. De Stedelijke Stichting Sociaal Cultureel Werk Geleen, die opnieuw tekent voor de organisatie, heeft een tweetal tot de verbeelding sprekende bluesvedetten uit Amerika weten te strikken.

Vanaf half negen 's avonds zullen achtereenvolgens Paul Orta & The Kingpins, *featuring* U.P. Wilson, en niemand minder dan gitarist annex levende legende Lonnie Mack de planken bestormen. Kaartjes voor deze bluesbelevenis kosten twintig gulden in de voorverkoop. Aan de avondkassa betaal je vijf gulden meer. Ook telefonisch reserveren is mogelijk (☎046-749726, vragen naar Daan Prevoo).

Eric Clapton bij winnaars MTV-prijzen

HEERLEN/LOS ANGELES – Veteraan-rocker Eric Clapton en de Red Hot Chili Peppers zijn in Los Angeles bekroond met MTV-prijzen voor de beste muziekvideo's.

De Peppers kregen de prijs voor Under The Bridge, als de beste muziekvideo en beste groep en Clapton als beste mannelijke artiest voor zijn Tears In Heaven. De gitarist, wiens carrière inmiddels dertig jaar omspant, versloeg de mede-genomineerden John Mellencamp, Tom Petty, Bruce Springsteen en Weird Al Yankovic van de pastiche op Nirvana.

Andere winnaars bij de langdurige feestelijke uitreiking waren Metallica met Enter Sandman voor de beste hardrock-video en Arrested Development, wier Tennessee tot beste rap-video werd uitgeroepen.

Televisiekijkers in meer dan honderd landen konden de uitreiking van de prijzen en optredens van Clapton, Black Crows, Bobby Brown, Def Leppard, En Vogue en de Peppers op de buis volgen. De aankondiging van de andere prijzen liet nog op zich wachten. De genomineerden voor de beste video-presentatie van een vrouwelijke artiest waren Tori Amos voor Silent All These Years, Annie Lennox met Why, Madonna's Holiday en Vanessa Williams met Save The Best For Last.

Vuurproef voor Sittards rockduo

Van onze verslaggever

SITTARD – Het kersverse Sittardse rockduo Apogee heeft een eerste proeve van bekwaamheid afgelegd. Die heeft de vorm gekregen van een 25 minuten durende *promotape*, waarop zeven eigenhandig gecomponeerde songs te vinden zijn.

Apogee is het nieuwste project van toetsenist Franck Faber, beter bekend als lid van de Belgische hardrockformatie Stingray, en Speedica-gitarist Marcel Coenen. Zelf prefereren Faber & Coenen een nogal ruime omschrijving van het genre waarbinnen Apogee zich beweegt: 'psychedelische gitaar-georiënteerde rock met fusion, metal, funk & Afrikaanse invloeden'.

Komende zaterdag 19 september beleeft de nieuwbakken band zijn podiumdebuut. Plaats van handeling is de Sittardse platenzaak Music Machine, aanvang 16.30 uur.

popagenda

SEPTEMBER

- 17 Piektheater Sittard, Bram Vermeulen (20 u.) en Hans Dulfer & Tough Tenors (22 u.)
- 17 VK Brussel, Redd Kross
- 18 Kajuit Landgraaf, Vengeance (afscheidstour) en Flyer
- 18 Charley's Valkenburg, Red Hot
- 19 Countryhome Jan van Cep Amstenrade, Topless
- 19 Grand Theater Landgraaf, Johnny G & The Farao's
- 19/20 D'n Turk Vilt, Fietsefreem
- 19 Piektheater Sittard, Gé Reinders & The Spades (23 u.)
- 19 Feesttent Venlo, WW-Band
- 20 Piektheater Sittard, 'Henny Houseman Show' met de WW-Band (14 u.) en Boogie Boy (2? u.)
- 20 Centrum Cocarde Valkenburg, Vivelevink
- 21 cafe Sportzicht Borgharen, Vivelevink
- 23 Hanenhof Geleen, Bluesin' Geleen met Paul Orta & The Kingpins en Lonnie Mack
- 23 Vooruit Gent (B.), Body Count
- 25 Fenix Sittard, The Neon Judgement
- 25 Exit in G Landgraaf, SFEQ
- 25 The Curve Echt, Ojé-pop met Kachuk Whop, Psychotrip, Rub-a-dub-dub
- 26 Vrijthoftheater, Richard Thompson
- 26 High Chaparel Berg a/d Maas, Red Hot
- 26 Grand Theater Landgraaf, Hot City Blues Band
- 28 Maaspoort Venlo, Richard Thompson
- 28 Paleis voor Schone Kunsten Brussel, The Neville Brothers
- 28 't Engelke Weert, Red Hot
- 29 Rijnhal Arnhem, Toto
- 29 VK Brussel (B.), The Lemonheads
- 29 cafe Gotcha Weert, Vivelevink
- 30 Vorst Nationaal Brussel (B.), Julio Iglesias

OKTOBER

- 1 Vooruit Gent (B.), Danzig
- 1/2 Ahoy Rotterdam, The Cure
- 2 feesttent Boukoul (Swalmen), Janse Bagge Bend
- 2 VK Brussel, Kong
- 2 Ahoy Rotterdam, The Cure
- 3/4 Ahoy Rotterdam, Toto
- 5 Muziekcentrum Utrecht, Michael Brook
- 6 Vooruit Gent (B.), Throwing muses
- 9 Brielpoort Deinze (B.), Melissa Etheridge
- 9 Unitas Brunssum, Sadus en Cyclone
- 9 Turfschip Breda, Dubliners
- 9 Veronicaboot Maastricht, Vivelevink
- 10 dancing Housmans Montfort, Vivelevink
- 10 Ahoy Rotterdam, Melissa Etheridge
- 11 feesttent Oirsbeek, WW-Band
- 11 Boerderij Hazendans Maastricht, Fietsefreem
- 12 Vooruit Gent (B.), Suicidal Tendencies
- 12 't Leyenhuis Wijlre, Fietsefreem
- 13 Globe Beek, Fietsefreem
- 14 Zaal Marcel Heythuysen, Fietsefreem
- 15 Schouwburg Sittard, festival met The Cropdusters, The Buttermountain Boys en Kith & Kim
- 16 Limburghal Genk (B.), Megadeth en Pantera
- 16 Eldorado Spaubeek, Vivelevink
- 18 VK Brussel, Eek-a-mouse
- 18 Kajuit Landgraaf, Vengeance en Flyer
- 19 RAI Amsterdam, Al Jarreau
- 19 Ahoy Rotterdam, Toto
- 20 Ahoy Rotterdam, Chris de Burgh
- 22 VK Brussel, The Chills
- 23 Hanenhof Geleen, Walter Trout Band
- 24 Sporthal Randwijck Maastricht, Willy Deville & Band en John Hammond
- 24 Zaal Marcel Heythuysen, WW-Band
- 24 Doelen Rotterdam, Al Jarreau
- 27 VK Brussel, Galliano
- 29 VK Brussel, Thee Hypnotics
- 30/1 Jazz Mecca Maastricht
- 31 Brielpoort Deinze (B.), Futurama met o.a. Ministry, PJ Harvey, Dead moon en New Fast Automatic

Oplossing van gisteren

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen

Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Algemeen 045-739911
Piccolo-advertenties 045-719966

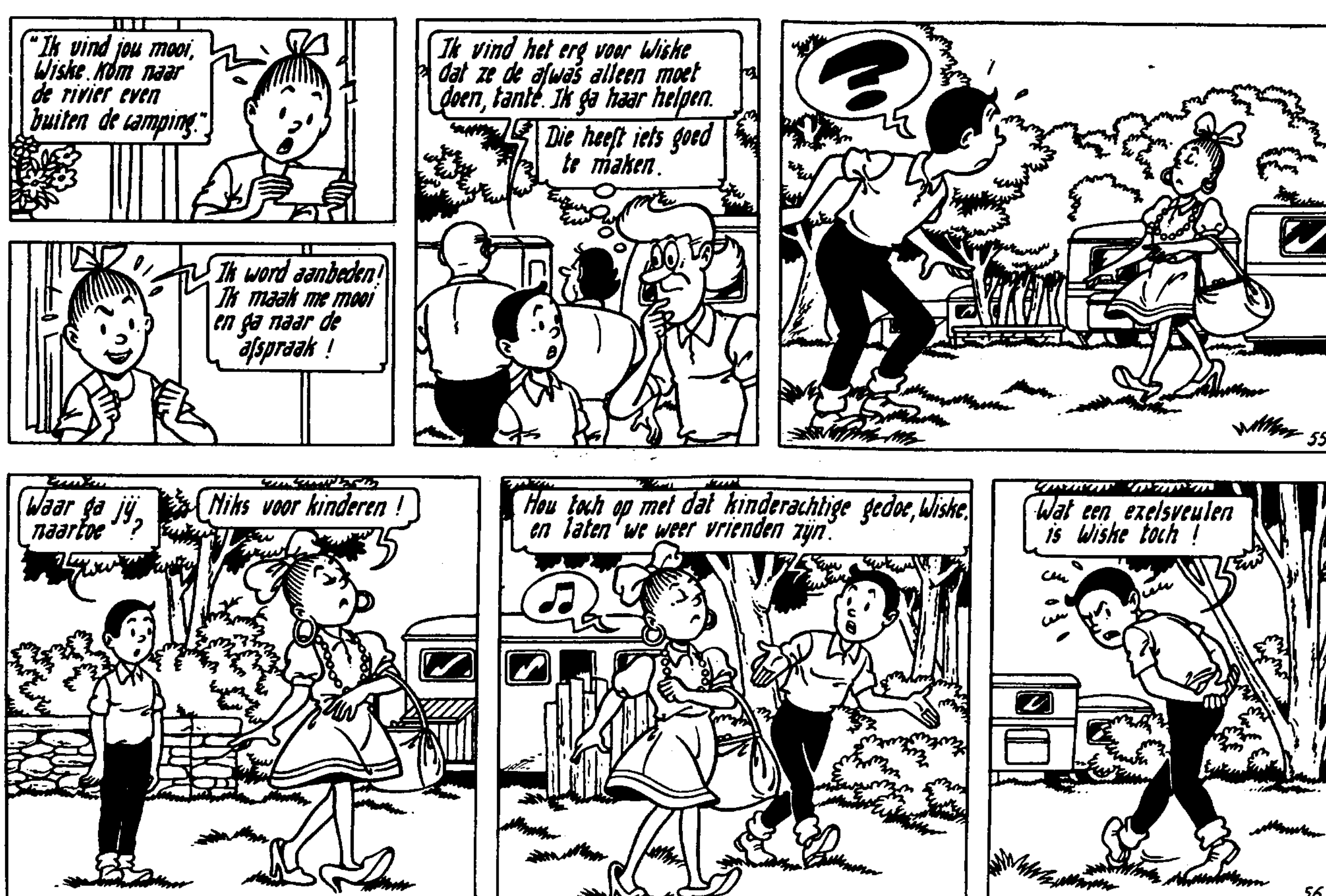
Fax:
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364
Redactie 045-739264

Banken:
ABN Bank Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746868
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045-452932/455506
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij vooruitbetaling te voldoen
bij automatische betaling:
per maand ƒ 27,45
per kwartaal ƒ 82,35
Per acceptgiro:
per maand ƒ 28,45
per kwartaal ƒ 83,35
losse nummers ƒ 1,60
Bfr. 30

het kristallen kasteel

recept

Witte bonenschotel met chorizo

DOOR HUUB MEIJER

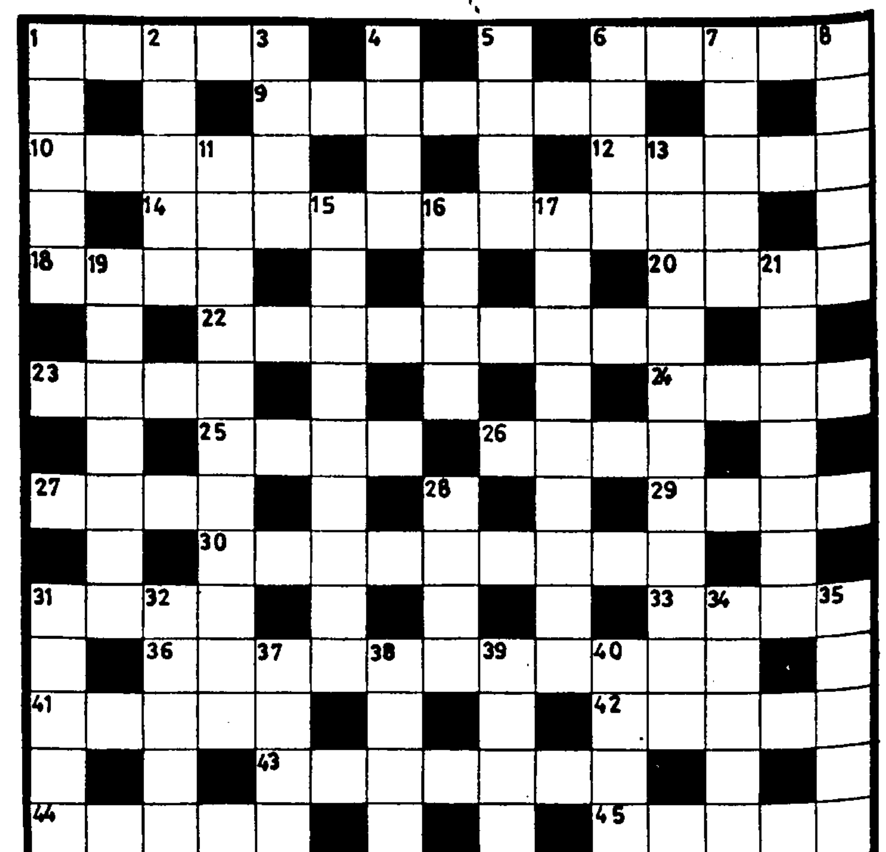
Chorizoworst is nu ook in grote supermarktketens en delicatessenzaken verkrijgbaar.

Benodigdheden: 3 el olijfolie, 3 volle el zilveruitjes, 1 teen knoflook, 350 g chorizoworst, 2 grote blikken bonen in tomatensaus, 1 tl Provencaalse kruiden, 1 el fijngehakte peterselie, 1 el Limburgse mosterd, 3 el paneermeel, 3 el geraspte kaas en klontje boter.

Spoel zilveruitjes in zeef af en laat ze uitlekken. Pel de teen knoflook en snijd chorizo in grove stukken. Verhit olie en fruit hierin eerst zilveruitjes rondom aan, knijp vervolgens teen knoflook boven uitjes uit en voeg dan de stukken Spaanse worst toe. Fruit dit alles enkele minuten en voeg dan de blikken witte bonen toe, de kruiden, de mosterd en laat dat geheel door en door warm worden.

Verwarm ondertussen de grill van de oven even voor. Laat de bonen in een ovenschaal glijden en bestrooi de schaal met de geraspte kaas en het paneermeel. Leg hier en daar een flintertje boter en laat de schotel zolang onder de grill staan tot de bovenkant mooi goudbruin en krokant is.

puzzel van de dag

Horizontaal: 1. melkwijn; 6. metaal; 9. bloedverwanten v. vaderszijde; 10. treurspel; 12. wafeltje; 14. verrukkelijk; 18. Arabisch hoofd; 20. afwas; 22. 1e zondag na Pasen (Lat.); 23. teleurstellend; 24. Eur. hoofdstad; 25. drooginrichting; 26. pl. in Hongarije; 27. vlek; 29. eetgerei; 30. geestvervoering; 31. god v.d. liefde; 33. éénmaal; 36. waarneembare ziekteverschijnselen; 41. leer v.h. heldendicht; 42. vaarwel (Fr.); 43. evennachtslijn; 44. god v.d. zee (Germ. myth.); 45. in de toekomst.

Verticaal: 1. menigte vee; 2. mooi; 3. snipachtige vogel (volksnaam); 4. tegen (Lat.); 5. woonplaats; 6. stengeldeel; 7. dans; 8. vogelrustplaats; 11. inlegwerk in hout (Fr.); 13. als voorbeeld; 15. opsnijder, bluffer; 16. deel v.d. hand; 17. lengte tussen een planeet en de zon (sterrenk.); 19. de kleinste waarde; 21. rolroer (v.e. vliegtuig); 28. plaats, plekje; 31. welpenleidster; 32. onderste gedeelte v.e. dak; 34. landsverordening; 35. deel v.e. fiets; 37. eekhoorn; 38. gelukje; 39. zoutachtig; 40. graaf (Eng.).

Pitbull moet uitsterven

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De pitbull-terriërs moeten in ons land definitief uitsterven. Staatssecretaris Gabor van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij wil houders van deze kwaadaardige honden verplichten hun dieren te laten steriliseren, waardoor ze na verloop van tijd via uitsterving uit ons land verdwijnen.

Gabor grijpt de nieuwe Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren aan om diersoorten aan te wijzen waarvoor een fok-, houd- import- en handelsverbod geldt. Het gaat om dieren die gevaarlijk zijn voor mens of dier. In november 1990 heeft Gabor de Tweede Kamer laten weten pitbulls te willen verbieden. De belangrijkste reden daarvoor was een drietal ongelukken met dodelijke afloop. De Gezondheids- en Welzijnwet voor Dieren wordt deze week in de Eerste Kamer behandeld.

Het fokken en houden van pitbulls wordt nu verboden. Voor bestaande honden geldt het houdverbod niet wanneer aan drie voorwaarden wordt voldaan. De dieren moeten zijn geregistreerd en gemerkt, gemuilkorfd en aangelijnd op de openbare weg en onvruchtbaar zijn gemaakt.

Binnen tien weken nadat de regeling in werking is getreden moeten alle bestaande pitbulls ter identificatie zijn aangemeld en onvruchtbaar gemaakt.

Voor andere gevaarlijke hondensoorten wordt gewerkt aan een gedragstest. Het gaat hier om de Fila Brasileiro, de Dogo Argentino en de American Staffordshire Terrier. Als deze honden met goed gevolg de gedragstest hebben doorstaan, wordt overwogen hen van het fok- en houdverbod uit te zonderen. Verwacht wordt dat de test in december 1993 zal zijn afgerond.

'Grenzen opvang van ex-Joegoslaven bereikt'

Geen vluchtelingen meer naar Nederland

DEN HAAG – Nederland is niet van plan meer Joegoslavische vluchtelingen uit te nodigen dan de ongeveer 2.200 die de afgelopen weken toestemming hebben gekregen hierheen te komen. Door gezinshereniging kan dit aantal nog oplopen tot ongeveer 3.000, maar daarna is het gebeurd. Staatssecretaris Kosto heeft dit gezegd bij de presentatie van de justitiebegroting.

Nederland is overigens wel van plan extra geld en materieel beschikbaar te stellen voor opvang van vluchtelingen in de regio zelf. De Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen heeft de Westerse regeringen twee weken geleden gevraagd voor dat doel nog eens zo'n 900 miljoen gulden bij te dragen. Een kabinetsdelegatie vergadert nog deze week over de vraag welk deel Nederland daarin zal nemen.

Het beleid van de UNHCR is erop gericht de vluchtelingen zo dicht mogelijk bij de brandhaarden op te vangen. Nederland steunt dit beleid. Mocht de UNHCR Nederland desondanks vragen meer vluchtelingen op te nemen, dan zal hier hoogstwaarschijnlijk niet op worden ingegaan, aldus Kosto. „Wij hebben, net als Duitsland, ons deel genomen. Dit in tegenstelling tot verschillende andere Europese landen. Die zijn wat ons betreft nu aan de beurt", aldus Kosto.

Overigens zullen niet-uitgenodigde vluchtelingen uit het voormalige Joegoslavië, die op eigen gelegenheid Nederland weten te bereiken, niet worden teruggestuurd.

punt uit

● Fraude

De gearresteerde Antilliaanse ex-minister L.Gumbs wordt ervan verdacht dat hij in een verkiezingscampagne smeergeld heeft aangenomen. De tweede verdachte E. Cijntje, die eveneens vorige week werd aangehouden, zou de smeergelden hebben betaald. Het gaat erom dat Cijntje in 1990 betalingen van in totaal 67.000 dollar heeft gedaan aan de toenmalige minister Gumbs. De betalingen waren direct of indirect afkomstig van de Nederlandse Kabelfabriek NKF en Alcatel en bedoeld voor de verkiezingscampagne van Gumbs.

● Liefde

Uit veiligheidsoverwegingen wordt een Nederlandse VN-militair door minister Ter Beek van Defensie teruggeroepen uit het voormalige Joegoslavië. De soldaat is verliefd geworden op een 17-jarig Kroatisch meisje en heeft het laten onderbrengen op een adres in Nederland. De vader van het meisje is woedend dat zijn dochter nu in Nederland zit. Minister Ter Beek staat niet in voor de reacties van de familie. Daarom komt de militair nu twee weken eerder naar huis dan gepland. Het meisje wordt waarschijnlijk teruggestuurd naar haar woonplaats.

● Bingo

Een kleindierensportvereniging in Drachten wordt door het bestuur al enkele jaren gebruikt als dekmantel voor omvangrijke bingo-activiteiten. Tot deze conclusie komen enkele leden van de club na controle van de volgens hen zeer gebrekkige boekhouding. Zij hebben de politie en de belastingdienst gewaarschuwd. Uit het onderzoek van de kascommissie blijkt dat met de bingo-activiteiten zo'n 400.000 per jaar is gemoeid. De inkomsten worden niet opgegeven aan de belastingdienst. Bovendien signaleert de kascommissie financiële malversaties door bestuursleden.

● Dictatuur

Een militaire dictatuur dreigt voor Georgië als besloten wordt de verkiezingen van 11 oktober uit te stellen. Dat heeft de Georgische president Edoeard Sjevardnadze gisteren voorgehouden aan vertegenwoordigers van de regerende Staatsraad en het leger. Sjevardnadze waarschuwde dat uitstel tot „complete chaos, moord en wellicht militaire dictatuur" zou leiden. Sjevardnadze hekelde in zijn toespraak met name het gebrek aan discipline in de Georgische strijdkrachten.

● Spoorloos

In nauwe samenwerking met collega's uit Spijkenisse is de Londense politie al vier maanden op zoek naar een 43-jarige man uit Spijkenisse, die sinds 20 mei wordt vermist. De man, die volgens Scotland Yard bekend staat als een van de grootste drugshandelaren in Europa, is voor het laatst gezien door personeel van het hotel in Londen, waar hij voor een nacht een kamer had gereserveerd. Scotland Yard houdt er rekening mee dat de vermiste man door Engelse huurmoordenaars om het leven is gebracht.

● Petersburg

De eerste parlementariërs-vergadering van de GOS-staten heeft de oude Russische hoofdstad St. Petersburg gisteren gekozen als zetel voor een overkoepelend orgaan voor de parlementen.

Aan vooravond van nieuwe vredesgesprek over Bosnië

Gevechten laaien weer op

Van onze redactie buitenland

SARAJEVO – In verschillende delen van Bosnië-Hercegovina gingen de gevechten gisteren in alle hevigheid door nadat de Veiligheidsraad besloot het aantal VN-troepen te verhogen en hun toestemming gaf geweld te gebruiken bij de uitvoering van de taak hulpkonvooien te beschermen. Bosnië liet weten vrijdag wel deel te nemen aan de vredesbesprekingen in Genève.

Moslims en Kroaten enerzijds en Serviërs anderzijds beschuldigden elkaar ervan verantwoordelijk te zijn voor de escalatie van de gevechten aan de vooravond van de nieuwe ronde in de vredesbesprekingen. Functionarissen in Sarajevo meldden dat alleen al in de Bosnische hoofdstad de afgelopen 24 uur zeker 22 mensen zijn gedood. In heel Bosnië zouden zeker 80 mensen zijn omgekomen en 550 gewond zijn geraakt.

Vertegenwoordigd

De president van Bosnië, Alija Izetbegovic, zei dat zijn land vrijdag toch in Genève van de partij zal zijn. Eerder had hij gezegd dat Bosnië de vredesbesprekingen niet bij zou wonen wegens de aanhoudende gevechten. Hoewel de strijd voortduurt, veranderde Izetbegovic van mening nadat Vance en Owen hem eraan herinnerden dat hij plechtig had beloofd een vertegenwoordiger naar Genève te sturen.

In VN-kringen werd opgelucht gereageerd op de gewijzigde houding van Sarajevo. Een vertegenwoordiger van de Bosnische regering zei dat Bosnië onder druk meedoet. „We willen Cyrus Vance geen voorwendsel geven ons tot agressor te bestempelen. We hebben het gevoel dat we worden gechanteerd".

De Verenigde Naties en de Europese Gemeenschap zijn er voorstanders om Bosnië in kantons te verdelen dat nu voor ongeveer 70 procent in handen van Serviërs is en 24 procent in handen van de Kroatiërs. De moslims, die nog maar enkele steden in handen hebben, maar in het verleden 43 procent van Bosnië bewoonden, zijn hier vierkant tegen. In Genève wordt vrijdag opnieuw getracht een einde te maken aan de oorlog in Bosnië die sinds het begin in april aan zeker 9.000 mensen het leven heeft gekost.

In puin

Hoewel Sarajevo in puin ligt menen Westerse militaire deskundigen dat de Serviërs militair gezien de stad niet meer kunnen veroveren, omdat de moslims zich in de afgelopen tijd sterkt hebben en zich steeds beter organiseren. Een zwak punt blijft evenwel de voedseltoevoer via de luchtbrug die de VN heeft ingesteld, maar die eerder deze maand werd opgeschort nadat een Italiaans toestel met hulpgoederen werd neergeschoten. Het VN-commissariaat voor vluchtelingen (UNHCR) zei niet te verwachten dat de luchtbrug snel zal worden hervat. De organisatie wil de hulptoevoer over land van de havenstad Split naar Sarajevo te verhogen van 100 naar 150 ton per dag.

● Bosnische strijders treuren bij de begrafenis van een van hun gevallen kameraden in Sarajevo. Foto: REUTER

Aanhang van extreem-rechts flink gestegen

DEN HAAG – Indien er nu verkiezingen zouden worden gehouden, zouden de Centrum Democraten (CD) drie zetels in de Kamer krijgen. De partij van Janmaat heeft nu maar één vertegenwoordiger in het parlement. Een onderzoek van het bureau Interview heeft dit uitgewezen.

Bij de VARA-tv stelde onderzoeker De Hond dat de aanhang van Janmaat waarschijnlijk nog groter is omdat een aantal mensen niet durft toe te geven dat men op zijn partij stemt. „Zo'n grote aanhang als uit onze peiling blijkt, hebben ze nog nooit gehad".

Uit het onderzoek bleek voorts dat de coalitie van CDA en PvdA aan aanhang wint. Voor de zomer stonden beide partijen in een opiniepeiling nog maar op 68 zetels (nu 103 zetels in de Kamer). Inmiddels is dat aantal gestegen naar 75.

Volgens De Hond krabbelen zowel CDA als PvdA omhoog. Het CDA kan bij verkiezingen nu rekenen op 46 kamerzetels (de partij heeft er op dit moment 54), de PvdA 29 (nu 49).

Lubbers bereid tot herziening van wao-voorstellen

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Premier Lubbers is bereid tot een herziening van de ingrepen in de wao. Hij heeft dat gisteren voor de NOS-tv kenbaar gemaakt. De concessies zullen pas gedaan worden tijdens een Kamerdebat over de wetsvoorstellen.

Zoals bekend besloot het kabinet in augustus 1991 tot ingrepen in de wao. Het besluit de wao-uitkering van arbeidsongeschikten jonger dan 50 jaar te bevriezen, is daarbij het meest omstreden. De PvdA verklaarde in mei daar niet mee akkoord te kunnen gaan.

Lubbers erkende dat de PvdA grote moeite heeft met de voorstellen. Hij gaf ook toe dat er een accentverschil is met het CDA in deze. Binnen het kabinet is er echter één lijn getrokken. Er is weliswaar kritiek op de plannen, maar ze blijken te werken. De toestroom naar de wao loopt af, ook al zijn de wetsvoorstellen er nog steeds niet.

De eerste minister zei dat er met de huidige trend wel heel goede argumenten moeten zijn om van het voorgestelde beleid af te wijken. Desalniettemin ruimde hij wel ruimte voor wijzigingen in, bij nader beraad met de Kamer.

PvdA-fractieleider Wöltgens zei dat zijn partij aan het eerdere standpunt vasthoudt: geen ingrepen bij lopende uitkeringen.

„Het kabinet is nu aan zet. Wij komen er als coalitie wel uit", stelde de PvdA-fractieleider optimistisch. Hij werd bijgevallen door zijn CDA-collega Brinkman. „Het is belangrijk dat deze coalitie er samen uitkomt. Ik ga er nu niet over speculeren hoe. Het aantal wao'ers gaat nog niet echt de goede kant op, maar er is sprake van een zekere stabilisatie".

Vrijwel naakt voor rechtbank

ARNHEM – De raadkamer van de Arnhemse rechtbank kreeg gisteren een niet-alledaagse verschijning te verwerken. Toen over de verlenging van de gevangenhouding van een in Maastricht gedetineerde man moest worden gesproken, verscheen de verdachte in persoon vrijwel naakt voor z'n rechters. Het enige wat de man droeg was een korte, paarse broek. De enigszins ontredderde agenten van de parketpolitie vertelden dat de betrokkene kleding heeft in z'n Limburgse cel, maar die weigerde hij gisterochtend aan te trekken.

Strafkamerpresident mr P. Brouns en z'n twee collega's zagen het schouwspel even aan en lieten de man vervolgens weten dat ze op deze manier niet met hem wilden praten. Na enkele tellen kon hij de zittingzaal dan ook verlaten en vertrok hij met z'n bewakers weer naar Maastricht.

Duitsland heeft verzocht om de uitlevering van de man; hij zou daar iemand door het hoofd hebben geschoten.

Geen andere mogelijkheid bevolking te bereiken

Voedseldroppings in Somalische dorpen

NAIROBI – De Verenigde Naties zijn gisteren begonnen met het droppen van voedsel in verafgelegen dorpen in het door hongersnood en burgeroorlog getroffen Somalia. Brenda Barton van het Wereld Voedsel Programma van de VN verklaarde dat 14 ton voedsel naar de omgeving van Tigielo is gebracht; een stad op 300 kilometer van de hoofdstad Mogadishu. „De voedseldroppings naar geïsoleerde steden worden uitgevoerd omdat er momenteel geen andere mogelijkheid bestaat er voedsel naartoe te brengen", zei Barton. De VN-woordvoerster verklaarde voorts dat de VN-organisatie teams met experts in de plaatsen heeft gestationeerd waar voedsel gedropt wordt. Deze experts zullen zich in samenwerking met plaatselijke raden van ouderen bezighouden met de verdeling van de levensmiddelen.

Gigantische Amerikaanse vliegtuigen brachten gisteren voor de tweede achtereenvolgende dag Pakistaanse 'blauwhelmen' vanuit de Pakistaanse hoofdstad Islamabad naar Mogadishu. De Amerikaanse luchtmacht zal de komende tien dagen dit karwei voortzetten, waardoor nog deze maand een VN-contingent van 500 man in Somalië paraat is.

Belangrijkste doel van de VN-macht is de bescherming van de voedselhulp aan Somalië en bewaking van de lucht- en zeehaven van Mogadishu.

Als de VN met de strijdende partijen in Somalië daarover een akkoord kunnen sluiten, zullen in een later stadium overeenkomstig een al aangenomen resolutie van de Veiligheidsraad nog eens 3000 VN-blauwhelmen - Belgen en Canadezen - ingezet worden. Sommige Somalische krijgsheren zijn tegenstanders van een grote VN-bemoeienis, omdat dit volgens hen de soevereiniteit van Somalië ondermijnt.

'Desert Rats' naar Bosnië

LONDEN – De Britse regering heeft besloten 1.800 zwaarbewapende 'Desert Rats' naar Joegoslavië te sturen, dezelfde troepen die ook in de Golfoorlog hebben gevochten. Minister Rifkind van defensie maakte dit gisteren bekend. De militairen zullen vanaf 25 oktober operationeel zijn.

De 'Desert Rats' worden ingezet om konvooien met hulpgoederen en burgers te beschermen. Anders dan de reeds aanwezige eenheden van de Verenigde Naties zullen de Britten echter terugschieten als ze aangevallen worden, zo verklaarde minister Rifkind. In sommige gevallen zullen ze zelfs het vuur mogen openen.

De Britse militairen nemen hun Warrior-pantserwagens mee, die ook in de Golfoorlog dienst hebben gedaan.

Oekraïne op goudjacht

DOOR HANS GELEIJNSE

MOSKOU – Oekraïne lijdt opnieuw aan goudkoorts. Sommige politici in de hoofdstad Kiev zijn ervan overtuigd dat een Oekraïnse spaarder met vooruitziende blik in 1723 een onbekende hoeveelheid goud bij de eerbiedwaardige Bank of England deponeerde. Aan rente en waardevermeerdering zou de Londense bank nu meer dan vijftig triljoen gulden verschuldigd zijn aan de voormalige Sovjetrepubliek.

Omgerekend per hoofd van de bevolking komt dat bedrag neer op ruim een half miljoen gulden voor elke Oekraïner. Zo'n meevallertje kan de armlastige republiek best gebruiken. Daarom kreeg minister van buitenlandse zaken Anatoly Zlenko vanuit het parlement voor zijn bezoek aan Engeland de opdracht mee een onderzoek in te stellen.

Er zijn de nodige twijfels of Zlenko serieus op goudjacht gaat. Vorige week kon hij in Kiev een glimlach niet onderdrukken toen hem werd gevraagd of hij zou proberen zijn Britse gastheren 16 triljoen pond uit de zak te kloppen. „Ik wil de mogelijkheid niet uitsluiten dat de kwestie ter sprake wordt gebracht", zei Zlenko uitgestreken.

Zlenko's houding is verklaarbaar. Twee jaar geleden haalde het 'Oekraïnse goud' de wereldpers. Volgens de betrouwbare Londense Financial Times werden in de Bank of England onmiddellijk bestofte archiefkasten opengetrokken toen het staatspersbureau Tass het verhaal over de Oekraïnse rijkdommen de wereld inhielp. Tass citeerde twee Oekraïnse parlementariërs uit de nationalistische hoek, die de Bank of England ter verantwoording wilden roepen. Volgens deze beide heren, Roman Ivantsjoek en Volodimir Javorivski, was het goud in 1723 door kozakken-hetman (letterlijk hoofdman) Pavlo Poloebotok bij de Bank of England gedeponeerd.

Poloebotok wilde voorkomen dat het geld in handen van zijn aartsvijand zou komen, de Russische tsaar Peter de Grote. De kozakkenleider bekocht zijn vrijheidsstrijd tegen de tsaar nog datzelfde jaar met de dood. Javorivski wist te melden dat in Poloebotoks testament de bepaling was opgenomen, dat de schat met het goud aan Oekraïne zou moeten worden overgedragen op het moment dat de republiek zijn onafhankelijkheid met succes had bevochten.

Wijsheid

Het in München gevestigde Radio Vrij Europa meldde later op gezag van de 'onafhankelijke Russische journalist' Anatoli Dotsjenko dat de heren hun wijsheid hadden vergaard uit de vergeelde leggers van een in Canada verschijnend Oekraïns emigrantenblad. Dat had twintig jaar eerder een onderzoek naar het 'Oekraïnse goud' ingesteld.

In de onafhankelijkheidsroes van Oekraïne speelde dit echter geen rol. De Londense schat werd verkocht als één van de bewijzen dat Oekraïne de middelen had om op eigen benen te staan. Het hoeft dus ook geen verbazing te wekken dat Gennadi Oedovjenko, Oekraïns ambassadeur bij de Verenigde Naties, niet onder de indruk was toen de Bank of England officieel verklaarde geen spoor van het goud te hebben gevonden. „Het goud is er, het is geen sprookje, onze aanspraken op deze schat zijn serieus", zei hij in juli 1990 tegen het persbureau Reuters.

Oprakelen

Daarna werd het stil. Een paar Oekraïnse kranten probeerden de zaak najaar 1990 op te rakelen, maar Britse en andere buitenlandse kranten besteedden er geen enkele aandacht meer aan. Zlenko's trip naar Engeland en Noord-Ierland (hij arriveerde gisteren in Londen) was voor de goudzoekers in het parlement kennelijk een mooie gelegenheid om de 'affaire' nieuw leven in te blazen.

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,30.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermist/Gevonden ƒ 1,15 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,80.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,80.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét legitimatie.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt donderdag 17.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door meer dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner) 079

Vermist/Gevonden

Opsporing verz., witte Opel Kadett VAN kent. BG-05-LJ Wie weet wie deze auto heeft? Tel. 04499-5411.

Personeel aanbod

CHAUFFEUR met personenauto rijdt door heel NL voor 't afleveren en ophalen van pakjes e.d., tegen vergoeding. Tel. 045-413090

Personeel gevraagd

Gevr. full-time verkoopster m/v
leeftijd niet belangrijk, ervaring wel.
Echte bakker Jos Driessen, Ridder Hoenstr. 59, Hoensbroek. Tel. 045-212706.

Consulentes
voor de verkoop van natuurlijke cosmetica en/of parfums met goede verdiensten. Bel 040-547511 voor info.

Tempo-Team Uitzendbureau
zoekt:
Promotiemedewerker m/v
voor een relatie in Heerlen. U gaat de bus besturen, waarbij het promotieteam werkt. Tevens gaat u meehelpen met de verkoop van proefabonnementen. U hebt een rijbewijs B en bent ook in de weekeinden bereid te werken. Het betreft een part-time baan met goede verdiensten.
Informatie: 045-718332 Marie-Cecile van den Noort
HEERLEN, OP DE NOBEL 1/AKERSTRAAT

Tempo-Team Uitzendbureau
zoekt:
LTS-er metaal m/v
voor een handelsmaatschappij in Sittard. U gaat samen met een collega apparatuur (filters voor perslucht en koeldrogers) in elkaar zetten en opbouwen tot het eindprodukt. Het betreft een baan voor langere tijd met goede toekomstperspectieven. Werktijden: 8.00 tot 16.30 uur. Hebt u een LTS-metaal diploma en wilt u leren lassen en pijpfitten, reageer dan direct. U wordt uitgebreid ingewerkt.
Informatie: 046-514222 Marian Janssen
SITTARD, ROSMOLENSTRAAT 4

Tempo-Team Uitzendbureau
zoekt:
Produktiemedewerker m/v
op LBO-niveau, voor diverse bedrijven in Sittard en omgeving. Wij hebben volop werk. Het betreft functies als operator, produktie-medewerker, kwaliteitscontroleur en sorteerder. Het werk is in dag-, 2- en 3-ploegendienst. Kom meteen langs, u kunt direct en voor langere tijd aan de slag.
Informatie: 046-514222 Marian Janssen
SITTARD, ROSMOLENSTRAAT 4

Het dagblad "De Telegraaf" is op korte termijn op zoek naar enkele serieuze kandidaat
Bezorg(st)ers
voor werkzaamheden in BRUNSSUM.
Informatie over de aard van de werkzaamheden en de verdiensten kunt U krijgen onder tel.nr. 045-251875.

Met spoed gevr. parttime TAXICHAUFFEURS, evt. WAO-er, dag- en nacht dienst en erv. centralist voor de nachtdienst. Julianastr. 6, Brunssum. 045-252444.

CENTRALIST gevr. m/v liefst met ervaring. Pers. aanmeld. Maastrichterstr. 155, Brunssum.

MILDNER Bouwbedrijf vraagt Uitvoerder, Metselaars, Betontimmerlieden en IJzervlechters, omg. Aken, Keulen. Tijdens kantooruren 045-231200.

Fa. WGW Bouw. Voor direct gevr. voor Duitsland METSELAARS, betontimmerlieden. Ook colonnes. 045-231336/ 230477. Hommerweg 77, Hoensbroek.

Club Bridge-In, zoekt nog enkele leuke BARDAMES. Inl. 04499-2213.

L'AVENTURA vraagt met spoed barmeisjes. Verv. aanwez., gar.loon mogelijk. Tel. 045-217407.

BARDAMES gevr. voor Club La Mirage. Tel. na 20.00 uur 04492-1003.

Wolf Europabouw vraagt voor Duitland erv. BETONTIMMERLIEDEN. Tel. 045-214500, na 13.00 uur 045-319271.

Leerling Dames KAPPER (STER) 16-17 jaar. Haute Coiffure van Hooren, Wilhelminastraat 21, Sittard. Tel. 046-515037.

Gevr. POETSHULP regio Kerkrade, voor 3 uur per week op dinsdagmorgen. Tel. 045-412882.

MEDEWERK(ST)ER gevr. voor de zaterdag als hulp in de dierenspec.zaak. Alleen pers. aanm. Pr. Mauritslaan 8, Beek.

Bouw- en ingenieursburo Catena BV vraagt voor haar eigen werken in Duitsland, IJZERVLECHTERS (liefst coll.). Hoog loon, wekelijkse betaling, Duits verzekerd. Sollicitaties na tel. afspraak 045-232100

Wij vragen voor onze geurlijn ACTIEVE consulentes tegen zeer hoge verdienste. Belt U 04759-5169, na 18.00 uur.

Fa. R K N Bouw vraagt met spoed TIMMERLIEDEN, metselaren ook colonnes voor haar werken in Duitsland. 045-274121, H.v. Veldekestr. 3, Brunssum.

Gezellige collega's en VAST werk, wij zkn een hulpkracht lft. 16-18 jr. 045-352044.

SM Club vraagt fantasie volle, dominante DAME en/of slavin. Goede verdiensten. Tel. 045-414338

Wij zoeken met spoed parttime VRACHTWAGEN-CHAUFFEUR voor het plaatsen van containers in de regio. N.K. Verweijst, Hoofdstr. 384, Hoensbroek. Tel. 045-213760.

Ervaren BUFFETHULP gevraagd. Tel. 045-228037 b.g.g. 045-724274.

Besloten club vraagt nog leuke uitz. MEISJES, int. mog. 043-251040 na 17 uur.

Voor onze bestaande verkoopteams zkn wij m. spoed nog enk. MEDEWERKERS/STERS v. het noteren v. bestellingen in Vlaams België. Gratis vervoer vanuit Nederland aanwezig. Goede verdiensten. Wij vragen: goede omgangsvormen en de wil te werken. Opleiding is niet vereist. Tel. inl. en aanmeldingen. 09-3211223612.

Wolf Europabouw vraagt voor Duitsland erv. IJZERVLECHTERS. 045-224537.

MEISJES gevraagd voor privé en escort, geboden wordt: goede werksfeer, tijden in overleg en hoge garantie. Tel. 045-422685

OG te huur

Landelijk gelegen gemeubileerd APPARTEMENT te Nuth, ƒ 1.050,- p.m., tel. 045-721150 na 18.00 uur.

APPARTEMENT te huur in centrum van Valkenburg. Tel. 04406-15544.

Heerlen te h. Sittarderweg/ Grasbroekerweg APPARTEMENT, woonk. keuken, douche, 1 slaapk., berging. Huur en servicekosten ƒ 711,68. Inl. 046-743275

Kamers

Te h. Schaesberg/ Terwinselen: gemeub. APP., aparte opgang v. nette, werkende oudere heer. ƒ 500,- all in p. mnd. 045-419144.

Te huur mooie gemeubileerde KAMERS. Holtskuilenstr. 1, Eygelshoven.

Bouwen/Verbouwen

Uw dak lekt of geeft stank-overlast
dan hebben wij voor u een perfect werkend systeem.
046-754159.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Bedrijvenpark
Op zichtlokatie gelegen b.p. Wolfkoul te Susteren.
Breedte en diepte kunnen in overleg worden bepaald.
Koopprijs op aanvraag.
Inl. Grouwesl/Daelmans, 043-254565 b.g.g. 641321.

Snel en goed Uw huis verkopen?
Jos Storms O.G. Past.Vonckenstr.44 Geleen 046-742550
Geen Verkoop! Geen kosten

Voerendaal
in Kunrade een bouwperceel, groot ca 375 m2, met vergunning, bouwtekening, etc. voor de bouw van een karakteristiek vrijstaand landhuis. De kelder als mede inpandige garage is gereed, terwijl tev. de bakstenen t.b.v. bouw aanwezig zijn: Prijs ƒ 97.000,-k.k.
Zeker voor de eigen bouwer een buitenkansje!!

LIVAC bv
Akerstraat Nrd. 11, Brunssum. Tel. 045-220550.

Te koop
gevraagd
woonhuizen in de prijsklasse tot ƒ 200.000,-. Directe aankoop mogelijk!! Geen verkoop, geen kosten!
LIVAC B.V.
Akerstraat Nrd. 11, Brunssum. Tel. 045-220550

Spaarhypotheek 8,8%, 20 jaar vast. Unieke mogelijkheden voor 2 inkomens. Bel. 045-712255. STIENSTRA Hypotheek Service.

Voor binnen- en buitenlandse gegadigden zoeken wij huizen in alle prijsklassen. Bij ons betaalt de verkoper geen kosten. WIJMAN & Partners, 045-728671/ 274700.

Opnieuw, wegens de enorme vraag, verkopen in de afgelopen maanden, dringend woningen te koop gevraagd!! (Alle prijsklassen!). N.M.W. QUADEN & ZN, Makelaardij onroerend goed, Geirestr.4, Munstergeleen, Lid NVM tel. 046-519644.

Te k. gevraagd HUIZEN voor Duitse gezinnen. Euro Immobilien, tel. 045-414015

Te koop gevr. ouder WOONHUIS met tuin (opknappen geen bezwaar). Tel. 046-753367.

Te koop huur-Lease BEDRIJFSHALLEN. Tel. 04492-5616.

Transacties

RADIO TV zaak incl. BV ter overname aangeboden bedrijfsruimte ca. 120 m2 met bovenwoning. Te koop of te huur. Br.o.nr. B-2611, LD, Postbus 2610, 6401 DC Hrl.

OPGELET Zakenmensen. Welke zakenman heeft interesse in kapitaal zakenpand met grote werkruimte of evt. beleggingspand. Tel. 04498-55103.

ITTERVOORT (Limburg), Margarethastr. 5, café-zaal incl. groot woonhuis, tot. perc.opp. ca. 500 m2, vrij van brouwerij en automatenverpl., voor alle bedrijfsdoeleinden gesch., vr.pr. onr.goed en inventaris n.o.t.k. Inruil bespreekbaar. Inl. 08865-1366 of 08865-1792.

Landbouw

Gebr. Hagedorn AARDAPPELROOIERS. L. Collé, Susteren. Tel. 04499-3030.

Amazonen KUNSTMESTSTROOIERS, zaaimachines, rotoreggen en schudeggen. L. Collé, Susteren. Tel. 04499-3030.

KALKSLIB, drijf- en champignonmest. P. Pustjens, 04759-3565 / 06-52107893

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

HOOI te koop. Telefoon 04493-2336.

Te koop goede SNIJ-MAIS 1.65 ha, te Oirsbeek. Tel. 04492-1464.

Reparaties

TV/VIDEO defect, vandaag gebracht, morgen al klaar, prijsopgave en garantie. Tel. 045-231340 E & E Electronica Brunssum

REPARATIE huish. app.: Toenbreker Wasautomaten. 045-325819, gespec. Miele.

ONDERDELEN wasmach. drogers en centrif. Europaweg Nrd 191 Ubach o Worms

Diepvries en KOELKAST-REPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 046-745230, service 24 uur.

KOELKASTREPARATIE, geen voorrijkosten en gar. Vroko 045-441566/ 461658.

Diepvries/koelkastreparatie meestal binnen 12 uur. TEBBEN koeltechniek (part) Geen voorrijkosten met garantie. 045-460471

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. 045-314122

Alle reparaties, APK, wasbeurten, uitlaten en cleaneren. Autoservices GOOIKER, Apollonln. 154, Heerlen. Tel. 045-740041.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Winkel & Kantoor

Kantoormeubelen
Wist U dat wij een speciale afdeling gebruikte kantoormeubelen hebben (Ahrend Facet en Ahrend Mehes) o.a.:
buro's, kasten, dossiersladenkasten, tafels en stoelen etc.
EMLY KANTOORMEUBELEN
Industriestraat 37, 6135 KG Sittard. 046-523738.

Copieerapparaten v.a. ƒ 500,-
Tevens ook verkoop van Type-machines, Rekenmachines, Kasregisters, Telefax. Eigen service-dienst.
Spoor kantoormachines, Bocholtz. Tel. 045-443961

Auto's

Mini METRO bwj. '84, zwart, div. extra's, i.z.g.st., ƒ 2.600,-. 045-219990.

Te k. MERCEDES 200, bwj. '85, nw. model, alle denkbare extra's, als nw. 045-753008.

Te k. JEEP Wrangler 4.0 Laredo grijs kent. bwj. 2-'92, kl. wit, met hardtop en softtop, pr. incl. BTW. Tel. 04406-12289.

Te k. Opel MANTA 2. L., HB, met extra's, zilvermetal, '81, 100% in orde en zeer mooi. 04498-51173 na 16.30 uur.

Te koop Ford Transit BUS grijs kenteken, bwj. '81, APK 7-'93, i.z.g.st., ƒ 2.100,-. Tel. 046-520254.

Te k. AUDI 80 LS, bwj. '82, zwart, 4-drs., i.z.g.st., APK 9-'93, sportwielen, sunr., vr. pr. ƒ 3.250,-. 043-437812.

BMW 525i mod. '83, enkele krassen, LPG, koopje, ƒ 3.250,-. 045-326433.

Te k. CITROËN GSA, bwj. '82, APK 3-'93, kl. wit, met trekh., pr. ƒ 1.250,-. Tel. 045-410205

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Auto's te koop gevraagd, met RDW-vrijwaring. Ook na 18 uur 045-423199

INKOOP auto's. Wij betalen de hoogste prijs!! Tel. 045-416239, ook op zondag.

AUTO'S, u belt wij kopen. Ook zondags. Met vrijwaringsbewijs. 045-427671.

Hoensbroekse AUTOCENTRALE, Wijngaardsweg 62A, Hoensbroek (t.o. Heuts automaterialen). Tel. 045-222455. VW Golf GTi 16 Valve '87; Audi 80 S, '87; Peugeot 104 '83; Fiat Ritmo 60 L '86; Peugeot 405 GLD stat.car '89; R 25 '85; Volvo 360 '87; Volvo 340 '86 en '87; Citroën Break '86; Peugeot 205 '86; Ibiza Diesel '86 (grijs kent.)

MITSUBISHI Lancer '82 4-drs. ƒ 1.900,-; Toyota Tercel '82 4-drs. ƒ 3.800,-; Mazda 323 '81 4-drs. ƒ 2.800,-; Opel Ascona '81 ƒ 2.300,-; Kadett '81 ƒ 1.950,-; BMW 315 '82 ƒ 3.900,-; Peugeot 104 ZL '82 ƒ 1.850,-; Ford Fiësta '80 ƒ 1.350,-; Taunus Bravo '82 ƒ 3.600,-; Taunus 2.0 '81 ƒ 1.900,-; VW Passat Variant '79 ƒ 1.650,-. Oude Landgraaf 101, Landgraaf. Tel. 045-311078.

Johan SCHMIDT autohandel heeft diverse auto's in voorraad van ƒ 750,- tot ƒ 6.000,-. Alles met APK. Tel. 04492-2888. Hommert 24, Vaesrade.

VW GOLF Cabrio 1.8 GLi, veel extra's, taxatierapport aanw., bwj. '85. 045-224425

NAJAARSAANBIEDING met zeer hoge kortingen o.a. BMW 325i '87 wit nw.st.; Automaat Honda Civic rood '87 weinig gelopen; BMW 320i automaat '85 brons; Mazda coupé autom. '89; VW Golf autom. '85 vanaf ƒ 8.750,-; Opel Corsa '85 zilver; Corsa '84 rood; Corsa '87 zwart vanaf ƒ 4.750,-; Ford Siërra '86 zilver; Siërra '88 brons; Siërra '91 zilver vanaf ƒ 5.750,-; Fiësta 4x '84/'88 vanaf ƒ 4.750,-; Nissan Micra 3x vanaf ƒ 3.950,- Mini Jumbo '85 /'88 vanaf ƒ 4.750,-; Nissan Cherry Trend '87/'88 vanaf ƒ 5.750,-; Audi 80 '88 ƒ 18.750,-; VW Polo; VW Golf GTi vanaf ƒ 2.250,-; Jetta 3x vanaf ƒ 1.250,-; Toyota Celica '87 koopje; Mini '85 blauw ƒ 4.950,-; Suzuki Alto; Suzuki Swift '85/'87 vanaf ƒ 5.750,-; Opel Kadett vanaf ƒ 1.500,-; Corolla '84 ƒ 2.250,-; Mitsubishi Colt '86; Colt '84 ƒ 3.750,- Diverse inruilauto's vanaf ƒ 750,-. Inkoop contant, inruil directe financ. APK keuringsstation. Alle reparaties. Lucar Auto's, Holzstr. 67, Kerkrade. Tel. 045-456963.

Te koop auto's met grijs kenteken: KADETT 1.7 D Van gesloten, wit, 78.000 km, '89; Corsa Van 37.000 km, rood, als nw. 12-'87. LAC, Rdr. Hoenstr. 151, Hoensbroek.

Te k. automaat KADETT City, i.z.g.st., APK sept.'93, tel. 045-722518

Te k. Opel ASCONA 18 i, duurste uitvoering, groenmetal., '86, met alle extra's, abs. in nw.st. 04498-56057.

Te k. Opel KADETT 1300, met.blauw, 3-drs., '81, APK 5-'93, vr.pr. ƒ 2.200,-. Voetstr. 9, Sittard.

Te koop OPEL Kadett 13S Hatchback, bwj. '85, model '86, APK 5-'93, div. extra's, blauwmet. alles in 1 kleur. Tel. 04498-54734.

Wij betalen ƒ 500,- tot ƒ 20.000,- voor uw AUTO met vrijwaring. 045-423063

O.K. CARS, Oirsbeek: Jeep Wrangler cabrio 4x4, 2.5 L, inj. '87; Mercedes 230 E '86; VW Golf GTi '84 1.8i motor, alles van '90; VW Polo 3-drs '86 ƒ 8.750,-; Ford Escort 1.6 '85 ƒ 7.900,-; Ford Siërra 1.8 5-drs. '86 ƒ 9.750,-; Ford Escort '83 ƒ 5.750,-; Ford Siërra 1.6 '83 ƒ 5.950,- Ford Fiësta '83 ƒ 4.950,-; Opel Rekord 2.0 LS '84 ƒ 6.250,-; Opel Kadett 1.6 nov. '85 ƒ 8.900,-; Opel Kadett autom. '82 ƒ 3.900,-; Opel Kadett 1.3 '82 ƒ 3.650,-; Opel Ascona '84 ƒ 5.500,-; Opel Corsa 1.2 S '85 ƒ 7.250.-; Mazda 626 GLX 2.0 HB '86 ƒ 8.750,-; Toyota Celica 1.6 coupé ST '83 ƒ 5.250,-; Toyota Corolla 1.3 DX 4-drs. '86 ƒ 8.500,-; Mitsubishi Galant TD '85 ƒ 7.250,-; Mitsubishi Lancer 1.2 GL 4-drs. '84; Fiat Ritmo 60 L '84 ƒ 3.500,-; Ford Escort XR3i '83 ƒ 7.900,-. Div. inruilers v.a. ƒ 500,-. Verlengde Lindelaan 23. 04492-5782.

ESCORT '82/'83; Corolla '81/'82; Kadett '82/'83/'84; Corsa '84; Mercedes 300 D '81; Golf '81/'82/'83; Mustang '80; Rekord '84; Taunus '80/'81/'82. Inr. en financ mogelijk, APK. 04499-3398.

Te k. BMW 316, i.g.st., vr.pr. ƒ 1.150,-. Sittarderweg 142, Heerlen, na 16.00 uur.

LANCIA HPE 2000 IE, bwj. '82, APK 1-'93, rijdb. schade gerev. motor, ƒ 2.000,-. Tel. 045-716969.

Te k. MITSUBISHI Lancer GSR, bwj.'80, techn. 100 %, nw. banden, nw. schokd., APK 5-'93, vaste pr. ƒ 1.500,-. Tel. 046-338628.

Te k. NISSAN Sunny 1.3 Trent, 1e eig., bwj. 5-'88, rood, pr.n.o.t.k. 045-271426

Te k. OPEL Ascona 1.2 S, bwj.'77, APK 6-'93, i.z.g.st., vr.pr. ƒ 800,-. 046-526925.

Te k. betrouwbare SAAB 99 GL, '82, 5-drs, wit, APK 4-'93, ƒ 5.000,-, 08870-16779

Automaat! TOYOTA Tercel 80, APK 8-'93, pr. ƒ 950,-. Tel. 045-217268.

Te k. VOLVO 345 2.0, bwj. '82, APK 3-'93, vr.pr. ƒ 1.750,-. Tel. 045-451914.

LAS
Lastechniek ?
Natuurlijk naar van Dooren!
Al meer dan 25 jaar een begrip in kwaliteit, keuze en service
van dooren bv
In de Cramer 17 Heerlen
Telefoon 045-711778

FORD Escort 1600 CL, 5 bak, '87; Ford Fiësta 1100 Bravo, 1e eig., 52.000 km, bwj.'81; Toyota Starlet, grijs kent., '86; Suzuki Alto, '85; Mercedes 200 D, '82; Opel Kadett D autom., '82; Opel Kadett stationcar 1600 D, '82; Opel Kadett C, 4-drs., '78, als nieuw; Opel Ascona 1900, 4-drs., '79; Vauhal Cavelier GL 2000, '79. Alle auto's APK gekeurd. Tel. 045-215557.

Te k. sportieve Ford SIERRA 1.6 3-drs. coupé, sportvlgn., LPG, enz. '85. Pr. ƒ 6.750,-. Bernhardstr. 12 Munstergeleen.

ESCORT 1600, kl. met. sportwln. bwj. '85, vr.pr. ƒ 6.350,-. Tel. 045-225320.

Te k. Ford ESCORT 1300 L, type '82, 5-drs., APK, ƒ 2.450,-. Tel. 045-721474.

MINI 1000 autom., type '80, APK, i.z.g.st., ƒ 1.400,-. Tel. 045-217202

Nissan CHERRY 1.3 DX bwj. '83, met APK, 3-drs., ƒ 3.450,-. Wilhelminastr. 56, Nieuwenhagen.

Te koop Nissan PRAIRIE 1.8, 1987, pr. ƒ 18.000,-. Lindeplein 11, Brunssum.

Te k. Nissan PRIMERA stationcar 2.0i LX, bwj. 3-'92, kl. donker grijsmet., pr. incl. BTW inl. Tel. 04406-12289.

Met bovaggarantie: Opel Omega 2.0i autom., 6 mnd. oud, ƒ 39.500,- nieuwpr. ƒ 55.000,-; Opel Kadett station 1.6i '88 ƒ 14.750,-; Opel Corsa '86/'89; Ford Escort '85 en 1400 CL '87; Opel Kadett stationcar Diesel '88 en '85; Ford Fiësta Diesel '85; Opel Kadett 1200 '84 ƒ 5.500,-; Opel Kadett 1300 Sedan '87/'86; Mazda 323 automaat '89 ƒ 15.750,- Opel Kadett 1300 automaat '86; Opel Vectra 1600i '92; Citroën Visa 1400 S '85 ƒ 3.750,-. WEBER Autobedrijf, Baanstr. 38, Schaesberg. Tel. 045-314175.

Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610 ook 's avonds.

Te koop PEUGEOT 205 green, bwj. '88, alle extra's, als nieuw. Tel. 045-753008.

Te k. RENAULT 9 GTL, APK '93, i.z.g.st., bwj. '84, vr.pr. ƒ 2.750,-. Tel. 046-376061.

SAAB 900, bwj. '86, LPG, stuurbekr., get. glas, sportvelgen, kl. antr. met., beige pullman bekl. 045-411427.

SUZUKI Alto FX, bwj.'83, nw. mod., gew. 610 kg, APK 7-8-'93, ƒ 2.950,-. Tel. 045-323178

Opel ASCONA 16 S automatic, APK 9-7-'93, i.z.g.st., ƒ 2.750,-. 045-323178

Te koop Toyota CELICA 1.6 Coupé ST, bwj. '88, rood, in st. van nw., 55.000 km. Raadhuisstr. 25, Oirsbeek, na 18.00 uur.

Te koop TOYOTA Starlet 1.0, bwj. '85, grijsmet. Vr.pr. ƒ 6.750,-. 045-317472.

VW JETTA 2-drs, APK 9-8-'93, i.z.g.st., bwj.'81, ƒ 2.400,-. Tel. 045-323178

JETTA 1.6 GLS t. '81, APK 6-'93, sportvlg., i.z.g.st., ƒ 1.800,-. 045-217202.

Te k. VW GOLF 1.3 Memphis, bwj. '88, APK '93, 58.000 km, sportvelgen, i.z. g.st. Tel. 045-720465.

CALIBRA 2.0i '91; Vectra 1.6i GL '92; Kadett 1.3 Club '89/'87; Kadett 1.8 LS '88; Kadett 1.3 N Sedan '86; Corsa TR 1.3 '87; Corsa 1.2 S GL '86; Kadett 1.2 S '84; Kadett aut. '77. Automobielbedr. Denneman Raadhuisstr. 107, Hulsberg.

LUCAR! koopt ook uw auto tegen een serieuze prijs. Tel. 045-456963.

NESUD Intercars: inkoop auto's bwj. '82 t/m '87 (ook schade), direct contant geld. Tel. 046-518401 of 337742.

Te koop gevr. AUTO'S en bedrijfsauto's, schade/defect geen bezwaar 045-720200.

Auto KALDEBORN, wij betalen de hoogste prijs voor Uw auto!! 045-411572.

AUDI 80 bwj. '80; Kever '74 ƒ 2.450,-, APK. Tel. 04499-3398.

F. v. OPHUIZEN autohandel biedt aan: Mercedes 200D '86; Opel Rekord 20 S autom. M '84; Audi 100 cc autom. m. '84; Fiat Regatta 70 LPG '88; Opel Manta cc 18S GT '86; VW Golf D 11-'84; Chevrolet Camaro '82; Subaru bus gr.kent. 11-'85; 2 x Opel Kadett 13 S '82-'83 Mitsubishi Galant TD '83; Renault 5 TL '83; Honda Accord coupé '83; Seat Rhonda 16 GLX '83; Opel Kadett 16D '83; Mitsubishi Tredia 14 GL '83; BMW 320-6 11-'80; Datsun Cherry 14 GL coupé '81; Volvo 345 GL autom. '81; Ford Taunus 16 Bravo '82; VW Derby LS '81; Hyundai Pony runner '82; BMW 318 autom. '78; Nissan Sunny '83; BMW 2002 toering tax. rap aanw. '74; Citroën Visa 11 L '82; Ford Granada combi ƒ 650,-; Inkoop verkoop financiering diverse inruilers Akerstraat Nrd 52C Hoensbroek. 045-224425. Geop. 10.00-18.00 uur, zat. 10.00-17.00 uur.

LOVEN Heerlen. Verbouwingsopruiming! Extra korting en hoge inruilprijzen! Eigen financiering. Mazda 626 Sedan 1.8 GLX '88; Mazda 626 Sedan 1.8 GLX LPG '89 Mazda 626 Sedan 1.6 LX 2x '87; Mazda 626 Sedan 1.8 LX met LPG '89; Mazda 626 HB 2.0 GLX '88; Mazda 626 HB 2.0 GLX diesel '86; Mazda 323 F coupé '90; Mazda 323 Sedan 1.3 LX '86/'87; Mazda 323 Sedan 1.5 GLX '86; Mazda 323 HB 1.3 LX autom. '87; Mazda 323 HB 1.3 LX '90; Mazda 323 HB 1.3 LX '87; Alfa 75 1.6i met LPG '90; Lancia Y10 Touring '86; Peugeot 405 SRi 9-10-'87; Renault 5 TR '88; VW Golf 1.6 '87 VW Jetta 1.8i 4-drs. 13-10-'89; Volvo 340 GL '88; Volvo 440 GLE Inj. '90; Nissan Cherry HB 1.5 GL '85; Nissan Micra 1.2 LX '90; Ford Siërra 2.0 Laser 2x '85; Opel Kadett 1.2 S '86; Opel Kadett 1.3 S '86. Diverse goedkope inruilauto's: Mazda 626 Sedan 2.0 GLX ƒ 5.250,-; Honda Civic 1.3 autom. '82 ƒ 6.750,-; Honda Accord 1.6 '83 ƒ 5.950,-; Mitsubishi Galant '77 ƒ 2.750,-; Opel Ascona '79 ƒ 1.500,-; BMW 315 '81 ƒ 4.500,-; Vauxhall Carlton '79 ƒ 4.500,-. Palemigerboord 401, Heerlen: 045-722451. Donderdag koopavond tot 20.00 uur.

Te k. VW PASSAT Variant, bwj. '81, Amerkaanse uitv., LPG, zeer luxe uitgev. o.a. metallic, roofrek, cruisecontrol enz., in pr.st., ƒ 3.250,-. Tel. 04750-16083.

Te koop Volkswagen PASSAT CL 1900 diesel 4-drs., 70.000 km, 1990, als nieuw. Sittard, tel. 046-511567 na 18.00 uur.

VOLVO 740 GLE '85 autom., LPG, nw. motor, rekening erbij, koopje! ƒ 10.500,-. 045-226433.

Te koop VOLVO 360 GLT sedan, zilvermet., '87, schuifdak etc., ƒ 11.000,-. 045-724516 na 18.00 uur.

Te koop gevraagd PERSONEN-AUTO'S en alle type bedrijfsauto's. Autobedrijf Loek Schaepkens te Klimmen. Tel. 04405-2896.

Seat Marbella '92 demo; div. Seat Ibiza's v.a. '88 t/m '90; Seat Marbella '88; Citroën BX 14 '87; Citroën BX 14 RE '87 Citroën BX 14 '91; Hyundai Pony 1.5 GL '88; Nissan Sunny 1.3 '89; Fiat Uno '85; Toyota Starlet '81; Lada Samara '87. Autobedrijf CHIARADIA Seat en Citroën Dealer, Trichterweg 122 Brunssum 045-212843

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Auto onderdelen en accessoires

Carrosseriedelen
origineel - imitatie - overzet.
Alle Europese- en Japanse automobielen
Geevers Nuth
Tel. 045-244242.

Sloopauto's

Te k. gevr. loop-, sloop- en
Schadeauto's
Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel.045-254049.

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

Wij geven U de HOOGSTE prijs voor Uw auto, sloop- en schade-auto. 045-228398.

Caravans

JAMET Vouwwagens, nu kopen is geld verdienen. Hans Stassar, Heisterberg 78 Hoensbroek 045-224200

Opruiming van ohze schadecaravans, nu met duizende guldens korting. BARTELS Caravaning, Hommerterweg 256 Amstenrade-Hoensbroek. 04492-1870.

Uw vakantie begint bij Bartels Caravanning. Opruiming van onze EX-VERHUUR caravans o.a. Caravelair, Sprite, Münsterland en Tredon. Nu duizenden guldens voordeel. Bartels Caravanning, Hommerterweg 256, Amstenrade-Hoensbroek. Tel. 04492-1870. Voor reparatie, schaderegeling en expertises.

4 TOURCARAVANS o.a. Constructan 350 ƒ 2.500,-; Kip 420, ƒ 2.450,-; Corsa 350 ƒ 4.500,-. Fredan 330, ƒ 4.500,-; Sting 450, ƒ 2.500,-. Allen met voortent kachel en ijskast. Tel. 045-323178.

Te koop 3 STACARAVANS v.a. ƒ 2.000,-. Inl. 04492-2044.

DETHLEFFS Caravans 1993. Bijna de complete collectie 1993 kunnen we u tonen! Tillemans Recreatie, Haefland 19, Brunssum.

HOMECAR Caravan. Dealerinfo: 04958-92899.

Kapper/Cosm.

Te koop ONTHARINGS-APP. voor salon (pijnloos/ veilig/ definitief), ƒ 3.000,-. Tel. 045-227114.

Te koop compl. Peter T NAILINGSET, nw. lamp/ mat./ verk. art., ƒ 3.000,-. 045-227114.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

(Huis)dieren

Te k. jonge KIPPEN, kalkoenen en nestkuikens. Henk Ploemen, Rimburg, 045-320229.

Dierenartsenpraktijk Nuth. Steril. POES ƒ 60,-, hond ƒ 170,-. Tel. 045-244247.

Te k. DOBERMANNPUPS en Berner Sennenpus met stamboom. Tel. 08866-2483

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl.America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

VOGELS, eenden, fazanten, raskippen, duiven en papegaaien. Alle hoenders, hofdieren. Klein America Achel(B) 09-32-11644489

Te k. 2-PAARDSTRAILER, in prima staat. Tel. 04492-1244.

BOUVIER-KENNEL van de Wanal heeft pups te koop. Voor inl. 045-228038.

Kleine GREYHOND reu (Wippert) 5 wk. Af te halen, pr.n.o.t.k. Tel. 045-225108.

Te koop duitse HERDER teef, 10 mnd., met stamboom. Tel. 045-245603.

Te koop DRESSUURPAARD, 10 jr., 1.80 m. hoog, Ducte Normandie, ruin. Vr.pr. ƒ 3.800,-. Tel. 045-351819.

Te koop jonge DOBERMANNPUPS. 045-315095.

Motoren

YAMAHA XJ 700 X, bwj. jan. '89, pr. ƒ 11.000,-. Tel. 04498-58990.

Te koop HONDA CB 550 K3 zeer mooi, ƒ 3.250,-. Tel. 04450-4145 na 17.30 uur.

(Brom)fietsen

De eerste nieuwe GIANT 1993 modellen zijn al binnen Kom vrijblijvend kijken. Rens Janssen, Ganzeweide 54, Heerlen. Tel. 045-211486. Financiëring mogelijkheid v.a. ƒ 40,- per mnd.

Koop of reserveer nu nog een Vespa Sfera bromscooter tot 30 sept. voor oude pr. van ƒ 3.950,-. Evt. fin. mog. v.a. ƒ 40,- p.mnd. Rens Janssen, Ganzeweide 54 Heerlen. Tel. 045-211486.

Vakantie

DUITSLAND/Saarburg, te h. 6-pers. luxe stacar. d/wc/tv, op camp., sept. va. ƒ 350,- p.wk.; herfstvak. va. ƒ 385,- p.wk. Keijman Reizen, 08376-14130 / 14121.

WADDENEILANDEN/Texel, te h. 6-pers. luxe stacar. d/ wc/tv, op camp., sept. va. ƒ 300,- p.wk.; herfstvak. va. ƒ 345,- p.wk. Keijman Reizen, 08376-14121 / 14130.

ZEELAND/Nieuwvliet, te h. 6-pers. luxe stacar. d/wc/tv, op camp., sept. va. ƒ 350,- p.wk.; herfstvak. va. ƒ 385,- p.wk. Keijman Reizen, 08376-14130 / 14121.

Campers

STALLING gezocht voor camper, omg. Heerlen. Tel. 045-724063.

In/om de tuin

VIJVERFOLIE
ƒ 5,- per m2. Tuincentrum Lou Peukens, Hoolstr. 62a, Beek. Tel. 046-375189.

Vandaag nog modder en zand, morgen GAZON. Graszoden, coniferen, heesters enz. enz. Jawell. Tel. 045-256423.

SCHUURTJES, tuinhuisjes, garage's, hondenhokken, vele afm. reeds v.a. ƒ 195,-. Houtbouw Ubachs, Eygelshovergracht 39, 6464 GA Kerkrade. Tel. 045-460252

Huish. artikelen

IJSK. gasf. ƒ 95,-; wasautom. ƒ 175,-; diepvr. ƒ 175,- wasdr. ƒ 175,-. 045-725595

KACHELS, keuze uit 200 st. Jac. Köhlen, Rijksweg N. 104, Sittard. 046-513228.

Tot ƒ 500,- zomerkorting. De KACHELSMID, Walem 21, Klimmen. 04459-1638.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Computers

Te koop extern 9600 baud MODEM, merk Lightspeed, met MNP5, met handleiding en software, ƒ 475,-. Tel. 046-510439.

Diversen

Voor Limburgs LEKKERSTE gehakt. Slagerij Houtvast Schinnen.

GEBIT gebroken? Tandtechn. praktijk Hoonhout voor nieuwe gebitsprothese en reparaties. Akerstr. Nrd. 328, H'broek. 045-228211.

Te koop nieuwe massage/ BEHANDELTAFEL, ƒ 500,-. 045-227114.

Nette man 53 jaar zoekt KOSTHUIS in Heerlen. Tel. 043-630789.

CARPOOLING gevr., dagelijks van Kerkrade naar Herzogenrath, Aken, Keulen, Leverkusen of ook deeltrajekten. Werktijden van ca. 9.00-18.30 uur. Tel. 045-428874, 's-avonds.

Te k. eiken SALONTAFEL en T.V. kast, ƒ 150,-. Tel. 045-317239, na 17.00 uur.

Opleidingen

EXAMENGARANTIE
Basiskennis boekhouden, Praktijkdiploma boekhou
MBA en SPD-1, NIMA-A, Praktijkdiploma Informa

GRATIS BASISKENNIS BOEKHOUDEN:
I.v.m. het 75-jarig jubileum wordt bij inschrijving voo
cursus Praktijkdiploma boekhouden lang het onde
Basiskennis boekhouden niet in rekening gebrach

Informatie en gratis prospectus tijdens kantoorure
077-520440 of 046-599559.
Bedrijfshogeschool Katholieke Leergangen/
voorheen Limburgse SPD Opleidingen.

LIMBURG COLLEGE
INSTITUUT VOOR ECONOMISCH ADMINISTRATIEVE OPLEIDINGEN EN BEDR

Directeur: Drs. S.J.M. Brouwers,
Gloriët 9, 6247 BB Gronsveld.
Dagopleiding voor het Middenstands-diploma
Behaal het Middenstands-diploma in 8 maanden
v.a. medio oktober wekelijks 1 à 2 lesmiddagen.
Lesplaatsen MAASTRICHT en SITTARD.
Info: Brochure en inschrijfformulier te verkrijgen bij
de Directeur, tel. 04408-2675.

Informatie - bijeenkomst opfriskursus
Nederlands / rekenen / alg. ontw. basiseducatie Heuv
Vrijdag 18 september om 10.00 uur, Koningswinkels
Valkenburg. Tel. 04406-12438.

HEBREEUWS leren kan v.a. okt. ook in Maastricht. Inform. Stichting Tarboet. Telefoon 020-6717718.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt weg naar snel succes 045-719966.

Rijles

ALLE CAT. (A, B, C, D EN CE)
RIJBEWIJZEN
BINNEN 8 DAGEN OP
Saba, St. Eustasius, Curacao
Info: maaandag - zondag 09.00-20.00 uur.
Beukelsdijk 59, Rotterdam. Tel. 010-4768595.

Lekker snel uw MOTORRIJBEWIJS, dat kan. Cursus in 6 of 8 weken. Nu extra voordelig. Verkeersschool Theo v. Bentum. 045-217487.

S.D.L. biedt u aan: RIJBEWIJS A-B-C of D binnen 8 dagen op de Ned. Antillen, vanaf ƒ 3.500,- all in, garantie en 100 % financ. mog. 010-4626668 of 4666535.

Uw RIJBEWIJS op Saba in 8 dagen via autorijschool De Antillen; nu ook voor vrachtauto en aanhangwagen. Inl. 04750-32428.

bouwmat./machines

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044

AANBIEDING! Te k. 2de keuze Maranti/grenen/vuren (Fins) hardboard (merbau/ ceder) binnen- en buiten deuren va. ƒ 20,- tot ƒ 85,-; rollen dakleer alle soorten va. ƒ 20,- t/m ƒ 50,-. Laminaat parket incl. ondertapijt ƒ 30,- p.m2. Werkbladen (aanrecht) ƒ 30,- p.m. En div. soorten houten platen en buitenlampen. Rennemigerveldweg 70, Heerlen. 045-727742/724000.

TV/Video

Goede KLEUREN TV's met gar. Philips grootbeeld v.a. ƒ 125,-. Meer dan 25 jr TV Occ. Centrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen, tel. 045-724760

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Nieuwe KTV's v.a. ƒ 298,-, betaling v.a. ƒ 25,- p.mnd. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Te koop KLEUREN TV met teletekst en sound-mix. Tel. 04406-12875.

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Nieuwe KTV's v.a. ƒ 298,-, betaling v.a. ƒ 25,- p.mnd. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Baby en Kle

Te koop 2 ledikantjes matras tevens 1 twee Tel. 045-318083.

Bel de Vakm

SCHILDERS kunnen diverse buiten schilde aannemen. 045-210020

Riet- en BIEZENSTOE repareren ƒ 50,- p. st garantie. Tel. 043-4 b.g.g. 646919.

Diepvries en KOELK REPARATIE zonder kosten. Bel Geleen 745230, service 24 uur.

Renovatie, montage en paratie aan uw AANBO KEUKEN. Gratis offerte na 18.00 uur 045-7511

NEW LOOK BV Sc berg. Gevelreiniging kappen, voegen, steig huur. Tel. 045-3121 045-312709.

BIEZENSTOELEN ver wen nu ƒ 48,- per stuk garantie. Tel. 045-4188

Ervaren vakman bied aan voor straatwerk o ritten, sierbestrating voor Uw gehele tuina zeer SCHERPE pr Gratis offerte. 045-3231

Wonen Totaal

Zoekt u 2e hands M BELS? veel keus, ook a Kouvenderstr. 208, H'bro

In- en verkoop 2e HA meubelen en antiek 045-724943, Rotterda 80a, Heerlen.

Te koop leren BANKS 3-2-1. Tel. 04405-3016.

Te koop HOOGSLA (Repro grenen) met kasten en bureau, incl. tras, z.g.a.n., pr.n.o.t.k 045-722192.

Te koop Engelse TAARNKLOK, in per staat. Tel. 043-477453.

Te koop gevr

Wij betalen de hoogste voor al uw oude META Gebr. Swinkels, Beitel Heerlen. 045-422025.

Muziek

Stalmeier Music
Dé allroundzaak van Limburg
Keyboards - dig. piano's - gitaren - versterkers - blaas/slaginstr. - geluidsapp. - synthesizers enz. en
MIDISPECIALISATIE: Atari - MS Dos - muziek op uw
Wij maken u er enthousiast voor!
Koop bij de man die het ook bedienen kan.
STALMEIER MUSIC
de muziekspecialist
HOOFDSTRAAT 32 TEL 045-214253 HOENSBROEK
donderdag koopavond.

Wil je o.l.v. een bevoegde DOCENT electrische of basgitaar leren spelen of je eigen muziek spelen in een bandje? Dat kan! Bel de muziekschool. 046-518951.

Te k. 2 k. NANA MOUSKOURI, 1e r., vr. 18-9, R Hal, K'rade. 045-324130.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-7199

06-lijnen

Bi-sex voor 2
direkt apart met een heet meisje of 'n lekkere jongen
06-320.330.87 - 75 ct p/m

Nu al: 610!
Vrouwtjes vertellen wie ze zijn, wat ze lekker vinden en geven dan hun tel.nummer aan je door! 06-340.310.10 (75 cpm).

Slippertjes
meisjes zoeken sexkontakt
06-320*320*36 - 75 ct p/m

300 meiden
zoeken een heet slippertje
06-320*321*44 - 75 ct p/m

Onderdanige jongens bel met strenge meesters
SM voor 2
06-320.329.99 (75 cpm

One-on-one
live met hete nimfo's. H maal alleen, dus echt on one met een echte nimf Dat kan alleen via 06-340.340.11 (1 g.p.m

Voor Piccolo's zie verder pagina 6

Speciaal beeldenpark in buitenwijk Hongaarse hoofdstad

Boedapest is zuinig op beelden van communisten

● *Woedende Albanezen trekken het beeld van de communistische leider Hoxha omver tijdens de opstand van 6 februari 1991. Anders dan de Albanezen willen de Hongaren de beelden van communistische leiders koesteren door ze een plaatsje te geven in een beeldenpark.* Archieffoto: LD

DOOR RUNA HELLINGA

BOEDAPEST – In alle voormalig socialistische landen zitten ze er mee: wat moet je met al die sociaal-realistische kunstwerken, al die afgietsels van Lenin, Marx, de heldhaftige bronzen arbeiders en kloeke marmeren arbeidsters, de herdenkingsgroepen voor de partizanen en de Sovjet-monumenten.

Een nieuwe beeldenstorm? Slopen, omsmelten, vergruizen? Opslaan en het aan latere generaties overlaten om er een beslissing over te nemen? Of de werken behandelen als wat ze zijn: een deel van het verleden, een soms zeer lelijke, maar toch ook zeer herkenbare periode in de kunstgeschiedenis?

Er is al veel gesloopt en vernietigd en er is nog meer opgeslagen. Er moeten overal in Oost-Europa pakhuizen en kelders vol met socialistische kunst liggen. Met een beetje geluk krijg je ze zelfs gratis aangeboden. Zoals de loodzware marmeren Lenin die tijden in de gang van het ministerie van informatie in Zagreb stond: „Wilt u hem meenemen, ga uw gang, wij hebben er geen behoefte meer aan".

Beeldenstorm

Zó wilden ze er in Hongarije niet mee omgaan. Weliswaar zijn de meeste afgietsels van Lenin de afgelopen jaren van hun plaats verdwenen, soms 'voor reparatie' weggehaald en nooit weer op hun voetstuk teruggezet. Maar vrijwel alle andere beelden staan nog op hun plek. Van meet af aan stond vast: een beeldenstorm, een zuivering zoals de communisten die direct na de Tweede Wereldoorlog hebben gepleegd, daar wilden de Hongaren zich geen tweede keer aan schuldig maken.

„In andere landen ligt dat misschien anders, maar voor ons was het niet nodig", zegt parlementslid Attila Zsigmond van de grootste regeringspartij, het Hongaars Democratisch Forum. „Onze revolutie tegen het communisme was niet in bloed gedrenkt. Daarom hebben wij ook geen behoefte aan het bloed van de communistische beelden".

Als directeur van de Boedapest Galerie bekommert Zsigmond zich al twee jaar om de vraag wat er dan met de werken moest gebeuren. Want één ding was duidelijk: er was toch een aantal beelden dat vanwege zijn politieke lading zo veel irritaties opwekte, dat er iets moest gebeuren.

Park

Er was ooit het plan om alle Leninbeelden - ettelijke honderden, zo niet duizenden - samen te brengen op een terrein bij het dorp Recsk, de voormalige Hongaarse Goelag. Inmiddels heeft de regering besloten de meest aanstootgevende kunstwerken uit Boedapest onder te brengen in een speciaal daartoe ingericht park in een buitenwijk.

Daarbij gaat het overigens maar om een fractie van alle beelden die na de oorlog in de hoofdstad zijn neergezet. De standbeelden zonder politieke lading blijven uiteraard gewoon staan. Maar ook veel sociaalrealistische beeldhouwwerken van gelukkige, met vlaggen zwaaiende arbeiders, studerende arbeidsters, stoere mijnwerkers en vastberaden moeders met kinderen zullen op hun sokkel blijven.

„Estetische criteria hebben niet meegeteld", zegt Zsigmond, „Dan hadden er veel meer beelden op de lijst moeten staan dan de zestig die nu zijn aangewezen. Waar het om gaat, is dat deze standbeelden de heersende macht vertegenwoordigen. Of ze mooi zijn of niet, dat is afhankelijk van het talent van de kunstenaar, maar doet voor onze beoordeling niet terzake".

De betrokken kunstenaars hebben volgens Zsigmond over het algemeen met begrip gereageerd. „De meesten zijn er zeer over te spreken dat de beelden behouden blijven en ook het publiek verder te bezichtigen zijn".

Symbolisch

De beelden die worden verplaatst, verdwijnen omdat ze om een of andere reden te belast zijn. Dat geldt zeker voor de meer dan levensgrote rennende arbeider met de vlag in zijn hand, die tientallen jaren de achtergrond van de 1 Mei-parades heeft gevormd. Het beeld is zo symbolisch voor de voorbije periode dat de Boedapesters er niet meer tegenaan willen kijken.

Ook Marx en Engels moeten eraan geloven. Weliswaar heeft de Hongaarse hoofdstad als een van de weinige Oosteuropese steden nog steeds een Marxplein en Engelsstraat. Maar de wat gestileerde sculptuur van de grondleggers van het socialisme die nu nog voor het voormalige hoofdkantoor van de communistische partij staat, wordt verwijderd. Ze zullen in het park zij aan zij staan met de Vietnamese leider Ho Chi Minh en de Bulgaarse communist Dimitrov.

Omdat esthetische criteria niet tellen, zijn het lang niet altijd de slechtste beelden die verdwijnen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de beeldengroep van Imre Varga ter herdenking van de eerste Hongaarse communistische republiek, de Radenrepubliek van 1919.

Wat op het eerste gezicht een typisch sociaal-realistisch kunstwerk lijkt, blijkt bij nadere bestudering een beeld met een duidelijke knipoog te zijn. In het kielzog van een groep opstandige soldaten met geweren en bajonetten lopen tuttige dienstmeisjes met parasolletjes en wapperende omslagdoeken.

Klachten

Maar juist over dat beeld zijn volgens Zsigmond zeer veel klachten ontvangen. Zelfs voor de onthulling in het begin van de jaren tachtig werd er al tegen geprotesteerd. De bouwplaats werd tweemaal in brand gestoken. Volgens Zsigmond omdat de Radenrepubliek zo'n gruwelijk deel van het verleden is. Maar het lijkt waarschijnlijk dat de Hongaren zich er achteraf collectief voor schamen dat hun land in 1919 vrijwillig voor het communisme koos.

Het is uiteindelijk de gemeente die de beslissing heeft genomen welke beelden verdwijnen. Ze worden ondergebracht op een afgelegen terrein in het zuiden van Boedapest. „En we zullen hoge bomen planten om de woonwijk die ernaast ligt af te schermen, want ik kan me indenken dat mensen niet de hele tijd op dit soort kunst willen uitkijken", zegt Zsigmond.

Doodlopend

Het park krijgt een historische opzet, om bezoekers het gevoel te geven hoe het onder het socialisme was. „We willen de beelden niet alleen als curiositeit behandelen, maar duidelijk maken dat het om een tragische periode in de Hongaarse geschiedenis gaat. Het moet een waarschuwing zijn dat het gevaar van de dictatuur altijd aanwezig blijft".

De ingang wordt een grootse poort, met aan de ene kant een beeld van Lenin en aan de andere kant Marx en Engels. „Achter de poort kom je in een tentoonstelling waar aandacht wordt besteed aan de oorspronkelijke onthulling van de beelden. Daarachter loop je een weg op die voor het oog doorgaat, maar die uiteindelijk doodlopend blijkt te zijn. Dat is symbolisch voor het toekomstperspectief van het socialisme".

Max van der Stoel benoemd tot Hoge Commissaris voor de Minderheden

Ondiplomatieke diplomaat is bestand tegen modder

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – „Het gooien met modder hoort blijkbaar tot de karakteristieken van het regime. Maar het went - de Griekse kolonels maakten me in de jaren '70 al uit voor een gevaarlijke communist".

Dat zei minister van Staat Max van der Stoel (1924) begin augustus in een interview met deze krant, kort nadat hij zijn rapportage aan de Verenigde Naties had afgerond over het lot van de sji'ieten en de Koerden in het Irak van Saddam Hoessein.

Hij vatte daarmee in een notedop zijn loopbaan samen. Van der Stoel is al internationaal bezig sinds 1958, toen hij internationaal secretaris werd van de PvdA. Zijn werk heeft sindsdien in het teken gestaan van de buitenlandse politiek en diplomatie, als partijpoliticus, parlementariër, minister en ambassadeur.

Van der Stoel heeft als vertegenwoordiger van een klein land in de internationale geschiedenis een flinke naam opgebouwd, zoals uit zijn citaat blijkt, in goede en in kwade zin. Zijn reputatie is zo goed, dat hij zijn rapport over de schending van de mensenrechten in Irak mondeling tijdens een vergadering van de Veiligheidsraad mocht toelichten. Dat is nog maar zelden eerder vertoond.

Van der Stoel was daar overigens geen onbekend terrein: toen hij van 1983 tot 1986 ambassadeur bij de VN was, had Nederland gedurende de eerste twee jaren van de periode recht op een van de roulerende zetels in de Veiligheidsraad. En in juli 1983 was Van der Stoel voorzitter van deze vijftien leden tellende raad.

De lijst van Van der Stoels openbare functies is lang: lid van de Eerste Kamer (1960-1963), lid Tweede Kamer (1963-1965), staatssecretaris Buitenlandse Zaken (1965, 1966, kabinet-Cals), weer lid Tweede Kamer (1966-1973), minister Buitenlandse Zaken (1973-1977, kabinet-Den Uyl), opnieuw lid Tweede Kamer (1977-1981), weer minister Buitenlandse Zaken (1981-1982, kabinet Van Agt-II), ambassadeur bij VN (1983-1986).

Vanaf 1986 is hij lid van de Raad van State en draagt hij ook de titel minister van Staat. Hij verlaat de Raad nu om Hoge Commissaris voor de Minderheden te worden, een nieuwe internationale functie waarvan de inhoud nog niet vastligt. Opnieuw een uitdaging dus voor Van der Stoel.

Als minister van Buitenlandse Zaken in de jaren '70 haalde hij zich de woede van het Griekse kolonelsbewind op de hals met zijn voor diplomatieke begrippen ongezouten kritiek op dat land. Nu is ook Saddam boos op Van der Stoel, die verweten wordt gestuurd te zijn door de Amerikanen.

De ironie wil dat juist de Amerikanen niet bijster op Van der Stoel zijn gesteld. Zijn benoeming tot Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen is tot twee maal toe door de VS geblokkeerd, omdat zij zich zijn houding over het Amerikaanse Midden-Amerika-beleid (El Salvador, Nicaragua) uit zijn tweede ministersperiode nog herinnerden.

Ook in zijn nieuwe functie zal de rustige, ernstige, vasthoudende en soms ondiplomatieke diplomaat weer met modder worden bekogeld - maar hij is eraan gewend en heeft zich er nog nooit door laten afleiden.

● *Max van der Stoel*

Socialistische Internationale in Berlijn:

Hommage aan Willy Brandt

DOOR HANS HOOGENDIJK

● *Willy Brandt*

BERLIJN – „Moet ik zeggen hoe graag ik hier zou zijn geweest? Maar helaas, het mocht niet zo zijn". De stem van Hans-Jochen Vogel, oud-voorzitter van de Duitse SPD, stokte even toen hij deze woorden voorlas. Het waren woorden van Willy Brandt, opgeschreven op zijn ziekbed in Unkel bij Bonn.

De doodzieke Brandt, sinds 1976 voorzitter van de Socialistische Internationale, had er zo graag bij willen zijn nu de SI haar driejaarlijkse congres (gisteren, vandaag en morgen) in de Rijksdag in zijn stad Berlijn houdt. Hier had hij afscheid willen nemen en de voorzittershamer over willen dragen aan de Franse oud-premier Pierre Mauroy. Al zijn vrienden en vriendinnen zijn ervoor naar de Duitse hoofdstad gekomen. Felipe Gonzalez net zo goed als Franz Vranitzky, Isabelle Allende en Michail Gorbatsjov, om er maar een paar te noemen.

Vogel droeg Brandts slotzin bijna voor: „Bezinnen jullie je op je kracht en weet dat elke nieuwe tijd nieuwe antwoorden verlangt. Willy Brandt, Unkel". De bijna 800 gedelegeerden van meer dan 80 sociaal-democratische en socialistische partijen uit de hele wereld stonden spontaan op en dankten hun afwezige voorman met een ovatie van ruim een halve minuut. Het leek wel of ze afscheid namen.

De organisatoren hadden het allemaal zo mooi bedacht. Het congres moest een mondiaal dank-je-wel worden in de stad waar Brandt eens als burgemeester het dieptepunt van de Koude Oorlog beleefde, de bouw van de Muur. Brandt schreef het zelf al, het mocht niet zo zijn, maar het werk gaat door.

De honderden afgevaardigden uit de hele wereld praten drie dagen over de nieuwe rol van de sociaal-democraten en socialisten in de wereld nu de confrontatie met de communisten voorbij is. En vele partijen die voortgekomen zijn uit de failliete communistische boedel, staan nu te dringen om lid te mogen worden van de eens te vuur en te zwaard bestreden club. Maar de Socialistische Internationale is een beetje voorzichtig geworden met de toelating van nieuwelingen. Het partijenlandschap in Oost-Europa is immers buitengewoon onoverzichtelijk. De etiketten 'socialistisch' of 'sociaal-democratisch' houden niet al te veel in. Vaak gaan daar in naam bekeerde communisten achter schuil. Daarom zal in Berlijn voor dergelijke groepen de status van waarnemer ingevoerd worden.

Het congres staat onder het motto 'Vrijheid en solidariteit in een wereld in beweging'. Hoe dramatisch de veranderingen zijn blijkt wel uit het feit dat tijdens het vorige congres in Stockholm de Muur nog recht overeind stond en in alle Oostblokstaten de zich socialisten noemende grijze communisten aan de macht waren. Mannen, die de gedachte van het democratisch-socialisme nog voor vele komende jaren in diskrediet hebben gebracht.

Niets markeert die 'wereld in beweging' beter dan het optreden woensdag van Michail Gorbatsjov, de laatste leider van de Sovjetrussische communisten.

Eens, in 1864, hadden de socialisten en communisten onder de bezielende leiding van Marx en Engels in Londen de Internationale opgericht. Toen was de vijand simpelweg de uitbuitende kapitalist, die met alle mogelijke middelen moest worden bestreden. Alleen over de manier waarop scheidden zich snel de geesten. Sindsdien hebben ze elkaar met alle middelen bestreden.

In het pre-perestroikatijdperk waren de activiteiten van de SI, vooral de strijd voor de rechten van de mens, de communisten een doorn in het oog. Nu zijn de communisten verdwenen en staan de socialisten en sociaaldemocraten voor nieuwe uitdagingen. Nog zingen ze met gebalde vuist 'Ontwaakt, verworpenen der aarde' en 'Makkers ten laatste male tot de strijd ons geschaard, want de Internationale zal morgen heersen op aard'. Maar nu strijden ze voor de rechten van de mens en de overwinning van de kloof tussen arm en rijk. Natuurlijk zoeken ze ook naar een nieuwe rol in de zo dramatisch veranderde wereld en is de SI populairder dan ooit. Het feit dat tientallen jonge partijen, niet alleen uit Oost-Europa, maar vooral ook uit Afrika, in de rij staan om opgenomen te worden, is vooral de verdienste van Willy Brandt. Als voorzitter heeft hij zich er steeds voor ingezet de SI over de Europese grenzen uit te breiden.

Helemaal in de lijn van Brandt, zijn grote voorganger en leermeester, zei de huidige SPD-voorzitter Björn Engholm: „Er zijn critici die zeggen dat het einde van het sociaal-democratische tijdperk is gekomen. Ik zeg het omgekeerde: deze nieuwe tijd is een reusachtige kans voor het moderne sociaal-democratische denken. Nog nooit zijn de idealen zoals vrijheid, gerechtigheid en solidariteit zo belangrijk geweest. En wie anders dan wij kunnen die idealen verwezenlijken?"

Björn Engholm zal zich bij het uitspreken van deze woorden ongetwijfeld gedacht hebben dat er eigenlijk maar één is, die daarvoor voldoende gezag en invloed heeft: de man die doodziek in Unkel ligt, Willy Brandt.

Van den Broek houdt hoop op Frans 'ja'

DEN HAAG – Als de Franse burgers het Verdrag van Maastricht gisteren bij hun referendum naar de prullenbak verwijzen is dat volgens minister Van den Broek van buitenlandse zaken niet fataal voor de Europese Gemeenschap, wel 'een ernstige terugslag'. Van den Broek houdt nog steeds goede hoop dat het ja bij de Fransen de overhand heeft.

De vraag wat er moet gebeuren als het nee wordt ligt meteen maandag op tafel in New York, waar de EG-ministers van buitenlandse zaken, die daar zijn voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, bijeenkomen. Om de schijn te vermijden dat zij ernstig rekening houden met een Franse afwijzing is aangekondigd dat de bijeenkomst ook doorgaat als een meerderheid van de Fransen ja zegt.

Bij een nee, dat gevoegd bij het eerdere Deense nee de doodsteek voor het verdrag betekent, moet volgens Van den Broek binnen enkele weken een topconferentie worden bijeengeroepen, waarin het Franse staatshoofd en de elf regeringsleiders van de Gemeenschap de vraag beantwoorden: Hoe nu verder?

Gaat het Verdrag van Maastricht, tijdens het Nederlandse EG-voorzitterschap in 1991 moeizaam uitonderhandeld en in de top van Maastricht tot een akkoord gesmeed, bij Parijs ten onder, dan valt de EG formeel terug op het Verdrag van Rome uit 1957, aangevuld met de Europese Akte van 1987. In die akte is het streven naar de vrije interne markt met een vrij verkeer van goederen, diensten en personen vastgelegd, in de wandeling aangeduid als „Europa 1992". Dat proces moet immers eind dit jaar zijn afgerond. Een verwerping van Maastricht verandert daar niets aan.

Van de baan zijn in dat geval voorlopig de drie pijlers die de hoofdmoot vormen van de afspraken die over het toekomstige EG-beleid in de Limburgse hoofdstad zijn gemaakt: de Economische en Monetaire Unie (EMU) en de twee belangrijkste onderdelen van de Politieke Unie: het buitenlands en veiligheidsbeleid en de samenwerking op het terrein van politie en justitie.

...ond en lire weer in gevarenzone ● Nieuwe herschikking verwacht

Onrust terug binnen EMS

Van onze redactie economie

...N HAAG – Na welgeteld één rustige dag zit het Europese ...netaire Stelsel, het EMS, alweer in de problemen. Zowel ...Engelse pond als de Italiaanse lire raakte gisteren alweer ...e gevarenzone. De rustgevende invloed van de renteverla... ...g in Duitsland en de herschikking binnen het EMS bleken ...korte duur.

...pond profiteerde maandag flink ...e maatregelen en steeg tot ...3,17 gulden. Gisteren raakte ...itse munt echter in sneltrein... weer in een crisis. Het pond ...erde bij de sluiting minder dan ...0 gulden, slechts een fractie ... de EMS-ondergrens van ...gulden. Zakt het pond onder ...grens, dan moeten de centrale ...n gedwongen ponden kopen ...e koers te steunen.

...het herstel van de Italiaanse li... kortstondig. Zondag werd de ...zeven procent gedevalueerd, ... dat hielp weinig. Gisteren ...ondanks steunaankopen van ...Italiaanse centrale bank twee ...end lires nog maar 1,3975 gul... worden neergeteld. Dat is twee ...minder dan maandag. Daar...komt de lire alweer in de buurt ...zijn nieuwe ondergrens, die van ...gulden voor duizend lires.

De snelle terugkeer van de nerveuze stemming verbaast valutahandelaren niet. Zij hadden gehoopt op een grotere Duitse renteverlaging, een half tot driekwart procent, in plaats van het 'kwartje' dat de Bundesbank maandag bekendmaakte. Bovendien hadden ze de lire liever veertien procent gedevalueerd zien worden.

De handel houdt dan ook rekening met een nieuwe EMS-herschikking, in elk geval voor de lire en wellicht ook voor het pond. Ook andere zwakke munten als de Spaanse peseta en de Portugese escudo zouden dan meegenomen kunnen worden. Verwacht wordt dat de onrust rond de valuta in elk geval tot zondag voortduurt. Dan stemmen de Fransen in een referendum over het verdrag van Maastricht, een beslissing waar de hele financiële wereld op zit te wachten.

Mes in de staal

● *Interieurfoto van de walserij van Hoogovens Staalfabriek.* Foto: ANP

...ochterbedrijf KLM ...n grote problemen

...IPHOL – Bij KLM/ERA Heli... staan tientallen arbeids...en op het spel door het weg... van eenvijfde deel van het ... Deze zelfstandige dochter ...e KLM en van het Amerikaan...ERA Aviation raakte onlangs het ...sport van loodsen in de Rotter... haven kwijt aan Air Speed, ...dochter van Schreiner. Nu ... de Nederlandse Aardolie ...schappij (NAM) de contracten ...de KLM te hebben beperkt. ...NAM laat sinds kort een deel ...de vluchten naar boorplatforms ...e Noordzee ook door Schreiner ...oeren. Als reden wordt opgegeven dat KLM/ERA in vergelijking met de concurrentie te duur is.

Bij KLM/ERA is nu besloten de bezem door het bedrijf te halen. Op jaarbasis moet zo'n 14,5 miljoen gulden worden bezuinigd. De directie wil dertig tot zestig van de in totaal 350 arbeidsplaatsen schrappen. De bonden geven de directie van KLM/ERA de schuld van het verlies van de opdrachten.

De bonden weigeren akkoord te gaan met „welke bezuiniging dan ook" totdat er een doortimmerd 'businessplan' op tafel ligt. Daar wordt nu aan gewerkt.

...uropese aannemers ...ormen joint venture

...DEN – Vier toonaangevende ...pese aannemers hebben een ...venture opgericht voor de in...iving op grote infrastructurele ...ecten binnen Europa.

...betrokken bedrijven, GTM-...pose uit Frankrijk, John ... uit Groot-Brittannië, het ...se NCC en Stabag Bau uit ...nd, hebben daartoe Société ...péenne de Constructions in ... leven geroepen, zo meldde de ... Times gisteren.

...er bedrijven zijn goed voor een ...menlijke omzet van bijna ...half miljard dollar en hebben ...000 werknemers in dienst. Vol...s John Armitt, directievoorzitter ...n John Laing en beoogd president-directeur van de nieuwe joint venture, biedt de samenwerking de bedrijven een meer solide financiële en technische basis om in te schrijven op grote projecten.

Armitt gaat ervan uit dat Société Européenne de Constructions de komende twaalf maanden voor omgerekend ongeveer f 315 miljoen aan nieuwe opdrachten zal weten te verwerven. De joint venture is de laatste in een reeks grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden tussen Europese bouwbedrijven. De strategische allianties komen voornamelijk tot stand met het oog op de Europese eenwording per 1 januari 1993.

Sanering Europese staalindustrie enige redding Hoogovens

Van onze redactie economie

IJMUIDEN – Hoogovens IJmuiden bezuinigt volgend jaar driehonderd miljoen en schrapt daarbij 2.300 arbeidsplaatsen. Mogelijk gedwongen ontslag voor duizend mensen. Keihard kwam deze maatregel maandag aan bij personeel en vakbonden. Maar het is volgens de directie de enige mogelijkheid om de staalcrisis te boven te komen. Zowel bonden als directie wezen op de noodzaak van een sanering van de Europese staalindustrie, want daar ligt de echte oplossing van het probleem.

In Westeuropa is namelijk sprake van een overcapaciteit van vijftien procent, een structureel probleem dat ook bij een opleving van de economie moet worden opgelost. Zo niet, dan blijven de prijzen te laag en de concurrentie te groot. Voor een deel moeten de staalbedrijven hun probleem zelf oplossen door onderlinge afspraken te maken. Vorige maand liet bestuursvoorzitter Van Royen weten ook de helpende hand van de Europese Commissie te verwachten. Niet alleen om aan de dumpingen uit het Oostblok een einde te maken, maar ook om het voortouw in een Europese sanering te nemen. De Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal wordt in 2002 opgeheven, terwijl er veel geld in kas zit. Dat geld moet volgens Hoogovens nu worden aangesproken. Alle staalbedrijven in Europa kampen met gigantische verliezen en overal wordt personeel ontslagen.

Het staal- en aluminiumconcern Hoogovens dook vorig jaar in de rode cijfers. De omslag zat in de tweede helft van het jaar, toen naast de staalprijs ook de prijs voor aluminium inklapte. In de aluminiumtak van het concern werden al meteen maatregelen genomen, zoals bij de walserij in België. Mede door deze sanering boekte de Hoogovens Groep over 1991 een verlies van 51 miljoen.

Bergafwaarts

Dit jaar ging het verder bergafwaarts. In zes maanden tijd een verlies van 49 miljoen. Er moest dus iets worden gedaan, met name bij het staalbedrijf in IJmuiden. Gelukkig was men daar al bezig het zogeheten Masterplan uit te voeren, waarbij tussen 1991 en 1996 een besparing zou worden bereikt van 500 miljoen gulden. Voor de werkgelegenheid betekende dat het schrappen van 2.500 banen. Maar met de huidige lage opbrengstprijzen was ook dat niet voldoende.

Nog eens driehonderd miljoen moet er volgend jaar worden bezuinigd en daarvan komt tweehonderd miljoen uit het schrappen van banen. Om precies te zijn 2.300, terwijl volgens het Masterplan 500 'normaal' was. Samen met de vermindering dit jaar (1.200) daalt zo in twee jaar tijd het aantal arbeidsplaatsen bij de staalfabriek van 15.000 naar 11.500, terwijl het er eind 1995 nog eens duizend minder zijn.

De meeste bezuinigingen gaan via de bekende 'kaasschaafmethode', maar ook bij de staf- en service-afdelingen gaat het mes erin (een kwart van de banen vervalt). Minder investeren betekent tenslotte ook minder bouwen en renoveren.

Platte produkten

Voor de lange termijn richt de directie het beleid dan ook op de zogeheten platte produkten: staalplaat voor auto's, witgoed, de bouw en verpakkingen. Daar valt meer aan te verdienen, is de afzet goed en kan Hoogovens van de concurrentie winnen door een betere kwaliteit te leveren.

Weg vrij voor nieuwe uitgave zondagskrant

AMSTERDAM – De rechtbank in Amsterdam heeft gisteren het akkoord bekrachtigd dat de bewindvoerders van de in surséance van betaling verkerende De Krant op Zondag (DKOZ) eerder hadden bereikt met fiscus, bedrijfsvereniging en crediteuren.

Daardoor zullen de Hollandse Pers Unie en HP/De Tijd vanaf 18 oktober een nieuwe zondagskrant lanceren „met een aanzienlijk grotere kans op succes", zo schrijven de bewindvoerders mr M. Bremer en mr A. Voute in hun eindverslag van de surséance van betaling.

In het bereikte akkoord krijgen de fiscus en de bedrijfsvereniging f 1,3 miljoen in contanten en krijgen de gewone schuldeisers bijna f 600.000, ongeveer 5 procent van de totale schuld van bijna f 12 miljoen.

Directeur H. van Brusssel van HPU koopt het abonnementenbestand van DKOZ voor f 450.000. De abonnees van DKOZ ontvangen verder vanaf zondag 18 oktober gedurende de tijd dat ze al abonnementsgeld hadden betaald de krant HP/De Tijd op Zondag. Bovendien krijgen zij op donderdag het magazine HP/De Tijd.

Modernisering mislukt door kopersstaking

Ter Meulen op weg naar faillissement

SCHIEDAM – De uit zes zaken bestaande warenhuisketen Ter Meulen heeft gisteren uitstel van betaling aangevraagd. Ter Meulen, die behoort tot het detailhandelsconcern Goudsmit, heeft in hoge mate te lijden van de kopersstaking die alle grote warenhuizen in Nederland treft, zo heeft de directie gisteren bekendgemaakt. Begin deze maand kondigde Goudsmit al een reorganisaties aan.

Ter Meulen exploiteert warenhuizen in Rotterdam, Spijkenisse, Dordrecht, Zoetermeer en Almere. Het zesde warenhuis in het Rotterdamse winkelcentrum Oosterhof ging pas de afgelopen zomer open. Bij Ter Meulen zijn zeshonderd mensen werkzaam.

Ter Meulen had, ter kering van het tij, een wat zij noemt revitaliseringsproces uitgevoerd met als voornaamste kenmerken een andere winkelformule, een gewijzigde inkooppolitiek, sterk verbeterde bedrijfsvoering en uitbreiding van het aantal vestigingspunten.

Sluitstuk

Toen dit proces was voltooid dacht Ter Meulen de opgaande lijn opgepakt te hebben, maar dit jaar werd zij geconfronteerd met teruglopende bestedingen bij de consument. Daarnaast hebben de fraaie weersomstandigheden in voorjaar en zomer van dit jaar een negatieve rol gespeeld.

Als sluitstuk op het moderniseringsproces heeft Ter Meulen pogingen ondernomen haar huisvestingslasten structureel omlaag te brengen, maar dit leverde onvoldoende de resultaat opgeleverd. De kopersstaking heeft geleid tot een aanzienlijk verlies en een ernstig liquiditeitstekort. Daardoor kan Ter Meulen niet meer aan haar betalingsverplichtingen voldoen.

Goudsmit is, behalve van Ter Meulen, houdstermaatschappij van Jamin, The Society Shop, Sweetheart en Lipstick Nederland.

Doek valt voor HCS Technology

DEN BOSCH – Het doek valt voor HCS Technology. Bewindvoerders van het in surséance verkerende beursfonds hebben de rechtbank gevraagd het faillissement uit te spreken. Zij hebben geconstateerd dat de toestand van de boedel zodanig is dat handhaving van het uitstel van betaling niet langer wenselijk is.

Het gaat hierbij uitsluitend om HCS Technology. Andere surséances, zoals van HCS Beheer, blijven gehandhaafd. Allerlei dochterbedrijven zijn buiten rechterlijke voorzieningen gebleven en over enkele onderdelen wordt met gegadigden gesproken.

Wel is gisterochtend het faillissement uitgesproken van HCS Ciob in Eindhoven. Bewindvoerders/curatoren zijn van plan begin oktober met nadere mededelingen over de stand van zaken te komen.

beurs

...erliezer

...MSTERDAM – De euforie die ...maandag op de Europese beurzen ...n daarmee ook op die van Amster...am heerste, was gisteren verdwe...en. In de ochtenduren sloegen de ...andelenkoersen de weg omlaag ...eer in, aangevoerd door de Lon...ense beurs waar in de namiddag ...e FTSE-index een verlies aangaf ...an 54 punten. Wall Street, die ...maandag de stijgingen in Europa ...ad overgenomen, kon niet helpen ...n liet bij de opening nu direct een ...erlies zien. In Amsterdam deed ...ich met name in de middaguren ...en verdere daling voor. De stem...mingsindex eindigde 0,7 punt lager ...p 112,4.

...rote verliezer was gisteren Hoogo...ens. Ondermeer de aangekondigde ...rote ingrepen in de staalpoot, die ...ervoor moeten zorgen dat het me...aalconcern snel weer winstgevend ...wordt, zorgde maandag voor een ...inke koerswinst. Maar nu duide...lijk is hoe groot de sociale conse...quenties en de weerstand van de ...erknemers zijn, zakte de koers ...eg met f 3,10 naar f 37,60, waar...mee 7,7 procent van de koers ver...dween.

...De koersindex zakte gisteren met ...,3 punt naar 195,8. De omzet kwam ...p ruim f 3,5 miljard. Daarvan had ...732 miljoen betrekking op aande...en. Daarmee werd duidelijk dat de ...ewone belegger nog niet echt te...rug is op de Amsterdamse beurs, ...zoals maandag werd gehoopt. De ...obligatiemarkt gaf aanvankelijk ...nauwelijks koerswijzigingen te ...zien, maar in de loop van de dag ...konden veel obligatiesoorten frac...tioneel aantrekken.

...Van de internationals zakte Akzo ...1 weg naar f 146,30, Koninklijke ...Olie f 1,70 op f 142,60 en KLM ...1,20 naar f 29. Alleen Philips lag ...hier goed met een dertig cent beter ...slot op f 24,50.

...Heineken was f 1,50 op zijn retour ...op f 168,20, terwijl DSM f 1,20 ...moest inleveren op f 101,50.

Hoofdfondsen

	v.k.	s.k.
ABN Amro	45,50	45,40
ABN Amro A.in F.	74,10	74,70
ABN Amro Obl.Gr.f.	181,20	181,50
Aegon	66,30	65,60
Ahold	79,70	79,20
Akzo	147,30	146,30
Alrenta	202,00	202,30
Amev cert.	55,90	54,60
Bols cert.	42,70	41,90
Bührm.Tet. c.	36,00	36,30
CSM cert.	98,60	98,70
DAF	17,60	17,30
Dordtsche Petr.	133,50d	131,80
DSM	102,70	101,50
Elsevier cert.	113,90	113,80
Fokker cert.	21,60	21,80
Gist-Broc. cert.	35,40	34,60
Heineken	169,70	168,20
Hoogovens nrc	40,70	37,60
Hunter Douglas	46,20	47,00
Int.Müller	63,00	64,50
Int.Ned.Gr. c.	43,70	43,60
KLM	30,20	29,00
Kon. KNP	42,40	42,00
Kon. Olie	144,30d	142,60
Nedlloyd	35,40	34,90
Océ-v.d.Gr.	55,40	56,00
Pakhoed cert.	34,10	33,30
Philips	24,20	24,50
Polygram	48,10	48,20
Robeco	92,00	91,30
Rodamco	43,50	43,40
Rolinco	92,00	91,00
Rorento	74,70	75,00
Stork	31,00	31,30
Unilever cert.	187,60	187,50
Van Ommeren nrc	33,00	32,20
Ver.Bezit VNU	83,30	83,50
Wessanen cert.	92,00	91,20
Wolters-Kluwer	84,90	84,50

Avondkoersen Amsterdam

Hoogovens 37,80 (37,60)
Kon.Olie 142,70-144,50 (142,60)
Philips 24,40-24,60 (24,50)
Unilever 187,70-188,50 (187,50)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	51,50	50,50
ABN AmroHld.prf.	6,18	6,12
ACF-Holding c.	34,30	34,10
Ahrend Groep c.	117,00f	115,00a
Asd Options Tr.	7,20	7,00
Asd. Rubber	3,20	3,20
Ant. Verff.	400,00	–
Atag Hold. cert	129,30	130,00
Athlon Groep	43,00	–
Athlon Groep nrc	43,00	–
Aut.Ind.R'dam	72,00a	–
BAM Groep	83,00	83,00
Batenburg	149,50	149,50
Beers	127,00	127,00
Begemann Groep	108,00	108,00
Belindo	290,00b	290,50
Berkel's Patent	0,80	0,79
Blydenst.-Will.	32,00	32,00
Boer Boekh. Kon.	24,40	24,40
Boer De Winkelb.	62,00	62,00
Borsumy Wehry	57,00	57,00
Boskalis Westm.	24,50	24,50
Boskalis pref.	24,50	24,20
Braat Beheer	28,70	28,50
Breevast	8,10	7,50
Burgman-Heybroek	2600,00	2600,00
Calvé-Delft pref	800,00	800,00
Calvé-Delft cert	1185,00	1200,00
Cindu Intern.	139,00	138,00
Claimindo	280,00	280,00
Content Beheer	22,50	22,20
Credit LBN	24,00	23,60
Crown v.G. cert.	118,00	118,00
CSM	98,50	98,50
DAF cert.	15,50	15,30
Delft Instrum.	20,00	19,80
Desseaux	99,50	99,50
Dorp-Groep	39,00	38,50
Draka Holding	24,20	24,00
Econosto	24,50	23,80
EMBA	200,00f	199,00
Eriks Holding	74,20	75,50
Flexovit Int.	55,80	55,80
Frans Maas cert.	59,50	59,70
Fugro McClelland	23,60	23,00
Gamma Holding	99,70	100,00
Gamma pref.	5,60	5,60
Garzarelli $	11,50	11,50
Getronics	33,30	33,00
Geveke	23,70	23,70
Giessen-de N.	112,00	111,00
Goudsmit	28,00a	–
Grolsch	208,00	205,00
GTI-Holding	211,50	211,50
Hagemeyer	129,80	129,00
HAL Trust B	13,40	13,30
HAL Trust Unit	13,30	13,30
HBG	202,00	202,00
Heineken Hold.	148,70	148,30
Hes Beheer c	36,80	36,80
Hoek's Mach.	59,50	59,00
Holl.Sea S.	0,44	0,44
Holl. Kloos	390,00	390,00
Hoop Eff.bank	6,10	6,10
Hunter D.pref.	1,81	–
IHC Caland	87,20	87,00
Kas-Associatie	29,20	29,80
Kempen & Co	7,40	7,40
Klene Holding	98,00	98,00
Kondor Wessels	29,00	29,30
KBB	61,70	61,40
Kon. Sphinx	48,50	49,00
Koppelpoort	310,00f	310,00a
Krasnapolsky	235,00	225,00a
Landré & Gl.	47,80	47,80
Macintosh	29,50	29,30
Maxwell Petr.	115,50d	115,50
Moeara Enim	1190,00d	1180,00
M.Enim OB-cert.	15200,00d	15200,00
Moolen Holding	26,30	26,30
Mulder Boskoop	60,00	–
Multihouse	4,00	4,10
Naeff	470,00	–
NAGRON	54,30	54,40
NIB	595,00	595,00
NBM-Amstelland	8,00	7,80
NEDAP	313,00	311,00
NKF Holding	164,00	164,00
Ned.Part.Mij	51,00	51,10
Ned.Springst.	7300,00	7300,00
Norit	16,00	15,90
Nutricia GB	126,50	126,00
Nutricia VB	133,50	130,00e
Nijv.-Ten Cate	99,50	100,00
Omnium Europe	8,50b	–
Orco Bank cert.	70,80	70,80
OTRA	240,00	240,00
Palthe	49,80	49,80
Pirelli Tyre	26,10	25,90
Polynorm	156,50	157,90
Porcel. Fles	139,00	139,00
Randstad	40,50	40,00
Ravast	22,00	23,60
Reesink	76,20	76,50
Samas Groep	27,00	27,00
Sarakreek	14,40	14,30
Schuitema	1690,00	1700,00
Schuttersveld	40,50	39,50
Smit Intern.	22,60	23,00
St.Bankiers c.	14,70	14,60
Stad Rotterdam c	42,20	42,50
Telegraaf De	84,80	84,00
Textielgr.Twente	88,00	–
Tulip Computers	13,80	13,50
Tw.Kabel Holding	116,40	116,00
Ubbink	77,00	77,00
Union	68,50	68,50
Un.Dutch Group	0,80	0,70a
Vereenigde Glas	510,00	510,00
Verto cert.	24,50	24,50
Volker Stevin	60,50	60,50
Volmac	15,70	15,20
Vredestein	18,00	18,00
VRG-Groep	33,80	33,70
Wegener	62,80	63,00
West Invest F.	9,80	10,00
West Inv.F. wb	105,00	105,00
Wolters Kluwer	328,00	328,00
Wyers	33,50	30,00

Beleggingsinstellingen

ABN Amro Aand.F.	76,00	79,40
ABN Amro Albefo	47,70	48,30
ABN Amro Amer.F.	66,00	67,40
ABN Amro Eur. F.	66,70	67,50
ABN Amro Far EF.	47,00	47,10
ABN Amro Liq.Gf.	166,60	166,70
ABN Amro Neth.F.	82,20	82,70
Aegon Aandelenf.	31,20	31,50
Aegon Spaarplus	5,10	5,10b
Aldollar BF $	28,90	29,00
Alg.Fondsenbez.	216,00	216,00
Alliance Fund	10,30	10,30
Amro North Am.F.	62,30	62,70
Amvabel	78,80	77,80
Asian Tigers F.	61,00	60,50
Asian Select. F.	56,50	57,00
Austro Hung. F.	4,40	4,40
Beleg.f. Ned.	63,00	62,90
Bemco RentSel.	57,00	57,00
Bever Belegg.	3,00	2,95
CLN Obl. Div. F.	109,60	110,00
CLN Obl.Waardef.	116,60	116,80
Delta Lloyd Inv.	27,00	26,90
DP America Gr.F.	34,50	34,00
Dp Energy.Res.	46,50	–
EGF Investm.	111,00	111,00
EMF Rentefonds	73,00	73,30
Eng-Holl.Bel.T1	10,00	10,00
Envir.Growth F.	40,00	41,50
Esmeralda part.	31,60	31,90
Eur.Ass. Trust	6,80	6,80
EMS Growth Fund	101,00	101,00
EMS Income Fund	100,50	100,60
EMS Offsh. Fund	100,50	100,50
EOE Index Fnd	307,00	312,00
Euro Growth Fund	42,00	42,00
Euro Spain Fund	6,70	6,80
Far East Sel.F.	48,50	48,50
Gim Global	47,60	49,00
Groeigarant	1,48	1,49
Holland Fund	71,30	71,00
Holl. Eur. Fund	45,70	45,50
Holl. Obl.Fonds	129,50	129,50
Holl. Pac. Fund	84,00	86,00
Holl. Sel.Fonds	84,80	86,00
ING Bnk Dutch Fnd	44,00	44,50
ING Bnk Geldm.Fnd	56,11	56,13
ING Bnk Glob.Fund	43,80	44,30
ING Bnk Oblig.Fnd	34,00	34,00
ING Bnk Spaard.F.	104,23	104,30
ING Bnk Rentegr.F	119,80	120,20
ING Bnk Vastg.Fnd	33,40	33,40
Innovest	39,50	–
Interbonds	519,00	519,00
Intereffekt 500	25,40	25,20
Intereffekt wt	50,90	50,90
Investa part.	67,00	67,00
IS Himal.Fund $	7,00	8,00
Jade Fonds	134,00	134,00
Japan Fund	17,40	17,40
Jap.Ind.Alpha F.	6400,00	–
Jap.Sect.Rat.Yen	5208,00	–
Korea Pac.Tr. $	7,00	7,00
Mal.Capital F.$	9,40	9,40
Mees Obl.Div.F.	114,30	114,60
Mexico Income F.	22,00	22,00
MK Int.Ventures	10,30	10,30
Mondibel	75,00	75,00
Nat.Res.Fund	59,00	60,50
Nedufo A	115,00	–
Nedufo B	123,50	–
Nevas	47,80	–
Nevas 17 cumpref.	44,40	–
New Asia Fund	5,00	5,00
Nomura Warr. F.	0,40	0,40
Obam, Belegg.	248,30	246,00
OAMF Rentefonds	11,80	11,75
Orange Fund	20,40	20,40
Pac.Dimensions	77,00	77,00
Pac.Prop.Sec.F.	27,00	27,00
Pierson Rente	115,80	115,60
Postb.Aand.f.	49,80	50,00
Postb.Belegg.f.	54,90	55,40
Postb.Verm.gr.f.	55,60	55,70
Rentalent Bel.	155,20	155,30
Rentotaal NV	36,00	36,10
RG America F.	99,50	99,50
RG Divirent F.	51,50	51,70
RG Europe F.	90,00	91,20
RG Florente	117,50	117,70
RG Pacific F.	88,50	87,90
RG SP Groen	55,40	55,60
RG SP Blauw	51,60	52,10
RG SP Geel	47,10	47,90
Rodin Prop.$	84,00	84,00
Rolinco cum.p	76,50	–
Schrod.Int.Pr.F	26,20	26,20
Sci/Tech $	15,00	15,00
Suez Liq.Grf.	186,00	186,10
Technology Fund	17,00	17,00
Tokyo Pac.Hold.	177,00	175,00
Trans Eur.Fund	76,00	75,40
Transpac.F.Yen	240,00	240,00
Uni-Invest	17,50	17,50
Unico Inv.Fund	78,30	79,00
Unifonds DM	28,50	29,00
Vaste Waard.Ned	62,00	50,00a
Vast Ned	86,10	86,10
VIB NV	47,70	47,50
VSB Mix Fund	48,40	49,30
VSB Obl.Gr.f.	102,40	102,70
VSB Rente Fonds	107,00	107,30
WBO Intern.	62,00	64,00
Wereldhave NV	83,50	83,50
Yen Value Fund	72,10	72,20
ZOM Florida F.$	32,50	32,50

Parallelmarkt

Alanheri	24,30	24,50
ABF	107,10	107,10
Austria Global	1016,00	1016,00
Berghuizer Papier	36,20	36,20
Besouw Van cert.	36,50	36,70
Biogrond Belegg.	10,50	10,70
Comm.Obl.F.1	96,50	–
Comm.Obl.F.2	101,40	–
Comm.Obl.F.3	96,70	–
De Drie Electr.	12,80	12,80
Delta Ll.Dollarf.	65,30	65,70
Delta Lloyd ECU	57,40	57,80
Delta Lloyd Mix	59,30	59,80
Delta Lloyd Rent	56,60	56,60
Delta Lloyd Vast	54,10	54,10
DOCdata	5,70	5,90
Dutch Take Ov.T.	42,10	42,10
Ehco-KLM kleding	35,20	35,50
E&L Belegg.1	66,40	68,10
E&L Belegg.2	70,90	72,10
E&L Belegg.3	108,80	108,90
E&L Belegg.4	74,20	75,10
E&L Kap.Rente F.	107,00	107,50
German City Est.	30,00	29,80
Gouda Vuurvast	60,00	61,00
HCA Holding	45,10	44,90
Helvoet Holding	36,90	36,90
Inter/View Eur.	3,60	3,50
Kühne+Heitz	35,20	–
Management Share	4,30	4,30
Neways Elec.	7,70e	7,60
New Eur.Htls DM	18,00a	–
Pan Pac. Winkel	11,00	11,00
Pie Medical	5,20	5,20
Simac Techniek	12,40	12,40
Suez Gr.Fund	50,30	51,00
VHS Onr. Goed	0,65	0,65a
Vilenzo Int.	20,20	20,20
Wereldhave	4,10	–

Parallel top-15

Dico Intern.	60,50	60,00
Free Record Shop	15,20	15,00
Geld. Papier c.	64,20	64,20
Groenendijk	28,70	28,50
Grontmij	46,50	45,90
LCI Comput.Gr.	3,90	3,90
Melle, van nrc	51,20	49,50
Nedcon Groep	49,20	49,50
Nedschroef	73,70	73,80
Ordina Beheer	18,40	18,40
P & C Groep	78,00	78,00
Sligro Beheer	54,00	53,50
Welna	48,20	47,80
Weweler	30,40	29,80
Wolff	67,50	67,50

Wall Street

	14/09	15/09
allied signal	56	55¾
amer.brands	47½	47¼
amer.tel.tel	45¼	44⅝
amoco corp	51⅞	51½
asarco inc.	27¼	26¾
bethl. steel	13	12½
boeing co	37¾	36¾
can.pacific	14	14
chevron	72¾	73
chiquita	17	17⅛
chrysler	22½	21½
citicorp	16¼	16
cons.edison	30¾	30¼
digit.equipm.	39⅝	38
dupont nemours	48¾	47⅞
eastman kodak	45¼	44⅛
exxon corp	62¾	62⅜
ford motor	42⅞	41⅞
gen. electric	77½	77¼
gen. motors	34⅞	33⅞
goodyear	66⅞	66⅜
hewlett-pack.	59⅞	59
int. bus.mach.	88⅜	85½
int. tel.tel.	65¾	65⅜
klm airlines	18¼	17⅜
mcdonnell	43⅛	41¾
merck co.	48⅝	47⅜
mobil oil	64⅜	64½
penn central	19¼	19¼
philips	15¼	14⅝

Advieskoersen

amerik.dollar	1,600	1,780
austr.dollar	1,15	1,27
belg.frank (100)	5,30	5,60
canad.dollar	1,310	1,430
deense kroon (100)	27,65	30,15
duitse mark (100)	110,00	114,00
engelse pond	3,01	3,26
finse mark (100)	34,75	37,75
franse frank (100)	31,55	34,30
griekse dr. (100)	0,80	1,00
ierse pond	2,85	3,10
ital.lire (10.000)	12,85	14,55
jap.yen (10.000)	129,00	135,00
noorse kroon (100)	27,00	29,50
oost.schill. (100)	15,72	16,22
port.escudo (100)	1,19	1,37
spaanse pes. (100)	1,65	1,81
turkse lira (100)	0,0185	0,0275
zweedse kr. (100)	29,30	31,80
zwits.fr. (100)	124,50	129,00

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,65595-1,65845
antill.gulden	0,9110-0,9410
austr.dollar	1,2034-1,2134
belg.frank (100)	5,4625-5,4675
canad.dollar	1,36025-1,36275
deense kroon (100)	29,190-29,240
duitse mark (100)	112,5950-112,6450
engelse pond	3,1395-3,1445
franse frank (100)	33,150-33,200
griekse dr. (100)	0,8540-0,9540
hongk.dollar (100)	21,1750-21,4250
ierse pond	2,9910-3,0010
ital.lire (10.000)	13,985-14,035
jap.yen (10.000)	133,790-133,890
nwzeel.dollar	0,8960-0,9060
noorse kroon (100)	28,375-28,425
oostenr.sch. (100)	15,9970-16,0070
port. escudos (100)	1,2610-1,3010
spaanse pes. (100)	1,7265-1,7365
surin.gulden	0,9085-0,9485
zweedse kr. (100)	30,640-30,690
zwits.frank (100)	127,160-127,210
e.c.u.	2,2660-2,2710

Index Amsterdam

CBS-koersindex (1983=100)

algemeen	197,10	195,80
id excl.kon.olie	190,20	189,40
internationals	200,00	198,50
lokale ondernem.	195,70	194,60
id financieel	138,90	138,10
id niet-financ.	250,60	249,30

CBS-herbeleggingsindex (1983=100

algemeen	292,40	290,40
id excl.kon.olie	264,50	263,40
internationals	309,40	307,00
lokale ondernem.	273,40	271,90
id financieel	218,40	217,20
id niet-financ.	327,20	325,50

CBS-stemmingsindex (1990=100)

algemeen	113,10	112,30
internation	124,60	122,70
lokaal	110,90	110,30
fin.instell	124,90	123,70
niet-financ	108,50	107,90
industrie	120,20	119,80
transp/opsl	97,80	95,20

Goud en zilver

Goud onbewerkt 18,150-18,750, vorige 18,140-18,740, bewerkt 20,350 laten, vorige 20,340 laten, zilver onbewerkt 165-235, vorige 165-235, bewerkt 280 laten, vorige 280 laten.

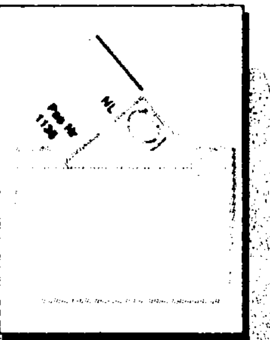
Dow Jones

Industrie 3,327,30
-48,92

OPTIEBEURS

	serie			omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c	okt	45,00	781	1,20	1,00
abn amro	c	jan	42,50	250	4,20	4,20
abn amro	c	jan	45,00	557	2,20	2,10
abn amro	c	jan	47,50	300	0,70	0,70
abn amro	c	apr	47,50	382	1,60	1,50
abn amro	c	j95	45,00	1072	4,30	4,30
aegn	c	okt	62,50	632	4.10	3,50
aegn	c	jan	65,00	750	3,60	3,50
akzo	c	okt	150,00	393	2,30	2.30
akzo	c	okt	155,00	254	1,00	1,00
akzo	p	okt	145,00	265	2,50	2.50
d/fl	c	dec	170,00	301	4,70	3.80
eoe	c	sep	280,00	548	10,50	7,50
eoe	c	sep	285,00	805	6,20	3.30
eoe	c	sep	290,00	1044	2,70	0,90
eoe	c	okt	290,00	350	7,20	5,50
eoe	c	okt	300,00	323	3,00	2,20
eoe	c	apr	330,00	1058	4,50a	3,50
eoe	p	sep	285,00	422	0,80	1,60
eoe	p	sep	290,00	685	2,30a	4,00
eoe	p	okt	275,00	377	1,20	1,80
eoe	p	okt	280,00	333	2,20	3,40
eoe	p	okt	285.00	440	3,40	4,80
eoe	p	okt	290,00	386	4.90	6.90
eoe	p	nov	260,00	605	1,20b	1,10
eoe	p	nov	275,00	660	2,90	3,80
eoe	p	jan	290,00	407	8,00	9,50
eoe	p	jan	300,00	263	12,00	13,50
goud	c	nov	360,00	513	2,40	2,40
nlc	p	nov	103,00	250	0,40	0,25
nlc	p	nov	104,00	250	0,85a	0,40
nlv	c	mei	102,00	10000	2,10a	2,05
nlv	p	mei	102,00	10000	1,00a	0,85
phil	c	sep	25,00	1425	0,30	0,30
phil	c	okt	25,00	1775	0,80	0,80
phil	c	jan	25,00	1320	1,70	1,80
phil	c	jan	27,50	345	0,80	0,80
phil	c	o93	30,00	403	1,80	1,70
phil	c	o95	20,00	276	9,00	9,20
phil	p	jan	25,00	693	1,90	1,50
olie	c	okt	135,00	279	10,80	9,20a
olie	c	okt	145,00	269	3,00	2,30
olie	c	jan	150,00	341	4,50	3,70
olie	p	okt	140,00	351	1,30	1,50
top5	c	sep	530,00	415	10,00	7,50
top5	c	sep	540,00	596	3,50	1,80
top5	p	sep	540,00	385	5,00	6,20
top5	p	okt	540,00	288	10,00	11,00
unil	p	okt	185,00	389	3,20	3,00
unil	p	okt	190,00	282	4,20b	4,80

a = laten	g = bieden + ex-div.
b = bieden	h = laten + ex-div.
c = ex-claim	k = gedaan + h
d = ex-dividend	l = gedaan + g
e = gedaan + bieden	vk = slotkoers vorige dag
f = gedaan + laten	sk = slotkoers gisteren

Kruiden, wijn en zelfs bier prima 'smaakmakers'

Eindeloos variëren met stoofvlees

Er zijn eindeloos veel lekkere stoofpotten te bereiden met bijvoorbeeld varkenspoelet of -schouderlappen, lamsvlees van de schouder of kalfslappen van goede kwaliteit. Niet alleen oer-Hollandse stoofgerechten, maar ook tal van internationale schotels. Een smakelijke stoofpot is niet alleen gevarieerd, maar ook erg gemakkelijk. Zelfs de minder geroutineerde keukenprinses heeft met de bereiding weinig moeite.

De meest oorspronkelijke manier om te stoven is in een 'ouderwets geëmailleerde of gietijzeren braadpan'. Daarnaast zijn de snelkookpan, de magnetron en zelfs de oven geschikt om een stoofgerecht te bereiden.

● *Liefhebbers van mager of meer doorregen stoofvlees, in lapjes of blokjes gesneden, kiezen voor kwaliteit.*

Gaat u volgens de eerste methode te werk dan wordt het vlees van tevoren gekruid met peper en zout, even door de bloem gehaald en daarna in de hete boter aangebraden. Het vlees krijgt dan een mooie bruine kleur. Bovendien bindt de bloem de vloeistof (bouillon, bier, wijn, weekvocht van gedroogde vruchten), die later aan het vlees wordt toegevoegd.
Het is beter om de vetrandjes tijdens het stoven aan het vlees te laten, omdat het vlees lekker mals blijft en tijdens het pruttelen voor een heerlijke smaak zorgt. Voor het opdienen moet u de vetrandjes er wel afsnijden.

Stoven

Is het vlees kort aangebraden, kunnen tal van ingrediënten worden toegevoegd. Zoals een gesnipperd uitje, laurierblad, peperkorrels en kruidnagels. Maar ook ontbijt- en kruidkoek, een beetje mosterd, stukjes tomaat, een scheutje azijn, rode wijn of zelfs bier. Het bier, de azijn of de wijn altijd even voorverwarmen. Daarmee wordt voorkomen dat het vlees 'schrikt' en taai wordt. Door het toevoegen van één van deze vloeistoffen wordt de bereidingstijd van het vlees verkort.
Na het toevoegen van de geurige ingrediënten moet het vlees zachtjes op laag vuur zo'n 2 tot 2,5 uur pruttelen. Zorg er alleen voor dat het vlees goed 'onder staat' in het vocht. Vergeet vooral niet tijdens het stoven het deksel op de pan te leggen. Daarmee wordt vochtverlies voorkomen. Na het pruttelen is het vlees heerlijk zacht en gereed om op te dienen.

Voor het stoven in de snelkookpan wordt het vlees even aangebraden. Deze bereidingswijze vraagt minder tijd. Datzelfde geldt ook voor de bereiding in de magnetron. Alleen vereist dit iets meer behendigheid en ervaring in de omgang met de magnetron. Raadpleeg daarom vooral het instructieboekje omdat het vermogen van uw eigen magnetron anders kan zijn dan dat van de apparatuur in de recepten.

Stoven in de oven kan natuurlijk ook. Door het vlees (aanbraden is niet nodig) en de ingrediënten in een Römertopf te doen en in een niet voorverwarmde oven te zetten, kan een smakelijk stoofgerecht bereid worden.

Stoofgerechten

Behalve de echte Hollandse stoofpot zijn er ook vele buitenlandse gerechten, die met magere, of iets vettere, doorregen vleessoorten zijn klaar te maken. Met name wordt in de buitenlandse keuken behalve varkens- en rundvlees, ook veel lams-, kalfs- en paardevlees in de gerechten verwerkt.

Voorbeelden van internationale stoofgerechten zijn de 'Irish Stew' (blokjes lamsvlees, groene savooiekool, selderijknol, winterwortel, prei en uien), de 'Stuffado' uit Griekenland (blokjes rundvlees, olijfolie, uien, knoflook, tomatenpuree en rode wijn) en de Italiaanse kalfslappen (kalfslappen, olijfolie, knoflook, laurierblad, majoraan of oregano, witte wijn en gepelde tomaten). Kortom er is keuze genoeg.

'Eerste' maaltijd moet koolhydraat, eiwit en vet bevatten

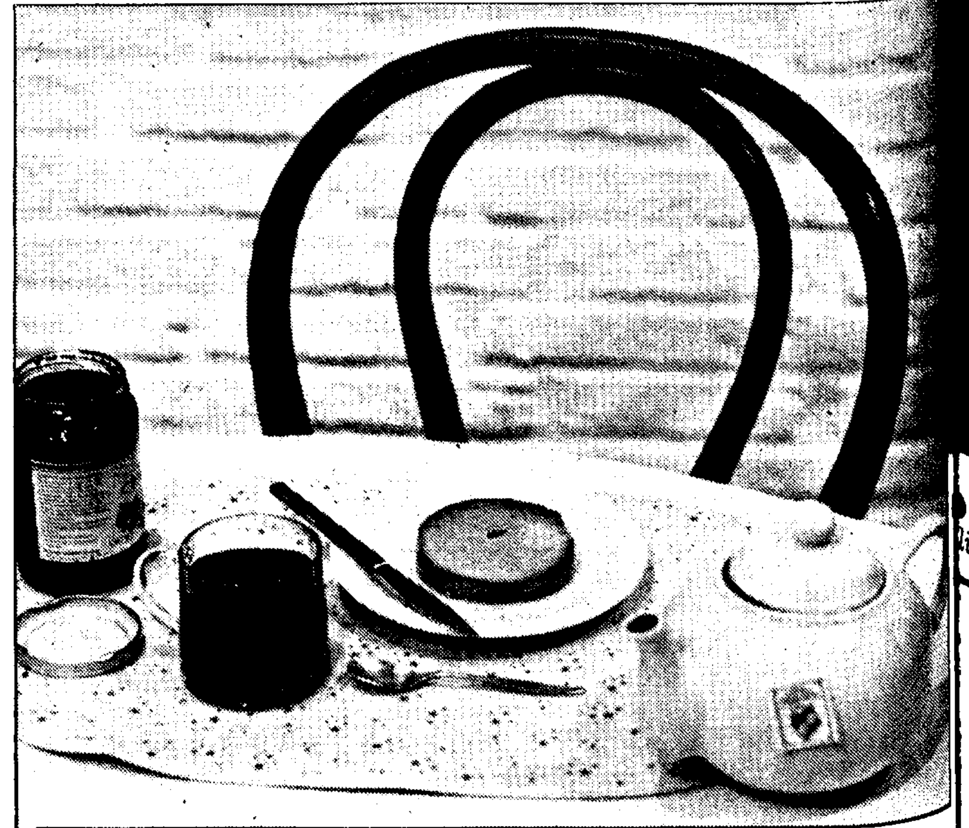
Begin de dag met een goed ontbijt

DOOR INEKE VOLKERS

Iedereen heeft er wel eens last van: dat akelige weeë gevoel, dat ontstaat als het al weer enige tijd geleden is dat men heeft gegeten. Het lichaam heeft behoefte aan nieuwe energie; de maag is leeg en de reserve-energie is nog niet aangesproken. In zo'n toestand worden mensen soms prikkelbaar, ze krijgen hoofdpijn en kunnen zich minder goed concentreren. Iedereen weet wat het effect hiervan is op mensen, die een lichamelijke prestatie moeten leveren. Vergeten wordt wel eens dat ook geestelijke arbeid energie vereist.

Als remedie tegen de slapte neemt men vaak maar een snoepje. Het helpt even: de suiker komt snel in het bloed en we kunnen er weer tegen.., zolang het duurt. Het lichaam ervaart door dat snoepje, net als na een maaltijd, dat er een grote suikertoevoer is. Het gevolg is dat het hormoon insuline (uit de alvleesklier) aan het werk gaat om de bloedsuiker op te slaan voor de lange termijn.

Er is echter geen constante suikertoevoer, zoals na een complete maaltijd met koolhydraat, eiwit en vet. Doordat de insuline nog enige tijd werkzaam blijft, daalt het bloedsuikergehalte veel verder dan de bedoeling was: de hypoglykemie (verlaagd bloedsuikergehalte) die we juist met het snoepje wilden voorkomen slaat extra hard toe. Het effect is hetzelfde als bij iemand die een niet goed gereguleerde suikerziekte (diabetes mellitus) heeft.

● *Het 'ontbijt' van veel Nederlanders.* Foto: DRIES LINSSEN

Er is maar één manier om een verlaagd bloedsuikergehalte te voorkomen: op tijd eten. Wát er wordt gegeten is daarbij natuurlijk wel van belang. Het is goed in elke maaltijd zowel koolhydraten, eiwitten als vetten te gebruiken. Elk van deze groepen stoffen wordt op een aparte wijze en met verschillende snelheid in de darmen afgebroken. Daardoor komen de stoffen die bijdragen tot het bloedsuikergehalte ook geleidelijk en tot lange tijd na het eten van de maaltijd in het bloed: koolhydraat is met een uur of twee tot drie uitgewerkt, vetten en eiwitten doen er zo'n vijf tot zes uur over om te worden verwerkt.

Na het verstrijken van die periode is een nieuwe toevoer nodig.

Voor alle veiligheid is het goed de toevoer niet te beperken tot drie grote maaltijden per dag, maar wat vaker kleinere maaltijden of tussendoortjes te gebruiken. Ons gebit is ingesteld op zes tot zeven eetmomenten per dag.

Tussen de avondmaaltijd en het ontbijt een dag later, ligt vaak een periode van 12 tot 14 uur. In die periode is de maag geheel leeg geraakt. Waar moet de energie voor de nieuwe dag vandaan worden gehaald, wanneer nu zomaar het ontbijt wordt overgeslagen? Neem daarom gewoon de tijd om rustig te ontbijten!

Dat is hard nodig, zowel voor het kind in de groei dat op de fiets naar school gaat en daar geconcentreerd bij de les moet zijn, als voor volwassenen. Mensen die zware lichamelijke arbeid verrichten weten maar al te goed dat een ontbijt nodig is. Ook wie lichtere lichamelijke en/of geestelijke arbeid verricht heeft energie nodig om optimaal te kunnen functioneren.

Vier groepen

Het meeste plezier leveren maaltijden die geleidelijk de maag verlaten. Dus moet ook het ontbijt koolhydraat, eiwit en vet bevatten. De voedingsmiddelen die we dagelijks nodig hebben zijn in te delen in vier groepen:

1. koolhydraatgroep: brood, aardappelen, rijst, macaroni, peulvruchten;
2. vitamine C-groep: groente en fruit;
3. eiwitgroep: melk, kaas, andere melkprodukten, ei, vlees, vis, tahoe;
4. vetgroep: halvarine, margarine.

Uit groep 1 kan bijvoorbeeld brood worden gekozen (bij voorkeur bruin of volkoren), of (wie brood niet 'wegkrijgt' op de vroege ochtend) een bord pap. Muesli met melk of yoghurt is natuurlijk ook goed. Dan zijn tegelijk melk of melkprodukten uit groep 3 aan bod gekomen.
Uit groep 2 past een glas sinaasappelsap bij het ontbijt. Een appel of een ander stuk fruit mee naar school of kantoor nemen is ook goed. Overigens: fruit bij een broodmaaltijd is heel gunstig. De vitamine C uit het fruit zorgt ervoor dat het ijzer uit het brood beter wordt opgenomen.
Groep 3 levert een plakje kaas of vleeswaar op het brood. Voor de variatie mag zoet beleg ook wel een keertje. Melk of karnemelk is heerlijk bij de broodmaaltijd.
Ten slotte behoort tot groep 4 de toevoer van vitamine A en D, waarbij een beetje halvarine nodig is. Als het ontbijt 'gelepeld' wordt, kan de halvarine in een latere maaltijd nog wel aan de orde komen.

Tussendoortjes

Denk er ook aan om tussendoortjes voor de school- of koffiepauze mee te nemen: melk, een boterham, wat fruit e.d. maken de sprong naar de lunchpauze haalbaar. Voor wie 's ochtends geen hap door de keel kan krijgen, is het zeker noodzakelijk in de loop van de ochtend iets te eten.

Wie verder nog vragen heeft kan van maandag tot en met vrijdag tussen 12.00 tot 16.00 uur bellen met het Voorlichtingsbureau voor de Voeding: 070-3510810.

Actie supermarkt levert WNF minimaal een ton op

Campagne moet klant milieubewuster maken

C1000 en het Wereld Natuur Fonds zijn maandag van start gegaan met een campagne voor een beter milieu. Wapperende vlaggetjes maken de klanten attent op de actie. Op de schappen hangen kaartjes met milieutips en adviezen. Het uiteindelijke doel is dat de klant zich milieubewuster opstelt.

De campagne levert het Wereld Natuur Fonds een bedrag op van minimaal honderdduizend gulden. De opbrengsten zullen gebruikt worden om nieuwe natuurgebieden in Nederland te realiseren.

De campagne is er op gericht om een verandering in het aankoopgedrag bij de consument te bewerkstelligen. „Ik denk dat de actie zal aanslaan. Het is nog te vroeg om te zeggen wat de mensen er van vinden, maar ik heb al wat leuke reacties van klanten gekregen," aldus Van Zwan, eigenaar van de C1000 aan de Korte Hovenstraat in Landgraaf.

Verandering van het aankoopgedrag kan volgens hem leiden tot een aanpassing van het assortiment, die weer ten goede zal komen aan het milieu. De folders met informatie over een beter milieu moeten hierbij helpen.

De schapkaarten, die overigens nauwelijks opvallen tussen de prijs informatie, geven tips en adviezen over de produkten. Zo worden er bij de wasmiddelen enkele tips gegeven over alternatieven voor milieu-onvriendelijke produkten als bleekmiddel. Bij de pakken suiker en zout hangt een bordje met de tekst dat vetvrij papier het milieu minder belast. „O, dat wist ik niet," roept een winkelende klant die net een pak zout in haar boodschappenwagentje doet. „Ik let eigenlijk nooit zo op de verpakking."

Dat zij niet de enige is, wordt al snel duidelijk. Veel klanten doen hun boodschappen meteen in hun karretje zonder maar een blik op de verpakking te werpen. Of de verpakking van gereycled papier is gemaakt, of het om biologisch gekweekte groente gaat; het interesseert de klant klaarblijkelijk niet.

● *Een achttal borden met snack- en aardappelprodukten, 'gecomponeerd' door de leerlingen van de Hotelschool in Hasselt. Doel van hun inspanningen is de 'snack' eindelijk eens 'anders' te brengen.*

'Snack op niveau' centraal in nieuwe overdekte esplanade

Horecabeurs Hasselt viert tweede lustrum

DOOR HUUB MEIJER

In de Grenslandhallen te Hasselt (B.) vindt dit jaar de tiende editie plaats van de Internationale Horecavakbeurs. Van zondag 20 september tot en met donderdag 24 september kunnen mensen uit het vak en andere bezoekers uit de Euregio kennis maken met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van eten en drinken, keukenapparatuur en -inrichtingen. Elke dag heeft een ander thema met als belangrijkste 'De snack op niveau...' dat dinsdag 22 september uitvoerig wordt belicht en gedemonstreerd in de nieuw gebouwde overdekte esplanade. Hiermee wordt ca. 2000 m2 extra ruimte aan het totale vloeroppervlak van de Grenslandhallen toegevoegd. Johan Sauwens, minister van Openbare Werken, zal de beurs zondag om 11 uur officieel openen.

De Limburgse Horecavakbeurs is in 1983 kleinschalig begonnen met 52 standhouders en is de afgelopen tien jaar uitgegroeid tot één der grootste in zijn soort. Het aantal standhouders steeg tot 244 en er werden 30.000 bezoekers geteld. De organisatie van de beurs is elk jaar in handen van mevrouw Langers en haar hecht en enthousiast team medewerkers van het bureau Orbudix in Genk. Typerend voor deze Limburgse beurs is de grote belangstelling vanuit de fast foodsector, een nog steeds groeiende markt waarbij het accent meer en meer komt te liggen op de kwaliteit van de aangeboden produkten.

Dit belangrijke aspect wordt uitvoerig belicht tijdens het parallelprogramma van de vakbeurs.

Veel bezoekers van een vakbeurs willen behalve kijken en kopen ook geïnformeerd worden over de nieuwste ontwikkelingen op hun op hun vakgebied.
De 'snackmarkt' wordt momenteel overspoeld met produkten die meestal gewoon in servet worden opgediend. Dat het ook anders kan, bewijzen de leerlingen van de Hotelschool van Hasselt. Een snack kan namelijk ook op een bord. En wat de menukaart betreft: wat te denken van bijvoorbeeld een 'snack-schotel', die elke dag anders is, compleet met aangepaste garnituur.

Ook in de grootkeuken wordt steeds vaker gebruik gemaakt van snackprodukten. In deze keukens worden 'en masse' gerechten en maaltijden bereid.

Het op verantwoorde manier garneren en opmaken van een bord is hier één van de dagelijkse terugkerende handelingen.

Programma

Het parallelprogramma begint maandag 21 september met het symposium: Grenzeloze gastronomie. Een toekomstvisie met culinaire tips door een aantal specialisten uit de horecasector.

Dinsdag 22 september is 'De dag van de snack' met in de voormiddag een brok theorie en informatie over de verschillende soorten snacks. Na de middag zijn er demonstraties van mogelijkheden om creatief met snacks te werken.

Een zestal jonge, maar in hun vak reeds bekende koks geeft woensdag 23 september een aantal voorbeelden van hun speciale gerechten op het podium in de esplanade.

Op de laatste beursdag wordt om de provinciale kampioenschappen biertappen gestreden.
De beurs is elke dag geopend van 13.00 tot 20.00 uur.

Limburgs Dagblad voor Oostelijk Zuid-Limburg

Woensdag 16 september 1992 ● Pagina 9

HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. CHEF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363;

John M. Shalikashvili (rechts) spreekt de nieuwe Awacs-commandanten John D. Logeman (links) en Friedricht-Wilhelm Ehmann (midden) toe. Foto: KLAUS TUMMERS

Generaal Ehmann nieuwe commandant Awacs-basis

Van onze verslaggever

GEILENKIRCHEN – Brigadegeneraal Friedrich-Wilhelm Ehmann (54) is sinds gisteren de nieuwe commandant van Nato/Awacs op de vliegbasis Geilenkirchen/Teveren. De Duitser Ehmann krijgt daar de operatieve leiding over de NAVO Airborne Early Warning Force (Naewf). Hij volgt in die functie de Amerikaanse majoor-generaal Jay D. Blume jr (51) op.

Algemeen commandant van NATO/Awacs in het hoofdkwartier van de NAVO in het Belgische Bergen is majoor-generaal John D. Logeman. Logeman, de baas van Ehmann, volgde gisteren majoor-generaal Albert Weber op.

Het overdragen van de macht aan de nieuwe commandanten vond gisteren plaats met veel vlagvertoon in een hangar op de vliegbasis. Dat gebeurde onder het toeziend oog van NAVO-opperbevelhebber in Europa generaal John M. Shalikashvili.

De nieuwe commandant Ehmann stond in zijn speech heel even stil bij het vliegtuiglawaai. Hij verklaarde tenminste dat hij een open oor zal hebben voor eventuele klachten van bestuurders en burgers aan beide zijden van de grens.

De hoge officieren toonden tijdens hun speeches iets van hun emoties. Blume bleek bij zijn afscheid van Teveren hoorbaar ontroerd. Met een God bless you all nam hij afscheid na een korte terugblik op wat hij de drie meest uitdagende jaren van zijn leven noemde. Blume en Weber, die drie jaar actief waren in hun laatste functie, stonden aan het roer in een periode met de meest ingrijpende politieke veranderingen van de laatste decennia. En opperbevelhebber Shalikashvili voorspelde voor een gehoor van hoge militairen en andere genodigden dat de grootste uitdagingen en veranderingen nog voor ons liggen.

Het grootste deel van de ochtend werd in beslag genomen door plechtige handelingen die deels hun oorsprong vinden in de middeleeuwen. Zoals de commandowisselingen waarbij opperbevelhebber, voorganger en nieuwkomer de vlag van de NAVO-luchtmacht aan elkaar doorgeven. Zwijgzaam staan drie militairen op een kleed midden in de hangar, salueren en feliciteren elkaar.

De plechtigheid doet denken aan een eucharistieviering. Gasten moeten beurtelings zitten en staan. Dat laatste bijvoorbeeld als de nationale hymnes van Duitsland en de Verenigde Staten weerklinken. Na het spelen van de volksliederen razen met oorverdovend lawaai enkele Awacs-toestellen laag voorbij.

Verbazing over granaatexplosie

KERKRADE – De Kerkraadse afdeling van Groen Links is verbaasd over de explosie van de oefengranaat twee weken geleden in het militaire depot in Eygelshoven. De fractievoorzitter van de partij heeft daar gisteren tijdens de vergadering van Algemene Bestuurlijke Aangelegenheiden vragen over gesteld. „Vroeger was er altijd sprake van een materieeldepot. Het woord 'wapendepot' mocht je niet gebruiken, omdat er geen wapens zouden liggen", aldus André Brauers, fractievoorzitter van Groen Links. „We willen nu weten of er nog meer wapens zijn opgeslagen en of daar vergunningen voor zijn afgegeven", zei Brauers. Burgemeester Jan Mans heeft toegezegd dit te onderzoeken. In het verleden heeft ook de PvdA dat onderzocht. Zowel oud-burgemeester Jo Smeets als het Amerikaans leger hebben altijd ontkend dat er wapens zouden liggen.

Forumdiscussie over Prinsjesdag

HEERLEN – De MEAS, Maastrichtse Algemeen Economische Studievereniging, zal vandaag om 15.00 uur een forum houden met als titel 'De dag na Prinsjesdag'. In het forum zullen enkele prominente wetenschappers en politici hun visie geven op de plannen van het kabinet. De gasten zijn dit jaar professor Van Muiswinkel, hoogleraar aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, W. Vermeend, lid van de Tweede Kamer voor de PvdA en R. de Korte, oud-minister en tegenwoordig lid van de Tweede Kamer voor de VVD. De bijeenkomst staat onderleiding van W. Albeda, oud-minister van Sociale Zaken. Het forum vindt plaats in de aula van de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht.

Joegoslavisch basisonderwijs in opvangcentrum

Roermond verwacht nieuwe ontheemden

Van onze verslaggeefster

ROERMOND – De directie van het Tijdelijk Opvangcentrum (TOC) voor ontheemde Joegoslaven in Roermond houdt er rekening mee dat het bewonersaantal op korte termijn wordt opgeschroefd tot zeshonderd. Momenteel verblijven 340 ontheemden in het Roermondse opvangcentrum. Het ministerie van WVC heeft aan directeur Eddy van Hecke gevraagd of Roermond mogelijkheden heeft voor de opvang van zeshonderd vluchtelingen.

„Natuurlijk hebben wij die mogelijkheden, mits de gemeente Roermond daarmee instemt en mits wij daarvoor de benodigde materialen krijgen. We zijn nu ingericht op maximaal vierhonderd ontheemden. Het ministerie zal dus moeten zorgen voor extra linnengoed, serviesgoed en meer van dat soort zaken", aldus Eddy van Hecke. De directeur zei dat burgemeester H. Kaiser van Roermond mondeling al heeft laten weten geen bezwaren tegen de komst van nog meer ontheemden te hebben, mits het daarvoor gesloten bestuursconvenant wordt aangepast.

Van Hecke is overigens van plan om op 28 september te starten met basisonderwijs volgens Joegoslavisch model voor de tachtig tot negentig leerplichtige kinderen, die momenteel in het TOC verblijven. Het gaat om de laagste klassen van het basisonderwijs. „WVC heeft gezegd dat die kinderen leerplichtig zijn en nu moeten wij dus uitzoeken hoe we aan die wet kunnen voldoen. We zijn op dit moment aan het inventariseren welke kwaliteiten we zelf in huis hebben om dat onderwijs te geven. Blijken die kwaliteiten onvoldoende, dan moet WVC ervoor zorgen dat we onderwijskrachten krijgen." Het TOC, een voormalig opleidingscentrum van defensie, heeft een heel schoolgebouw voor de leerlingen beschikbaar.

Volgens Van Hecke zorgen zowel het ministerie van Onderwijs als WVC voor de financiering van het Joegoslavisch onderwijs. „In alle asielzoekerscentra in Nederland krijgen kinderen pakketten met leermiddelen voor ongeveer zeventig gulden. Ik neem aan dat dat voor ons ook geldt."

Een peuterspeelzaal in het TOC is ook al geopend, evenals het Vrouwenwerk. Van Hecke: „We hebben een aparte ruimte ingericht voor vrouwen, die willen naaien of borduren. We proberen die vrouwen op deze manier mogelijkheden te bieden om zich terug te trekken en om zelf activiteiten te ontplooien."

In het Roermondse TOC verblijven nu nog acht gewonde soldaten, die terug willen naar Bosnië. De soldaten vinden dat ze te lang moeten wachten op de juiste verpleging. „Die lui wachten op kunstbenen of op soortgelijke zaken. Ze kunnen dat best allemaal krijgen, maar dat is wat geduld voor nodig. Zodra ze met een vliegtuig richting Bosnië kunnen, vertrekken die soldaten uit het TOC." De sfeer onder de 340 bewoners van het opvangcentrum in Roermond is volgens Eddy van Hecke rustig. „Van angst of spanningen tussen de verschillende groepen mensen is momenteel niets merkbaar, maar je weet natuurlijk nooit wat onderhuids leeft of wat er buiten onze poort gebeurt".

Van Hecke gaat er voorlopig vanuit dat het TOC geopend blijft tot 1 maart 1993, drie maanden langer dan aanvankelijk was afgesproken met WVC. Het Rode Kruis onderhandelt momenteel nog met het ministerie over het vaststellen van een nieuwe einddatum.

Onderscheiding voor Van Praag

HEERLEN – Professor dr H.M. van Praag, hoogleraar psychiatrie aan de Rijksuniversiteit Limburg, heeft een speciale onderscheiding ontvangen voor zijn grote verdiensten voor de mensen van de staat New York. De prijs is hem toegekend door de gouverneur van deze Amerikaanse staat, Mario Cuomo. De onderscheiding is met name toegekend voor het werk van Van Praag voor de verbetering van de patiëntenzorg in de Bronx, een stadsdeel van New York.

Limburg heeft carnaval
Den Haag prinsjesdag
Het zijn beide verkleedpartijen, beide
worden zij gevolgd
door de grote vasten

punaise

PvdA-Kamerleden geven uitleg over begroting

DEN HAAG - De Limburgse leden van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer houden aanstaande zaterdag in hun woonplaats 'open huis'. Zij zullen dan vragen beantwoorden over de gisteren gepresenteerde Miljoenennota. Belangstellenden en partijleden kunnen ook vragen stellen over de actuele politiek.

Fractievoorzitter Thijs Wöltgens zit vanaf 11 uur 's morgens in caf Herpers op de markt in Kerkrade. Hij houdt ook nog een korte inleiding. Marianne Ruigrok is van 11 tot 15 uur te vinden in wijkgebouw Leukerschans (Leukerschans 2) in Weert. Servaes Huys treedt op als gastheer in eetcaf Hemingway in de Heilige Geeststraat 7 en wel tussen 14 en 16 uur. Monique Quint tenslotte spreekt in gemeenschapshuis De Auwe Kerk in Bunde van 11 tot 13 uur.

Veel interesse voor verkeersproef Aken

AKEN – Het experiment van de gemeente Aken om de binnenstad zaterdags geheel autovrij te houden, heeft heel wat interesse losgeweekt van andere steden in Duitsland, maar mag zich ook op Nederlandse belangstelling verheugen. Zo bracht een groep verkeersspecialisten uit Amsterdam, Den Haag, Delft, Zwolle, Venlo en Maastricht een bezoek aan Aken om zich op de hoogte te stellen van de ontwikkelingen als gevolg van de proef. Volgens Hans Pöth van het voorlichtingsbureau van de gemeente Aken is zijn stad sinds de invoering van het verkeersexperiment nog nooit zo positief in het nieuws geweest.

Forse deelname aan onderzoek

HEERLEN – Alleen al uit de provincie Limburg hebben zich bij de Nederlandse Vereniging Slachtoffers Medische Contrastmiddelen (NVSMC) 45 personen aangemeld voor een diepgaand onderzoek. Dat zegt R. Puite, voorzitter van de in Balk gevestigde NVSMC. Uit het hele land hebben eergisteren en afgelopen weekeinde ongeveer honderd patiënten gereageerd. Vanuit Limburg is deze keer massaal gereageerd aangezien dat nu de enige provincie is waar het probleem door de NVSMC nog niet duidelijk genoeg onder de aandacht was gebracht. De vereniging vermoedt dat er in Nederland honderden mensen ernstige gezondheidsklachten hebben opgelopen nadat ze ingespoten zijn met contrastvloeistof.

● *Een losgebroken stier heeft gistermiddag rond één uur voor verkeersproblemen gezorgd op de autoweg tussen Nieuwenhagen en Brunssum. Het was de bedoeling dat de stier bij slachthuis Benedict in Nieuwenhagen het loodje zou leggen, maar het beest brak los, ging door een omheining heen en rende via de autoweg richting Brunssum. Onmiddellijk begon een jacht op de stier waaraan werd deelgenomen door medewerkers van het slachthuis, boswachters van het Recreatieschap Oostelijk Zuid-Limburg en de politie van Landgraaf en Brunssum. De autoweg werd tijdelijk afgezet en het verkeer werd omgeleid. De stier sprong op een gegeven moment via de zogenoemde toeristenweg die naast de autoweg ligt, de bosjes in. Hij probeerde de Brunssummerheide te bereiken, maar met een welgemikt schot uit een speciaal geweer doodde één van de boswachters de stier. Daarna vond ter plekke een noodslachting plaats waarna het dode dier alsnog naar het slachthuis werd afgevoerd.* Foto: FRANS RADE

Blue Knights geven gas

LANDGRAAF – Zeker twintig motoragenten uit Limburg, de rest van Nederland en uit België, verenigd in de mondiale motorclub Blue Knights, geven binnenkort gas voor een goed doel. Op zondag 27 september houden zij een sponsorrit van 375 km ten bate van het Ronald McDonald-huis in Nijmegen. Dank zij deze 'slaaphuizen' kunnen ouders dag en nacht dicht in de buurt blijven hun ernstig zieke kinderen. De Blue Knights - wereldwijd goed voor 25.000 leden - verzamelen zich om half negen bij het Shell-tankstation Swentibold aan de A-2. Tegen drie uur arriveert deze motorkaravaan in Nijmegen.

Officier van justitie eist drie jaar voor incest

Vader ontkent alsnog misbruik van dochter

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – 'Voor het op grove wijze misbruiken van zijn dochter' eiste officier van justitie mevrouw mr W. Verbaas gisteren voor de rechtbank in Maastricht drie jaar gevangenisstraf tegen een 41-jarige inwoner van Meerssen. Mr Verbaas legde de halsstarrige ontkenningen van verdachte ter zitting uit als 'een vlucht voor de werkelijkheid'.

Volgens haar heeft de Meerssenaar zijn inmiddels 12-jaar oude dochter, die bij zijn ex -vrouw woonde, tijdens de weekend-bezoeken vanaf haar zevende jaar tientallen malen misbruikt en ook gemeenschap met haar gehad. De incest kwam in mei bij toeval aan het licht toen het meisje haar onderwijzer na een klassepraatje over 'enge mannen', vertelde dat haar vader vreemde dingen met haar had gedaan.

Verdachte gaf gisteren in tegenstellingen tot verhoren bij politie en rechter-commissaris slechts toe dat hij zijn dochter 'regelmatig had geknoeveld, zonder dat daar bewust sprake van seksuele handelingen bij was. Ze vond het leuk en ik ook'.

Mevrouw Verbaas deed de rechterbank onder voorzitterschap van mevrouw mr A. Ter Strake zeer uitvoerig verslag van het uiterst zorgvuldige onderzoek van politie en hulpverlenende instanties. „Nooit heb ik de indruk gekregen dat hij onder druk zijn bekentenissen heeft afgelegd. Hij straft met die vlucht nu ook zichzelf. Zijn dochter heeft inmiddels al levenslang gekregen, want zij zal nooit helemaal los komen van de schending van vertrouwen", aldus mr Verbaas.

Verdachte gaf tijdens de zeer intensieve ondervraging door de rechters onbewust een goed inzicht in zijn gedachtenwereld: „Ik wil best eens met een psychiater praten over mijn seksualiteit, want ik weet niet goed hoe ik in contact met een vrouw moet komen en zo ". Hij bleef er echter bij dat hij ten onrechte al drie maanden in de cel zit. Bovendien zeer in isolement omdat medegedetineerden hem hebben gedreigd te molesteren.

Raadsman mr Van Hövell tot Westerflier probeerde nog tevergeefs de zaak achter gesloten deuren te laten behandelen.

Uitspraak over veertien dagen.

Valse merkkleding in beslag genomen

BILZEN – De politie heeft in Hoelbeek bij Bilzen een partij valse merkkleding in beslag genomen. Het gaat om zo'n 20.000 stuks T-shirts en sweaters van de merken Chanel, Oscar de la Renta, Levi's en Turtles. Eén persoon werd opgepakt. De valse merkkleding was voornamelijk bedoeld om op de Belgische markten aan de man te worden gebracht.

†

Na een lang en rijkgevuld leven, dat werd getekend door goedheid, oprechtheid en zorgzaamheid is heden van ons heengegaan, voorzien van het h. sacrament der zieken, mijn lieve vrouw, onze goede moeder, schoonmoeder en oma

Maria Hubertina Margaretha Dormans

echtgenote van

Peter Laurentius Hubertus Keulen

In de leeftijd van 82 jaar.

De familie:
Amstenrade: Hub Keulen
Brunssum: Marlies en Wim Peters
Ralf
Esther
Stein: Lia en Eduard Stassen
Erik
Bart en Chantal
Amstenrade: Zef en Jose Keulen-Westra
Mark en Paola
Wendy
Susteren: Mia en Math van Vlodrop-Keulen
Cindy
Inge
Familie Dormans
Familie Keulen

6436 AX Amstenrade, 15 september 1992.
Adres: De Geyselaar 10, kamer 165.

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden zaterdag 19 september om 10.30 uur in de parochiekerk St. Joseph te Doenrade, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren. De overledene wordt ter aarde besteld op het kerkhof te Doenrade.

Avondwake vrijdag om 19.00 uur in voornoemde kerk.

Mam is opgebaard in de rouwkapel van het ziekenhuis te Sittard. Bezoek dagelijks van 17.30 tot 18.15 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Nooit klagend, nooit vragend
zijn lasten in stilte dragend
zijn handen hebben voor ons gewerkt
zijn hart heeft voor ons geklopt
zijn ogen hebben ons tot het laatst gezocht.

Op 15 september is mijn lieve man, onze fijne vader, schoonvader, opa, schoonzoon, broer, zwager, oom en neef van ons heengegaan. Hij verliet ons in zijn eigen stijl: stil, onopvallend. Zijn ziekbed was gelukkig kortstondig. Nelly en de kinderen hebben hem mogen begeleiden tot het einde.
Hij overleed, voorzien van de h.h. sacramenten, in de leeftijd van 60 jaar.
Moge hij rusten in vrede.

Henk Vaessen

echtgenoot van

Nelly van den Anker

Brunssum: Nelly Vaessen-van den Anker
Brunssum: Marianne en Willy Wehner-Vaessen
Chayenne
Brunssum: Margot en Alex Linssen-Vaessen
Jessica, Kelly
Brunssum: Jolanda en André Vossenberg-Vaessen
Jeffrey
Brunssum: Marietje van den Anker-Nowak
Familie Vaessen
Familie van den Anker

6442 Brunssum 1992
Op gen Hoes 105.

De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op vrijdag 18 september om 12.00 uur in de parochiekerk St. Joseph te Brunssum-Egge, waarna om 14.30 uur de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Samenkomst in de kerk alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Avondwake donderdag om 19.00 uur in eerder genoemde kerk.

Henk is opgebaard in het uitvaartcentrum DELA te Heerlen, Grasbroekerweg 20. Gelegenheid tot rouwbezoek woensdag en donderdag van 18.00 tot 19.00 uur.

[illegible]

Enige en algemene kennisgeving

†

Dankbaar voor de liefde en zorg [illegible]

Mai van der Veur

[illegible]

Colla Beks

[illegible]

Geleen, 14 september 1992

[illegible]

---

†

Heden overleed, na een langdurige ziekte, voorzien van de h. sacramenten der zieken, in de ouderdom van 78 jaar, in de Verpleegkliniek te Heerlen

Francisca Krawczyk

weduwe van

Drewes Gerbers

In dankbare herinnering:
Vaals: S.J. Gerbers
W.M.M. Gerbers-Kierkels
Andrea en Eric
Berg en Terblijt: A.H.J. Heuts-Gerbers
W. Heuts
René
Francisca en Ivan
Familie Krawczyk
Familie Gerbers

13 september 1992
Corr.-adres: S.J. Gerbers
Maastrichterlaan 123, 6291 EN Vaals

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op vrijdag 18 september a.s. om 10.30 uur in de St. Martinuskerk te Breust-Eijsden, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

Donderdagavond om 19.00 uur wordt er ter intentie van de overledene een H. mis opgedragen in de St. Christinakerk te Eijsden.

De overledene is opgebaard in het mortuarium van de Verpleegkliniek te Heerlen.

Bezoekuur dagelijks van 14.00 tot 16.00 uur.

Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Leegte, ongrijpbaar,
uiteindelijk niets,
toch drukt zij op ons
als verpletterend iets.

Bedroefd, maar dankbaar voor alles wat hij voor ons betekend heeft, geven wij u kennis, dat op 71-jarige leeftijd, voorzien van de sacramenten der zieken, van ons is heengegaan, onze lieve vader, schoonvader, grootvader, overgrootvader, broer, schoonbroer, oom en neef

Hubert Laschet

weduwnaar van

Bertha Pelzer

Kerkrade: Marianne en Jo
José en Nico
Jeannette en Ad
Ingeborg en Piet
en zijn klein- en achterkleinkinderen
Familie Laschet
Familie Pelzer

Kerkrade, 14 september 1992
Mucherveldstraat 107
Corr.-adres: Voorterstraat 71, 6462 SC Kerkrade

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op vrijdag 18 september a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk St. Lambertus te Kerkrade-Centrum, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Voor vervoer van de kerk naar het crematorium en terug is gezorgd.

Donderdag 17 september a.s. zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van 19.00 uur in bovengenoemde kerk.

De overledene ligt opgebaard in het mortuarium Schifferheide, Schifferheidestraat 7 te Kerkrade-West. Gelegenheid tot afscheidnemen van 19.00 tot 19.30 uur.

Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten hebben ontvangen gelieven deze advertentie als zodanig te willen beschouwen.

Mijn allerliefste pom

Herman Pier

rust zacht.

[illegible]

---

†

[illegible]

Maria Louisa Ritzen

weduwe van

Frans Joosten

Zij overleed op de leeftijd van 77 jaar in het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum, na een liefdevolle verzorging in het verpleeghuis Schuttershof.

Brunssum: Ed Joosten
Ria Joosten-Franssen
Astrid
Landgraaf: Jan Joosten
Mia Joosten-Geurts
Frank en Marianne
Pascal
Heerlen: Wilmie Polsmans-Joosten
Harrie Polsmans
Marissa
Familie Ritzen
Familie Joosten

Verpleeghuis Schuttershof
Corr.adres: Hertogstraat 21, 6441 HA Brunssum

De plechtige uitvaartmis zal worden gehouden op donderdag 17 september a.s. om 11.00 uur in de kapel van het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum, waarna aansluitend begrafenis op de begraafplaats te Heerlerbaan.

Voor aanvang van de mis is er gelegenheid tot schriftelijke condoléance.

Moeder is opgebaard in de rouwkapel van het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum.

Gelegenheid tot afscheidnemen aldaar, dagelijks van 17.30 tot 18.30 uur.

Zij die geen kennisgeving ontvingen, gelieven deze advertentie als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

In liefde en dankbaarheid hebben wij afscheid genomen van onze goede vader, schoonvader, opa, overgrootvader en oom

Josef Hagmanns

weduwnaar van

Gertrud Arets

Hij stierf in de ouderdom van 91 jaar, voorzien van de laatste sacramenten der stervenden.

Sittard: Hubert Hagmanns
Meta Hagmanns-Penners
Tüddern: Josefine Laurs-Hagmanns
Edmund Laurs
Isenbruch: Maria Busch-Hagmanns
Peter Busch
kleinkind en achterkleinkinderen
Familie Hagmanns
Familie Arets

5135 Selfkant-Tüddern, 13 september 1992
Kämpchen 15

De begrafenis, gevolgd door de plechtige eucharistieviering, vindt plaats op donderdag 17 september a.s. om 14.30 uur in de parochiekerk van St. Gertrudis te Tüddern.

Bijeenkomst op het kerkhof aan de rouwkapel.

Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.

---

†

Na een moedig en waardig gedragen lijden, heeft in wijsheid de dood aanvaard en is heden van ons heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 62 jaar, mijn man, onze vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Harie Damoiseaux

echtgenoot van

To Demandt

In dankbare herinnering:
Sittard: C.J. Damoiseaux-Demandt
Munstergeleen: Peter en Karin
Schaesberg: Hub en Patty
Delano
Familie Damoiseaux
Familie Demandt

15 september 1992
Henri Hermansstraat 2, 6136 EW Sittard

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op zaterdag 19 september a.s. om 10.15 uur in de parochiekerk van de H. Bernadette te Baandert-Sittard, gevolgd door de crematie in crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.

De dierbare overledene zal bijzonder herdacht worden tijdens het rozenkransgebed, gevolgd door de avondwake van vrijdag 18 september a.s. om 18.40 uur in de dekenale kerk van de H. Petrus (grote kerk) te Sittard.

Gelegenheid tot afscheidnemen in het Maaslandmortuarium Wauben, Heinseweg te Sittard, dagelijks van 17.30 tot 18.15 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Na een leven dat gekenmerkt werd door eenvoud, goedheid en behulpzaamheid is op 11 september, na een geduldig gedragen ziekte, toch onverwacht van ons heengegaan mijn lieve man, onze zorgzame vader, mijn schoonvader, onze opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Arnold Simons

echtgenoot van

Nellie Verhaeg

Hij overleed op 68-jarige leeftijd, temidden van zijn dierbaren.

Landgraaf: [illegible]
Landgraaf: [illegible]
Landgraaf: Jan Simons
Familie Simons
Familie Verhaeg

Landgraaf, 15 september 1992
Dam. Werdenstraat 40

Overeenkomstig zijn wens heeft de crematieplechtigheid in het bijzijn van zijn naaste familie plaatsgevonden.

Voor uw blijken van [illegible] ling bij de ziekte, het [illegible] nisplechtigheid van

Els Offermans-Hoenen

zeggen wij u allen hartelijk dank.
Dit was voor ons een grote steun.

Jac. Offermans
kinderen en kleinkinderen

Landgraaf, september 1992

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 19 september a.s. om 19.00 uur in de H.H. Petrus en Pauluskerk te Schaesberg.

Wij zouden u graag allen persoonlijk willen bedanken voor het medeleven bij het overlijden en voor uw aanwezigheid bij de uitvaartdienst en begeleiding naar zijn laatste rustplaats van mijn onvergetelijke man, onze goede en zorgzame vader, schoonvader, groot- en overgrootvader

Martien Hellemons

Helaas is ons dit niet mogelijk.
Uit de belangstelling, de troostende woorden, de condoléances en de bloemen is ons gebleken dat hij buiten ons ook door u geliefd en gerespecteerd werd.
Daarvoor onze hartelijke dank.

H. Hellemons-'t Hart
Kinderen, klein- en achterkleinkinderen

Heerlen, september 1992

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 19 september om 19.00 uur in de parochiekerk van de H. Cornelius te Heerlerheide.

---

†

In dankbare herinnering delen wij u mede dat vrij plotseling is overleden, onze vader, schoonvader en opa, de heer

Hub Fransen

Hij overleed in de leeftijd van 71 jaar.

Amstenrade: Henk Fransen
Marjo Fransen-Polderman
Nancy en Maurice
Heerlen: Wim Fransen
Hannie Fransen-Oosterveen
Marc en Chris
Voerendaal: Paul Fransen
Silvia Moeglen
Familie Fransen

Heerlen, 14 september 1992
Rozestraat 81
Corr.adres: De Gijselaar 39
6436 AS Amstenrade

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden op vrijdag 18 september om 10.30 uur in de aula van het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de ontvangkamer van het crematorium om 10.15 uur.

Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen, dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Hij die wij hebben liefgehad
en die van ons is heengegaan
is nooit meer waar hij was
maar altijd waar wij zijn

Het is een jaar geleden dat wij afscheid moesten nemen van mijn dierbare man, onze allerbeste pa en opa

Pe Beister

De plechtige eerste jaardienst zal worden gehouden op zaterdag 19 september 1992 in de parochiekerk van de H. Josef te Kaalheide-Kerkrade.

M. Beister-Petri
Kinderen en kleinkind

Hoe vlug gaat toch een jaar
het lijkt nog helemaal niet waar.
Stil is de pijn
intens groot ons verdriet,
door de leegte die jij achterliet.
Maar de liefde die jij ons bood
is niet te scheiden door de dood.
Al wat je deed en zei
blijft in ons hart steeds nabij.

De eerste plechtige jaardienst van mijn lieve man, vader, schoonvader en opa

Wim de Graaf

zal plaatsvinden op donderdag 17 september a.s. om 19.00 uur in de parochiekerk van St. Augustinus te Lutterade-Geleen.

Mevr. G. de Graaf
Kinderen en kleinkinderen

Geleen, september 1992

---

† Guido Ubag[illegible] 29 jaar. [illegible] Gronsveld, [illegible] dalsweg 4. [illegible] vaartdienst zal [illegible] den worden [illegible] dag 18 september [illegible] 10.30 uur in de [illegible] chiekerk van [illegible] Martinus te [illegible] veld.

† Laurent Hey[illegible] echtgenoot [illegible] degonda Fonte[illegible] jaar, Suffolkw[illegible] 6002 SB Weert[illegible] plechtige eucha[illegible] viering zal ge[illegible] worden op dond[illegible] 17 september [illegible] 10.30 uur in de [illegible] chiekerk van [illegible] Oda te Bos[illegible] Weert.

† Hendricus [illegible] tius Geur[illegible] duwnaar van [illegible] Catharina [illegible] 79 jaar, Linne[illegible] [illegible] 6067 HM [illegible] plechtige [illegible] viering zal [illegible] gehouden op [illegible] 18 september [illegible] 11.00 uur in [illegible] chiekerk van [illegible] Jozef te [illegible]

---

† Leonardus Hubertus Lintjens, wed[illegible] Anna Catharina Naus, 85 jaar, corr.[illegible] Poulussen-Lintjens, Burg. Th. Wackerss[illegible] 6041 AK Leeuwen. De plechtige uitvaart[illegible] plaatsvinden op donderdag 17 september [illegible] 10.30 uur in de parochiekerk van de H. [illegible] te Asselt.

† Jos Theelen, 43 jaar, Roermond. Corr.adr[illegible] lianalaan 16, 6042 JG Roermond. De ple[illegible] eucharistieviering zal worden gehouden o[illegible] derdag 17 september om 11.00 uur in de O[illegible] ve Vrouwe Munsterkerk te Roermond.

† Johannes Frederik Driessen, 82 jaar, [illegible] mond. Corr.adres: Secr. Moonenstraat [illegible] Roermond. De plechtige eucharistievi[illegible] worden gehouden op donderdag 17 sep[illegible] 1992 om 12.00 uur in de H. Hartkerk te Roer[illegible]

† Netty Briels, echtgenote van Piet Sille[illegible] jaar, Hof 7, 5768 RX Meyel. De plecht[illegible] vaartdienst zal plaatshebben op donderdag [illegible] tember om 10.30 uur in de parochiekerk v[illegible] Nicolaas te Meyel.

† Annie Heynen, Echt, 63 jaar. Corr.adres: [illegible] nen, Nijken 15, 6088 NP Roggel. De ple[illegible] uitvaartdienst wordt gehouden heden woens[illegible] september om 13.45 uur in de pastorale ru[illegible] de Pepijnklinieken te Echt.

Dankbetuiging

Wij willen familie, vrienden en kennissen [illegible] oprechte dank betuigen voor het medele[illegible] de belangstelling ondervonden tijdens de [illegible] en na het overlijden van mijn lieve man, vader, schoonvader en opa

Wim van Bakel

Mevr. G. van Bakel[illegible]
kinderen en kleinkind[illegible]

Schinveld, september 1992

De zeswekendienst wordt gehouden op [illegible] dag 19 september 1992 om 19.00 uur in [illegible] Eligiuskerk te Schinveld.

Hoogland wil driekwart ton van De Limburger

Van onze verslaggever

AASTRICHT – Oud-burgemeester L. Hoog-d van Brunssum eist een vergoeding van 000 gulden van het provinciale dagblad De mburger. Hij voelt zich in goede naam en eer ngetast omdat die krant enkele weken gele-n ten onrechte zeer prominent meldde dat de srecherche een strafrechtelijk onderzoek r onder meer de oud-burgemeester van nssum was begonnen. Ook tegen de voor-lige wethouder J. van Dijk, inmiddels burge-ester van Vaals, zou zo'n onderzoek lopen. Limburger publiceerde daags na de publica-dat mr. R. Gonsalves, de procureur-generaal Den Bosch, hoofd van de rijksrecherche die t dit soort onderzoeken is belast, had gezegd t het niet waar was.

Hoogland beschouwt dat bericht niet als een rectificatie van de beschuldigingen. Hij wil dat De Limburger een officiële rectificatie afdrukt, eist een vergoeding van 75.000 gulden wegens immateriële schade die hij heeft geleden en koppelt daar een dwangsom aan vast van 3.000 gulden per dag dat de krant niet rectificeert voor het geval de rechter hem gelijk geeft.

Raadsman mr. Koster van De Limburger wilde gisteren inhoudelijk niets zeggen over deze zaak. De kwestie zal verder wellicht schriftelijk afgehandeld worden.

Overigens was de raadsman gisteren druk doende een andere schadeclaim af te handelen. De Klimmense aannemer J. Baars eist van De Limburger een miljoenenbedrag omdat ook deze vindt dat zijn naam en faam door publicaties in die krant ernstig is beschadigd. En zijn bedrijf bovendien een aanzienlijke bron van inkomsten derft sinds Baars in verband gebracht wordt met tal van publicaties over corruptie, smeergelden, omkoopschandalen etc. Twee Limburgse ambtenaren zijn door een strafrechter veroordeeld voor het aannemen van gelden van Baars. Baars zelf is voor het verschaffen van die gelden echter nooit aangepakt.

Groen Links wil dat commissaris aftreedt

Onderzoek naar chef van Sittardse politie

Vervolg van pagina 1

SITTARD – De meerderheid in de Sittardse raad eist dat een onafhankelijk onderzoek wordt ingesteld naar de nevenfunctie(s) van politiecommissaris E. Nicoll. Naast het CDA heeft nu ook de tweede grote fractie in de raad, de lokale groepering Nieuw Sittard, zich uitgesproken voor zo'n onderzoek. Naar verwachting zal ook het college van B en W van Sittard donderdag met het instellen van een onderzoek instemmen.

Voor de Groen Links-fractie in Sittard staat al vast wat de conclusie moet zijn: Nicoll kan volgens raadslid B.van Rijswijk niet langer functioneren als hoofd van de Sittardse politie. „Hij heeft willens en wetens geen juiste informatie gegeven."

Aanleiding voor het onderzoek zijn de onthullingen over de twee ondernemingen waarvan Nicoll mede-eigenaar is, het opleidingsinstituut OPB en het inmiddels opgeheven softwarebedrijf Softpol.

Verstrengeling

De onderzoekscommissie zou volgens de fractie Nieuw Sittard moeten bestaan uit een accountant en een eveneens onafhankelijke politie-deskundige. De commissie moet onderzoeken of er sprake is (geweest) van een belangenverstrengeling van de functie van Nicoll als politiechef en als mede-venoot van de twee bedrijven.

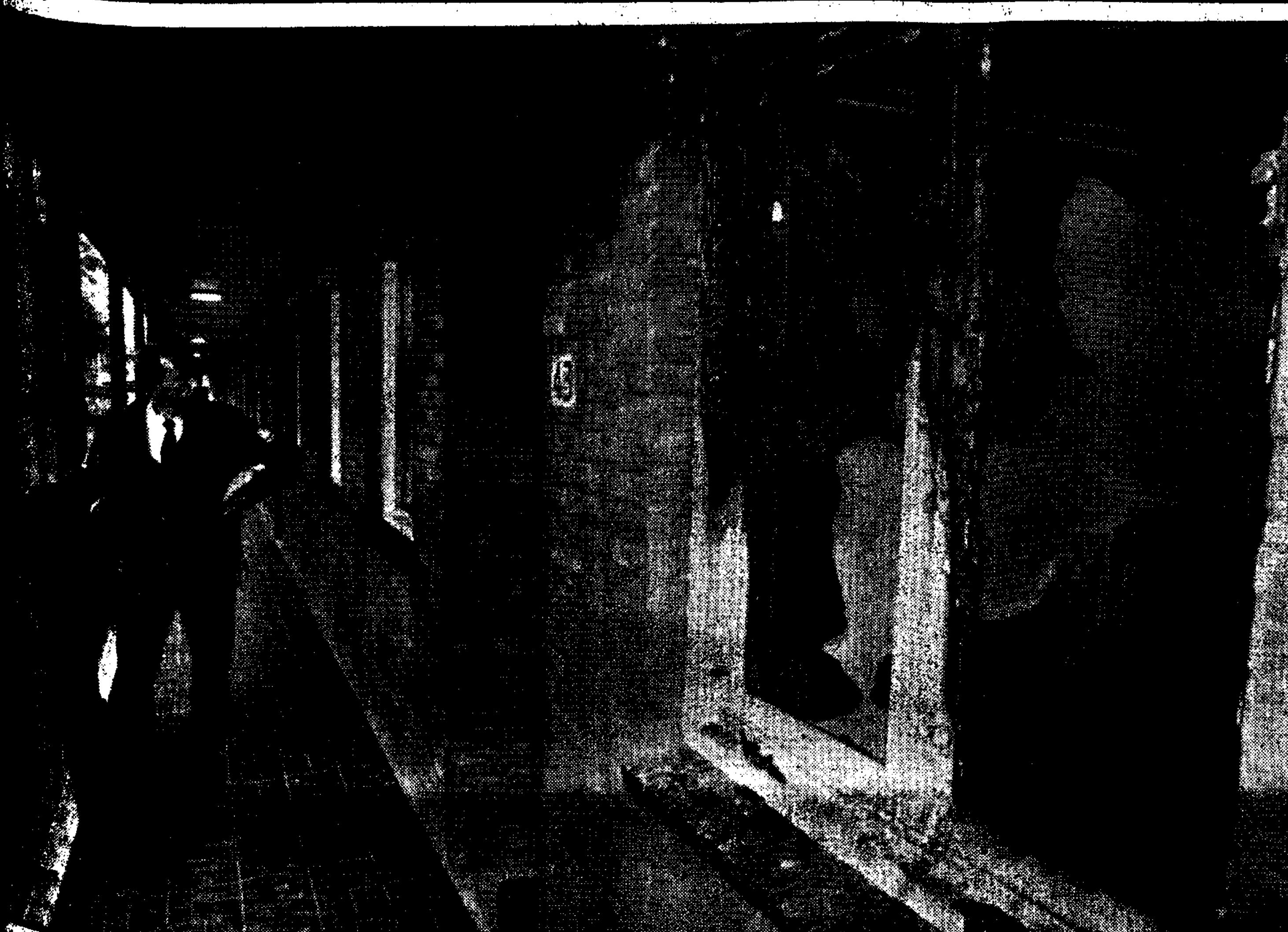
„De financiële, juridische en vakinhoudelijk zaken zouden getoetst moeten worden aan de regelgeving," aldus mr M. Geenen-Schings, fractievoorzitster van Nieuw Sittard. „Alle waarheden en onwaarheden komen dan op een rijtje te staan."

Zij ziet dan ook weinig heil in een uitvoerig debat donderdag in de gemeenteraad. „Pas als het resultaat van de onderzoekscommissie er ligt, kunnen we er opnieuw over praten," aldus de fractieleidster. Dat wil echter niet zeggen dat Nieuw Sittard de door Groen Links en D66 aangevraagde interpellatie op voorhand afwijst.

Zwijgen

Burgemeester J. Tonnaer van Sittard liet vorige week aanvankelijk weten dat hij vóór of naar aanleiding van het raadsdebat över de kwestie Nicoll een eindstandpunt zou innemen. Dat was echter vóór de bekendmaking dat de Sittardse commissaris mede-vennoot van een tweede bedrijf was. Sindsdien zwijgen zowel Tonnaer als Nicoll over de kwestie.

Flat uitgebrand

Een politieman bekijkt de schade aan de gedeeltelijk uitgebrande flat. Foto: JEROEN KUIT

Venlonaar verdacht van brandstichting

Van onze correspondent

VENLO – Na een brand in een flatwoning aan de Stadhouderskade in Venlo-Blerick heeft de politie in Venlo een 56-jarige bewoner van de woning aangehouden. Hij wordt verdacht van brandstichting.

De brand werd ontdekt in de nacht van maandag op dinsdag omstreeks 1.00 uur. Toen politie en brandweer bij de flat arriveerde stond de voordeur van de woning open maar kon men de woning in verband met de brand toch niet binnen gaan. Daar werden enkele ramen geforceerd om te kunnen vaststellen of er nog mensen of huisdieren aanwezig waren. Dat bleek niet het geval te zijn en er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor.

Binnen tien minuten was de brandweer het vuur meester maar de woning brandde toch gedeeltelijk uit. Tijdens de brand werden omwonenden buiten de de flat gebracht. Een 21-jarige vrouw had te veel rook binnengekregen en werd uit voorzorg overgebracht naar de eerste hulp van het ziekenhuis. Zij kon na onderzoek weer naar huis. De 56-jarige bewoner is in de loop van de dag ter zake brandstichting in verzekering gesteld. De politie wenst geen mededeling te doen over de aanwijzingen die hebben geleid tot de aanhouding.

Vertrek staat los van IRA-aanslagen

Vervolg van pagina 1

ROERMOND – Het vertrek van de Engelse militairen uit Roermond staat helemaal los van de recente IRA-aanslagen. Volgens directeur Evers van de bouwvereniging is er na de aanslagen niets nagelaten om binnen alle mogelijkheden de veiligheid van de militairen en hun gezinnen te garanderen.

De laatste RAF-militairen zullen in 1996 uit Roermond vertrokken zijn. Jozef is met het family-office van de RAF overeengekomen dat het huurcontract voor de 127 woningen niet in één klap wordt opgezegd maar dat het geleidelijk wordt afgebouwd. Die periode van vier jaar is aangehouden, omdat de RAF-militairen gemiddeld hier twee tot drie jaar verblijven. Overplaatsing van militairen gaat zo hand in hand met de afloop van het huurcontract. Dat geldt inmiddels voor vijf woningen.

„We hebben in die 17 jaar steeds een goede relatie met de Engelsen onderhouden. Daar betreuren we hun vertrek, ook natuurlijk omdat we de zekerheid hadden van een vaste groep huurders. Gezien de geleidelijk afbouw staan we gelukkig niet voor het blok dat we op stel en sprong voor 127 woningen nieuwe huurders moeten vinden", aldus Evers. In dat geval zou de bouwvereniging de nodige huurpenningen derven.

„Anderzijds zou het op dit moment niet echt een onoverkomelijk probleem zijn om nieuwe huurders te interesseren. Er is veel vraag naar goedkope huurwoningen, terwijl de nieuwbouw in die sector relatief gering is. Dat verklaart ook waarom er van leegstand nauwelijks sprake meer is. Die is de afgelopen jaren teruggebracht van 1,5 naar 0,4 procent."

Binnen de bouwvereniging is nog intern in bespreking of de woningen voor speciale doelgroepen bestemd worden. Evers wil daar nog niet op vooruitlopen.

Auto's verdwenen onder oog agenten

MAASTRICHT – Officier van justitie mr Kolkert vindt dat de politie in het kader van een onderzoek naar diefstal van auto's mag observeren, zonder direct in te grijpen. „Zuid-Limburg wordt geteisterd door autodiefstallen en dan vraagt dat extra en andere maatregelen van de politie". Dat zei hij gisteren tijdens de zitting van de rechtbank in Maastricht in antwoord op scherpe verwijten van raadsman mr Th. Hiddema van Ton van D. (37) uit Hoensbroek.

Hiddema laakte honend het optreden van de politie die op 22 mei binnen twee uur twee dure auto's van parkeerplaatsen in Maastricht zag stelen door Van D. en zijn maat Henri B. uit Hoensbroek zonder in te grijpen. Hiddema betitelde de bewuste rechercheurs als 'slaapkoppen': „Eigendommen van burgers zijn verkwanseld alleen vanwege de tactiek van het Openbaar Ministerie."

De observatie van de twee Hoensbroekenaren, die al langer verdacht werden van autodiefstal op bestelling, vormde overigens voor mr Kolkert de belangrijkste bestanddelen voor zijn eis van resp. 1,5 en 2 jaar gevangenisstraf tegen de twee die hij bestempelde als 'beroepscriminelen die een inkomen verdienen met de autohandel en het omkatten ervan'.

● Burgemeester E. Coenen-Vaessen (Nuth): „Er ligt voor de overheid duidelijk een taak weggelegd om op zijn minst het 'laakbaar handelen' door gemeentes uit te bannen." Foto: DRIES LINSSEN

'Ik weet vaak niet waar ik aan toe ben'

Van onze verslaggever

NUTH – „De rijksoverheid prikkelt ons voortdurend om creatief te denken." Burgemeester E. Coenen-Vaessen van Nuth moet lachen om het eufemisme dat ze net zelf heeft uitgevonden.

Sinds vorige week donderdag – ze bezocht toen als enige Nederlandse burgemeester een congres over fraude en corruptie in dit land – probeert ze een maatschappelijke discussie op gang te brengen over wat zij noemt 'het grijze gebied' tussen corruptie en fraude enerzijds en correct bestuurlijk handelen anderzijds.

Burgemeester Coenens strijd tegen onuitvoerbare regels en wetten

Een hoge magistraat viel aan het slot van het congres meteen over haar heen toen ze zei dat gemeentes vaak opgescheept worden met onuitvoerbare regels en wetten. En als er vervolgens door gemeentes sprake is van 'laakbaar handelen' moet niemand daar raar van opkijken, had ze bedoeld te zeggen.

„Op dat soort vergrijpen staat vier jaar cel", bracht de magistraat die meteen al fraude meende te constateren de discussie wat ongenuanceerd tot ontploffing. En de burgemeester droop af.

„Maar ik werd verkeerd begrepen", zegt Coenen nu, enkele dagen later.

Ze probeert het opnieuw.

Over corruptie en fraude is volgens de burgemeester geen discussie mogelijk.

Fout is fout.

Dat zijn zaken die door het Openbaar Ministerie moeten worden onderzocht. Justitie zoekt dat allemaal goed uit. Daar heeft in Nederland niemand wat over te klagen, weet ze. Al zou het met wat meer voortvarendheid kunnen geschieden, zegt ze refererend aan het gerechtelijk vooronderzoek dat nu al weken loopt naar de op non-actief staande burgemeester Wiel Vossen van Gulpen en de oriënterende onderzoeken naar twee Landgraafse wethouders. „Dergelijke langlopende onderzoeken schaden het imago van het openbaar bestuur enorm."

Maar terug naar af. Het 'grijze gebied'. Bestuurlijk handelen kun je op veel manieren. In het slechtste geval wordt daarbij fraude gepleegd of zijn ambtenaren of bestuurders corrupt. Dat zijn bestuurlijke misdrijven. Een tikkeltje minder erg zijn de bestuurlijke overtredingen die begaan kunnen worden. En weer een stapje eerder kom je terecht in het gebied dat Coenen bedoelt. Je zou het laakbaar handelen kunnen noemen.

Constructies

„Het rijk en de provincie manoeuvreren bestuurders en ambtenaren van gemeentes in een positie dat ze vaak vreemde constructies moeten bedenken. En die constructies vallen dan binnen laakbaar handelen, maar ze zijn niet onwettig. Er is niet direct sprake van fraude of corruptie, maar de schoonheidsprijs verdienen ze ook niet", verklaart Coenen. „Het lijkt mij met name een taak van de minister van justitie om hier op toe te zien bij de totstandkoming van regels en wetten. Niet alleen op de duidelijkheid moet gelet worden. Ook op de uitvoerbaarheid moeten de wetten en regels getoetst worden", is Coenens waarschuwing.

Voorbeelden te over. Coenen: „Volgend jaar wordt het gehandicaptenbeleid gedecentraliseerd. We krijgen dan de opdracht om de woningen die nu bestemd zijn voor gehandicapten, ook nadat ze die woning definitief verlaten hebben, vrij te houden voor mensen die ook in een aangepaste woning terecht moeten. Stel je voor een vrouw met twee kinderen op straat wordt gezet door haar man. En die staat de volgende dag hier op de stoep. Moet ik dan zeggen: 'Mevrouw u mag daar niet in. Die woning moet beschikbaar blijven totdat een gehandicapte zich meldt."

Maar sprekender zijn haar voorbeelden over de wijze waarop subsidieaanvragen moeten worden ingediend. „Een gemeente wordt in de gelegenheid gesteld een subsidie te krijgen voor de verbetering van een straat. Het ministerie heeft namelijk opeens nog iets in een potje zitten en eist binnen tien dagen een besteksgereed plan terwijl ze dat natuurlijk nooit kant en klaar gereed in de lade heeft liggen. En toch zou die beschikbare subsidie zo goed uitkomen..."

De in haar ogen 'belachelijke' regels hadden zelfs een keer in Nuth tot gevolg dat ze om acht uur 's morgens de gemeenteraad bij elkaar moest roepen. Het was de enige mogelijkheid om, volstrekt legaal, nog in aanmerking te komen voor enkele duizenden guldens subsidie in het kader van de monumentenzorg.

Deze keren bleef het allemaal binnen de regels, zegt ze. „Maar je wordt door deze late, of soms tegenstrijdige, handelwijze van verschillende ministeries voor het blok gezet. Ik weet vaak niet meer waar ik aan toe ben", zegt Coenen. „Ik wil meer discussie over die wirwar.". Ze wordt daar in gesteund door de belangenvereniging van de gemeentes in Nederland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

„'Den Haag' prikkelt ons voortdurend om 'creatief te handelen en te denken.' Laat ik het maar eens zo zeggen."

Officier eist 2,5 jaar voor ontucht met jongetjes

'Pedofiel zal steeds opnieuw jonge kinderen lastig vallen'

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Om te voorkomen dat Willem C. (50) uit Kerkrade op korte termijn opnieuw ontucht met heel jonge kinderen kan plegen wil officier van justitie mr W. Verbaas de man 2,5 jaar opsluiten. „Het is een hopeloos geval van pedofilie. Andere mogelijkheden heb ik niet", zei mevrouw Verbaas gisteren tegen de rechtbank in Maastricht, die zich over zeven ernstige ontuchtfeiten gepleegd in Eijsden, Vijlen, Voerendaal, Posterholt, Maastricht en Bunde moest buigen.

President mr F. Fernhout had zelf al aan de hand van rapporten vastgesteld dat vele veroordelingen voor dezelfde ernstige zedenfeiten, hulpprogramma's en andere vormen van therapie niets hadden opgeleverd. Ook de psychiater heeft de moed opgegeven en laten weten dat C. 'niet behandelbaar is en zich vrijwel zeker na vrijlating niet zal kunnen beheersen'.

C. zocht zijn slachtoffertjes, waarvan de jongste 4 jaar was, op straat of op een sportveld. „Deze man beseft niet dat de kinderen blijvend ernstig nadeel van zijn toenaderingen zullen ondervinden. Hij denkt zelfs dat de kinderen het lichamelijk contact zelf ook wel wilden", is de onthutsende conclusie van deskundigen over de contactarme, eenzame man, die 'met onschuldige kinderen een band proberen te krijgen'

C. gaf ook gisteren geen teken van berouw of enig schuldgevoel. Mevrouw Verbaas: „De slachtoffers hebben dat schuldgevoel wel omdat zij hun hele leven het gevoel zullen hebben wat verkeerd te hebben gedaan. Zij worden gestraft".

Raadsman mr Menger vond dat opsluiten in de gevangenis, waar dagelijks het gevaar van ernstige molestatie dreigt, geen oplossing. Hij vindt dat geprobeerd moet worden C. in een werkgroep pedofilie te plaatsen om hem zo te leren zijn gevaarlijke neigingen in te tomen.

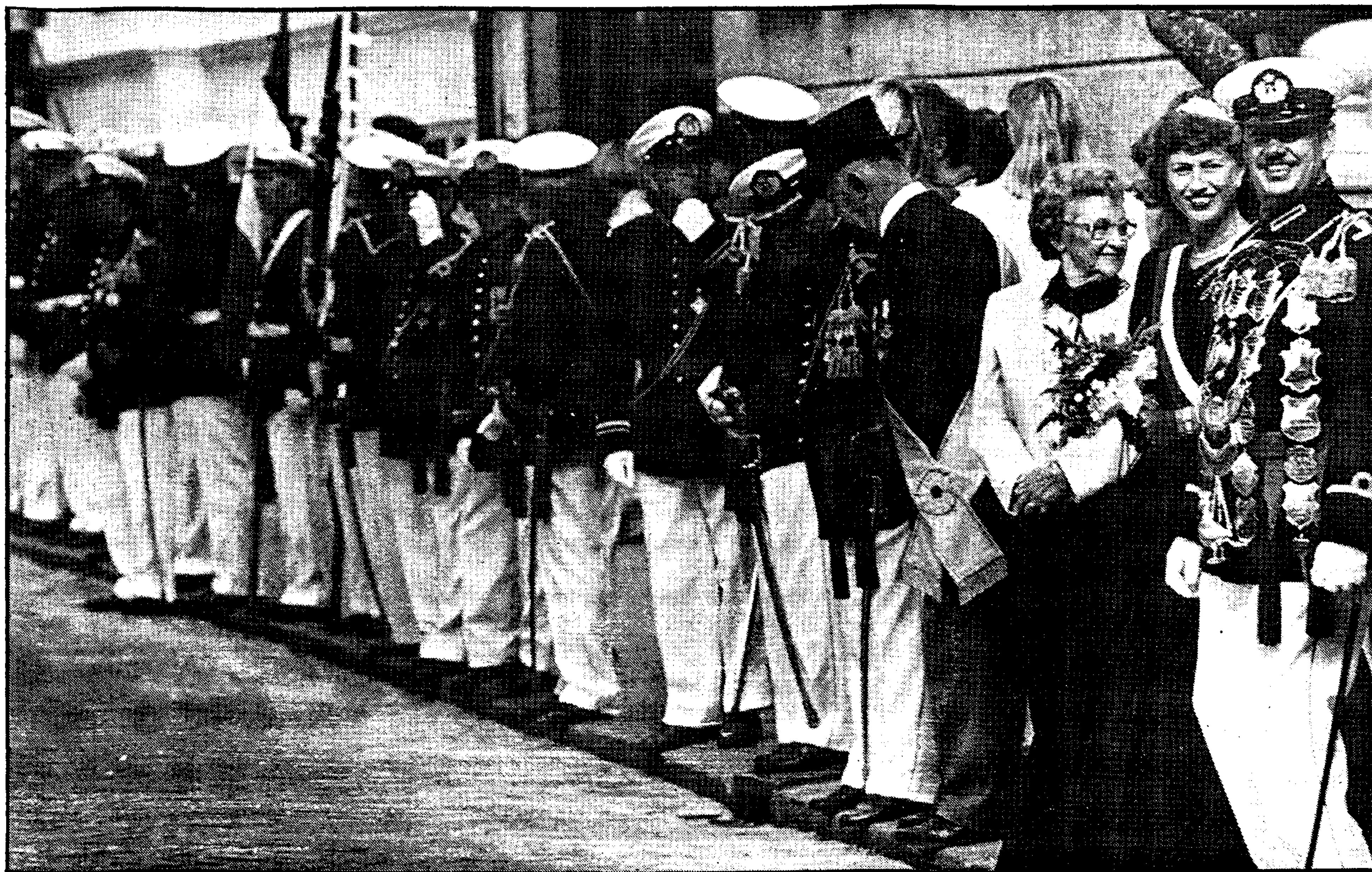
De zitting gisteren werd bijgewoond door enkele ouders van vermoedelijke slachtoffertjes van C. „Zij hebben opgewekte kinderen zien veranderen na het gebeuren en ik vindt dat ik de plicht heb te voorkomen dat nog meer jonge kinderen in Zuid-Limburg ten offer vallen", aldus een bewogen officier van justitie. Uitspraak over veertien dagen.

De Korte Vijverberg in Den Haag was tijdens prinsjesdag stevig in handen van drie Limburgse gezelschappen. De schutterijen St Joseph uit Buchten en St Antonius Abt uit Mook en de Koninklijke Oude Harmonie uit Eijsden hadden de gewichtige taak te zorgen voor de 'civiele afzetting' langs dit stukje van de route die de gouden koets neemt bij de hofvijver, op een steenworp van het Binnenhof. Koningin Juliana kwam ooit op het idee: het zou wel aardig zijn als behalve officiële functionarissen en andere gewichtige mensen ook 'gewone' burgers uit het land (wel in uniform) de bewaking van de route zouden seconderen. Uiteraard symbolisch, maar daarom geen minder gewichtige taak. Zo geschiede. Het idee van Hare Majesteit leidde ertoe dat ieder jaar een provincie wordt uitgenodigd iets te pres(en)teren. Dit jaar was Limburg weer aan de beurt.

Bij de vorige gelegenheid – in 1981, bij de beëdiging van het kabinet -Van Agt/Den Uyl – zorgden de Limburgers voor een komische noot. Van Agt kreeg een kruisbessenvlaai, Den Uyl een rode bessenvlaai en Terlouw (van de kleinste regeringspartij D66) een kruimeltjesvlaai.

'Jullie denken zeker dat het al carnaval is'

Limburgers nemen het Binnenhof in

● *De schutterij St.-Joseph uit Buchten wachten ontspannen op de komst van de koningin in gouden koets.* Foto: FRED ERNST

in het nieuws

DOOR GEERTJAN CLAESSENS

DEN HAAG – Van tevoren doen ze allemaal even nonchalant. Een 'uniform' zet iedereen op zijn plek en ziet erop toe dat iedereen evenveel afstand bewaart. De één speelt wat met zijn sabel, de ander draait met haar trommelstokken. „Zenuwachtig? Ach, we hebben al zoveel defilé's gehad," merkt een schutter op. Maar hoe dichter de gouden koets nadert, hoe duidelijker de spanning voelbaar wordt. De schutters en muzikanten staan stram in houding, de sabels ten hemel gericht als de rijen paarden en uniformen langskomen. Als de koningin zelf in het vizier komt is de spanning weer gebroken. Haar vriendelijke lach en gezwaai werken ontwapenend. Het is de tweede keer dat ze langs komt (na de troonrede te hebben voorgelezen). Als ze voorbij is gaan de wapens even neer.

Wanneer de hele stoet voorbij is breekt even de chaos uit. „Allemaal snel opstellen," klinkt het. Maar niemand schijnt te weten waar. „En niet op z'n Limburgs, want dan duurt het een uur," voegt een strenge mevrouw in het publiek er nog aan toe.

Maar de 'Hollanders' lijken ingenomen met het Limburgse bezoek. Er klinkt zowaar hier en daar een bescheiden applaus. Uit de chaos vormt zich al snel een gedisciplineerde muzikale stoet; op weg naar het provinciehuis van Zuid-Holland, langs de inmiddels sterk uitgedunde rangen nieuwsgierigen.

De reis naar de residentie is ogenschijnlijk in alle rust voorbereid. „We hoorden het ook wel erg laat, pas een maand geleden," klinkt het licht verwijtend.

De Buchtenaren laten weten dat ze voor deze gelegenheid niet speciaal gerepeteerd hebben. De Eijsdenaren deden dat wel. „Voor het paraderen en voor de muziek," meldt Martin Warnier. „Allebei zijn even belangrijk. Je wilt toch goed voor de dag komen hè?" Warnier is zo'n beetje veteraan: hij maakt al voor de tweede keer de trip naar Den Haag, als officieel Limburgs vertegenwoordiger.

„Vroeger waren er meer mensen," meent hij zich te herinneren. „Ik geloof dat de mensen er meer bij betrokken waren." Warnier is desondanks enthousiast over de spontane reacties van de 'Hollanders'.

Buchtens bondsvoorzitter Jo Herfs vindt het ook buitengewoon belangrijk goed naar buiten te treden als Limburgse vereniging. „Je hebt hier een geweldige kans je aan het bredere Nederlandse publiek te presenteren." Ondanks het feit dat hij hier in Zuid-Holland is, ziet Herfs overal stukjes Limburgse traditie. „Als ik sommige uniformen van bijvorbeeld de grenadiers zie, denk ik: daar komt Nattenhoven. Even verderop dacht ik: dat is zuiver Simpelveld."

P. van Krimpen is één van de mensen van de provincie Zuid-Holland, die de provinciale gasten uitnodigt. De lange man doet dat werk al 15 jaar, en heeft dus met alle provincies kennisgemaakt. „Ik heb het liefst te maken met zuidelijke provincies: Limburg en Brabant. Die brengen een bepaalde sfeer mee. Ze zijn ook erg gedisciplineerd. Je hoeft er bijna niets aan te doen, het gaat helemaal vanzelf," lacht hij enthousiast.

En zo gaat het ook na de culinaire stop in het provinciehuis, op naar het nieuwe gebouw van de Tweede Kamer. Voor het gebouw is er tijd voor een grapje. „Jullie dachten zeker dat het carnaval al begonnen was," zegt een schutter tegen twee 'Hagenese' meisjes. Ze kunnen er hartelijk om lachen. Maar in het nieuwe gebouw komen veel (Limburgse) fans voor een teleurstelling te staan: het optreden in de Statenpassage is alleen voor genodigden. Door de glazen deuren proberen een aantal mensen het spektakel toch nog te volgen.

streeksgewijs

● *Hein Disco ontvangt het EHC-speldje.*

● *Erich en Hilde Skerka-Klos, Prins Hendrikstraat 24 te Eygelshoven, vieren vrijdag (18 september) hun gouden bruiloft. De dankmis wordt om 15 uur opgedragen in de kerk van Johannes de Doper. Van 19 tot 20 uur is er gelegenheid tot feliciteren in café Het Anker, Dr. Nolensplein 3 te Eygelshoven.*

per persoon

Jubilaris

Voetbalvereniging Emma Hoensbroek Combinatie (EHC) huldigde afgelopen zaterdagavond tien jubilarissen. Dit bij gelegenheid van het 75-jarig bestaansfeest. De 84-jarige Hein Disco werd speciaal gefêteerd omdat hij al zestig jaar aan de club verbonden is.

Geslaagd

Robbert Gorgels uit Brunssum behaalde aan de Rijksuniversiteit Leiden het doctoraal examen Bestuurskunde.

Originele babbelaars

HEERLEN – Veertien marktkooplieden namen gisteren op de Bongerd deel aan het tiende standwerkersconcours in het kader van het Marktdrieluik Heerlen.

Met een goede babbel wilden zij niet alleen de marktbezoekers naar hun stand lokken, maar ook een goede boterham verdienen.

Vlekkenzeep-verkoopster Miep van de Ruit uit Capelle bracht op originele wijze haar produkt als warme broodjes aan de 'vrouw'. Eerst een tien minuten durende speech, gevolgd door een ware jacht op haar vlekkenzeep. „Gebruik nooit wasbenzine. Vooral bij gebruik van dat gevaarlijk spul in de keuken, kunnen er vreselijke dingen gebeuren. Huis in brand, kinderen dakloos, maar de vlek blijft op de blouse zitten..." Ook de lachers kreeg zij op haar hand: „Elk ander poetsmiddel helpt niet. Ik kan poetsen tot ik een jongetje ben." En de prijs...: „Eén zeepje kost zes piek en twee kwartjes, maar omdat uw buurvrouw het geleende stukje zeep niet terugbrengt, krijgt u er twee voor een tientje." Miep van de Ruit viel niet in de prijzen, maar dat was slechts bijzaak. De kassa bij haar stand rinkelde voortdurend en daar draait het toch om.

● *Vlekkenzeep-verkoopster Miep van de Ruit uit Capelle aan het werk tijdens het Open Heerlense standwerkersconcours.* Foto: DRIES LINSSEN

Dweilstok-verkoper Goetkint uit Putte scoorde ook met zijn opmerking tegen een kooplustige vrouw: „U weet niet hoe het ding werkt? Geen probleem. Ik kom het bij u thuis gratis demonstreren. Maar wel als uw man niet thuis is."

Marktkoopliedenvereniging 'De Maatbülle' nam afgelopen week afscheid van voorzitter Jacob Keppels (62). Hij trok twintig jaar de kar voor het (Heerlense) marktwezen. Zijn opvolger is vishandelaar Wim van der Tuyn. Uitslag standwerkersconcours: 1. Piet Bol (Maashees) messen; 2. Bertus de Regt (Middelburg) groenteschaaf; 3. Paul Zappeij (Zwijndrecht) ontstoppers.

Uitslag feestmarkt 147 jaar Heerlen: 1. Albert Ruiter (Brunssum), winnaar van de ereprijs gemeente Heerlen, de publieks- en persprijs.

journaal

HEERLEN
● Bij het PPE inzamelpunt, Kempkensweg 18, kunnen vrijdag van 18.30 tot 21 uur pakketten voor Polen worden ingeleverd. Voor informatie: ☎726348.

● In de zaal van paviljoen 2 van de B-kliniek, Henri Dunantstraat 3, vindt op zondag 20 september van 13.30 tot 18 uur uur een grote Vlaamse kermis plaats. De opening wordt verricht door H. Schaepman, Consul-generaal van België. Om 17 uur wordt de trekking van de tombola gehouden.

● Harmonie Flos Carmeli houdt zondag van 10 tot 17 uur een rommelmarkt in de harmoniezaal, Nijmegenstraat 1. Voor reservering en inlichtingen: ☎721452.

LANDGRAAF
● Wijk- en belangenvereniging Oud Eikske houdt zaterdag en zondag van 10 tot 17 uur een overdekte rommelmarkt in het Wijkcentrum, Strijthagerweg 4. Entree gratis.

● De jaarlijkse fancy fair/rommelmarkt van Scouting St. Tarcisius Nieuwenhagen vindt zaterdag en zondag vanaf 11 uur plaats op de hoek van de Kleikoelenweg-Kremerslaan. Entree gratis.

HOENSBROEK
● De cursusinformatiebus van de Stichting Regionaal Educatief Centrum komt op donderdag 17 september naar Hoensbroek. Van 8.30 tot 10 uur is hij op de hoek Mariagewandenstraat; van 10.30 tot 11.30 uur bij van Hövelplein 19,; van 12 tot 13.30 uur voor het MFC; van 14 tot 15 uur achter de Aldenhof en van 15.30 tot 16.30 uur bij de Spar aan de M.L. Kinglaan.

● Fanfare St. Hubertus Passart verzorgt zondag van 10.30 tot 18 uur de jaarlijkse Hubertusmarkt bij gemeenschapshuis d'r Biese Gatz op de Dem. Voor informatie en kraamhuur: Jansen ☎2145933.

BRUNSSUM
● In het WEB-gebouw aan de Heugerstraat wordt komende weekeinde weer een kinderkledingbeurs gehouden. Donderdag kan men van 9 tot 12 uur de schone kinder-winterkleding inleveren. De eigenaar krijgt 70% van de opbrengst. Zaterdag tussen 10 en 12 uur worden de spulletjes verkocht.

● Op de Grefkenstraat is zaterdag van 10 tot 17 uur het straatfeest van buurtvereniging Haansberg.

● De expositie zondag van 10 tot 18 uur in het Casino aan het Treebeekplein staat in het teken van de creativiteit.

JABEEK
● Koninklijke fanfare St. Caecilia houdt komend weekeinde de wijnfeesten met Luikse markt in en rond de feesttent op de Maar. Vrijdag wordt om 18.30 uur gestart met een zeskamp. De zaterdag staat in het teken van de Wijnkoningin. De festiviteiten beginnen om 16 uur met de ontkroning en het uitroepen van de nieuwe koningin. Na een muzikale rondgang vindt de receptie plaats en vanaf 20.30 uur is er bal. Zondag vanaf 11 uur wordt de Luikse markt gehouden.

SCHIMMERT
● Fanfare St.Caecilia geeft op zaterdag 19 september in het Gemeenschapshuis een Tsjechische avond met medewerking van het Praagse orkest Moldavanka.

BINGELRADE
● De LVB houdt vanavond om **20 uur** een modeshow. Kaarten **kosten** in voorverkoop fl 7,50 en **aan de kassa** fl 10,-.

SIMPELVELD
● In zaal Frijns nabij de markt is zondag van 20 tot 23 uur het zogenaamde 'Tieëkezinge'. Voor de muzikale omlijsting zorgen Martin Krauszen en Ruud Habets.

● De PvdA-afdeling Simpelveld/Bocholtz houdt vrijdag in het gemeentehuis van Simpelveld een bijeenkomst over onderwijs. Aanvang 20 uur. De inleiding wordt verzorgd door Dik de Cloe, PvdA-tweede kamerlid.

bioscopen

● **HEERLEN**
Royal: Alien 3, dag. 18.30 en 21 uur. **Rivoli:** Flodder in Amerika, dag. 18 en 20.30 uur. **Maxim:** Wayne's world, dag. 18.30 en 20.30 uur. Peter Pan, wo 14 uur. **H5:** Universal Soldier, dag. 14 18.45 en 21.30 uur. Beethoven, wo 14.15 uur. Lethal weapon 3, dag. 18.15 en 21.15 uur. California man, dag. 14.30 18.30 en 21 uur. Sneeuwwitje en de zeven dwergen, wo 14.30 uur. Columbus, dag. 18.30 uur. The hand that rocks the cradle, dag. 21 uur. Batman returns, dag. 18.30 uur. Basic Instict, dag. 21 uur.

● **MAASTRICHT**
Mabi: Alien 3, dag. 21.15 uur, wo 14.30 uur. Peter Pan, wo 14.30 uur. White Sands, dag. 21.15 uur. Wayne's world, dag. 21.15 uur, wo 14.30 uur. Flodder in Amerika, dag. 21.15 uur, wo 14.30 uur. **Ciné-K:** Hamlet, dag. 21 uur. **Cinema-Palace:** Lethal weapon 3, dag. 14.30 18.30 en 21.30 uur. Sneeuwwitje en de zeven dwergen, wo 15 uur. Beethoven, dag. 18.45 uur. Basic Instinct, dag. 21 uur. Batman returns, dag. 18.30 uur, wo 14.15 uur. The hand that rocks the cradle, dag. 21.30 uur. **Lumière:** La belle noiseuse, dag. 20 uur. Boy'z 'n the hood, wo 20.30 uur. Wie zingt daar zo, dag. 22 uur. 22.30 uur.

● **GELEEN**
Roxy: Flodder in Amerika, dag. 20.30 uur. Lethal weapon 3, dag. 20.30 uur.

● **SITTARD**
Forum: Universal soldier, dag. 20.30 uur. Basic instinct, dag. 20.30 uur. **Filmhuis Sittard:** Toto le heros, wo 20.30 uur.

● **ROERMOND**
Royal: Lethal weapon 3, dag. 20.30 uur. Sneeuwwitje en de zeven dwergen, wo 14.30 uur. **Royaline:** Wayne's world, dag. 20.30 uur. Flodder in Amerika, wo 14.30 uur.

exposities

● **HEERLEN**
Thermenmuseum, Coriovallumstraat 9. De zilveren camera. T/m 18/10. Open di t/m vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **ABP-tuin.** Oude Lindestraat 70. Bladgoud, beeldententoonstelling. T/m 29/9. **Galerie 't Qevertje,** De Wever Ziekenhuis. Werk van Jos van Cauwenberghe en Greetje Notenboom. T/m 21/10.

● **MAASTRICHT**
Bonnefantenmuseum. Drukdecors Maastrichts aardewerk. T/m 25/10. Open di t/m vr 10-17 uur. **Galerie Henn,** St. Nicolaasstraat 26c. Werk van Ulrich Eller. T/m 19/9. Open wo t/m za 16 tot 20 uur. **Galerie Amarna,** Rechtstraat 84. Kledingontwerpen en objecten van Hil Driessen. T/m 3/10. Open di t/m vr 11/19 uur, za 11/17 uur, do tot 21 uur. **Universiteitsbibliotheek,** Bonnefantenstraat 2. De vele gezichten van Columbus. T/m 23/10, open ma t/m vr 9-17, vanaf 31/9 ook za 10-14. **Galerie Artifort,** Annalaan. Oostendse kunstenaars nu. T/m 10/10. Open di t/m vr van 10-17 uur, za 10-16 uur. **Galerie Dis,** Tafelstraat 28, Ruud Schoenmaker. T/m 23/9, open wo t/m zo 13.00-18.00. **Galerie Artisart,** Grote Gracht 43. Werk van Harry op de Laak en Hein Severijns. T/m 10/10, open di t/m za 13.30 tot 17.30 uur. **In Situ/Ardi Poels,** Aylvalaan 10. Expositie van Ludwig Vandevelde. T/m 17/10, open wo t/m za 14-18 uur. **Galerie Anny van den Besselaar,** Tafelstraat 6a. Expositie van Hans ter Horst en Ingrid Verheul. T/m 11/10, open vr t/m ma 13-17.30 uur. **Galerie Fah,** Brusselsestraat 80. Pastels van Nicolaas Wijnberg. T/m 19/10, open do 16-20 uur, vr t/m zo 13-17 uur. **Galerie Schuwirth & van Noorden,** Rechtstraat 64. Werk van Rosa Morales-Ruiz. Van 19/9 t/m 1/11, open do t/m za 14-18 uur.

● **SITTARD**
Kritzraedthuis, Rosmolenstraat 2. Sieraad en sieraad. T/m 20/9. Open di t/m vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Galerie Michel Knops,** Steenweg 44 Sittard. Beelden van Fons Bemelmans, schilderijen van Charlotte Molenkamp en grafiek van Kees Salentijn. T/m 28/9, di t/m za 11.00 tot 18.00 uur.

● **ROERMOND**
Gemeentemuseum, Andersonweg 4. Hedendaagse stilleven in de kunst door 20 kunstenaars. T/m 1/10. Konstellaties van Egidius Knops, t/m 27/9. Open di t/m vr 11-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Galerie Wansink,** Neerstraat 76. Werk van Klaas Gubbels en Sjoerd Buisman. T/m 18/10, open wo t/m za 11-17 uur, zo 14-17 uur.

utodieven luchtten in ijverpark

UNSSUM – De politie heeft andagmorgen omstreeks half e het totale Vijverpark in unssum afgesloten omdat zich ar twee autodieven verstopt dden. Voor de actie werd assentie ingeroepen van de polikorpsen in Heerlen en Landaaf.

e Brunssumse politie ontdekte j het Lindeplein twee mannen een gestolen auto. Toen de enten ze wilden aanhouden uchtten ze het vijverpark in. e Heerlense politiehond Targo st het tweetal echter uit het nkere park te halen. Daarbij et hij in een bil van één van de ee autodieven, die uit Geleen eken te komen en 30 en 34 jaar d waren. Ze hadden in Maareze een auto gestolen en de jspolitie van Maarheeze (groep udel) heeft de zaak verder in handeling.

e gebeten Geleendenaar is nog onder politiebegeleiding - voor handeling naar het ziekenhuis n Brunssum geweest. Hij kreeg en tetanusspuit.

angehouden na mishandeling

EERLEN – Een 19-jarige jongeman uit Brunssum is dinsdagochtend op de Stationstraat in eerlen aangehouden, omdat hij ort daarvoor een 30-jarige Heerenaar had mishandeld. Het lachtoffer was met een bloeend hoofd aangifte komen doen op het politiebureau in Heerlen. Hij zei dat hij door de 19-jarige zonder aanleiding en vermoedeijk met een kei op het hoofd was eslagen. Door het nauwkeurige ignalement dat hij van de Brunssummer gaf kon deze even ater gearresteerd worden.

Vijf diefstallen op markt

EERLEN – Tijdens de wekeijkse dinsdagmarkt in Heerlen ijn vijf mensen gisteren hun tas portemonnee kwijt geraakt. Ook hebben enkelen van hen en giropasje verloren. Een van de vijf, een 68-jarige vrouw uit Heerlen, mist een portemonnee et 750 gulden.

Twee keer gepakt binnen één uur

EERLEN – Een 35-jarige Heerlenaar heeft maandagavond binnen een uur twee keer geprobeerd in te breken en is even raak door de politie aangehouden. Na de eerste keer werd hij vrij gelaten, de tweede kraak bracht hem in de politiecel.

De Heerlenaar werd maandagavond aangehouden op de Dautzenbergstraat in het centrum van Heerlen. Even tevoren had hij de glazen toegangsdeur van een meubelzaak aan de Honigmannstraat vernield. Door de glasscherven raakt hij licht gewond. Na een verhoor werd hij in vrijheid gesteld. Nog geen uur later werd hij weer aangehouden bij een inbraakpoging in de dagmarkt aan de Frankenlaan in Welten. Ook daar had hij een ruit aan diggelen geslagen. Hoewel hij zich had verstopt in de struiken bij de winkel, werd hij toch gevonden.

Deserteur opgepakt

EERLEN – Een 19-jarige Heerlenaar die geen gehoor heeft gegeven aan zijn oproep voor militaire dienst is maandagavond opgepakt door de Heerlense politie. De jongen werd gezocht door de marechausse.

De politie hield maandagavond op de Einderstraat in Heerlerheide een 23-jarige man uit Heerlen aan, omdat hij op een gestolen bromfiets reed. Hij zei dat de verkoper van de brommer nog in zijn woning aanwezig was. Daar trof de politie de 19-jarige deserteur aan. Hij is overgedragen aan de marechausse. De bromfietser is eveneens aangehouden.

Thema-ochtenden over verslaving

EERLEN – Het Emancipatorisch Vormingswerk voor Vrouwen organiseert samen met het Consultatiebureau voor Alcohol en andere Drugs (CAD) en Zymose drie thema-ochtenden voor vrouwen over verschillende vormen van verslaving.

De eigen bijdrage voor deze ochtend is fl 1,50. Kinderopvang is aanwezig. De sessies worden gehouden op 22 september in de Caumerbron, Corisbergweg 197 Heerlen, op 23 september in 't Heitje, Verdragstraat 3 Heerlen-Noord en op 24 september in het Zymose-gebouw aan de Hoofdstraat 11 in Hoensbroek. Meer info via ☎045-428419.

Beheer Pomphuuske voorbeeld voor Nuth

Van onze verslaggever

NUTH – De exploitatie van gemeenschapshuis 't Pomphuuske in Vaesrade wordt een voorbeeld voor heel Nuth. Een dansinstituut gaat daar als beheerder functioneren en betaalt een vaste maandelijkse huurprijs aan het stichtingsbestuur. Als bijzondere voorwaarde is gesteld dat de plaatselijke verenigingen op gezette tijden gebruik kunnen maken van 't Pomphuuske.

De gemeente stelt geen geld meer ter beschikking voor de exploitatie. Daarmee kiest zij voor een nieuwe opzet. Wethouder Hub Wiekken: „Wij moeten af van de open eind-financieringen.

Een aantal gemeenschapshuizen kost de gemeente reeds jaren handen vol geld."

Door de exploitatie uit te besteden aan een beheerder lopen de stichtingsbesturen van gemeenschapshuizen minder financiële risico's.

Wiekken: „Het is echter niet zo dat de plaatselijke verenigingen en clubjes zich nu moeten gaan aanpassen aan de zakelijke activiteiten van de beheerder. Het verenigingsleven gaat voor alles."

De gemeente blijft wel de kosten voor groot onderhoud van de gebouwen voor haar rekening nemen.

Pieterstraat over vijf weken klaar

KERKRADE – De werkzaamheden aan de St. Pieterstraat in Kerkrade zullen pas over vijf weken klaar zijn. Dit heeft de gemeente geantwoord op een vraag van CDA'er Toon Willems, die zich stoort aan het trage tempo waarin wordt gewerkt.

Op de St. Pieterstraat wordt momenteel ter hoogte van de Beukenbosweg een rotonde aangelegd. De straat, een doorgaande route, is opgebroken. Het verkeer wordt omgeleid. „De werkzaamheden nemen al meer dan drie maanden in beslag. En als je ter plaatse gaat kijken, dan zijn de werknemers spoorloos. Op Heerlerbaan hebben ze een rotonde in drie weken aangelegd," klaagt CDA'er Willems. Hij zegt dat veel mensen zich ergeren aan de langdurige stilte op de Pieterstraat.

Ambtenaar E. Morcus van Gemeentewerken verklaarde dat er weinig zichtbaar werk verricht is, omdat eerst kabels en leidingen door de PTT en WML moeten worden omgelegd. „Ik denk dat het zeker nog vijf tot zes weken zal duren. Maar het klopt niet dat de rotonde op Heerlerbaan in drie weken is aangelegd," aldus Morcus.

Raadslid Hummel wil duidelijkheid over armslag Heerlen

Financiering rond van centrum Hoensbroek

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – De gemeente Heerlen trekt 8,8 miljoen uit voor een gefaseerde aanpak van Hoensbroek-Centrum. De gemeenteraad ging hiermee gisteravond akkoord, maar fractievoorzitter Rein Hummel van Groepering Heerlen Noord plaatst vraagtekens bij de financiering.

„Is het waar dat tijdens een extra collegevergadering van afgelopen maandag in verband met dit voorstel een brief of nota van wethouder Jos Zuidgeest van financiën aan de orde is geweest, die als tijdbom kan worden omschreven?", vroeg Hummel aan de wethouder. Ook wenste hij inzage in de brief op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur.

Wethouder Zuidgeest bevestigde dat hij 'een stukje met cijfers heeft overlegd'. „Na 1 oktober, als het college weer voltallig is, gaan we ons daarover beraden", aldus de wethouder. „We hebben natuurlijk grootschalige plannen in voorbereiding zoals het Geleendal, waarvoor nog geen middelen zijn."

Volgens Hummel is Zuidgeest tot het inzicht gekomen dat de wankele financiële positie van de gemeente onvermijdelijk gaat leiden tot de artikel-12-status. „Als dat zo is, dan praten we over toekomstige verplichtingen voortvloeiend uit ongedekte cheques ter grootte van zo'n 50 miljoen. Kunt u de raad nader inlichten over deze tijdbom?" In afwachting van de antwoorden van Zuidgeest steunt de fractie Heerlen-Noord wel de herstructurering voor Hoensbroek-centrum.

Verbetering

Het college heeft de uitvoering van de plannen voor Hoensbroek in tweeën gesplitst om de financiering sluitend te krijgen. De verbetering van het winkelgebied, de verplaatsing van Albert Heijn van de Markt naar de Poststraat en de aanpak van het Gebrookerplein krijgen voorrang. Ook wil Heerlen woningen realiseren in de Hoofdstraat, Nieuwstraat en Mgr. Nolensstraat.

Het totaalplan kost ruim 12,6 miljoen. Ahold Vastgoed betaalt de 2,5 miljoen voor de verplaatsing van de AH-supermarkt. Heerlen stelt de grond beschikbaar. De verhuizing is zo goed als zeker, aldus loco-burgemeester Hub Savelsbergh.

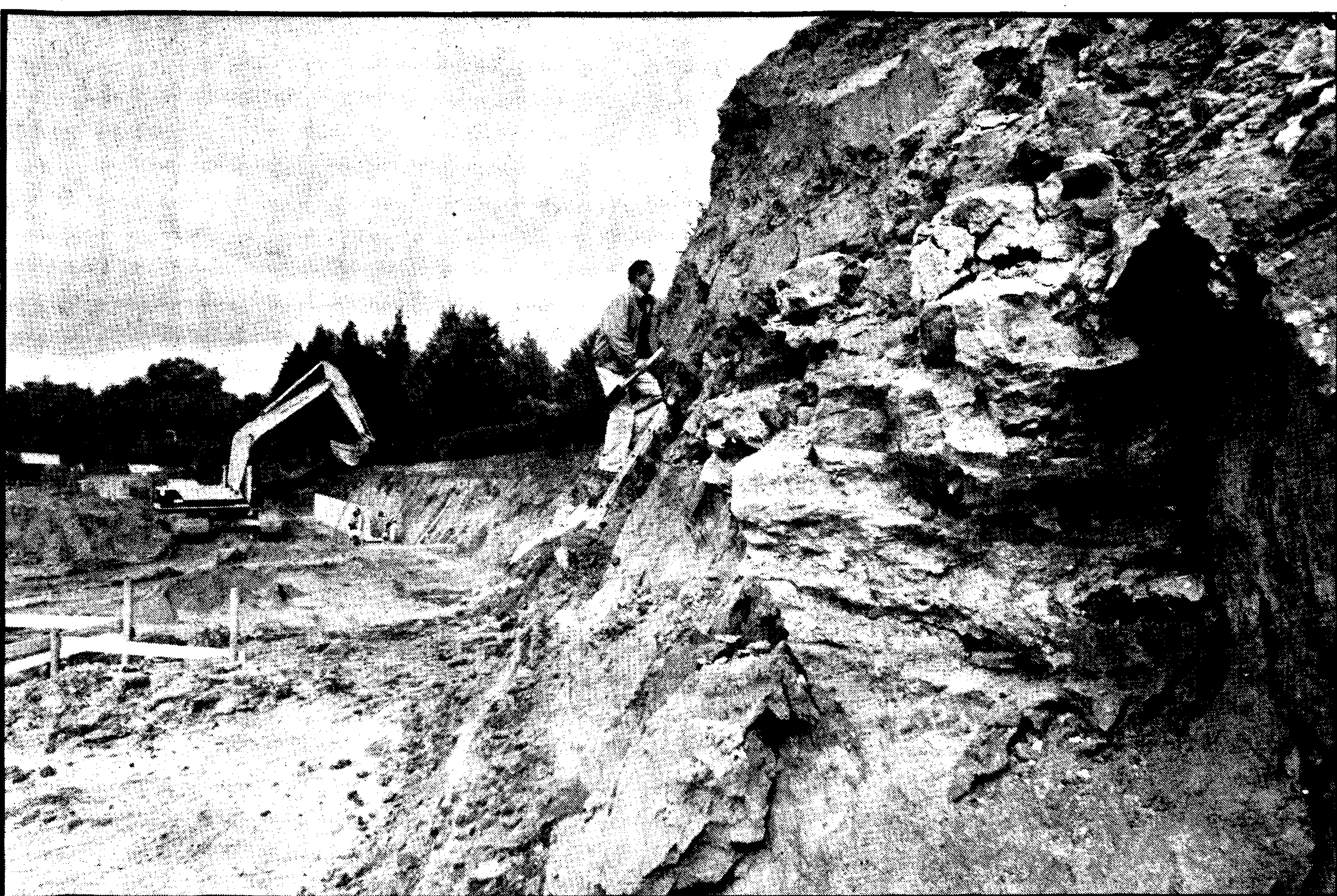

● *Rein Hummel*

Hij verwacht ook dat het bouwrijp maken van de Hoofdstraat, Nieuwstraat en Mgr. Nolensstraat kostendekkend zal verlopen. Heerlen bespaart dan nog eens 1,3 miljoen. Wel wil Savelsbergh wachten met woningbouw voordat duidelijk is op hoeveel plaatsen in de Nieuwstraat de bodem gesaneerd moet worden. Met deze saneringskosten is nog geen rekening gehouden.

De 8,8 miljoen voor het Hoensbroekse centrum komen onder meer uit het stadsvernieuwingsfonds en het economisch onwikkelingsbeleid. Ook gebruikt Heerlen twee miljoen – ruim driekwart – van haar budget voor 1993-1994. Savelsbergh verwacht verder drie miljoen van de provincie.

Voer voor archeologen

● *De grondlagen in de bouwput naast de Lambertuskerk. „Het is net een boek dat je kunt lezen."*

Foto: FRANS RADE

Onbekende restanten in bouwput Lambertuskerk

DOOR STEP VAESSEN

KERKRADE – Liggen er nu wel of geen resten van achttiende eeuwse huisjes in de bouwput achter de Sint Lambertuskerk in Kerkrade? Hans Thissen, de voorzitter van de Kerkraadse Archeologische Stichting meent van wel. „De fundamenten van natuursteen laten zien dat de bebouwing meer dan twee eeuwen oud is."

Gewapend met een landkaarten uit 1776 en 1907 bekijkt Thissen de verschillende grondlagen in de bouwput. „Het is net een boek dat je kunt lezen," zegt hij enthousiast. „Kijk, vlakbij de kerk zie je een dikke leemlaag die overgaat in een laag puin. Daaruit kun je afleiden dat Kerkrade vroeger achter de kerk sterk bergafwaarts liep. Waarschijnlijk lag de kerk op een heuvel van ongeveer honderd meter hoog. Later is de grond opgehoogd tot aan het huidige niveau."

Naast de kerk waar nu druk gebouwd wordt aan 28 luxe appartementen, stonden volgens de historische kaart in de achttiende eeuw een paar gebouwen. Thissen meent dat het goed mogelijk is dat stukjes hiervan met het graven van de bouwput tevoorschijn zijn gekomen.

Volgens bouwuitvoerder E. Kleef was de vondst in eerste instantie veel groter. „Stukken muur, compleet met deuren en gele tegels hebben we vorige week blootgelegd." Daar is echter nu niets meer van te zien. Nadat Monumentenzorg uit Maastricht een kijkje is komen nemen, zijn de resten door de grijpers verorberd.

Deze resten bleken afkomstig van een oud mannenhuis waar in het begin van deze eeuw bejaarde broeders hun laatste jaren doorbrachten. Niet echt een archeologische vonst dus. Monumentenzorg was eigenlijk op zoek naar de fundamenten van de oude Lambertuskerk. Deze zou volgens Frans Diels, directeur van het aanwezige bouwbedrijf, nog ouder zijn dan Rolduc.

Helaas vonden de archeologen geen enkel spoor van het antieke bouwwerk.

Hans Thissen blijft er bij dat de overige resten meer dan twee eeuwen oud zijn. Hij vindt het jammer dat hij de leeftijd van de resten niet precies kan vaststellen. „Dat is een enorm tijdrovende bezigheid. Ondertussen gaat het werk hier gewoon door." Diels meent net als Thissen dat er naast de oorspronkelijk kerk huisjes gestaan hebben. „Monumentenzorg heeft de resten waarop Thissen doelt, onderzocht maar geen achttiende eeuws huis gevonden", aldus de directeur.

Eeuwenoude huisjes of niet, we zullen het voorlopig niet weten. Vanaf nu verdwijnen ze langzaam maar zeker onder de fundamenten van de Residence Lambertus. Misschien moet eerst de sloop hiervan afgewacht worden, voordat we echt duidelijkheid krijgen over de leeftijd van de restanten. In ieder geval voer voor archeologen.

Dertig huizen in Nuth nog zonder riool

NUTH – Met de aansluiting van een twintigtal huizen in Brommelen, Swier en Wijandsrade op de riolering is het aantal witte vlekken op het rioolnet in de buitengebieden van Nuth teruggebracht tot ruim dertig.

De bewoners van de dikwijls afgelegen panden hoeven geen extra aansluitings- en aanlegkosten te betalen.

Nuth heeft door het invoeren van een 'kostendekkingsplan rioleringen' een pot gecreëerd waaruit ook extra hoge lasten betaald kunnen worden.

Faunabeheer vreest jacht in Schinnen

Van onze verslaggever

SCHINNEN – Kritisch Faunabeheer is uiterst bezorgd over een eventuele overname van 130 hectare recreatiegrond in Schinnen door de stichting Behoud Natuur- en Leefmilieu (SBNL).

Volgens een woordvoerder gaat het hier om een verkapte jagersorganisatie die niets met natuurbescherming maar alles met jagen te maken heeft. „Wij vrezen dat de Schinnense politici hiervan niet op de hoogte zijn en waarschuwen nu al voor de gevolgen van een mogelijke misstap", aldus woordvoerder H. Pluijmakers van Kritisch Faunabeheer.

Naar alle waarschijnlijkheid komt medio november een 130 hectare groot gebied in Schinnen, dat nu nog eigendom is van het Streekgewest Westelijke Mijnstreek, in handen van de gemeente Schinnen.

Burgemeester en wethouders van die plaats hebben met het gewest overeenstemming bereikt over de voorwaarden van aankoop. Hiermee is een bedrag van 685.000 gulden gemoeid. Het gebied ligt tussen kasteel Terborg en de voormalige steenfabriek in Daniken. Behalve om grond gaat het om bosgebieden en cultuurgronden die in de toekomst moeten worden beheerd. Wie dat gaat doen is nog niet bekend, maar als mogelijke kandidaten hebben zich nadrukkelijk de vereniging Natuurmonumenten en de stichting Behoud Natuur en Leefmilieu gemeld. Hierover is momenteel een ambtelijk rapport in voorbereiding en het college van burgemeester en wethouders zal de raad binnenkort voorstellen welke organisatie het beheer over de gronden mag gaan voeren.

Om te voorkomen dat de stichting Behoud Natuur en Leefmilieu met de eer gaat strijken is Kritisch Faunabeheer op de barricaden geklommen.

Deze organisatie heeft een notitie in voorbereiding die binnenkort naar alle Limburgse gemeenten wordt gestuurd en waarin zij zal melden dat SBNL een 'mantelorganisatie' is van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV).

Bij de stichting Behoud Natuur- en Leefmilieu was gisteren niemand voor commentaar bereikbaar.

Makkie

● *Burgemeester zijn is helemaal niet zo moeilijk. Sommige mensen voelen zich heel prettig in die rol. Neem nou wethouder Hub Savelsbergh van Heerlen. Hij draait al zo lang mee in het politieke circus en hij heeft al zo vaak de rol van burgemeester moeten overnemen, dat hij zijn hand niet meer omdraait voor een openingetje. Zoiets doet hij losjes uit de pols. Ketting om, hand in de broekzak, voetje achteloos opzij en de arm rust op het spreekgestoelte. Hij staat er als een ouwe rot in het vak. En dat is hij natuurlijk ook.*

Brandweer

● *De gemeente Nuth houdt zaterdag in samenwerking met politie, brandweer en GGD open huis bij de brandweergarage aan de Sportparklaan in Hulsberg. Tussen 11 en 16 uur zijn er meerdere demonstraties met brandweermaterieel. Het publiek ziet het blussen van een felle brand, de inzet van een hoogwerker, de redding van mensen die bekneld zitten in een auto, het blussen van een brandende frituurketel en haarlakbussen. Volop reden dachten wij om zaterdag een kijkje te nemen in Hulsberg. Politie, brandweer en GGD oefenen weliswaar, maar ook dat is flink aanpakken.*

Aquarium

● *'Niet in direct zonlicht zetten,' waarschuwde de bloemenman een LD-lezeres in Eygelshoven toen ze een zogenoemd bloemenaquarium kocht: een soort met water gevulde vissekom, waarin bloemen worden gezet. „Ik dacht dat het zonlicht alleen alg zou veroorzaken. Daarom zette ik het bloemenaquarium voorlopig toch even voor het raam, totdat er alg in zou komen," vertelt de Eygelshovense. De waarschuwing bleek echter ergens anders op gericht. „Vanmorgen stond de zon op het raam, toen ineens een notitieblokje naast het bloemenaquarium begon te branden. Gelukkig zat mijn man er pal naast en zijn er geen ongelukken gebeurd." De met water gevulde bol werkte als een vergrootglas. „We hebben het later nog eens geprobeerd: het duurt minder dan een halve minuut voordat het begint te branden." De bloemenbol heeft inmiddels een veiliger plaatsje gekregen.*

Fietsen

● *We zeggen het maar vast vooraf: we hebben niets, maar dan ook helemaal niets tegen fietsen. En ook niet tegen al die fietsers die op zondag hun spieren losgooien. Die hun dagelijkse werkzaamheden enkele uren definitief uit de gedachten bannen en die over het wegdek vliegen alsof ze Bugno, Indurain of Rooks in hoogst eigen persoon zijn.*

Fietsen (2)

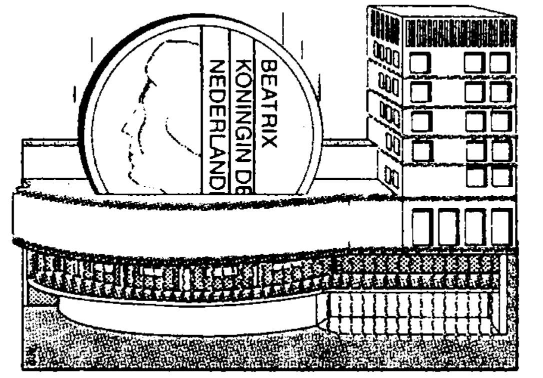
● *Maar als je op zondagmiddag rond de klok van half een op een afstand van tien kilometer tot vier keer toe achter een pelotonnetje van ongeveer tien renners komt te rijden zonder er als normale autobestuurder voorbij te kunnen, dan begint het toch een weinig ergerlijk te worden. Zeker als naast dat wegdek een fatsoenlijk fietspad is gelegen. Gelukkig beelden de meeste automobilisten zich niet in dat zij Nigel Mansell of Alain Prost zijn, anders zouden er zeker ongelukken gebeuren. Wij stellen een compromis voor: laten we allemaal doen of we Marti ten Kate of Carla Beurskens zijn. Ben Johnson mag ook.*

Limburgs Dagblad

DE KRANT VAN LIMBURG

imburgs agblad

DEN HAAG – Hieronder volgt een opsomming van een aantal zaken die in 1993 voor de burgers volgens de plannen van het kabinet goedkoper of duurder worden. Het lijstje 'lief' is aanmerkelijk korter dan dat onder 'leed'.

Het lief:

- alle produkten die onder het hoge btw-tarief van 18,5 procent vallen worden een procent goedkoper,
- de sociale premies dalen in totaal met 0,45 procent,
- de vaste (nominale) premie ziekenfonds zakt van 198 naar 185 gulden per volwassene,
- het deel van het inkomen waarover geen belasting betaald hoeft te worden (de belastingvrije som) gaat minimaal 340 gulden omhoog. Mogelijk komt daar in de loop van 1993 nog eens 90 gulden bij,
- als u kamers verhuurt mag u een deel van de inkomsten belastingvrij houden,
- een belasting voor pleziervaartuigen is voorlopig uitgesteld,
- een voorziene verhoging van het laagste belastingtarief met 0,15 procent gaat niet door,
- er is 'grosso modo' koopkrachtbehoud voor de minima. Wie meer verdient gaat erop vooruit. Werknemers met een inkomen van 90.000 gulden bruto en meer zien hun koopkracht met 1,6 procent stijgen,
- uitkeringen en minimumloon gaan met 2,5 procent omhoog,
- ambtenaren en degenen die hun loonontwikkeling volgen krijgen er 3 procent bij.

Het leed:

- een aantal produkten waarvoor nu maar 6 procent btw betaald hoeft te worden moet op last van de EG onder het hoge btw-tarief van 17,5 procent gaan vallen. Dat geldt onder meer voor advertenties, de reparatie van schoenen of kleding, diensten van schade-experts, edele metalen en edelstenen,
- de belastingen worden niet meer volledig gecorrigeerd voor de inflatie. Dat gebeurt maar voor 2,5 procent, terwijl het leven 3,75 procent duurder wordt. U gaat dus relatief meer belasting betalen,
- de vaste (nominale) premie awbz gaat omhoog van 130 naar 133 gulden per volwassene,
- als u in een auto van de zaak rijdt zult u een groter deel van de aankoopwaarde voor de belasting bij het inkomen op moeten tellen,
- het wordt als particulier onmogelijk om in een auto met een zogenoemd 'grijs' kenteken te rijden. Dat wordt gereserveerd voor echte bedrijfswagens,
- er komt een zogenoemde houderschapsbelasting: een heffing die elke eigenaar van een kentenkenbewijs moet gaan betalen, ook als hij niet met zijn voertuig op de openbare weg komt,
- met ingang van 16 februari 1993 gaan de motorrijtuigenbelasting en de toeslagen daarop omhoog. U zult gemiddeld 80 gulden meer moeten gaan betalen,
- de dieselaccijns gaat op 1 januari met elf cent per liter omhoog. Daarvan gaat met ingang van 1994 weer een cent af,
- als u een pleziervaartuig hebt moet u meer gaan betalen voor uw gasolie. Het daarvoor nu nog geldende speciale lage tarief vervalt,
- de tabaksaccijns gaat op 1 januari met 25 cent (inclusief btw) omhoog,
- er komt met ingang van 1 januari een milieubelasting op grondwater en afval,
- de bijzondere verbruiksbelasting die u nu nog bij de aankoop van een auto moet voldoen wordt vervangen door een belasting op personenauto's en motorrijwielen die rekening houdt met milieueisen. Die nieuwe belasting wordt ook hoger. Per auto betaalt u 1000 gulden meer,
- de tarieven in het openbaar vervoer gaan met 6 procent omhoog,
- huurwoningen worden per 1 juli minimaal 4,75 en maximaal 7,5 procent duurder,
- mensen die in een eigen woning wonen gaan voor dat genot meer belasting betalen. Het huurwaardeforfait gaat 0,4 procent omhoog,
- de compensatie voor het wegvervoer voor hogere dieselaccijns valt weg,
- autorijders krijgen definitief geen reductiekaart voor het openbaar vervoer (de combikaart).

Volgens schatkistbewaarder en minister van Financiën Wim Kok:

'Kabinet gaat oogsten'

DOOR CAREL GOSELING

DEN HAAG – Hij is veel grijzer geworden. En ook corpulenter. Drie jaar is hij nu 's rijks schatkistbewaarder, vice-premier en PvdA-leider. Alom wordt hij geroemd om zijn solide beleid. Wim Kok. Zijn derde Miljoenennota ligt er nu.

● *Minister Wim Kok op de roltrap met het koffertje waarin de miljoenennota zit.* Foto: ANP

Het derde jaar van een kabinet geldt als oogstjaar. Wat is de oogst?

„Simpel, alles wat omlaag moet gaat omlaag, en wat omhoog moet gaat omhoog. Wij hadden de doelstelling om in vier jaar 400.000 extra banen te scheppen. Dat ligt nu binnen handbereik. De economische groei zet door, weliswaar bescheiden maar wij hebben geen recessie zoals elders.
Het financieringstekort gaat opnieuw een half procent omlaag. Dat houden we vol en daarmee zijn we internationaal een uitzondering. De lastendruk. Daar hadden we een plafond voor afgesproken, maar niet om daar met lijm tegenaan te blijven hangen. De belastingdruk neemt in 1993 niet toe, de premies dalen.

De werkloosheid gaat omlaag daar waar die in andere landen stijgt. De inflatie loopt een tikje terug, ook al is die nog veel te hoog. Dat hebben we deels zelf veroorzaakt door de besluiten bij de Tussenbalans maar daarnaast is er veel invloed uit het buitenland".

„Het lijkt wel pep-talk, zeg", onderbreekt de bewindsman zichzelf. Om toch maar verder te gaan met: „We laten zien dat wij met goede afspraken op enkele terreinen heel ver kunnen komen. Ook met vrij zwaar weer. Natuurlijk, de economische groei is nog mager, de werkgelegenheidstoename in traag en de infatie nog te hoog. Maar de hele oogst is ook nog niet binnen. Bovendien zijn we ook afhankelijk van de omgeving en het klimaat.

Ik ben beheerst tevreden. Niet onbeheerst want dan zou ik een losbol lijken. Bovendien ben ik erg bezorgd over een combinatie van ontwikkelingen op economisch, financieel en politiek terrein. Zo is er grote onzekerheid over de wereldeconomie. In de VS blijft herstel uit, zeker tot november. Engeland blijft tot over de enkels in de problemen staan. In Duitsland wordt de groei neerwaarts bijgesteld. Japan pompt miljarden in de economie maar niemand weet hoe die impuls uitwerkt.

Op financieel terrein zijn er de instabiele dollar en de spanningen bij de Europese valuta. In politieke zin is er onzekerheid over het Verdrag van Maastricht. Ook al hoop en verwacht ik een 'ja' uit het Frans referendum. Maar zal dat voldoende steun geven? Daarnaast heben we Joegoslavië en Oost Europa. Daar zijn de ontwikkelingen anders dan wij hoopten en verwachtten."

De gedachte met deze begroting is dat hij een bijdrage kan leveren voor een grotere samenwerking tussen alle betrokkenen. Dat het draagvlak voor loonmatiging, het scheppen van meer banen wordt versterkt. „Ik wil ook een appel doen op de sociale partners om tot een gematigde inkomensontwikkeling te komen. Behoud van koopkracht is genoeg. De financiële ruimte om iets meer te doen moeten we gebruiken om de economische structuur te versterken. Dan kunnen we nog meer oogsten."

Sociale partners

U doet nu een beroep op de sociale partners, niet in de Miljoenennota.

„Het beleid wordt er niet beter op door bij elke alinea in de Miljoenennota een krachtig appèl te doen op sociale partners. Maar ik ben ervan overtuigd dat deze begroting een basis legt voor vruchtbaar overleg.

Wij hebben daarvoor de randvoorwaarden geschapen. Wij hebben het uiterste gedaan afwentelingen te voorkomen, door lastenverzwaringen zoveel mogelijk te beperken. De lastendruk neemt niet toe en de btw gaat omlaag.

Ten tweede breken we de oplopende inflatie. Die lijn zal doorgetrokken moeten worden in het cao-overleg. Cao's kunnen niet gebaseerd worden op de oude trend, zonder btw-verlaging. Dan zijn we onverstandig bezig. Je kunt niet zeggen, er zijn al cao's met een loonstijging van 5 procent voor 1993 dus moet het dat minstens zijn.

Dan hebben we de premie- en belastingmaatregelen. Daardoor gaan de sociale minima er als groep niet in koopkracht op achteruit. Daarmee komen we tegemoet aan een wens van de vakbeweging.
Ik ben positief over overleg met de sociale partners. Dat laat zich wel organiseren. Er is een klimaat gegroeid van: naar vermogen willen wij iets bijdragen. Ook ondernemers zien dat het weer internationaal grimmiger wordt. Dat kostenbeperking nodig is. Dan is het afkopen van zaken door hogere lonen te bieden niet verstandig.

Wij als kabinet willen ook een extra accent geven aan investeringen. Binnen de rijksbegroting en door het aardgasbatenfonds. Een fonds dat per project ook kan bijlenen op de kapitaalmarkt. Zo kan het spaaroverschot vrijkomen.

Wij bouwen aan een sterker Nederland. We moeten leren de eigen broek op te houden. Sterk en weerbaar te zijn, ook zonder EG. Dat is ook een stukje oogst. En beter dan het binnenhalen van het graan, er brood van bakken en het opeten. Dan heb je niets meer. Goh, u heeft me wel op gang gekregen met die oogst."

Ontwikkeling

Ik lees weinig hoogdravende plannen. Geen stelselherzieningen, grote milieuplannen. Is de schwung eruit?

„Deze Miljoenennota heeft de kenmerken van een ploeg die over de helft is. We zijn niet minder ambitieus maar voor een groot deel is het staand beleid. Als je begint moet je veel op de rails zetten en dat wil je dat ook stevig uit de doeken doen. Nu moet het meer tot ontwikkeling komen."

Minister Pronk zei laatst dat het goed gaat met de PvdA. Dat de samenwerking met het CDA steeds beter wordt en dat er ook een samenhangender beleid wordt gevoerd. Rust in de tent dus?

„We zitten nu in een fase waarin wij samen een lijn hebben gezet en die willen wij doorzetten. Nuchter en realistisch omgaan met de feiten. De goede dingen presenteren zoals ze zijn. Maar ook de zwakke punten onderkennen en daar aan werken.

Dan kan men wel zeggen, waarom maakt die coalitie zich nu druk over een half procent financieringstekort. Maar de rentebetalingen op de leningen die nodig zijn om dat te dekken drukken morgen wel op de begroting. En dan is er dus minder geld voor gezondheidszorg, bejaardenzorg, collectieve voorzieningen.

De coalitie heeft deze zomer in goede atmosfeer op lastige punten belangrijke besluiten genomen. Dat heeft de cohesie bevorderd. Ik hoop dat dat ook in de samenleving kan en dat deze begroting daartoe bijdraagt.

CDA en PvdA zijn naar elkaar toegegroeid. We staan samen voor de hoofdlijnen van het beleid. Daar zal best kritiek op komen. Op de bezuinigingen, de lastenverzwaringen. Maar zonder impopulaire maatregelen kun je financieel-economisch niet goed op koers blijven. Dan kom je straks in de problemen."

PvdA-kiezer

Zal ook de PvdA-kiezer zich hierin nog herkennen?

„Ik heb op hoofdlijnen een schets van het beleid gegeven. Dat is van onmisbare waarde om in de tweede helft van de jaren negentig een flinke slag verder te zijn. Werk boven inkomen blijft essentieel. Daar heeft de lastendruk mee te maken. Een kleiner verschil tussen bruto en netto. De dynamiek in de economie. De jeugdwerkloosheid is bijna weg door een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt. De inschakeling van allochtonen loopt. We proberen er alles aan te doen. Kritiek is mogelijk maar ik geloof dat wij wel voldoende recht doen aan de ideeën waarvoor de PvdA in het kabinet is gaan zitten."

De PvdA maakt zich traditioneel druk over de koopkrachtplaatjes, hoe relatief die ook zijn, en over een evenwichtig inkomensbeleid. Het kabinet heeft daar ook weer weken over gepraat. Koopkrachtbehoud voor de minima, maar wel een vergroting van inkomensverschillen. Heeft dat ook iets met die herkenbaarheid te maken?

„Het is waar dat die plaatjes betrekkelijk zijn. Toch is de vraag of je vanuit de overheid een beleid moet voeren dat uitgaat van koopkrachtbehoud of dat je hier al zegt 'gaat u maar achteruit'. Als daar buiten Den Haag dan nog eens lastenverhogingen op komen gaan die mensen twee keer nat.

De inkomensverschillen worden groter, dat is waar. Toch vind ik het niet onredelijk om degenen die indertijd een steeds hogere premie wao moesten betalen, nu te laten profiteren van een dalende premie. Daarnaast hoop ik dat door deze begroting een bijdrage wordt geleverd aan loonmatiging. En dat betekent een geringere toename in koopkracht zodat de inkomensverschillen kleiner worden dan ze nu op papier zijn."

En als die loonmatiging er nu eens niet komt?

„Ik verwacht dat eigenlijk niet. Zouden de inkomens toch uit de pan rijzen dan gaan de minima in ieder geval niet mee. Dat zullen wij niet repareren, maar wij zullen oog houden voor de koopkracht. Van de andere kant zal het kabinet ook niet ingrijpen door bijvoorbeeld een loonmaatregel. Dat is geen lijn in een volwassen samenleving met verantwoordelijke organisaties en mensen. Bovendien werkt dwang niet."

U roerde de wao-premie aan. De wettelijke ingrepen zijn er nog niet. In de Miljoenennota staat geen ingangsdatum. Is die wet nog nodig?

„Het advies van de Raad van State is net binnen. Wij konden de Miljoenennota daar niet meer op afstemmen. Van de andere kant hebben we het recht niet de Eerste en Tweede Kamer voor te schrijven hoe snel de wetsvoorstellen behandeld moeten worden. De voorbereiding heeft veel tijd gevergd. Nu moet het parlement de gelegenheid krijgen daar zorgvuldig en afgewogen mee om te gaan. Ik doe geen voorspellingen over de ingangsdatum.

Ik zeg wel dit. De wetsvoorstellen hebben een belangrijke aankondigende werking gehad. Er is een knop in Nederland omgegaan. Men is bewuster gaan nadenken over arbeidsongeschiktheid. Over het dumpen van mensen in de wao. Dat is al de winst van het laatste jaar. Er is een trendbreuk. De instroom stabiliseert, weliswaar op een nog te hoog niveau, maar toch."

De wetsvoorstellen hoeven dus eigenlijk niet meer ingediend te worden?

„Nou, indienen nog wel...", glimlacht Kok.

Degelijk en oersaai

DOOR HENRI KRUITHOF

DEN HAAG – Het duo Lubbers-Kok, dat door Hare Majesteit tijdelijk is belast met de leiding van ons land, heeft in alle rust en bijna zonder incidenten zijn derde en voorlaatste begroting afgescheiden. Het is een degelijk maar oersaai werkstukje geworden. De winkel lijkt in goede handen.

De vorige twee begrotingen kwamen minder eendrachtig en vooral met veel meer gekrakeel tot stand. Rollebollend vlogen de beide hoofdrolspelers over straat om de laatste komma en punt te bevechten. Ook dit jaar leek het weer een spannend schouwspel te worden, toen in het voorjaar het kabinet over de rand van de afgrond strompelde. De strijd over de 'inkomensplaatjes' was weer begonnen.

Maar daarna kwam het omslagpunt. Premier Lubbers zag in dat een kabinetscrisis een behoorlijke smet zou werpen op zijn redelijk onbezoedelde staat van dienst als Leider van ons land. Zijn uiterst koele en zakelijke verhouding met zijn sous-chef Wim Kok, zorgde regelmatig voor spanningen. Vooral ook omdat Lubbers niet altijd de vice-premier in de staatszaken kende.

Ingewijden weten te melden dat Lubbers sinds het gedenkwaardige voorjaar veel meer tijd investeert in de sfeer binnen het kabinet. Hij is opener geworden, vooral naar Wim Kok, die hij nu werkelijk bij alles betrekt. Het lijkt de lucht tussen beide heren aanmerkelijk hebben doen opklaren.

De resultaten liegen er niet om. Zonder ook maar de minste rimpeling werden voor de zomer de uitgaven vastgesteld. Toen nog voorspelden de brood etende profeten (deze redacteur niet uitgezonderd) dat de echte krachtproef nog moest komen. De inkomensplaatjes, een jaarlijks weerkerend cijferfetsjisme, moesten nog worden vastgesteld. Met de denderende ruzie van het afgelopen voorjaar nog in het achterhoofd rekende iedereen op een interessant spektakel.

Maar dat bleef uit. Lubbers en Kok, daarin bijgestaan door de bevriende fractievoorzitters Brinkman en Wöltgens, werden het binnen een dag of tien eens. De hogere inkomens mochten best wat omhoog (een wens van het CDA), als de laagstbetaalden er maar niet op achteruit gingen (een eis van de PvdA). Het laatste pakje sigaretten achteruitgang per maand voor de minima kostte nog de meeste tijd, maar uiteindelijk werd ook dat probleempje in goede afeer opgelost.

De vele duizenden pagina's papier die deze week over de Kamerleden worden uitgestort, bevatten als gevolg van deze eendracht weinig nieuws. Het lijkt wel of de ministersploeg zich de afgelopen maanden veel meer heeft geconcentreerd op de harmonie binnen het kabinet, dan op het ontwikkelen van beleid.

Nu zijn de Nederlandse problemen, in vergelijking met wat zich binnen en buiten Europa aan ellende afspeelt, kinderspel. Het lijkt er dan ook op dat het kabinet zich de laatste tijd meer met buitenlandse zaken bezighoudt dan met het Nederlandse beleid. En dat is nog begrijpelijk ook.

Het kan ook zijn dat het kabinet al (ver) vooruit kijkt naar het vroege voorjaar van 1994. Dan zijn er weer verkiezingen. De begroting voor 1993 is dan ook vooral gericht op het niet weer uitstorten van allerlei ellende over de bevolking. Het jaar 1993 moet het eerste oogstjaar worden voor deze coalitie, want vooral de PvdA wil na dit kabinet graag met het CDA verder.

Als het lukt om de voorspellingen over economie, inflatie en inkomens te doen uitkomen (dat is overigens allerminst zeker), kan het kabinet volgend jaar zelfs denken aan een zekere lastenverlichting voor de burgers. Een lastenverlichting die dan in het loonzakje van januari 1994 voelbaar moet worden. Dan is het nog maar een kleine twee maanden tot aan de verkiezingen, zodat de kiezers het in het stemhokje hopelijk nog niet vergeten zijn.

Inhoudsopgave

FNV negatief, werkgevers vinden regering 'optimistisch'

Sociale partners verdeeld over plannen van kabinet

UTRECHT – De Miljoenennota 1993 heeft bij de vakbeweging uiteenlopende reacties opgeroepen. De grootste vakcentrale, de FNV, is over het algemeen bijzonder negatief, terwijl de kleinste, de MHP (hoger personeel), vindt dat het kabinet 'op de goede weg' is. Het CNV neemt een middenpositie in.

Volgens de FNV vergroot het kabinet met zijn inkomensbeleid bewust de inkomensverschillen. De centrale noemt dat onaanvaardbaar, te meer omdat de sociale minima er niet in inkomen op vooruit gaan. „Een beleid van gelijk delen in de welvaartsontwikkeling wordt om zeep geholpen," stelt de FNV in een verklaring.

Het CNV laat zich op dit gebied wat voorzichtiger uit. De christelijke vakcentrale benadrukt dat de minima er in ieder geval niet in inkomen op achteruit gaan. Hoewel het CNV het inkomensbeleid van kabinet kenschetst als 'tweede keus', heeft de centrale er toch vrede mee. Het CNV vindt het echter 'verwerpelijk' dat het kabinet niet aangeeft hoe de sociaal zwakkeren in de toekomst beschermd moeten worden.

FNV en CNV dringen echter sterk aan op centraal overleg. „Maar het kabinet is volledig gefixeerd op het prikkelen van werklozen en doet te weinig om het aantal banen te vergroten", stelt de FNV. „De volstrekte weigering van de werkgevers om op dit terrein ter zake te komen, wordt door de opstelling van het kabinet feitelijk geaccepteerd".

Werkgevers

De grootste werkgeversorganisatie in ons land VNO vindt de Miljoenennota 1993 een 'onzekere stap in de goede richting'. De koers naar 'Europa', die loopt via lagere lasten, meer mensen aan de slag, gezonde overheidsfinanciën, een even evenwichtig inkomensbeleid en betere verbindingen in ons land, is juist. Onzeker is de koers omdat duidelijke maatregelen nog ontbreken.

De werkgevers benadrukken dat de concurrentiepositie van de bedrijven moet worden verbeterd. De gemiddelde prestaties van ons land liggen boven het EG-gemiddelde. Dat komt echter omdat de ondernemingen met minder winst genoegen nemen. Doorgaan op deze weg betekent uitholling van het toekomstige draagvlak van de economie, aldus de organisatie.

De christelijke werkgeversorganisatie NCW vindt het kabinet te optimistisch over de economische ontwikkeling en acht de kans dat een aantal voornemens bewaarheid wordt niet groot. „Het kabinet rekent zich rijk in de begroting", aldus het NCW, dat hoogst waarschijnlijk dit najaar al een aanpassing van de plannen verwacht.

Het NCW vindt dat het kabinet bij het opstellen van de begroting niet steeds is uitgegaan van de meest realistische gegevens. Naast het uitblijven van een duidelijk herstel van de internationale economie, heeft het ook geen rekening gehouden met het risico van tegenvallende ontwikkelingen in de sociale zekerheid en volksgezondheid en de ontwikkeling van de ambtenarensalarissen.

Driewerf Hoera

● *Koningin Beatrix en prins Willem-Alexander op het balkon van paleis Noordeinde. Traditioneel verschijnt de koninklijke familie na afloop van de rijtoer door het centrum van Den Haag nog even op het balkon van het paleis. Even traditioneel zingt het toegestroomde publiek dan het 'Oranje Boven'*

Foto: REUTER

Raad van State: cijfers kabinet nogal wankel

DEN HAAG – De Raad van State (het hoogste adviesorgaan van de regering) is erg kritisch over de cijfers, zoals die in de miljoenennota zijn gepresenteerd. De raad is bang dat deze cijfers, als gevolg van allerlei ontwikkelingen binnen korte tijd aanzienlijk moeten worden bijgesteld.

Naast positieve opmerkingen over het herstel van 'gezonde economische en financiële verhoudingen', wijst de Raad van State toch vooral op de gevaren die wijzigingen in de internationale economie op de miljoenennota kunnen hebben. „De in de begroting neergelegde beleidsdoelstellingen worden door forse risico's en aanzienlijke onzekerheden belaagd", aldus het advies.

De raad vindt dat het kabinet risico's heeft genomen bij de ramingen. Er zijn in de begroting nauwelijks reserves aanwezig en de financiële positie is zeer kwetsbaar voor eventuele tegenvallers. Daarbij spelen factoren als de rentestand, de koers van de dollar en de olieprijs een belangrijke rol. „Door deze risico's kan niet alleen het financiële beeld van de rijksbegroting binnen korte tijd aanmerkelijk worden gewijzigd, maar ook het inkomensbeeld worden aangetast", aldus de Raad.

De volgend jaar toenemende inflatie tot 3,75 procent wijt de Raad van State voor een groot deel aan het kabinet zelf. „De verlaging van de btw ten spijt, moet worden vastgesteld dat kostenstijgingen vanuit de collectieve sector in niet onbelangrijke mate de prijsstijgingen veroorzaken."

Ronduit negatief is het adviescollege over de in te voeren milieuheffingen. De raad constateert dat geen woord meer wordt gerept over het feit dat nieuwe heffingen moeten worden teruggegeven in de vorm van lastenverlichting. „De begroting voor 1993 biedt op dit punt geen perspectieven".

Als heffingen leiden tot verandering van gedrag bij consumenten, vormen deze heffingen een onzekere inkomensbron voor het Rijk. Maar sommige heffingen leiden helemaal niet tot gedragsverandering, bij voorbeeld als het afval zwaarder wordt belast. Maar dat kan gemakkelijk leiden tot ontduiking van de heffing door illegaal storten van afval, meent de Raad. Bovendien kunnen dergelijke heffingen de inkomens van de laagstbetaalden in gevaar brengen.

Grijstinten

De begroting die het kabinet Lubbers/Kok voor 1993 heeft gepresenteerd, is een schilderij vol sombere grijstinten. Dat komt omdat een coalitie van twee politieke partijen vrijwel altijd verhindert dat er felle kleuren in een beleid te onderscheiden zijn, en omdat 1993 het laatste zittingsjaar van dit kabinet is. Verkiezingen naderen en dan ga je geen gekke dingen doen. Dan ga je passen en meten, vaak op de vierkante millimeter. Daarom hebben de regeringsfracties van CDA en PvdA overwegend positief gereageerd op de plannen van het kabinet. Het kan geen kwaad, het zijn beheerdersplannen die weinig innovatie of ondernemingslust bevatten. Er wordt keurig op de tent gepast. „Degelijk," noemde PvdA-fractieleider Wöltgens de Miljoenennota terecht.

Er staan inderdaad veel „degelijke" zaken in de begroting. Het tekort tussen de inkomsten van de rijksoverheid en de uitgaven daalt volgens schema met een half procent. Het is dit jaar zo'n 20 miljard gulden oftewel 4,4 procent van ons nationale inkomen. Volgend jaar zou dat moeten dalen tot 3,9 procent. De collectieve lasten drukken volgend jaar minder zwaar - een daling van 0,6 procent naar 53 cent van elke verdiende gulden - hoewel ze nog altijd veel te hoog zijn.

Ondanks de bezuinigingen wordt er terecht extra geld gereserveerd voor zaken als de veiligheid op straat, het bestrijden van het cellentekort en het opvijzelen van salarissen in het onderwijs.

Er staan nog meer keurige voornemens in de begrotingsplannen, zoals het scheppen van meer banen, de „rode draad in het kabinetsbeleid". Maar rood is een te felle kleur, want er worden geen specifieke maatregelen ten behoeve van de werkgelegenheid aangekondigd.

En zelfs de grijstinten van deze begroting zouden nog verder kunnen verbleken, want de verdenking rijst dat het kabinet bij het opstellen van zijn plannen niet altijd het meest realistische scenario heeft gevolgd. Je rijk rekenen, heet dat.

De internationale economie, die bij een hoestje de Nederlandse economie al een forse griep bezorgt, toont nog geen overtuigende tekenen van een structureel herstel. Duitsland zit pijnlijk verstrikt in de kosten van de hereniging van Oost en West, de schulden van de Verenigde Staten zijn kosmisch hoog, en de Japanse economie heeft zijn gloriedagen nu wel gehad. Geen optimistisch vooruitzicht voor ons land, dat immers sterk afhankelijk is van de export van zijn produkten.

Voorts moet nog blijken wat de hoogte van de loonstijgingen in het komend jaar zullen zijn. Voor 20 procent van de werknemers is nu al een stijging van 5 procent overeengekomen, terwijl het kabinet stug volhoudt dat deze niet boven 4 procent mag uitkomen. Maar een ruil van een extra loonstijging tegen meer banen zit er voor de vakbeweging niet in, omdat de winsten van de ondernemingen onder druk staan (prijzen dalen in het belang van het in stand houden van de exportgroei) en er dus ook weinig nieuwe investeringen, zeg maar banen, te verwachten zijn. Daarom lijkt 5 procent het streefpunt te zullen blijven. Een gevaarlijk streefpunt overigens, want de gevolgen voor de werkgelegenheid zullen zonder meer negatief zijn.

De Miljoenennota 1993 is de zoveelste vertrouwde variant op het thema van het terugdringen van de staatsschuld en het verminderen van het financieringstekort. De felle kleuren van gedurfde plannen om het aantal banen drastisch te vermeerderen, opdringerige overheidsbemoeienis te bestrijden, het geschonden imago van de politiek te herstellen of de collectieve lastendruk flink te verlagen, blijven van het doek. De grauwe tinten van degelijkheid boven durf overheersen; af en toe met een vleugje zwart-wit.

R.B.

VVD en klein rechts kritisch

DEN HAAG – De grootste oppositiepartij VVD heeft uitsluitend kritiek op de manier waarop het kabinet volgend jaar in financieel- en sociaal-economisch opzicht wil koersen. D66 is algemeen beschouwd iets positiever, maar kraakt wel noten op onderdelen van de plannen. Groen Links vindt de regering zelfgenoegzaam en nog rechtser dan de CDA/VVD-kabinetten van de jaren tachtig.

De regeringsfracties van CDA en PvdA in de Tweede Kamer hebben gisteren overwegend positief gereageerd op de in de Miljoenennota en Troonrede aangekondigde plannen van het kabinet-Lubbers/Kok voor 1993. Het verschil zit vooral in de toon van de commentaren. Waar CDA-fractieleider Brinkman zich gematigd uitlaat, is zijn collega Wöltgens van de PvdA duidelijk enthousiaster in zijn reactie.

Niet mals ook is de beoordeling die 'klein rechts' geeft van de Miljoenennota en de Troonrede. De SGP noemt het ronduit ongepast dat de Troonrede is 'misbruikt' om de Franse bevolking op te roepen tot een 'Ja' voor Maastricht. Het GPV vindt het betoog dat koningin Beatrix gisteren in de Ridderzaal heeft voorgedragen 'onmachtig en defensief'. Alleen de RPF geeft een door de bank genomen positief commentaar.

Met passen en meten is het kabinet erin geslaagd voor 1993 een begroting te presenteren die verantwoord en verdedigbaar lijkt, zegt de CDA-fractie. Zij vindt het prijzenswaardig dat het geldtekort van het rijk verder afneemt en dat het bedrag dat het van de samenleving opeist aan belastingen en premies binnen de perken blijft.

Het CDA wijst er in dit verband wel op dat de burger het verschil tussen zijn bruto-inkomen en zijn netto-koopkracht nog steeds veel te groot vindt. De grootste regeringspartij vindt verkleining van het verschil tussen bruto en netto in de jaren na 1993 noodzakelijk.

Dat geldt ook voor de PvdA, die nadruk legt op betere maatregelen om meer mensen aan het werk te krijgen. Dan kunnen belastingen en premies vanzelf omlaag, doordat de overheid minder uitkeringen hoeft te verstrekken als werklozen en arbeidsongeschikten weer aan de slag kunnen.

De PvdA vindt de (financiële) regeringsplannen niet spectaculair, maar wel voldoende degelijk om in de nabije toekomst eindelijk werk te kunnen maken van het vervuilende milieu, de toenemende onveiligheid op straat en van gewenste vernieuwingen van de gezondheidszorg en het onderwijs.

De VVD vindt dat het kabinet-Lubbers/Kok alleen nog bezig is met 'het uitzitten van de rit'. De 'koppeling' is ten grave gedragen, het plan-Simons is in de ijskast gezet en over sociale vernieuwing heeft niemand het meer. De liberalen stellen vast dat dit kabin[et] sinds het aantreden in 1989 de loon- [en] inkomstenbelasting met 6,5 miljard gu[l]den heeft verhoogd.

Verder voorziet de VVD dat het kabin[et] de prijsstijgingen volgend jaar niet in de hand zal kunnen houden en dat als gevolg daarvan de vakbonden hoge looneisen zullen stellen, ontwikkelingen die werkloosheid in de hand werken.

D66 is ook bang dat de werkloosh[eid] voor het eerst in jaren weer zal toenemen. Deze fractie vindt het kabin[et] nogal optimistisch waar het in de Miljoenennota schrijft dat de wao- en Ziek[te]wetmaatregelen volgend jaar 1,7 milja[rd] gulden aan besparingen zullen oplev[e]ren. Het oogstjaar 1993 - het laat[ste] regeringsjaar van dit kabinet - zal vo[l]gens D66 een 'verschrompelde vruc[ht] afwerpen.

Wat zij ervan vinden

Ambtenarenbonden

De ambtenarenbonden vrezen moeizame en conflictrijke onderhandelingen over hun arbeidsvoorwaarden, waarin ze zullen moeten trachten hun loonstijging op te krikken tot het niveau in de marktsector. Het kabinet heeft 3 procent ruimte beschikbaar; het Planbureau schat de loonstijging in de marktsector op 4,25 procent. De grote CNV-ambtenarencentrale CCOOP verwijst naar het sociaal akkoord van eind 1989, dat bepaalt dat de gemiddelde loonruimte in de bedrijven beschikbaar komt voor de collectieve sector. Gebeurt dat niet, dan zal de ambtenaar fors achterblijven in koopkracht, vreest de CCOOP. In 1993 wordt voor het eerst niet langer centraal voor alle ambtenaren onderhandeld. De centrale voor middelbaar en hoger personeel CMHF (MHP) hoopt dat de onderhandelaars in de acht sectoren beter dan de minister van Binnenlandse Zaken beseffen dat de ambtelijke arbeidvoorwaarden moeten sporen met de marktsector. Dat is nodig om goede medewerkers te krijgen en te houden. De ambtenarencentrale Ambtenarencentrum (AC) leest in de miljoenennota en de begroting van Binnenlandse Zaken opnieuw een streven naar gelijkwaardige arbeidsverhoudingen bij overheid en marktsector. Maar tegelijkertijd blijft de inkomensontwikkeling van ambtenaren op achterstand, aldus het AC.

Ondernemers

Het kabinet heeft te weinig oog voor de groeimogelijkheden van het midden- en kleinbedrijf en richt het vizier onevenredig op de grote bedrijven, zoals blijkt uit de maatregelen voor technologische ontwikkeling, speur- en ontwikkelingswerk en de zorg voor het behoud van de grote industrieën. Dat stellen het Koninklijk Nederlands Ondernemersverbond (KNOV) en het Nederlands Christelijk Ondernemers Verbond (NCOV) in een reactie op de miljoenenota. Ze dringen aan op een verdere verlaging van de arbeidskosten door een verhoging van het arbeidskostenforfait.

Rutten

Prof. dr W. Rutten, de voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, vindt dat het kabinet uitgaat van een te rooskleurig beeld van de economie. Als niet snel een verbetering optreedt, is het verstandig extra bezuinigingen in de overheidsuitgaven voor te bereiden. De voormalige top-ambtenaar van het ministerie van Economische Zaken legt in een artikel in de Staatscourant de vinger op zere plekken die ook het Centraal Planbureau al noemt in de Macro Economische Verkenningen. Juist de laatste maanden valt de internationale conjunctuur tegen. Het Centraal Planbureau houdt daar al rekening mee in een variant. Volgens Rutten is die variant realistischer dan de centrale voorspelling. In de variant komt de som van collectieve lastendruk (belastingen en premies) en van het financieringstekort drie miljard hoger uit dan in de centrale projectie.

Onderwijsbonden

Het 'maatwerk' dat minister Ritzen van Onderwijs als motto van zijn begroting gebruikt is te krap bemeten. Het bedrag dat Ritzen voor verbetering van de salarissen uittrekt is wel mooi, maar de verslechtering van de wachtgeldregeling die hij als voorwaarde stelt is onaanvaardbaar. Vanwege deze omstreden 'koppelverkoop' houden de onderwijsvakbonden vast aan hun stakingsoproep. De vier grote vakbonden ABOP, KOV, NGL en PCO blijven van mening dat een voorgenomen landelijke staking op 24 september, terecht is. De bonden zijn redelijk tevreden met de 638 miljoen die Ritzen extra uittrekt voor de onderwijssalarissen. Op twee punten echter blijft grote onvrede. De minister lijkt het bedrag te willen versnipperen over enkele knelpunten, zoals extra geld voor leraren op 'zwarte scholen' en voor leraren waar veel vraag naar is. Echt woedend zijn de bonden echter over de voorwaarden die Ritzen stelt bij zijn ruimhartige schenking. De post wachtgelden in het onderwijs moet namelijk de komende vier jaar gehalveerd worden, anders gaat een groot deel van de schenking niet door.

Studentenbonden

Een verhoging van het collegegeld voor oudere studenten is onaanvaardbaar. Dat vinden zowel de studentenbonden LSVb en ISO als de verenigingen van hogescholen en universiteiten, de HBO-raad en de VSNU. Verbijsterd is men in de wereld van het hoger onderwijs ook over de plotselinge haast met de plannen om studiefinanciering afhankelijk te maken van de studieprestaties.

Woningcorporaties

De Nationale Woning Raad (NWR) en Het Nederlands Christelijk Instituut voor Volkshuisvesting (NCIV) zijn ontevreden over de verlaging van het bouwprogramma. Staatssecretaris Heerma van Volkshuisvesting kondigt in zijn begroting voor 1993 aan dat er tot 1997 6.500 minder premie-A-koopwoningen zullen worden gebouwd, dat is een vermindering van één- à tweeduizend woningen per jaar. Heerma kondigt daarnaast een verlaging aan van het aantal hoogniveau renovaties (jaarlijks 3.000, tot 1997). NWR en NCIV hadden juist gerekend op een verhoging van de bouw en verbetering van sociale woningen in 1993.

Natuurmonumenten

Het kabinet trekt onvoldoende geld uit voor een door de Kamer gewenste versnelde uitvoering van het Natuurbeleidsplan. Terwijl landbouw, provincies en natuurbescherming onlangs 150 miljoen gulden extra hebben gevraagd voor uitvoering van het plan, komt het kabinet niet verder dan vijftien miljoen gulden in 1993 door verkoop van agrarische domeingronden.

Landbouwschap

Het Landbouwschap is bezorgd over de bezuinigingen en verschuivingen op de begroting van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De bezuinigingen zijn evenals in voorgaande jaren verhoudingsgewijs zwaarder op landbouw dan op andere departementen. De verschuivingen van landbouw naar natuur en landschap zetten het economisch functioneren van land- en tuinbouw ernstig onder druk.

Natuur en Milieu

De Stichting Natuur en Milieu is bitter teleurgesteld over de begroting 1993. „Zorgvuldig wordt elke vernieuwing vermeden, terwijl milieu, natuur en leefbaarheid daar om smeken. Hoewel het milieu de doorslaggevende factor was bij de verkiezingen die dit kabinet aan de regerin[g] brachten, blijken de beloften voor het oogstjaar slechts [te] bestaan uit lege manden en aangevreten produkten," [al]dus de stichting.

Ouderenbonden

De drie ouderenbonden Unie KBO, PCOB en ANBO zi[jn] niet onder de indruk van de beleidsvoornemens van h[et] kabinet, zeker wat betreft de inkomenspositie van oude[ren]. De aow mag niet over een kam worden geschor[en] met andere uitkeringen, zo stelt de protestantse PCO[B], want de aow dient juist een basispensioen op een socia[al] aanvaardbaar minimum te zijn en mag niet afhankelijk zij[n] van de situatie op de arbeidsmarkt. Met teleurstelling co[n]stateert de PCOB dat er in 1993 opnieuw geen lichtpunte[n] zijn te bespeuren voor de aow'ers op het minimumnivea[u]. De algemene ouderenbond ANBO spreekt van een 'ze[er] scheef inkomensbeleid'. Ook wijst de ANBO erop dat d[e] gemeentelijke belastingen en heffingen niet zijn meegen[o]men in de berekeningen, terwijl deze fors stijgen. De Uni[e] KBO is iets positiever gestemd en constateert dat de voo[r]nemens ten aanzien van de gezondheidszorg en de ink[o]mens enigszins de goede kant opgaan, maar zeker n[og] niet ver genoeg.

ANWB

De toeristenbond ANWB vindt de plaats die de recrea[tie] in de rijksbegroting krijgt toebedacht volstrekt onvoldoe[n]de. Onlangs is in een aantal nota's nieuw beleid voor de[ze] sector aangekondigd, maar het beschikbare geld vo[or] overheidsinvesteringen hiervoor wordt juist steeds mind[er], constateert de ANWB.

Lagere belastingen door grotere pakkans

Kabinet verklaart fraudeur de oorlog

DOOR CAREL GOSELING

DEN HAAG – Het kabinet heeft de fraudeur de oorlog verklaard. Degene die probeert de belastingen te tillen of het betalen van sociale premies te ontlopen zal genadeloos aangepakt worden. Het nieuwe beleid moet komend jaar 445 miljoen gulden opleveren, in later jaren stijgend tot 1,35 miljard. Het geld zal gebruikt worden voor lagere belastingen en premies.

Het gaat het kabinet om de witte (degene die naast een baan nog een uitkering geniet) en de zwarte fraude. In de vandaag gepresenteerde Fraudenota staat wel dat wet- en regelgeving fraude nooit helemaal kan uitsluiten. Maar, er wordt toch een poging gedaan. Het is voor het eerst dat bij de Miljoenennota een Fraudenota wordt gevoegd.

In de sociale zekerheid worden alle regels op 'zwakke plekken' doorgelicht. Daarna zullen oplossingen worden gezocht, zonder dat het hele stelsel op de schop hoeft en zonder dat extra uitgaven nodig zijn. Stroomlijnen van regels, objectievere normen en betere procedures zijn de toverspreuken.

Bij de bedrijfsverenigingen (die de ww, zw, wao en ziekenfondswet uitvoeren) zal de controle scherper worden. Op elke 25.000 klanten moet er straks één controleur zijn, tegen één op 45.000 nu. De nieuwe norm betekent dat jaarlijks 20 procent van de bij de vereniging ingeschreven bedrijven wordt onderzocht. In de gemeenten komen ook meer controleurs. Nu is er één ambtenaar die 1000 uitkeringstrekkers in de gaten houdt. Die norm wordt één op 750.
Om een met ingang van 1994 te starten verzekerdenadministratie (VZA) goed te laten werken is besloten dat iemand die daar niet in staat ingeschreven geen uitkering krijgt. Dat geldt ook als de werkgever geen premies heeft betaald. Gemeenten worden verplicht de gegevens van burgers voor een gemeentelijke basisadministratie (GBA), die er met ingang van 1994 komt, na te trekken.

VZA en GBA ziet het kabinet als basisregistraties. Zij zullen de spil worden in een net waarbij overheidsinstanties zoals de belastingdienst en uitvoeringsorganen sociale zekerheid gegevens gaan uitwisslen en bij elkaar gaan natrekken. Per 1 juli 1993 worden mogelijk ook ziekenfondsen en ziektekostenverzekeraars verplicht hun administraties daarvoor te openen.

De belastingdienst wil de plicht die banken enkele jaren geleden kregen om rentegegevens van particulieren over te leggen uitbreiden naar bedrijven, dividenden en kostenposten. Bij de controles van aangiften wordt extra aandacht gegeven aan het huurwaardeforfait (belastingtoeslag voor eigenaar-bewoners van huizen) en het reiskostenforfait (aftrek wegens reiskosten). Bedrijven zullen vaker ineens een belastinginspecteur over de vloer krijgen. Voor al deze extra taken krijgt de belastingdienst 325 mensen extra.

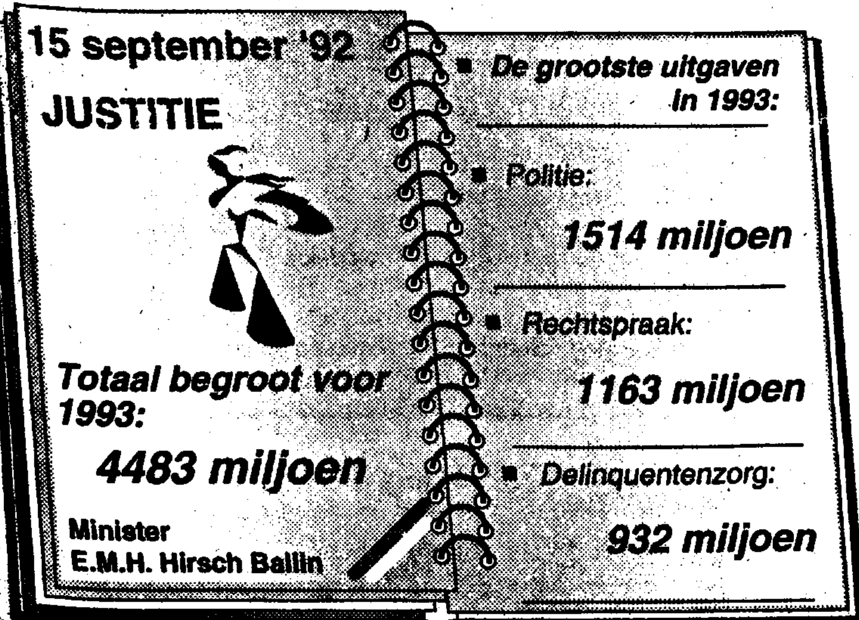
Controle

Gemeenten krijgen een groter financieel belang bij goede controle op bijstandsuitkeringen. Bedrijfsverenigingen die niet genoeg aan fraudebestrijding doen krijgen hun declaraties niet meer vergoed.

Omdat fraude niet mag lonen zal er naast het terugvorderen van het ten onrechte verkregen bedrag altijd een sanctie volgen. In de sociale zekerheid zal dat ook gebeuren als betrokkene al geen uitkering meer heeft.

Bij de belastingen gaan de boeten omhoog. Zelfs als iemand vrijwillig de belastingaangifte aanpast, is er een boete van 5 procent. Wordt iemand een tweede keer op hetzelfde feit gepakt dan wordt de eerdere boete verdubbeld. Een boete van 100 procent komt er voor ernstige of heel grote fraude.

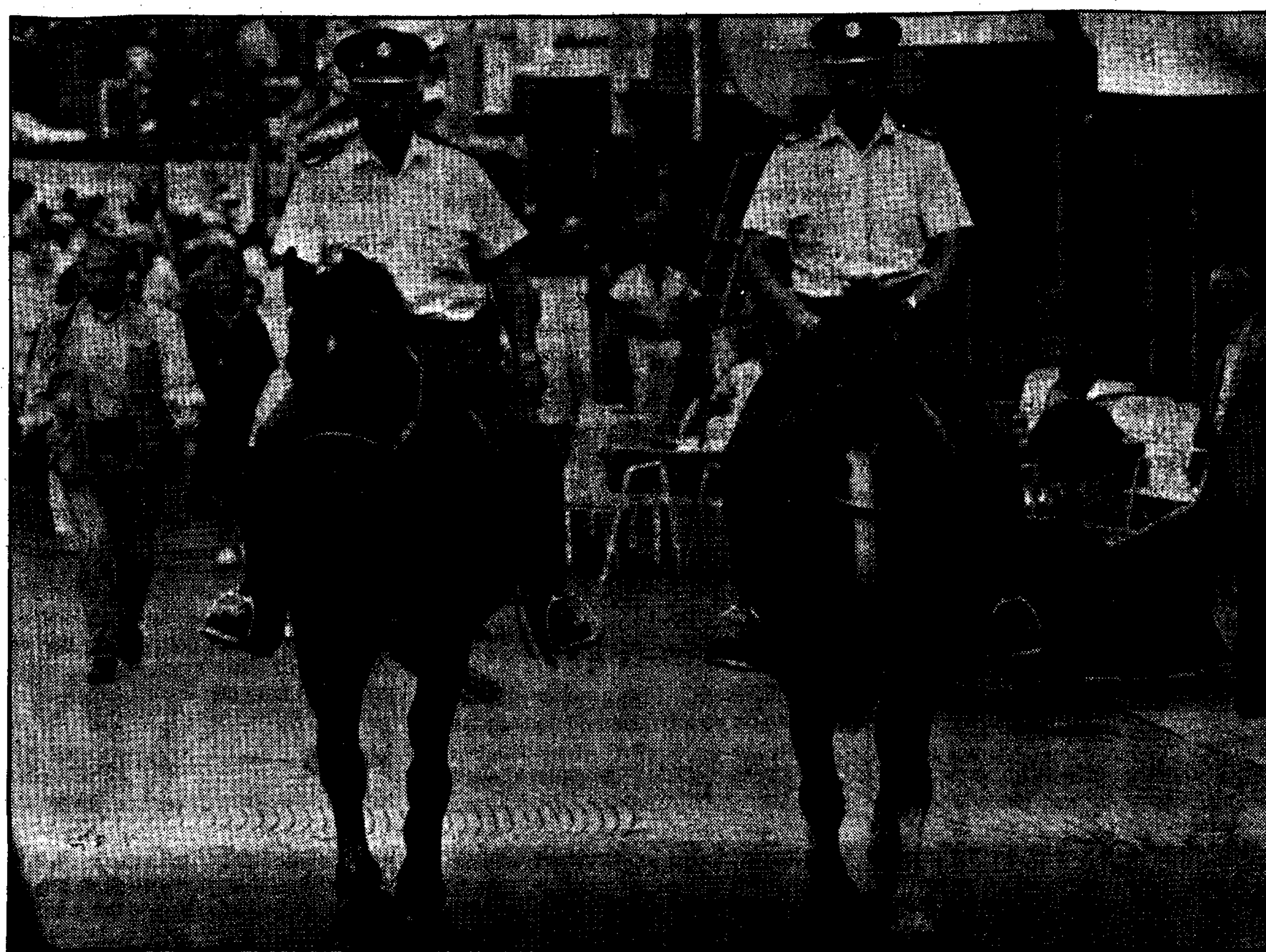
Bij het openbaar ministerie verwacht men als gevolg van al deze maatregelen veel meer fraudezaken te krijgen. Om die werklast aan te kunnen wordt er bijna 21 miljoen gulden uitgetrokken om 205 mensen extra in dienst te nemen.

JUSTITIE

DEN HAAG – De meest in het oog lopende punten uit de justitiebegroting van minister Hirsch Ballinn en staatssecretaris Kosto zijn:

- *Plaatsing van twee gedetineerden biedt geen oplossing voor het tekort aan cellen. De beheersbaarheid van de inrichtingen staat al onder zware druk, en zou ontoelaatbaar groot worden. Wel wordt gedacht aan het bij elkaar plaatsen van personen die niet vluchtgevaarlijk zijn, en die slechts kort hoeven te zitten.*
- *Het huidige aantal van 7600 cellen wordt verhoogd tot 8854 in 1997. In hun jaarverslag wijzen de procureurs-generaal er op dat het aantal langgestraften onverminderd blijft stijgen.*
- *Het kabinet heeft 45 miljoen uitgetrokken voor het aantrekken van 360 extra politiemensen, rechters, en officieren van justitie. Ook komen er nog 200 gevangenbewaarders bij. Eerder had het kabinet al zo'n vijftig miljoen uitgetrokken voor achthonderd extra politie-agenten.*
- *Er komt een wetsvoorstel waarin het doorberekenen van politiekosten wordt geregeld.*

● *Het kabinet trekt nog eens 45 miljoen extra uit voor het aanwerven van politiepersoneel.* Foto:DRIES LINSSEN

BINNENLANDSE ZAKEN

DEN HAAG – Voor 1993 stellen de bewindslieden van Binnenlandse Zaken, minister Dales en staatssecretaris De Graaff-Nauta, onder meer het volgende voor:

- *de politie krijgt 760 extra manschappen, betaald uit de verhoging van de accijns op tabak ('shag-agenten');*
- *17 rijksregelingen ter waarde van 340 miljoen gulden worden gedecentraliseerd naar de gemeenten;*
- *gemeenten krijgen 50 miljoen gulden extra voor investeringen;*
- *er komt een verslag van de gemeenten over de resultaten van de sociale vernieuwing totnutoe;*
- *er zal een Nationaal Coördinatiecentrum en een Nationaal Voorlichtingscentrum komen om in crisis-situaties adequaat te kunnen reageren;*
- *de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) zal met Midden- en Oosteuropse landen gaan samenwerken bij het bestrijden van grensoverschrijdende terreur, verspreiding van wapens en georganiseerde misdaad.*
- *initiatieven zullen worden ondernomen om het 'democratisch tekort' in het Verdrag Van Maastricht na de evaluatie ervan in 1996 op te heffen, zoals meer bevoegdheden voor het Europese parlement (recht van enquete) en de instelling van een Europese Ombudsman.*

Nauwelijks nieuwe maatregelen

Debat levert minderheden weinig op

DEN HAAG – Minister Ien Dales van Binnenlandse Zaken knorde letterlijk van tevredenheid. Op de haar bekende wijze mompelde zij, binnensmonds, vooroverhangend met de neus in de papieren, dat het Nationale Minderheden Debat toch maar succesvol was verlopen. Een marktonderzoeker had immers ontdekt dat de 'algemene betrokkenheid' van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder in de periode dat het debat gevoerd is, flink toenam. De bereidheid iets te doen aan de minderproblemen, is daarnaast ook nog gestegen.

Afgezien van het feit dat bij nadere bestudering van de cijfers het optimisme behoorlijk gerelativeerd kan worden (bijna de helft van de bevolking is niét bezorgd over de positie van de minderheden), doet het verschuilen van hooggwaardigheidsbekelders achter opinieonderzoeken altijd wat armzalig aan. Er is blijkbaar niets anders om mee te pronken. Inderdaad. Het minderhedendebat, met veel tam-tam opgestart, sterft een langzame, typisch Nederlandse dood.
Het kabinet, zo laat de minister in een aparte brief bij haar begroting weten, beëindigt haar bijdrage aan de discussie. Of de mensen en organisaties in het land zo vriendelijk willen zijn zelf door te gaan met de 'dialoog' tussen volk en minderheden. Het ging in het 'tijdelijke' Debat immers om 'extra impulsen' voor het bestaande beleid. Bovendien hebben we de sociale vernieuwing nog. Over tot de orde van de dag, aldus Dales.

Wat heeft het Debat, eigenlijk niet meer dan een samenraapsel van conferenties, studiedagen en forumdiscussies, nu concreet opgeleverd? De minister noemt het met name: voor het wegwerken van de wachtlijsten Nederlands is 110 miljoen gulden uitgetrokken. Verder is het wetsontwerp Bevordering Arbeidsdeelname Allochtonen ingediend. En last but not least zal de minister in oktober een 'Algemene Verklaring tegen Rassendiscriminatie' aanbieden aan de Tweede Kamer.

Slikken

Wie zich de hooggespannen verwachtingen bij het begin van het Debat nog herinnert, moet even slikken. Het zou toch gaan om concrete voorstellen om de positie van de jonge allochtonen in ons land te verbeteren, om het het voorkomen van een 'lost generation'? En het Debat zou toch niet iets van hotemetoten worden, maar voor en door mensen in de probleemwijken?
Helaas, meer dan tot enkele voorzichtige experimenten en projecten voor jongeren is men niet gekomen. De bewoners van de oude wijken hebben daarnaast slechts het stadsbestuur van Den Haag op bezoek gehad (blijkbaar iets bijzonders) en de 'vrijmarkt in Leerdam' kunnen bezoeken.

Zonder aan de goede intenties van de 27 pagina's aan experimenten, tijdelijke subsidieregelingen en projecten iets af te dingen, moet toch geconcludeerd worden dat de extra impuls van het al 15 jaar kwakkelende minderhedenbeleid uitgebleven is. Want de zaken die concreet op de rails zijn gezet (meer cursussen Nederlands en een rapportage over het aannemen van allochtone werknemers) waren toevallig vier jaar geleden al door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) als zeer urgent aangemerkt.

Gesmoord

Waar zijn bovendien de prikkelende en onconventionele ideeën gebleven over een 'inburgeringscontract' voor jonge allochtonen en alternatieve straffen als zij met justitie in aanraking zijn gekomen? De minister zwijgt. En hoe zit het met het geld voor de onmiddellijke opvang van álle ongeveer 30.000 immigranten per jaar, ook zo'n vier jaar oude aanbeveling van de WRR? De minister houdt de hand op de knip. In plaats daarvan worden de gemeenten aangespoord op hun tot al krappe begrotingen te bezuinigen om zo geld vrij te maken voor deze taak.

Het Debat is op dezelfde typisch Nederlandse wijze geëindigd, zoals het begonnen is. De discussie is gesmoord in Hollandse consensus, de overeenstemming dat we allemaal vóór de minderheden en tégen discriminatie zijn. De gevolgen zien we nu: nauwelijks nieuwe ideeën, vrijwel geen extra geld en nog volop bestaande taboes. Daar verandert zelfs geen Bolkestein meer wat aan.

Economische groei verhindert 'duurzame samenleving'

Alders blijft dweilen met de kraan open

DOOR HARM HARKEMA

DEN HAAG – Drie jaar geleden werd Hans Alders geroepen tot minister van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, en vooral milieu. Door zo'n baan verandert een mens, weet menig oud-minister te vertellen. Tot voor kort was daarvan bij Alders -naar buiten toe- niets te merken. De regenbui aan woorden en niet te volgen bijzinnen die hij vanaf zijn eerste optreden over de Kamer en het land liet vloeien, hield onverminderd aan. En hoe moeilijk een plan, een idee of een beleid ook te verwezenlijken viel: de minister toonde zich altijd optimistisch. Slechts wanneer een door Alders gewenste beleidsontwikkeling geen enkele kans maakte, veranderde zijn toonhoogte: Hij werd dan 'gematigd optimistisch'.

Alders woordenvloed is nog immer niet gestuit. Zijn optimisme over een adequate voortgang van het milieubeleid, lijkt echter een deuk te hebben opgelopen. „Ik voel me vaak een eenling, ook in het kabinet", verzuchtte hij vorige week tijdens een spreekbeurt in Den Haag. En tijdens zijn persconferentie over de begroting:„Het milieubeleid zit nu in een cruciale fase. Er is een ongekend grote inzet nodig, want vaak werken we tegen de verdrukking in".

Afwasmachines

Alders staat voor het probleem dat met het beleid zoals dat totnutoe gevoerd wordt de voor het jaar 2000 beoogde terugdringing van de milieuvervuiling op vele fronten bij lange na niet gehaald zal worden. Zo gebruiken de nieuwste afwasmachines minder energie dan die van tien jaar terug, maar zolang de verkoop van afwasmachines blijft stijgen, is het effect daarvan op het energiegebruik nihil.

Prachtig is het ook dat steeds meer auto's worden uitgerust met een katalysator en dat het gebruik van zwavelarme diesel zal worden gestimuleerd. Dat werpt vruchten af, maar ondertussen neemt de uitstoot van het broeikasgas CO2 door het verkeer volgend jaar wederom toe. De Nederlanders koopt namelijk steeds duurdere, dus zwaardere en grotere auto's. En ook het aantal door vracht- en personenauto's gereden kilometers blijft stijgen.

Groei

Neem bijvoorbeeld ook het electriciteitsplan van de regering, dat in mei van dit jaar is uitgebracht. Daarin staat dat de uitstoot van CO2 niet zal dalen ten opzichte van 1990. Weliswaar zal de uitstoot enorm worden teruggedrongen door milieu- en besparingsmaatregelen, maar die winst wordt volledig teniet gedaan door de te verwachten economische groei.

De duurzame samenleving waar het kabinet de mond van vol heeft zal zodoende altijd achter de horizon blijven liggen, zolang economische groei het toverwoord blijft en er niet ingegrepen wordt in de huidige productie- en consumptiedrift.

Velen zijn het daarmee eens, totdat de inhoud van de eigen portemonnee in het geding komt. Dan botst Alders op een muur van verzet.

Zoals eind juni, toen de minister het waagde kanttekeningen te plaatsen bij de loonsverhoging van vijf procent voor het personeel in ziekenhuizen en bejaardenoorden. Loonsverhogingen, aldus Alders, leiden tot meer consumptie en dat is schadelijk voor het milieu. „Als we echt menen dat dat we kiezen voor een duurzame samenleving, dan zullen wij moeten stoppen met het alsmaar meer", vervolgde hij. En of we daar eens over na willen denken.

Heffingen

Nee dus. De vakbonden bromden dat Alders zich met zijn eigen zaken moest bemoeien. Hetzelfde geldt voor het bedrijfsleven dat alle krachten mobiliseert om invoering van grootscheepse energieheffingen, waar Alders zich het vuur voor uit de sloffen loopt, te voorkomen. Eenzijdige invoering daarvan alleen in Nederland is alleen officieel nog niet van de baan.

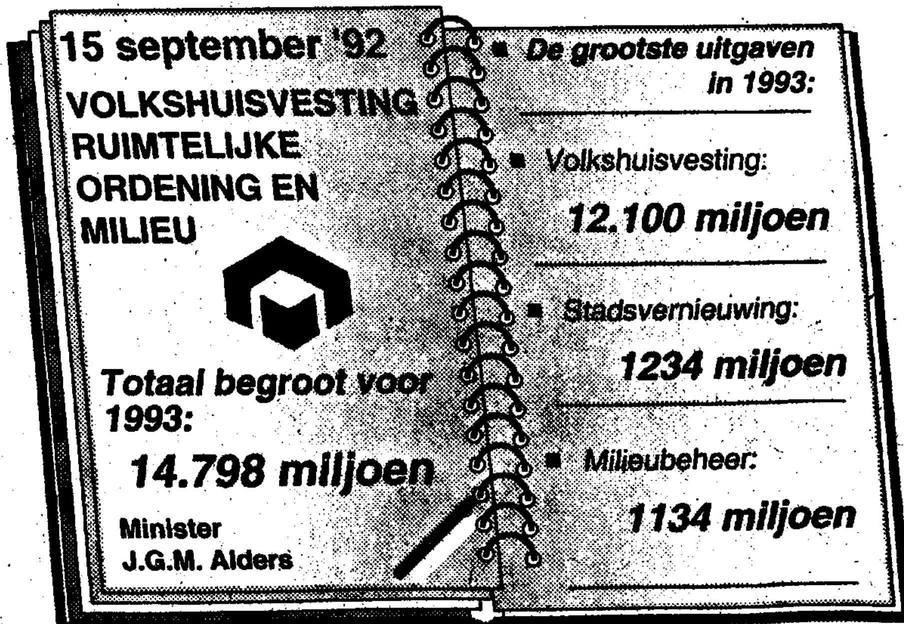
Invoering in Europees verband, waar het kabinet naar streeft, lijkt onhaalbaar omdat verschillende Europese landen daar pas aan willen, als ook Amerika en Japan meedoen. Maar die willen niet.

Inmiddels mist Alders ook de steun van Duitsland. Milieubeleid is daar naar de achtergrond geschoven, nu men er de handen vol heeft aan de eenwording.

Stokpaardje

En in het kabinet gaat menig collega even iets anders doen, als Alders op zijn stokpaardje gaat rijden. Zijn pleidooi om de op handen zijnde btw-verlaging niet te laten gelden voor milieubelastende producten ging kansloos ten onder in de discussies over lastenverlichting en inflatiebestrijding.

Het beleid van Alders gaat dus op de oude voet voort: Dweilen, terwijl de kraan open blijft. Noodgedwongen moet hij het blijven zoeken in kwaliteitsverbetering van de dweil.

VROM

DEN HAAG – De meest in het oog springende punten uit de begroting van minister Alders en staatssecretaris Heerma van volkshuisvesting, ruimtelijke ordeningen en milieu.

- *Met ingang van 1994 zijn alle gemeenten verplicht het groente- fruit- en tuinafval gescheiden in te zamelen.*
- *Er zullen technische maatregelen worden getroffen die vervuiling door het verkeer tegengaan.*
- *Onderzocht zal worden of het mogelijk is om in 1994 de mate van vervuiling van een auto tot uitdrukking te brengen in de tarieven van de motorrijtuigenbelasting*
- *Het programma voor ingrijpende renovatie van vooroorlogse huurwoningen wordt verminderd met 3000 woningen. De opbrengst hiervan wordt geraamd op 26 miljoen in 1993, oplopend tot 60 miljoen in 1997.*
- *Op grond van een hogere immigratie dan verwacht, zijn de woningbouwprognoses voor de jaren 1993 tot 1997 omhoog bijgesteld tot ongeveer honderdduizend woningen jaarlijks.*

de begroting gelezen door:

Doeke Eisma,

Tweede-Kamerlid D66

Wat mij bij eerste lezing van de Miljoenennota opvalt is dat het milieubeeld niet de prioriteit heeft die het zou moeten hebben. Erkend moet worden dat de energieverminderingsdoelstellingen in ons land niet gehaald worden. De automobiliteit neemt meer toe dan verwacht. De openbaar-vervoerstarieven gaan echter meer omhoog dan de lastendruk op het autogebruik.

De waterbodemsanering gaat, vooral als gevolg van te weinig financiën, te langzaam met als consequentie dat vele openbare wateren slechts met grote gezondheidsrisico's gebruikt kunnen worden. Ditzelfde geldt voor de bodemsanering, waar ook als gevolg van te weinig middelen te veel inwoners te lang op vervuilde grond moeten wonen met alle onaanvaardbare sociaalpsychologische gevolgen van dien.
Per 1-1-1994 zullen alle gemeenten hun groente- fruit- en tuinafval verplicht gescheiden moeten inzamelen en geldt er een stortverbod voor dit afval. Er is echter geen duidelijk perspectief op de verwerkingscapaciteit van dit afval zodat niet moet worden uitgesloten dat het gft-afval niet op de juiste wijze wordt verwerkt. Dat is niet bemoedigend voor het milieubewustzijn van de burger. De toezegging om het Natuurbeleidsplan in 20 jaar te realiseren en ook de ecologische hoofdstructuur in Limburg op afzienbare termijn veilig te stellen, wordt niet gehaald. Het lijkt er zelfs op dat de 150 miljoen extra, die voor realisering in 30 jaar nodig is, niet volledig beschikbaar komt.

Heffingen op zand en grind worden niet voorgesteld. Meer import uit Oosteuropese landen en het duurder maken van deze grondstoffen had kunnen betekenen dat de grind- en zandwinning ook in Limburg kon worden getemporiseerd.

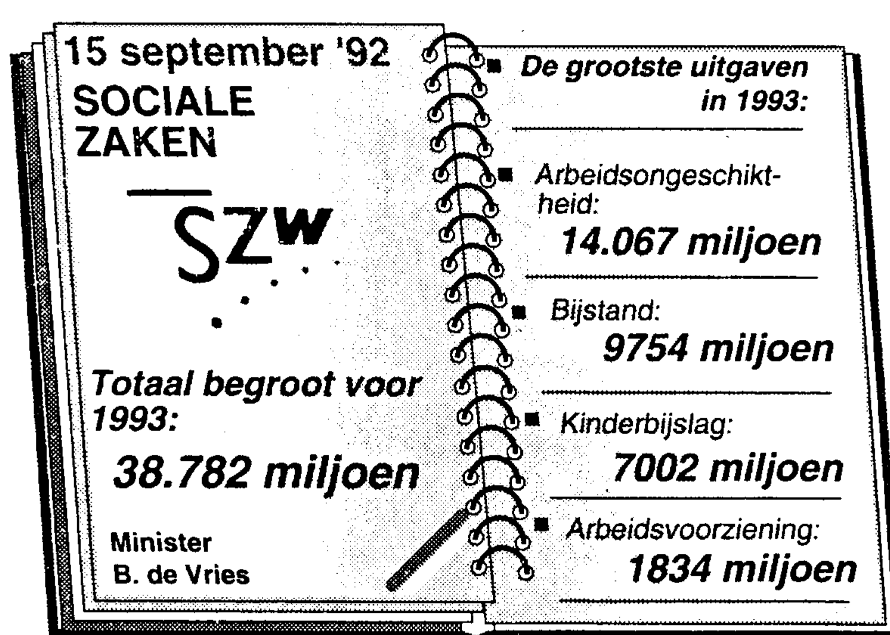
Wel ben ik tevreden dat de minister van Verkeer en Waterstaat - zoals wij al geruime tijd bepleitten - de rivierdijkversterkingen wil herwaarderen en daartoe nader onderzoek heeft ingesteld. Nieuwe aanbestedingen voor landschap- en natuurvernietigende rivierdijkverhogingen worden gestopt nadat een parlementair debat in januari, naar aanleiding van de onderzoeksresultaten, heeft plaatsgevonden. Zo kan de oppositie soms concreet iets bereiken.

Lonen stijgen volgend jaar vier procent

DEN HAAG – De loonstijging in nog voor 1993 af te sluiten cao's moet op 4 procent uitkomen. Alleen dan kan de totale loonstijging uitkomen op 4,25 procent, basis voor de ramingen van het kabinet bij de koopkrachtberekeningen. In de cao's die nu al voor 1993 zijn afgesloten zit een gemiddelde loonstijging van 5 procent. Daarbij is echter geen rekening gehouden met een btw-verlaging met 1 procent.

Ook werd er toen nog van uitgegaan dat de inflatie boven de 4 procent zou uitkomen. Dat wordt 3,75 procent volgens de laatste inzichten. Daarnaast is de invloed van belastingen en sociale premies op de inkomens in 1993 minder ongunstig dan eerder werd verondersteld.

Op zijn persconferentie over de Miljoenennota 1993 stelde minister Kok over de gewenste loonstijging in 1993: „Inflatie en een klein beetje erbij”.
Zoals bekend maakte FNV-voorman Stekelenburg eind vorige week bekend niets te zien in een centraal akkoord met werkgevers en kabinet over loonmatiging in 1993. Volgens hem stellen de werkgevers te veel voorwaarden vooraf. De FNV'er voorspelde dat de looneisen, zonder zo'n akkoord, zeker 5 procent of meer zullen worden.

SOCIALE ZAKEN

DEN HAAG – De belangrijkste beleidsvoornemens van minister De Vries en staatssecretaris Ter Veld zijn:

- De kabinetsplannen om het ziekteverzuim en het aantal arbeidsongeschikten terug te dringen moeten op 1 januari ingaan. De haalbaarheid van die datum wordt sterk betwijfeld.
- De Algemene Bijstandswet wordt veranderd. Gemeenten krijgen meer beleidsvrijheid en mogelijk ook financiële verantwoordelijkheid.
- Ter Veld zal de nieuwe Organisatiewet Sociale Verzekeringen indienen. Het toezicht op de uitvoeringsorganisaties komt geheel in onafhankelijke handen.
- Arbeidsbureaus, bedrijfsverenigingen, sociale diensten en scholingscentra moeten meer gaan samenwerken om werklozen eerder aan de slag te helpen.
- Er komt een jaarlijkse rapportageplicht voor werkgevers over het aantal allochtonen dat in het bedrijf werkzaam is. Daarmee hoopt het kabinet werkgevers aan te zetten meer allochtonen in dienst te nemen.

Minister De Vries zet in op meer werk

Grotere verschillen in inkomens aanvaardbaar

DOOR MARC PEEPERKORN

DEN HAAG - Stapsgewijs het koopkrachtverschil tussen uitkeringen en het minimumloon met tien procent vergroten, is voor minister De Vries (sociale zaken en werkgelegenheid) en zijn staatssecretaris Ter Veld aanvaardbaar. De bewindslieden denken daarmee uitkeringsgerechtigden te prikkelen eerder een betaalde baan te aanvaarden.

● Meer mensen aan het werk. Dat is opnieuw het streven van het kabinet. Foto's:DRIES LINSSEN

'Meer mensen aan het werk' is opnieuw het centrale thema in de begroting. Minder werklozen betekent immers minder uitkeringen en leidt tot hogere premie-inkomsten waarmee het sociale zekerheidsstelsel betaalbaar blijft. Bovendien kunnen de premies omlaag hetgeen loonmatiging bevordert en de banengroei stimuleert. Dat de inkomensverschillen toenemen, achten de bewindslieden gerechtvaardigd. „Je kunt het ook zien als iets rechtzetten dat scheef zit”, aldus De Vries in een toelichting.

De Vries en Ter Veld waarschuwen voor een proces in precies de tegenovergestelde richting: meer werklozen, hogere premies, hogere looneisen, verlies aan werkgelegenheid. Het sombere toekomstbeeld wordt veroorzaakt door verschillende ontwikkelingen. Zo blijft de banengroei achter bij die in voorgaande jaren. Kwamen er in de jaren 1985-●91 gemiddeld 80.000 banen per jaar bij, nu blijft dat tot 20.000. Voor het eerst sinds jaren stijgt de werkloosheid weer: met 5000 tot 305.000.

Arbeidsmarkt

Toch blijven zich grote groepen mensen melden op de arbeidsmarkt door de bevolkingsgroei, vrouwen en gedeeltelijk arbeidsongeschikten die betaald werk zoeken. Het Centraal Planbureau noemt een banengroei met 100.000 per jaar nodig om de werkloosheid echt terug te dringen.
De verhoopte daling van het aantal arbeidsongeschikten laat voorlopig op zich wachten. Terwijl het kabinet het aantal uitkeringen ongerekend in jaren terug wil brengen naar het niveau van 1989 (758.000) blijkt uit de begroting een toename. Van 809.000 nu naar 817.000 in 1993. Die opgaande lijn wordt ook in de jaren daarna niet omgebogen.

De verhouding tussen het aantal werkenden en niet-werkenden wordt in 1993 slechter. Tegenover 100 werkenden staan 86,2 mensen zonder een baan. Om die verhouding te verbeteren wilden De Vries en Ter Veld de belastingaftrek wegens arbeidskosten (het arbeidskostenforfait) verhogen. Daarvoor ontbraken nu de nodige financiële middelen. De bewindslieden willen voor 1994 een nieuwe poging wagen. Een alternatief vormt het invoeren van een arbeidstoeslag in de loon- en inkomstenbelasting. Lukt dat ook niet dan wil De Vries de uitkeringen deels ontkoppelen van het netto minimumloon.

Wao

Naast denivellering van de inkomens staat de begroting vol met maatregelen waarvoor in 1992 al de aanzet is gegeven. Zo houdt het kabinet vast aan de korting op de wao-uitkering per 1 januari, evenals het plan werkgevers de eerste weken van het ziekteverzuim te laten betalen en arbeidsongeschikten periodiek te herkeuren. De maatregelen moeten 1,7 miljard gulden opleveren.
De Arbeidsomstandighedenwet wordt aangescherpt door ondermeer werkgevers te verplichten de risico's in hun bedrijf in kaart te brengen. Bedrijven waar het ziekteverzuim onder het gemiddelde ligt betalen een lagere premie. De Arbeidsinspectie gaat zich vooral richten op bedrijven met een hoog verzuim.

Kok schermt nu al met extra bezuinigingen

Begroting sluit met kunst- en vliegwerk

DEN HAAG – De rijksbegroting is sluitend. Maar dat is hij elk jaar. Dat wordt hij gemaakt. Varend op de inzichten van het Centraal planbureau (CPB) die fraai met het etiket 'hoofdvariant' worden aangeduid. Soms gebeurt het sluitend maken van de rijksbegroting met kunst en vliegwerk. Zo ook weer voor 1993. Er is van uitgegaan dat de verkoop van scholen 900 miljoen gulden in het laadje brengt. Dat stond voor 1992 ook al in de boeken, maar dit jaar lukte het niet. En er is geen enkele zekerheid dat de operatie in 1993 wel lukt.

Hetzelfde geldt voor de verkoop van staatsaandelen. Opbrengst 600 miljoen gulden. Een plan dan ook al uit 1992 stamt, maar in het nu bijna ten einde lopende jaar niet werd uitgevoerd.
In de sociale zekerheid is de cirkel gesloten door er vanuit te gaan dat de sociale fondsen voor een miljard gulden interen op hun vermogens.
En er wordt rustig van uitgegaan dat wettelijke ingrepen die ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid terug moeten dringen, keurig op 1 januari 1993 ingaan. Terwijl er nog geen wetsvoorstel bij de Kamer ligt en de Raad van State al forse kritiek heeft geuit. Per half jaar uitstel is de rekening 400 miljoen gulden. Negatief wel te verstaan.

Een hardere aanpak van fraude bij belastingen en sociale premies moet bijna 450 miljoen gulden opleveren. Daar is mee gerekend, al staat nog geen enkele maatregel vast en moet voor vrijwel alles nog een akkoord van het parlement gehaald worden.

Risico's

Geen wonder dat de Raad van State en het Centraal planbureau wijzen op de grote risico's die het kabinet neemt. Zeker in het licht van een steeds maar uitblijvend internationaal economisch herstel, onzekerheden rond dollarkoers, wisselkoersen en rentestanden.

„Wij moeten er rekening mee houden dat de kans dat er in negatieve zin wordt afgeweken van de hoofdvariant van het CPB groter is dan normaal”, erkende dan ook minister Kok (financiën) op zijn persconferentie over de Miljoenennota.

Kortingen

Maar die wetenschap heeft het kabinet er niet toe gebracht nu vast wat extra te bezuinigen: meer dan de 2,8 miljard gulden die aan besparingen is verwerkt. Daarbij is overigens wel een extra korting op de departementale begrotingen van 215 miljoen gulden verwerkt. Een reserve voor als de dollar in 1993 geen f 1,85 maar f 1,75 waard is. Want dat dubbeltje scheelt de schatkist 200 miljoen gulden aan aardgasbaten. Vandaar.
„Het houdt een keer op”, meende Kok ter verklaring. Volgens hem hebben nog forsere bezuinigingen te grote negatieve effecten op de bestedingen, de werkgelegenheid en daarmee de hele economie. Desalniettemin zal het kabinet bij tegenwind, aldus Kok, „zeker” tot extra bezuinigingen besluiten. „Maar pas als het moet”.
Voordien, eind dit jaar al, moet het kabinet nog wel enkele 'vuiltjes' wegwerken. Zo zal de rekening voor humanitaire hulp aan Joegoslavië, inclusief de opvang van vluchtelingen hier, betaald moeten worden. Kosten: nu al 100 miljoen gulden.

Daarnaast moet het kabinet nog geld zien te vinden voor een op te richten Aardgasbatenfonds: een fonds waaruit investeringen die goed zijn voor de economie gefinancierd moeten worden. Het fonds staat wel in de boeken, maar zonder een cent kapitaal. Dat moet nog gevormd worden uit geld dat dit jaar onbesteed blijft. Er was 280 miljoen gulden, maar hoeveel dat voor 1993 wordt weet niemand.

Verkeer en Waterstaat

DEN HAAG – Beleidsvoornemens voor 1993 van minister Maij-Weggen (Verkeer en Wwaterstaat):
- verder uitvoering en tussentijdse evaluatie van het verkeers- en vervoersbeleid, dat er op gericht is de bereikbaarheid van Nederland te verbeteren door de groei van het autoverkeer te halveren en het gebruik van het openbaar vervoer te verdubbelen. De stand van zaken tot nu toe is:
- *het gebruik van auto en openbaar vervoer is in 1991 met ruim 3 procent gestegen;*
- *de groei van het openbaar vervoer is met 15 procent gestegen, voornamelijk als gevolg van de invoering van de studentenkaart;*
- *het aantal personenauto's is niet gestegen; het aantal file-meldingen wel: met 5 procent;*
- *de tarieven van het openbaar vervoer gaan in 1993 met 6 procent omhoog, zoals al bij de Tussenbalans is afgesproken. Mogelijk komt er in de zomer een extra tariefsverhoging, als de stads- en streekvervoerders door doelmatiger te werken niet nog eens 50 miljoen gulden kunnen besparen;*
- *voor de bestrijding van aggressie in het openbaar vervoer is 23 miljoen gulden beschikbaar;*
- *om de zeeschepen zoveel mogelijk onder Nederlandse vlag te houden, krijgt deze sector 60 miljoen gulden als ondersteuning.*

● Ondanks allerlei campagnes zijn er ook verleden jaar weer meer kilometers verreden. Met alle kwalijke gevolgen vandien.

Jan Modaal heet nu Stef Standaard

DEN HAAG – Jan Modaal is niet meer. De nieuwe doorsnee Nederlander heet Stef Standaard. Stef zijn entree gemaakt in het door het ministerie van Financiën uitgebrachte Rijksbegrotingsspel, een amusante tijdspassering op diskette, die vanaf gisteren te koop is bij de boekhandel voor wie beschikt over een personal computer (MS-DOS). In het spelletje kan de burger zelf voor minister van Financiën spelen door bezuinigingsmaatregelen te nemen op de rijksbegroting, telkens als er zich een financiële tegenvaller voordoet.
De speler moet dan tevens gaan snijden in het huishoudboekje van het gezin Standaard, en daarnaast Stef bestaat uit mevrouw Standaard en twee kinderen, één op de basisschool en het andere op de middelbare school.

LANDBOUW

DEN HAAG – De belangrijkste beleidsvoornemens van minister Bukman en staatssecretaris Gabor van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij zijn:
- *In het structuurschema Groene Ruimte wordt vastgelegd welke delen van ons land worden gebruikt voor landbouw, natuur en openluchtrecreatie.*
- *De hervorming van het landbouwbeleid is gericht op een concurrerende, veilige en duurzame landbouw.*
- *Het beheer van de visvangsten moet zo worden verbeterd dat zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan de eigen verantwoordelijkheid van de sector.*
- *Het mestbeleid zal worden aangescherpt.*

'Nieuw' ministerie moet problemen voorkomen

DEN HAAG – Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is na de strubbelingen van de afgelopen jaren op weg naar een 'nieuw ministerie'. In de toelichting op zijn begroting zegt minister Bukman dat vanaf 1993 zal worden gewerkt met jaarplannen, waarin elke directie zal aangeven wat voor dat jaar de beleidsprioriteiten zijn en hoe deze zullen worden uitgevoerd. Het doel van Bukman is zijn ministerie om te vormen tot een open organisatie die inspeelt op maatschappelijke ontwikkelingen. Alle medewerkers worden op verschillende manieren bij dit proces betrokken.

Om klachten van ambtenaren tegen de top van het ministerie te kanaliseren is een onafhankelijk vertrouwensman benoemd: mr. W.G. Kloos, voormalig ondervoorzitter van de Centrale Raad van Beroep. De algemene leiding van het departement krijgt externe adviseurs, die tot taak hebben de top van het ministerie te begeleiden naar het 'nieuwe ministerie'.
Binnen het ministerie zal een discussie plaatsvinden over de gezamenlijke 'missie' van het departement. Bij de analyse van de problemen van de afgelopen jaren was het ontbreken van zo'n door iedereen gedeelde centrale doelstelling als een belangrijk struikelblok ervaren.

„Er wordt op alle niveaus in de organisatie hard gewerkt aan een beter functioneren van het departement. Cultuurverandering is echter een proces dat meerdere jaren in beslag kan nemen. Er bestaat echter alle vertrouwen in dat dit binnen afzienbare tijd zal leiden tot een 'nieuw' departement”, aldus Bukman.

de begroting gelezen door:

Jos van Rey,

Tweede-Kamerlid VVD

Elke begroting en dus ook de begroting voor het jaar 1993 brengt veel ambtelijke taal en jargon met zich mee. Over Limburg valt er in de Begroting 1993 - zoals gebruikelijk voor dit kabinet - weinig te lezen of het moet gaan over de IPR voor Oostelijk Zuid-Limburg (overigens zoals ieder jaar al uitgelekt).

Limburg heeft van dit kabinet (CDA-PvdA) niet veel te verwachten terwijl er toch meer dan een miljoen mensen in Limburg wonen. In de Randstad houdt men met dit gegeven onvoldoende rekening.

Het is trouwens elk jaar erg kostelijk en vermakelijk om te horen dat er journalisten en politici zijn die de financiële gegevens van de begroting anders uitleggen dan de regering. Wat overblijft is dan gegoochel met cijfers. Wat dit jaar wel in de begroting staat, is dat op het fiscale terrein wijzigingen moeten komen in het kader van de Europese harmonisatie.

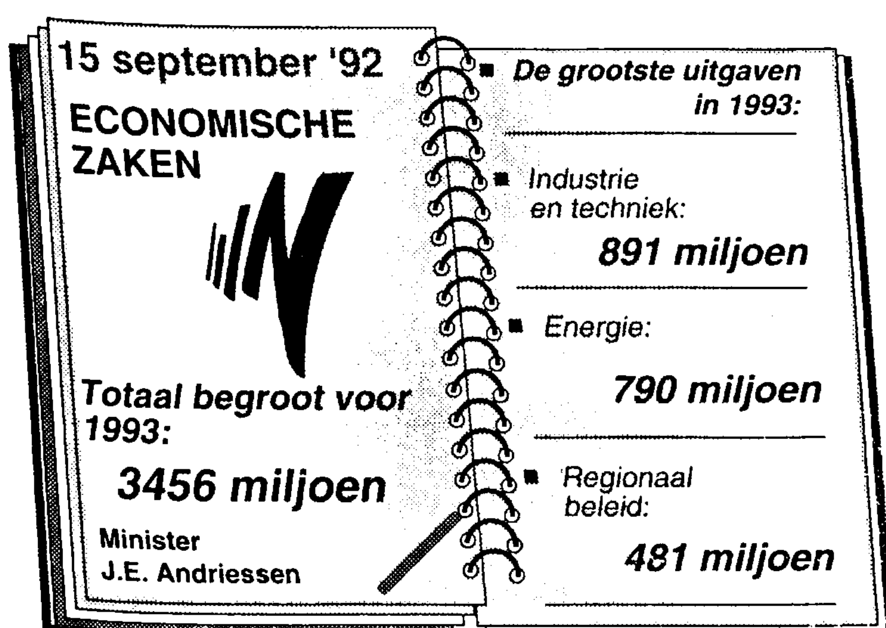
Het is treurig dat er geen voorstellen op tafel zijn gekomen om de vermogensbelasting af te schaffen, bijvoorbeeld in 5 jaar. Nog meer Limburgers zullen dan in België gaan wonen. Op het hele fiscale terrein zal verlaging moeten optreden voor alle inkomensgroepen. Gelukkig is er een kentering gaande.

Naast alle aandacht die naar de begroting uitgaat, staan aan het eind van het jaar ook de zogenaamde rekeningen in de belangstelling staan en die worden gecontroleerd (het vooraf vaststellen van uitgaven is natuurlijk erg mooi, maar als er weinig doelmatigheidscontrole op die uitgaven is, dan houd je jezelf voor de gek). Vandaar dat de VVD-fractie al jaren veel aandacht besteedt aan het uitgavenpatroon.

Conclusie van de Begroting 1993: Niet veel nieuws onder de zon van dit stroperige kabinet.

Kabinet heeft geen extra geld te missen

Industriebeleid ingevuld met goede voornemens

ECONOMISCHE ZAKEN

DEN HAAG – De belangrijkste beleidsvoornemens van minister Andriessen zijn:

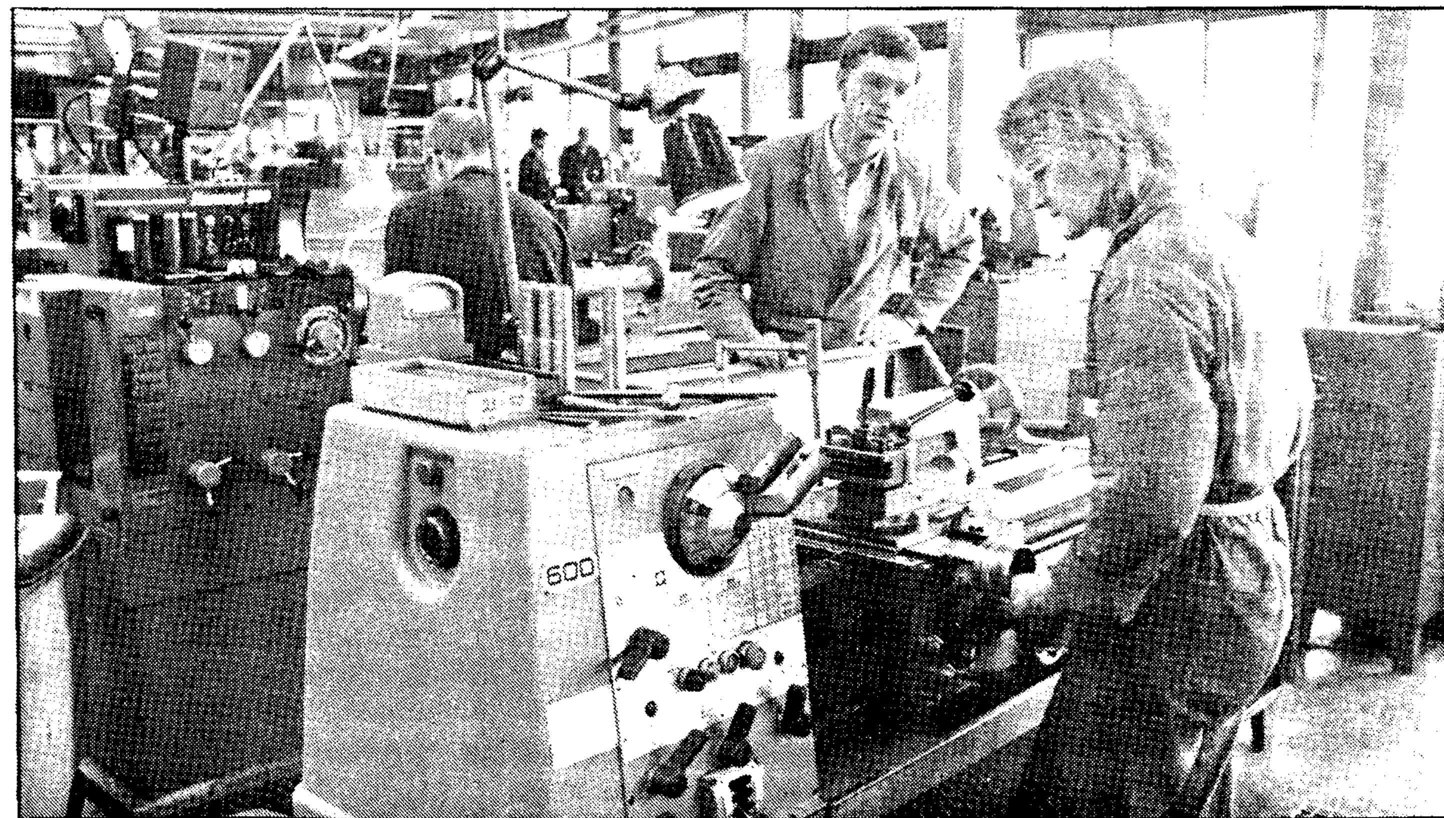
- *De vestigingsregels voor het midden- en kleinbedrijf worden versoepeld. Tal van regels en voorwaarden waaran de startende ondernemer moet voldoen worden in de nieuwe vestigingswet afgeschaft.*
- *De Wet Economische Mededinging, die de concurrentieverhoudingen regelt, wordt aangescherpt. Prijsafspraken worden verboden, evenals martkverdelings- en aanbestedingsregelingen.*
- *Minister Andriessen wil een nieuw investeringsfonds waar overheid, banken en verzekeringsmaatschappijen aan deelnemen. Het fonds verschaft het beginkapitaal voor vernieuwende ondernemingen en projecten. Het overleg over het fonds moet in het voorjaar zijn afgerond.*
- *Een deel van aardgasbaten wordt geïnvesteerd in economisch belangrijke projecten. In 1993 gaat het om 110 miljoen gulden, oplopend tot 470 miljoen in 1994.*

DEN HAAG – Minister Andriessen (Economische Zaken) beroept zich erop het industrie- en technologiebeleid weer op de politieke. agenda te hebben geplaatst. Maar bij die stipnotering is het gebleven. De uitgaven voor industriële en technologische vernieuwing dalen volgend jaar licht, zo blijkt uit de begroting van zijn ministerie voor 1993.

Over het belang van een nationaal industrie- en technologiebeleid zijn alle betrokkenen het eens. „Als onze inspanningen op het gebied van het technologiebeleid te ver achterblijven bij die van onze concurrenten, kan dit de concurrentiepositie van het in Nederland gevestigde bedrijfsleven schaden", zo waarschuwt de minister in zijn begroting. En een verzwakt bedrijfsleven leidt op den duur tot een lagere welvaart.
De industrie is goed voor een kwart van het bruto nationaal inkomen, eenvijfde van de werkgelegenheid en tweederde van de export. Technologische vernieuwing is volgens een onderzoek van de OESO verantwoordelijk voor de helft van de economische groei. Daarnaast maakt de aanwezigheid van hoogwaardige industriëen en kennisinstituten (technische universiteiten, onderzoekscentra) Nederland aantrekkelijk voor buitenlandse investeerders. In een tijd waar schaalvergroting en fusies dagelijks nieuws zijn, een goede uitgangspositie. De overname van Fokker door het Duitse DASA ligt nog vers in het geheugen.
Andriessen onderstreept het belang het industriebeleid nieuw leven in te blazen, maar het ontbreekt hem aan geld. Volgend jaar daalt het technologiebudget met circa 350 miljoen gulden tot 1,4 miljard. Een gevolg van de Tussenbalans waarin de innovatiesubsidie-regeling voor het midden- en kleinbedrijf werd afgeschaft.

Waar het technologiebudget van de Nederlandse overheid afneemt, stijgt dat in de omringende landen. Frankrijk gaf in de periode '91-'92 vijf procent meer uit aan technologiebeleid, Duitsland 10 procent, Noorwegen 11,8 procent en Zwitserland 47,8 procent. Ook de uitgaven van het Nederlandse bedrijfsleven voor onderzoek en ontwikkeling nemen af, vooral veroorzaakt door de slechte situatie van Philips.
Minister Andriessen springt niet in het gat dat het bedrijfsleven laat vallen. De maatregelen blijven beperkt tot verschuiving van enkele tientallen miljoenen binnen de begroting ten gunste van het technologiebeleid voor het midden- en kleinbedrijf (15 miljoen), en bedrijfsgericht technologisch onderzoek (10 miljoen).

Geen extra geld dus, maar iets minder. De minister overlegt wel momenteel met banken en verzekeringsmaatschappijen over een nieuw investeringsfonds.

● *Een samenhangend industriebeleid staat hoog op de agenda van het kabinet. Extra geld is er echter niet voor uitgetrokken.*

Kostenstijging gezondheidszorg zet Simons klem

DOOR CAREL GOSELING

DEN HAAG – Staatssecretaris Simons (volksgezondheid) zit financieel gezien klem. De kosten in de gezondheidszorg stijgen zo hard dat hij geld dat hij voor 1993 opzij had gezet voor nieuwe dingen, moet inleveren. De gereserveerde 90 miljoen gulden verdwijnen in de schatkist.

Een verrassing zal het voor de staatssecretaris niet zijn geweest. Ten minste, als hij de Macro economische verkenning (MEV) 1993 van het Centraal planbureau (CPB) zou hebben gelezen. Daarin wordt hem, zij het in bedekte termen, duidelijk te verstaan gegeven dat zijn berekeningen voor volgend jaar te optimistisch zijn geweest.

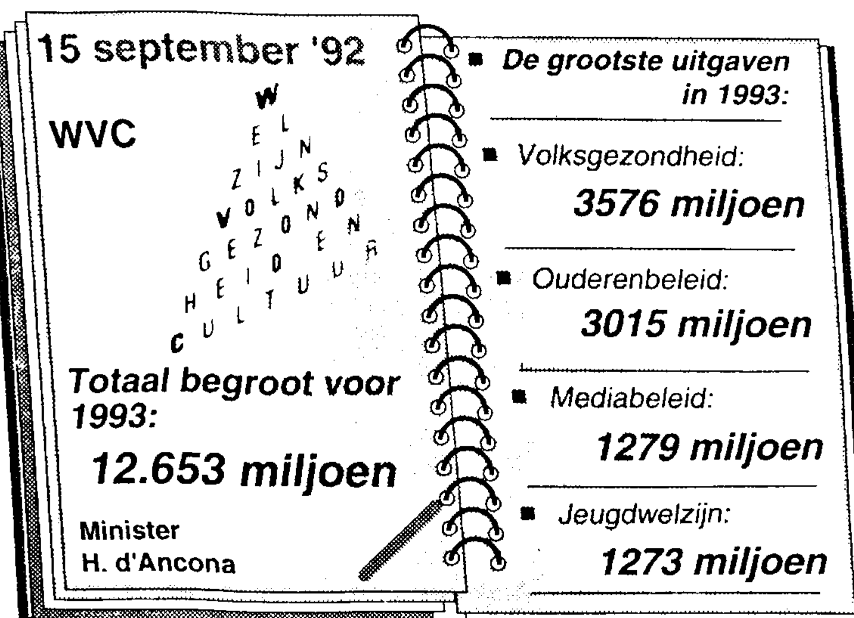
Zo concludeert het CPB dat de mogelijkheden om in 1993 binnen het budget te blijven onder druk staan. Daarvoor zijn drie redenen. Ten eerste veel omvangrijkere nabetalingen aan ziekenhuizen die via de tarieven opgebracht moeten worden. Was eerst nog gerekend met 900 miljoen gulden, inmiddels is dat 1.5 miljard.
Ten tweede zijn de cao's in de zorgsector veel duurder. Er zit een loonstijging in van gemiddeld 5,2 procent. Als de sector daar zelf geen financiële compensatie voor vindt, moet er 300 miljoen gulden op tafel komen.

Ten derde verwijt het CPB Simons een veel te rooskleurige kijk op de kostenontwikkeling bij medicijnen, kunst- en hulpmiddelen, alsmede omzetten van specialisten. De door Simons gehanteerde veronderstellingen zijn in de ogen van het planbureau „heroïsch, gelet op de historie".

In de Miljoenennota 1993 wordt er inmiddels van uitgegaan dat de kosten van de gezondheidszorg komend jaar met 1 miljard gulden zullen stijgen. Terwijl Simons zelf in eerste instantie nog rekening hield met een kostendaling van zo'n 500 miljoen gulden.
Het gebruik van de zorg zal komend jaar volgens de laatste berekeningen met zo'n 1,2 procent toenemen. Dat is heel wat anders dan de voorziene daling in het gebruik met 0.2 procent. De prijsstijging in de zorg zal 4,4 procent zijn, zo is de verwachting.
Hoe het financieel precies in elkaar zit moet Simons nog bekend maken in het Financieel overzicht zorg (FOZ). Een stuk dat eigenlijk bij de Miljoenennota zou moeten zitten, maar al jaren ontbreekt.
Wat ook ontbreekt is de voortgang van de stelselherziening gezondheidszorg: het plan-Simons. Na alle gekrakeel rond het plan is het nu stil. Het wordt even genoemd, ook in de begroting van Simons, maar dat is het dan ook. De doelstellingen staan nog eens aangegeven. Meer niet.

Vaststaat nu wel dat er per 1 januari 1993 geen enkele voorziening uit het ziekenfonds naar de awbz (de toekomstige basisverzekering) gaat. Ook niet de kraamzorg, iets dat Simons een paar maanden terug nog wilde.
Hetzelfde geldt voor het voornemen om de strakke awbz-regels in de sectoren verpleging en verzorging om te zetten in veel globalere, zodat iemand veel sneller kan schuiven van bijvoorbeeld een bejaarden- naar een verzorgings- of verpleeghuis.
Het feit dat het allemaal niet meer doorgaat heeft vooral een inkomenspolitieke achtergrond. Meer voorzieningen in de awbz zou de vaste (nominale) premie sterk hebben opgedreven. En dat had het hele 'koopkrachtplaatje' overhoop gegooid.

De nominale premie awbz gaat nu van 130 naar 133 gulden per volwassene per jaar. Dezelfde premie in het ziekenfonds daalt: 198 naar 185 gulden. De procentuele premies awbz en ziekenfonds stijgen met 0.15 procent. En wil iemand nog in het ziekenfonds vallen dan mag het jaarinkómen niet hoger zijn dan 56.650 gulden (2000 gulden meer dan de huidige grens).

WVC

DEN HAAG – De meest in het oog springende punten uit de begroting van welzijn en cultuur van minister 'D Ancona.

- *De regeling voor opvang van asielzoekers (ROA) wordt aangepast voor gedoogde asielzoekers. Dat zijn degenen die geen verblijfsvergunning hebben gekregen, maar nog niet kunnen worden uitgezet wegens de toestand in hun land. Het gaat om duizenden gedoogden. Zij kunnen gedurende drie jaar een beroep doen op de ROA. Het kabinet vindt nu dat die regeling daardoor te zwaar wordt belast.*
- *Het ministerie gaat volgend jaar aan de hand van speciale televisieprogramma's aandacht besteden aan de beeldvorming over mensen met een verstandelijke handicap.*
- *Het budget voor incidentele subsidies op het gebied van de beeldende kunsten wordt verlaagd met 3 miljoen gulden.*
- *De versterking van het architectuurbeleid komt tot uitdrukking door verhoging van verschillende subsidies. Het Nederlands Architectuurinstituut krijgt 5,4 miljoen gulden, het Berlage-instituut 1,01 miljoen.*

Simons 'pakt' Albert Heijn

DEN HAAG – Staatssecretaris Simons (Volksgezondheid) heeft een nieuwe geldbron aangeboord. Alle bedrijven die onder de Warenwet vallen moeten met ingang van 1993 een heffing gaan betalen. Per jaar moet die 75 miljoen gulden opleveren.

De heffing geldt voor elke afzonderlijke vestiging van een bedrijf. Bij supermarktketens moet dus per filiaal betaald worden. Er is ook geen korting op de heffing mogelijk. Ongeacht de omvang van het bedrijf moet een vast bedrag betaald worden.
Simons motiveert zijn besluit met de opmerking dat de controle op hygiëne en gezondheid, conform de Warenwet, niet kostendekkend meer is. Het innen van de heffing zal gebeuren door een incassobureau dat al enige ervaring heeft in dit soort zaken.

In ieder geval zou het bureau, dat niet verbonden zal zijn aan WVC, met bedrijfsgegevens van de Kamers van koophandel moeten gaan werken.

Vredesdividend straks weer opgeslokt door militaire uitgaven

DOOR MARGREET VERMEULEN

DEN HAAG – De omwentelingen op het wereldtoneel hebben Nederland tot nu toe geen windeieren gelegd. Deze kabinetsperiode 'verdient' Nederland aan het wegvallen van de Oost-West tegenstelling ruim 8 miljard gulden - met bezuinigingen op Defensie. In 1994 zal de portemonnee van Relus Ter Beek gekrompen zijn met maar liefst 17 procent ten opzichte van 1989.

Maar het 'vredesdividend' lijkt grotendeels geïnd. De eerste tekenen van een kentering zijn zichtbaar, want de geopolitieke omwentelingen gaan opeens hun tol eisen.
Zo stijgen de uitgaven voor noodhulp de komende jaren naar een 'ongekend hoog niveau', aldus Pronk (Ontwikkelingssamenwerking). Hij verwacht dat zich steeds vaker rampen (zoals in Somalië) zullen voordoen. „Want met het wegvallen van de tegenstellingen tussen de supermogendheden vermindert hun belang bij het in de hand houden van lokale conflicten in en tussen ontwikkelingslanden".

Vredesmachten

Nu niet langer de supermachten maar de Verenigde Naties zich geroepen voelen om ernstige conflicten binnen de perken te houden, krijgt ook Nederland de rekening daarvoor gepresenteerd. Deelname aan de VN-vredesmachten kost Defensie veel meer dan werd verwacht.

Dat probleem verscherpt zich in 1993. Want ook de VN kampt met grote geldproblemen. Met als gevolg dat de kosten van de volgende VN-vredesoperatie in Bosnie, de militaire bescherming van hulptransporten, helemaal door de deelnemende landen zelf bekostigd moet worden. Ook de groeiende stroom asielzoekers en ontheemden, op de vlucht voor deze oorlogen, kost het kabinet steeds meer geld.
Er wordt, uit welbegrepen eigenbelang, naarstig gezocht naar manieren en geld om de GOS-landen meer hulp te bieden dan de armzalige 200 miljoen die Nederland nu ter beschikking stelt. Dat zal deels, maar nooit volledig uit het budget voor de 'echte' arme landen gehaald kunnen worden.
Ondertussen valt Oost-Europa uiteen in een veelheid van onafhankelijke republieken waarvan een groot aantal een eigen ambassade of consulaat verdienen. Met hangen en wurgen zijn dit jaar twee nieuwe posten geopend in Kiev en in St. Petersburg. Het lidmaatschap van de EG tenslotte wordt voor Nederland steeds duurder. Nu ontvangen we nog meer van de EG dan we afdragen, maar vanaf 1997 zal Nederland nettobetaler worden. Naarmate het aantal 'arme' EG-lidstaten groeit (denk aan Oost-Europa) loopt de prijs voor Nederland op.

Bedreiging

Dat alles leek ruimschoots gecompenseerd te kunnen worden door bezuinigingen op Defensie. Want in de krimpplannen met 17 procent in 1994 is nog niet verwerkt dat de Sovjet-Unie uiteen is gespat. „Sindsdien is van een militaire bedreiging van het NAVO-verdragsgebied voor de afzienbare tijd geen sprake", aldus een opgetogen Ter Beek in maart. Zijn ogen spraken 'kassa'. Het instandhouden van een complete krijgsmacht was overbodige luxe geworden.

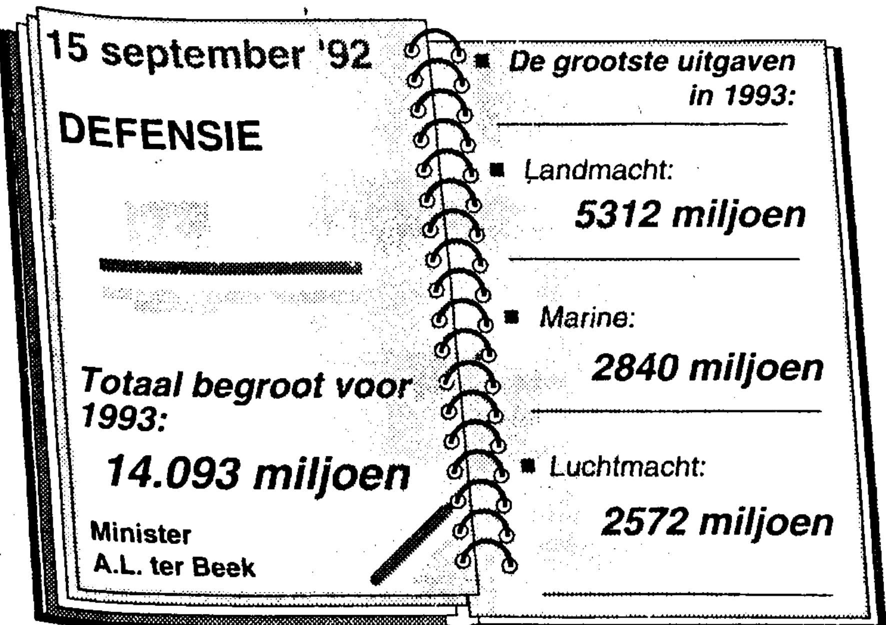
Ter Beek zou in een prioriteitennota, eind 1992, aangeven welke taken Defensie zou schrappen.

Maar in de begroting 1993 maakt Ter Beek de eerste terugtrekkende bewegingen. „Een conflict op grote schaal kan nooit geheel worden uitgesloten", vindt Ter Beek nu. „Zo'n conflict kan tevens een bedreiging vormen voor het NAVO-verdragsgebied". „Omdat de opbouw van een krijgsmacht veel tijd kost is het noodzakelijk structuren in stand te houden (..)".

Dat lijkt verdacht veel op het gedachtegoed van zijn CDA-collega Van den Broek die vindt dat de Defensiebegroting al te ver is uitgekleed. Misschien is Ter Beek wel geïnspireerd door zijn collega-minister Pronk. Deze 'linksbuiten' van het kabinet heeft zich onlangs tot het kamp van Van den Broek bekeerd en verdere aanslagen op Defensie onverantwoord genoemd. Premier Lubbers gaf Pronk notabene gelijk. Dat is bepaald geen steun in de rug voor Ter Beek die probeert de militaire top zoetjes aan te laten wennen aan een nog kleinere en incomplete krijgsmacht.

Wegschuiven

Tot die tijd bezuinigt Ter Beek zoals we dat inmiddels van hem gewend zijn: het voor zich uitschuiven van dingen die geld kosten. De vervanging van de 30 jaar oude Fokkervloot van F-27's wordt uitgesteld. Evenals het leasen van gevechtshelikopters waarmee de spiksplinternieuwe luchtmobiele brigade zou moeten gaan oefenen. Daarmee doet Ter Beek natuurlijk afbreuk aan wat hij zelf tot 'speerpunt van beleid' heeft gebombardeerd: de opzet van een snel (door de lucht) verplaatsbare krijgsmacht die overal ter wereld conflicthaarden moet kunnen bestrijden.

DEFENSIE

DEN HAAG – Minister Ter Beek (Defensie) wacht met het uitstippelen van nieuw beleid tot het eind van dit jaar. Dan presenteert de bewindsman zijn 'prioriteitennota' waarin het lot van de dienstplicht wordt bezegeld.

- *De vervanging van de F-27 vloot wordt met een jaar uitgesteld.*
- *Voor de luchtmobiele brigade worden in 1993 nog geen gevechtshelikopers geleased.*
- *De bouw van de vervanger van de Hr. Ms. Zuiderkruis is met twee jaar uitgesteld.*
- *De inkrimping van de krijgsmacht (30 procent in het jaar 2000) gaat sneller dan verwacht. In de Defensienota (1991) werd aangekondigd dat het militair personeel in 1993 met 12,3 procent moest zijn teruggebracht. Dat aantal is inmiddels al teruggelopen met 16,6 procent.*

● *Het staat nu al vast dat er in gezondheidszorg weinig geld voor leuke dingen overblijft.* Foto's: DRIES LINSSEN

de begroting gelezen door:

Marianne Ruigrok,

Tweede-Kamerlid PvdA

Een van de belangrijkste opdrachten die het kabinet zich heeft gesteld is het stimuleren van de werkgelegenheid. Het is dan positief te lezen in de miljoenennota dat, ondanks de tegenvallende internationale economie, de werkgelegenheid zich in ons land gunstig ontwikkelt en dat Nederland in dat opzicht internationaal gezien niet slecht afsteekt.

De doelstelling dat 400.000 mensen meer aan het werk zijn aan het eind van deze kabinetsperiode ligt binnen bereik. Ook hebben enkele duizenden mensen, die vaak al langer dan vijf jaar werkloos waren en geen enkel perspectief op werk hadden, middels de 'banenpools' weer betaald werk gevonden.
Het kabinet zal dan ook moeten doorgaan met initiatieven gericht op economische stuctuurversterking. Ditzelfde geldt voor het functioneren van de arbeidsmarkt, met het oog op meer werk, een grotere arbeidsdeelname en een lager beroep op de sociale zekerheid.

Participatie van mensen aan het maatschappelijk gebeuren , met name aan de betaalde arbeid, heb ik altijd belangrijk gevonden. Het draagt bij tot zelfstandigheid en persoonlijke ontplooiing van mensen en vergroot het gevoel van eigenwaarde en onafhankelijkheid.

Middels de Ziektewet- en waoplannen liggen er nieuwe kansen voor mensen om zolang zij daartoe in staat zijn, betrokken te blijven bij het arbeidsproces.

Met de maximale inspanning waarmee dit kabinet dit werkgelegenheidsbeleid heeft ingezet en ook voortzet, wordt bereikt dat mensen die niet kunnen werken, kunnen rekenen op een behoorlijk niveau van sociale zekerheid. Deze solidariteit voorkomt sociale conflicten en bevordert mede de maatschappelijke stabiliteit.

ALDI informeert.. ALDI informeert.. ALDI informeert

Opmerkelijke verschillen in gelijk-ogende verpakkingen.

Als u prijzen vergelijkt, vergelijk dan ook de inhoud en de kwaliteit ***Laat u niet misleiden, echt vergelijken bespaart u veel. Hier enkele voorbeelden...***

Luncheon meat..

is er in verschillende kwaliteiten. Een veel voorkomende is met 65% varkensvlees en gemalen kippevlees.

Bij Aldi
samengesteld uit 90% puur varkensvlees en rundvlees, 340 gr. **1.89**

Spaghetti/macaroni

Nederlandse pasta's bestaan vaak uit alleen maar zachte tarwe, waardoor de pasta veelal plakkerig wordt.

Bij Aldi
originele Italiaanse import. Bevat 50% harde/50% zachte tarwe. 500 gr. **-.65**

Sherry...

is er met en zonder garantiezegel van de Spaanse controleraad "CONSEJO REGULADOR DE LA DENOMINACACION DE ORIGEN", waarborg voor originaliteit en kwaliteit.

Bij Aldi
"Rodiaz" sherry met garantiezegel. Cream, Medium Dry of Fino Pale Dry, 0,75 ltr. **5.15**

Vruchtenkwark..

elders vaak maar 6% vruchtaandeel.

Bij Aldi
magere vruchtenkwark, diverse soorten (bosbessen, aardbei, kersen), vruchtaandeel 10%, houdbaar buiten de koeling, 200 gr. **-.65**

Zoetstof...

alle bekende merken bevatten "Nutrasweet" ('n waarborg voor originaliteit en kwaliteit). B-merken bevatten meestal geen "Nutrasweet".

Bij Aldi
"Line" zoetstof met "Nutrasweet". De calorie-arme suikervervanger. 75 gr. **2.79**

Oude kaas...

mag al oud genoemd worden als hij zo'n 40 weken in het kaaspakhuis gelegen heeft.

Bij Aldi
is de kaas zelfs 52 weken oud, overjarig dus. En dat proef je, lekker pikant. Per kilo. **13.98**

Bak- en Braadprodukt

De meest voorkomende bak- en braadprodukten zijn samengesteld uit dierlijke/plantaardige vetten.

Bij Aldi
vindt u "Bratella" voor bakken en braden uit puur 100% plantaardige vetten, 200 gr. **-.45**

Kattevoer...

rundvlees/zeevis in blik bevat vaak geen vitamine A, D3 en minimale hoeveelheid vitamine E.

Bij Aldi
"Alexis" rundvlees en zeevis voor de kat bevat: 2000 IE/kg vitamine A, 200 IE/kg vitamine D3 en 20 mg/kg vitamine E. Blik 405 gr. **1.35**

Mandarijnen

bevat elders vaak gebroken partjes

Bij Aldi
hele partjes, 312 ml. **1.09**

Toilet blokken

zijn er in verschillende gewichten, b.v. 2 x 45 gr.

Bij Aldi
"Twido", in de geuren citroen en bloemen, 2 st. à 55 gr. **2.49**

Tissue zakdoekjes

10 pakjes à 10 stuks. Elders vaak 3-laags.

Bij Aldi
4-laags, hersluitbaar. **1.39**

Babyzeep...

is er met hoge percentages talkvetzuren en lage percentages cocosolie.

Bij Aldi
vindt u "Natasja", een milde babyzeep waarin amandelolie verwerkt is. Dit is een terugvettende stof, die uitdrogen van de huid voorkomt, 2 x 100 gr. **1.49**

OPMERKELIJKE ! VERSCHILLEN

NU WEER Bij Aldi

Originele Belgische schilfertruffels
uit Callebaut chocolade (46% cacao-aandeel, normaal 32%) met 6% witte roomvulling, 200 gr. **2.19**

Belgische pralines
Patisserie kwaliteit, met zachte roomvulling, 400 gr. **5.79**

Roomtruffels
250 gr. **2.19**

IJskonfekt
200 gr. **1.25**

Hazelnoten
gechocolateerd, 200 gr. **1.99**

Kersenbonbons
250 gr. **3.69**

Braadworst
4 x 85 gr. **2.79**

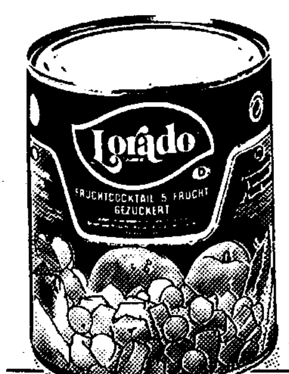
Kant-en-klaar maaltijden
zuurkool/boerenkool of chili, 400 gr. **3.49**

Zuurkool
naturel, 500 gr. **-.45**

diepvries

Roomijstaart
croquant, 1000 ml. **3.99**

Kalkoenrollade
puur vlees, 700 gr. **5.49**

Het hele jaar door compôtes, vruchtensauzen, crèmes, longdrinks, sorbets en vruchtentaarten bereiden.

Ananas
10 hele schijven op lichte siroop, 567 gr. **1.19**

Kersen op sap
Zonder pit, 720 ml. **2.25**

Griekse perziken
"Yellow Cling", op lichte siroop, 850 ml. **1.49**

Ananasstukjes
Op lichte siroop, 567 gr. **-.99**

Aardbeien
Blik 425 ml. **1.39**

Fruit cocktail
5 vruchten, blik 850 ml. **2.39**

Verse Nederlandse eieren

Kwaliteitsklasse A. Verpakt in ongebleekt recycled doosje.

- Binnen 24 uur na 't leggen verpakt
- Vers, door snelle bevoorrading en hoge omloopsnelheid
- Strenge kwaliteitscontrole

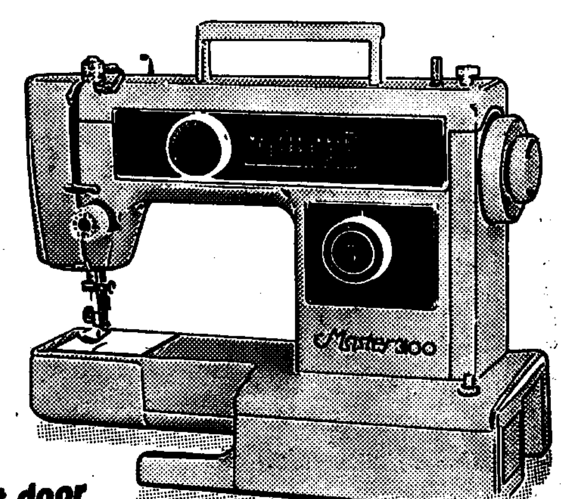
10 stuks nr. 3 **1.69**
óf 10 stuks nr. 4 **1.59**

In onze filialen wordt klasse 3 *of* klasse 4 verkocht.

ALDI Aktueel

Naaimachine

"Master 3100" Lichtgewicht vrije-arm, kan moeiteloos wedijveren met bekende merken. Enkele technische details:
- dubbele riemaandrijving van de motor
- geschikt voor alle soorten stof
- blinde steek/wafelsteek e.a.
- automatisch knoopsgaten maken
- service telefoon - Nederlandse gebruiksaanwijzing
- 12 maanden garantie - incl. stofhoes, electronisch voetpedaal en set accessoires

Getest door professioneel naai-atelier. **299.-***

Elders vaak voor verschillende prijzen

Geëmailleerde pannen

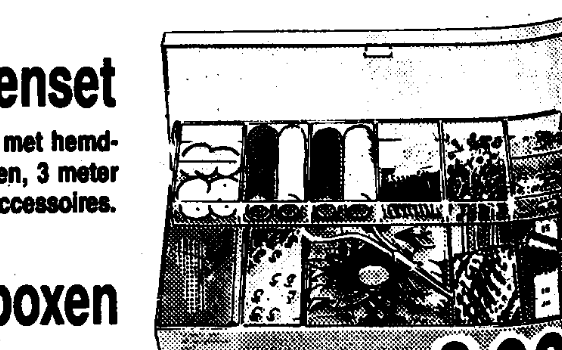
Stel zelf uw pannenset samen. Alle pannen, dus ook de grote modellen, voor één prijs.

Diverse afmetingen, van 14 t/m 26 cm. doorsnede. Ook hapjes- en steelpannen. In wit met diverse fraaie decors. Geschikt voor gas en electra.

Per stuk: **8.98***

Naai- en stopgarenset

Een handig overzichtelijk bakje gevuld met hemdknopen, drukknoopjes, veiligheidsspelden, 3 meter elastiek, stopnaalden en vele andere accessoires.

makkelijk om in huis te hebben. **8.98***

Hifi-speakerboxen

"EQUAR", voorzien van Pioneer 3-weg luidsprekers, 2 x 90 Watt continu, 140 Watt max. Frequentiebereik: 30-22.000 Hz. Aansluitkabel en DIN-stekker. Afmeting: 45 x 27 x 19 cm. (HBD). 12 maanden garantie. Incl. garantiebewijs en Nederlandse gebruiksaanwijzing. Per set.

149.-*

Koelkast/diepvries bewaardozen

3-delige set. Keuze uit vierkant model 1 x 0,5 ltr. 1 x 1,25 ltr. 1 x 2,5 ltr. of rond model 1 x 0,75 ltr. 1 x 1,25 ltr. 1 x 1,75 ltr.

Per set: **9.98***

Badkamerset

2-Delig

Hoogpolig, 100% katoen. Kleurecht en aangenaam aan de voeten. 1 badmat van 60 x 95 cm. en 1 w.c.-mat van 50 x 45 cm. Anti-slip onderkant en wasbaar bij 40 °C. Diverse kleuren. **24.50***

Hoofdkussen

Formaat 60 x 70 cm. Hygiënisch-zacht-veerkrachtig-wasbaar. Vulling: 700 gr. gesiliconiseerde holle polyestervezel. In draagtas verpakt.

Tijk van 100% katoen

8.50*

Haar borstelset

3 verschillende borstels in afsluitbaar tasje.

3-Delig **4.25***

Philips lampen

Set à 2 reflectorlampen met normale fitting, 40 of 60 watt.

Set à 6 gloeilampen met normale fitting. 1 x 75 Watt, 3 x 60 Watt, 2 x 40 Watt.

Per set: **5.95***

Herensokken

Unikleuren van 80% zuiver scheerwol en 20% polyamide. Met ruitmotief van 63% zuiver scheerwol en 37% polyamide. Maten: 39/42 en 43/46. Diverse kleuren. Per paar: **3.99***

Dweilen

Formaat 60 x 70 cm., van sterk vochtopnemend weefsel. 3 stuks **4.98***

Hydroplanten

3-planten arrangement. In keramieke schaal. Elke plant met meststof, voldoende voor 4 tot 6 maanden. Met watermeter en meststoftabel. Diverse groene soorten. **19.98***

De nieuwe generatie

Weer- en windjack

Wind- en waterdicht en toch ademend! In 3 verschillende kleurencombinaties. Buitenkant van 100% polyamide, voering van 100% katoen. Maten: 50, 52, 54 en 56. **149.-***

STRATOTEX

Hoge groene kamerplanten

Ca. 130 cm. hoog. O.a. Yucca, Draceana, Schefflera, Ficus **19.98***

Bloembollen

Het wordt lente .... als u nu bloembollen plant.

Grote bolmaten waardoor uitstekende bloei is gegarandeerd. Keuze uit netjes à 25 tulpen, 30 krokussen, 40 blauwe druifjes e.a. **2.25***

Vazen

5 verschillende modellen van ca. 14 tot 19,5 cm. hoog. Geglazuurd aardewerk in wit, kasteelblauw, rose, koraal, groen. **7.98***

* Aktueel artikelen verkopen wij tijdelijk, mochten zij ondanks zorgvuldige planning te snel uitverkocht zijn, vragen wij u hiervoor uw begrip.

ALDI tip **Vloeibare crèmezeep**
Mild en verzorgend. In handige pompflacon. 4 verschillende frisse geuren. Vriendelijk voor de huid (PH-neutraal). 500 ml. **2.99**

Tip-artikelen verkopen wij tijdelijk.
Advies neem wat extra, want de voorraad is beperkt.

ALDI MARKT *Prijsleider in Europa*

Wat je ook koopt, alles is perfekt

ALDI-Markten in uw buurt: Pey-Echt, Houtstraat 27. **Roermond,** Lindelaan 65. **Valkenburg,** Koningswinkelstraat 2. **Maastricht,** Volksplein 34b. **Geleen,** Annapad 2 / J. Kleynenlaan 38. **Sittard,** Bergstraat 14 / Leyenbroekerweg 1. **Vaals,** Wilhelminaplein 39. **Heerlen,** Willemstraat 109 / Corisbergweg 199 / Corneliusplein 1. **Kerkrade,** Niersprinkstraat 4a / Carboonstraat. **Hoensbroek,** Kouvenderstraat 69. **Schaesberg,** Hoofdstraat 128. **Stein,** Raadhuisplein 36. **Elsloo,** Koolweg 61. **Totaal meer dan 250 ALDI-Markten in Nederland**

Limburgs Dagblad **piccolo's** Voor meer resultaat!

Als u ons voor 12 uur 's ochtends belt, staat uw **PICCOLO** de volgende dag al in het Limburgs Dagblad.

Bel 045-719966

Kabinet bereidt nieuwe wetgeving voor

Voor werkvoorziening dreigt forse korting

Vervolg van pagina 1

DEN HAAG – De Tweede Kamer bedong in april dat alvorens een besluit kon worden genomen over de wsw, eerst het resultaat van een al lopend experiment met een andere vorm van (budget)financiering moest worden afgewacht. Dat experiment loopt tot en met 1993, zodat op zijn vroegst in 1994 een besluit over de wsw-gelden kon worden genomen.

Extra geld in IPR-pot

DEN HAAG - De IPR-pot over 1992 krijgt een extra injectie van 75 miljoen gulden. Dat is het gevolg van het niet doorgaan van een grote investering, waardoor een voor 1991 ingeraamde subsidie van 75 miljoen gulden vervalt.

De IPR is een investeringsregeling voor het bedrijfsleven. In de afgelopen jaren heeft met name Zuid-Limburg daar sterk van geprofiteerd.

Zoals de afgelopen week bekend werd, wordt de IPR-regeling voor Zuid-Limburg, die volgens plan per 1 januari 1993 zou worden beëindigd, mogelijk nog een tijd verlengd. Het ministerie van Economische Zaken heeft hiervoor toestemming gevraagd bij de Europese Commissie omdat in de Belgische en Duitse grensstreek wel nog investeringsregelingen voor het bedrijfsleven van kracht zijn.

Bovendien moest uit nader onderzoek blijken dat aan een aantal belangrijke voorwaarden kan worden voldaan. Deze betreffen de handhaving van het aantal arbeidsplaatsen en het voorkomen van ongewenste 'herverdeeleffecten' van de beschikbare gelden tussen de verschillende regio's. In gebieden als Zuid-Limburg zijn gemiddeld twee keer zoveel mensen werkzaam in de wsw als landelijk. Een andere vorm van financiering kan betekenen dat de gelden anders verdeeld worden over de regio's met mogelijk desastreuze gevolgen voor Zuid-Limburg en vooral de Oostelijke Mijnstreek.

In de begroting 1993 van het ministerie van Sociale Zaken meldt het kabinet nu dat nader onderzoek duidelijk moet maken of aan deze voorwaarden kan worden voldaan. Op basis van de evaluatie van de huidige wijze van financieren van de wsw en de aanpassing van die financiering aan het Fonds Sociale vernieuwing, wil het kabinet in 1993 een geheel herziene wsw-wet aan het parlement voorleggen. Die wet zou dan al in 1994 van kracht moeten worden, zegt beleidsmedewerker T. Tuin van de VNG.

● Staatssecretaris Elske ter Veld van Sociale Zaken.

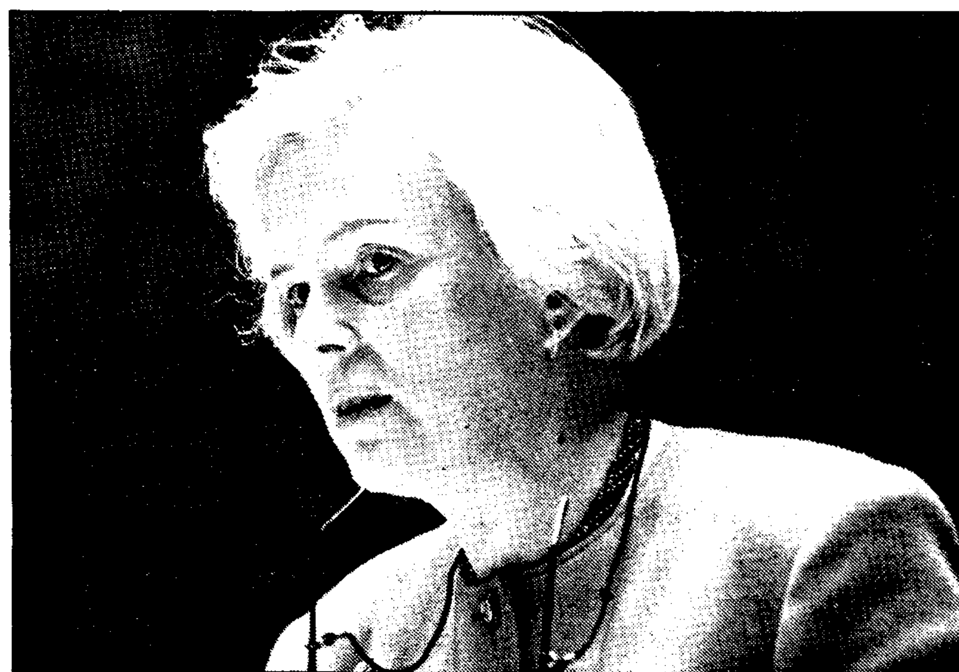
Bezuiniging

Een werkgroep waarin ook de VNG is vertegenwoordigd onderzoekt momenteel of het onder de gestelde voorwaarden mogelijk is de wsw-gelden over te hevelen naar het FSW. Het onderzoek moet duidelijk maken of het haalbaar is die overheveling al in 1994 te laten ingaan - Tuin is daar vrij sceptisch over - en of de nagestreefde bezuiniging van 250 miljoen (bijna acht procent) haalbaar en gerechtvaardigd is. Dat laatste is voor de VNG een belangrijke vooruitgang vergeleken met de 'kale korting' van vijf tot tien procent (160 tot 320 miljoen gulden) op het wsw-budget die het kabinet aanvankelijk voor ogen had. In Limburg ging het daarbij om een bedrag dat tussen de 21,5 en 43 miljoen gulden zou liggen.

In de begroting 1993 is geen sprake meer van een verdere overheveling van de wsw-gelden van het FSV naar het Gemeentefonds. Die operatie, waar het kabinet aanvankelijk voorstander van was, werd in april door de Tweede Kamer getorpedeerd. Maar volgens Tuin is het nog steeds mogelijk dat de wsw-gelden uiteindelijk via het FSW in het Gemeentefonds terechtkomen.

Volgens de VNG zal dit echter alleen gebeuren als de door de wsw-instellingen en vakbonden daarvan gevreesde nog drastischer herverdeeleffecten - voor Limburg een verlies van bijna 226 miljoen per jaar - kunnen worden vermeden. Volgens Tuin hebben de vakbonden de Tweede Kamer met hun cijfers op het verkeerde been gezet. Volgens de beleidsmedewerker zouden het kabinet en de VNG nooit met dergelijke effecten instemmen.

Tuin wijst er echter op dat een zekere herverdeling tussen de regio's zeker tot de mogelijkheden behoort. En ook Ter Veld liet in april in de Kamer weten dat hier waarschijnlijk niet aan te ontkomen valt. Volgens de VNG zal het echter geen 'schoksgewijze', maar een 'gewilde' operatie zijn. Die zou nu al plaatsvinden doordat meer geld gaat naar de gebieden met de grootste wachtlijsten.

● Minister Hanja Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat.

Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat:

Ontgrondingenwet in 1993 naar de Kamer

Van onze verslaggever

DEN HAAG/ROERMOND – Minister Hanja Maij-Weggen van Verkeer en Waterstaat dient in het tweede of derde kwartaal van 1993 een wetsvoorstel in voor wijziging van de Ontgrondingenwet. Het voorontwerp voor de wijziging Ontgrondingenwet is onlangs voor advies en commentaar aan de betrokken adviesorganen, overheden en belanghebbende organisatie gestuurd.

Via de wijziging van de wet wil de minister een betere greep krijgen op de planning en coördinatie van de winning van zand, grind, klei en mergel. Met name de vergunningprocedures duren erg lang. De minister wil dit verkorten door één instantie van adminstratieve rechtspraak aan te wijzen waar beroep kan worden aangetekend.

De al jaren aangekondigde herziening van de Ontgrondingenwet, die lijn en tempo moet brengen in de vergunningtoewijzing, maakt volgens de minister goede vorderingen.

Vaargeulen

Met betrekking tot ophoogzand laat Maij weten dat de winning zoveel mogelijk zal worden gecombineerd met het verdiepen en verbreden van vaargeulen. Er is ook een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van vervangende mogelijkheden voor zandwinning in de Waddenzee.

De minister heeft tevens een structuurschema in voorbereiding waarin zowel de ontgrondingen als het gebruik van sloopafval op langere termijn aan de orde komen. De ontgronders verkennen momenteel gezamenlijk welk aandeel zij elk voor zich tussen 2000 en 2010 in de productie van beton- en metselzand voor hun verantwoording kunnen nemen. Tijdens het vooroverleg over het structuurschema zal er op bestuurlijk niveau over de verdeling worden gesproken.

'Bufferzone Mijnstreek' proefproject

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG - Het 'Buffergebied Mijnstreek' is door het Ministerie van VROM uitgekozen als een van de proefgebieden voor de uitwerking van de Vierde Nota Extra (Vinex).

In die nota is het ruimtelijk beleid in ons land de komende decennia uitgestippeld. Daarbij worden vier 'koersen' onderscheiden.

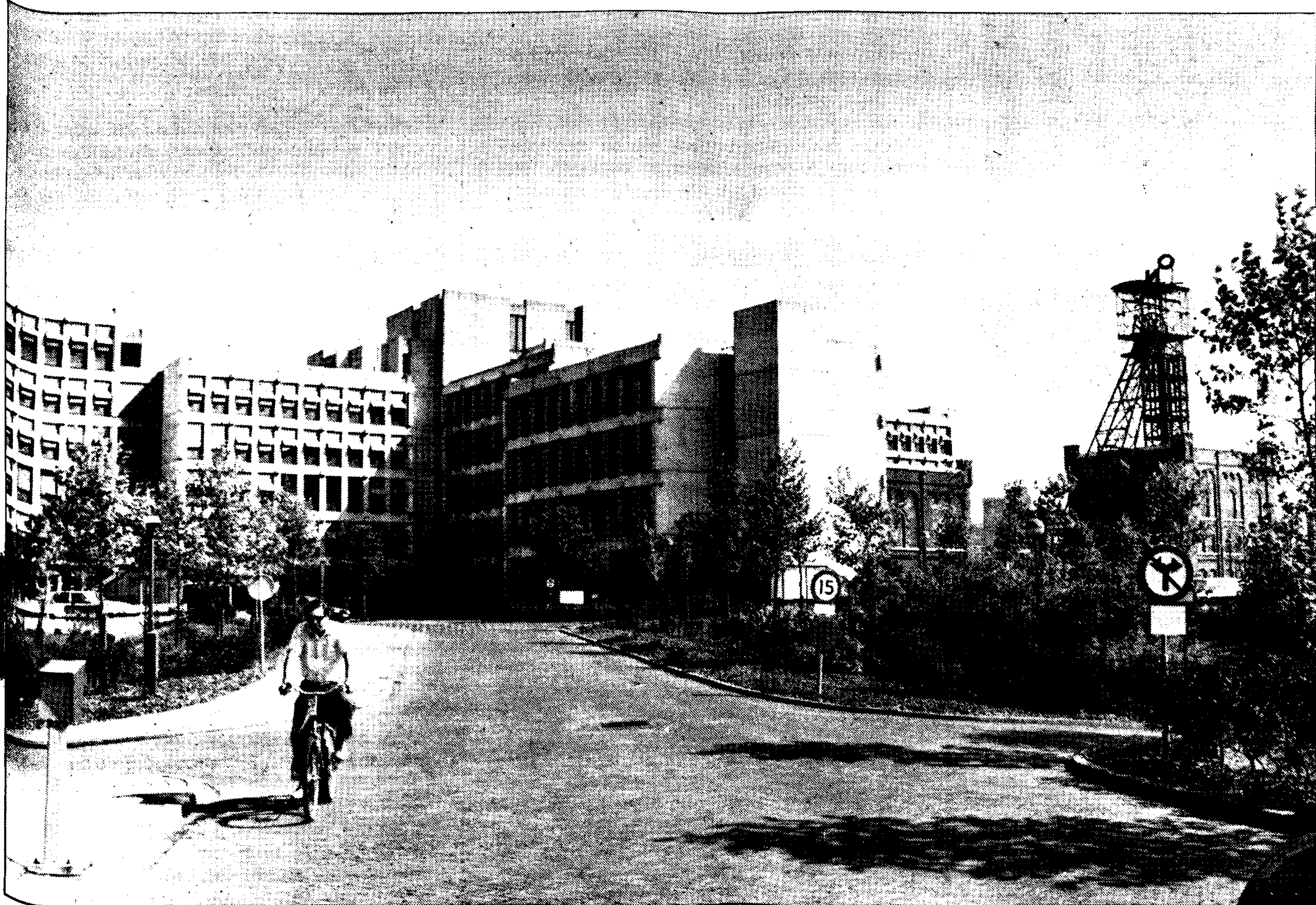
Voor het buffergebied Mijnstreek - de groenzone in het dichtbevolkte gebied van de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek - is een 'baluwe koers' vastgesteld.

Dat wil zeggen dat daar een combinatie van landbouw, natuurontwikkeling en recreatie mogelijk moet zijn.

Die blauwe koers moet in het streekplan voor het proefgebied worden uitgewerkt. GS moeten daarvoor een aktiviteitenplan en een lange-termijnperspectief opstellen.

De rapportage moet in juli 1993 op het bureau van minister Hans Alders van VROM liggen.

Het ministerie stelt voor de uitwerking een subsidie van maximaal 100.000 gulden ter beschikking.

● Het gebouw van het Centraal Bureau voor de Statistiek in Heerlen moet voor veertien miljoen gulden worden verbouwd.

Voor huisvesting Geologische Bureau en DVO

CBS-gebouw voor 14 miljoen gerenoveerd

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG/HEERLEN – Het CBS-gebouw in Heerlen gaat waarschijnlijk onderdak bieden aan de in dezelfde stad gevestigde Rijksgeologische Dienst en de Dienst Verkeers Ongevallenregistratie (DVO). De mogelijkheid hiervan wordt momenteel onderzocht. Als de plannen doorgaan, moet het gebouw van het Centraal Bureau voor de Statistiek ingrijpend worden gerenoveerd. De kosten bedragen veertien miljoen gulden. Dat blijkt uit het 'Programma Voorraadbeheer Rijkshuisvesting 1993-1997' dat met de begroting 1993 van het ministerie van VROM naar de Tweede Kamer is gestuurd.

Het was aanvankelijk de bedoeling het Geologisch Bureau (nu gevestigd aan de Voskuilenweg) en de DVO (Kerkplein) onder te brengen in een nieuw Rijkskantorengebouw. In de loop van dit jaar is echter besloten dat er in de plaats daarvan een apart gebouw komt voor de met groot ruimtegebrek kampende belastingdienst in Heerlen.

Vertraagd

De bouw van dat nieuwe belastingkantoor is wel, om technische redenen een jaar vertraagd. Er wordt pas in 1994 geld voor vrijgemaakt op de rijksbegroting. De directeur van de belastingdienst in Heerlen, mr. A. Verbrugge, liet enige tijd geleden weten hoop te hebben het nieuwe kantoor in 1995 in gebruik te kunnen nemen. De totale kosten bedragen 18 miljoen gulden. Dat geld wordt niet alleen opgebracht door het rijk, maar ook door de commerciële medegebruikers van het pand.

Het huidige gebouw van de belastingdienst aan de Groene Boord verkeert in een slechte staat en is veel te klein. Waar het nieuwe onderkomen komt is nog niet bekend, maar de meest waarschijnlijke lokatie is het terrein tegenover het NS-station, zo liet directeur Verbrugge enige tijd geleden weten.

Nieuwbouw voor de belastingdienst betekent dus wel dat het Geologisch Bureau en de DVO waarschijnlijk naar het CBS-gebouw verhuizen. Dat pand moet dan wel ingrijpend gerenoveerd worden. In het CBS-gebouw komt plaats vrij omdat de instelling als gevolg van de rijksbezuinigingen moet inkrimpen. In Heerlen gaat het daarbij om ongeveer 150 arbeidsplaatsen.

Automatisering CBS kost ruim veertig miljoen

HEERLEN – Het CBS gaat in 1993 *f* 40,1 miljoen uitgeven aan verdere automatisering. De statistiekenbank gaat steeds meer informatie langs elektronische weg ontvangen en verschaffen. Daarom wordt flink geïnvesteerd in externe data-verbindingen. Ook worden steeds meer gegevens op diskette verspreid.

Met name bij de in Heerlen uitgevoerde Statistieken voor Buitenlandse Handel en het Bedrijfsregister worden grote automatiseringsprojecten opgezet. Het systeem voor Buitenlandse Handel wordt veranderd in verband met het wegvallen van de Europese binnengrenzen.

In plaats van CBS-registratie bij de grens, moeten voortaan de in- en exporteurs de gegevens aandragen. Het systeem wordt toegankelijk voor de belastingdienst en voor statistiekenbureau's in andere landen.

Nodig

De automatisering is nodig nu het CBS door bezuinigingsmaatregelen met veel minder personeel ongeveer hetzelfde werk moet doen.

Voor 1994 moeten 276 formatieplaatsen verdwijnen (120 in Heerlen) als gevolg van de Grote Efficiëncy Operatie bij de Rijksoverheid. Dat gebeurt ondermeer door natuurlijke afvloeiing en interne herplaatsing. Daarnaast zijn twee externe bureau's bezig met outplacement.

Ziekteverzuim CBS te hoog

HEERLEN – Het ziekteverzuim bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat blijkt uit de begroting van het ministerie van Economische Zaken. Bij het CBS zijn inmiddels enkele maatregelen genomen om het verzuim terug te dringen.

In 1991 bedroeg het ziekteverzuim bij het CBS 10,5 procent, terwijl de rest van het ministerie van Economische Zaken in diezelfde periode een verzuim van 6,5 procent kende. Het landelijk gemiddelde was 8,7 procent.

Volgens het CBS is het verzuim zo hoog, omdat er gemiddeld lager geschoold personeel werkt dan bij de rest van het ministerie van Economische Zaken. Het is volgens een CBS-woordvoerder een landelijk verschijnsel dat lager opgeleiden gemiddeld vaker ziek zijn.

Opvallend is dat het bij het CBS in driekwart van de gevallen om korte en regelmatig terugkerende ziektemeldingen gaat. Het is volgens de woordvoerder niet aantoonbaar dat het gaat om ziekte uit onvrede over het werk of over bezuinigingsmaatregelen.

Om het hoge verzuim een halt toe te roepen moeten zieken zich voortaan melden bij hun chef in plaats van bij personeelszaken. Zieken krijgen meer aandacht en worden eerder opgezocht. Blijkens de jongste cijfers werpt dat beleid al vruchten af, aldus de woordvoerder.

Het kabinet gaat er vanuit dat het CBS erin zal slagen het verzuim flink terug te dringen. Als voorschot daarop zijn alvast 40 arbeidsplaatsen extra geschrapt, bovenop de eerder opgelegde afslanking van 276 plaatsen.

15 september '92

ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Totaal begroot voor 1993:

33.212 miljoen

Minister J.M.M. Ritzen

■ ***De grootste uitgaven in 1993:***

■ *Salarissen onderwijzend personeel incl. universiteiten:* ***22.916 miljoen***

■ Materiële uitgaven (o.a. leermiddelen): ***4650 miljoen***

■ Studiefinanciering: ***4318 miljoen***

ONDERWIJS

DEN HAAG – De drie belangrijkste beleidsvoornemens van het duo Ritzen en Wallage op het ministerie van Onderwijs zijn:

- *Aanlokkelijk maken van het beroep van leraar.*
- *Opkrikken van de kwaliteit van het onderwijs.*
- *Wegwerken van achterstanden bij de wachtlijsten voor cursussen Nederlands voor migranten.*
- *Voor salarisverhogingen in het onderwijs is in 1993 211 miljoen beschikbaar. In weerwil van de bonden gooien Ritzen en Wallage niet de aanvangssalarissen over de hele linie omhoog. „Want er zijn leraren die zich uit de naad werken - en leraren die vrijdags niet weten hoe snel ze naar de camping moeten afreizen", aldus Wallage.*

de begroting gelezen door

Léon Frissen,

Tweede-Kamerlid CDA

Derde dinsdag in september. De enige staatkundige plechtigheid die Nederland rijk is. Deze keer omlijst met Limburgse fanfare en harmoniemuziek.

De Troonrede van koningin Beatrix confronteerde mij terecht met de vreselijke actualiteit in het voormalige Joegoslavië en in Somalië. Maar ook met Nederlands afhankelijke positie in Europa en de wereld. De invloed van de rentedaling in Duitsland, de dollarschommeling en de referendumuitslag in Frankrijk over 'Maastricht' tonen dat aan.

Een schril contrast ontstaat als ik mij realiseer dat de politiek zoveel aandacht schenkt aan koopkrachtplaatjes en hogere inkomens voor de burgers. Dat consumeren blijkbaar meer aandacht heeft dan investeren.

En juist investeren in economie, werkgelegenheid en infrastructuur maakt Nederland sterk in Europa. Een 'sterk Nederland' dat slechts mogelijk is als de ontwikkeling van inkomens en inflatie worden gematigd. Een politieke uitdaging voor kabinet, parlement en sociale partners.

Van belang is dat het stimuleren van de economische bedrijvigheid en werkgelegenheid weer tot prioriteit van het kabinetsbeleid is verheven. Investeren in wegen, technologie en beroepsonderwijs spreken mij zeer aan. Ik ga er van uit dat de voorgenomen investeringen evenwichtig over de regio's en Randstad plaatsvinden!

Gelukkig ook veel aandacht voor bestrijding van criminaliteit en een effectieve uitzetting van illegalen. Alleen dan kan Nederland een verdraagzaam land blijven en kunnen wij bespaard blijven van ontwikkelingen die in het ons omringende buitenland om zich heen grijpen.

Leden van de Staten-Generaal,

Berichten van geweld, honger, racisme en verwaarlozing van het milieu bereiken ons iedere dag. Zij laten ons niet onberoerd. Ons antwoord moet veelzijdig zijn: nationale en internationale actie, maar ook zorg dragen voor het behoud van onze eigen rechtsstaat en voor de kracht van onze economie. Een Nederland dat zich sterk en geloofwaardig toont, dat is de opdracht.

In het voormalig Joegoslavië gaat de uitbarsting van etnische spanningen gepaard met onmenselijk leed. Onze regering tracht samen met andere landen de oorlogstoestand te beëindigen en een oplossing van het conflict tot stand te brengen. Daarnaast ziet zij het als haar taak in onze samenleving onderdak te bieden aan vluchtelingen en verdrevenen. Waardering past voor de inspanningen van velen daarbij. Behalve de opvang hier te lande wordt nu ook hulp geboden bij de opvang in kampen ginds. Zo wordt getracht in deze nood de hand te reiken.

In Somalië leven vele mensen op de rand van de hongerdood. Afrika bezuiden de Sahara wordt door droogte geteisterd. Duizenden zijn al omgekomen. De vluchtelingenstromen die het gevolg zijn van honger en geweld vormen een extra opgave. Wereldwijd zijn nu acties op gang gekomen, waaraan ook Nederlandse burgers ruimhartig bijdragen.

Bij alle ellende zijn er ook de positieve ontwikkelingen. In Afrika en elders ter wereld groeit het inzicht dat democratie, mensenrechten en duurzame ontwikkeling nauw met elkaar samenhangen. In een toenemend aantal landen worden daaruit concrete consequenties getrokken.

In de voormalige Sovjetunie en in het uiteengevallen Joegoslavië zijn oude binnengrenzen in korte tijd veranderd in buitengrenzen. Als reactie op een in het verleden vaak afgedwongen eenheid zijn er nu veel meer onafhankelijke landen in Midden- en Oost-Europa. De regering spreekt de wens uit dat landen en volkeren in vrijheid leven, maar ook dat zij over grenzen heen samenwerken. Met het einde van de Koude Oorlog heeft ook de discussie over veiligheid een andere inhoud gekregen: de massale militaire dreiging heeft plaats gemaakt voor lokale conflicten.

Door het wegvallen van de Oost-West-tegenstelling is de politieke rol van de Verenigde Naties in de beslechting van conflicten toegenomen en wordt op de lidstaten vaker een beroep gedaan om troepen uit te zenden voor vredesoperaties. Zo wordt op basis van het oordeel van de internationale volkerengemeenschap militaire macht ingezet om spanningen niet te laten ontaarden in gewelddadige conflicten, om agressie te beteugelen en om bescherming te bieden bij humanitaire acties.

Ook Nederland levert zijn bijdrage aan de VN-vredesoperaties. Tegelijkertijd weegt de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de uitgezonden militairen zwaar. Onze gedachten gaan dan ook uit naar de mannen en vrouwen die onder moeilijke omstandigheden deelnemen aan vredes- en hulpoperaties in verschillende delen van de wereld.

De Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa heeft op voorstel van Nederland besloten dat zij voor vredesoperaties de hulp kan inroepen van de NAVO of de Westeuropese Unie. Ook is het Nederlandse voorstel aanvaard om een Hoge Commissaris voor nationale minderheden te benoemen. Deze zal als taak hebben in geval van dreigende conflicten bij te dragen aan vreedzame oplossingen, en partijen af te houden van het gebruik van geweld.

Bij een andere wereld hoort een andere defensie. Met behoud van de onmisbare band met de Verenigde Staten en de NAVO zullen de defensietaken moeten worden herzien. Eind van dit jaar zal de regering u hierover voorstellen doen. Ook de visie van de regering op de toekomst van de dienstplicht zal daarin verwerkt zijn.
Reeds in 1987 werd onder het devies 'Europa 1992' afgesproken voor het eind van dit jaar tot één markt te komen. De lidstaten van de Europese Gemeenschap toonden zich sterk. Welvaart en werkgelegenheid namen toe. Het was eveneens van betekenis voor de omwentelingen in Midden- en Oost-Europa, terwijl landen als Oostenrijk, Zweden en Finland nu ook willen toetreden tot de Gemeenschap. Met het Verdrag van Maastricht, dat aan de Staten-Generaal ter goedkeuring is voorgelegd, wordt nu een volgende logische stap gezet. In een Europa zonder grenzen is het belangrijk geleidelijk naar één munt te groeien, tot één doeltreffend milieubeleid te komen en het optreden tegen de georganiseerde criminaliteit te bundelen.

De omvang en welvaart van ons Europa zonder grenzen verplicht tot een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Dat zelfde geldt voor het toelatingsbeleid, zowel met betrekking tot degenen die op grond van gezinshereniging naar ons Europa komen als voor asielzoekers en vluchtelingen. Bij alle noodzaak tot een gemeenschappelijke aanpak van bepaalde vraagstukken is in Maastricht nadrukkelijk afgesproken dat Europese besluitvorming slechts daar van toepassing is waar het echt nodig is.

Maar één ding is zeker: in Europa ligt onze toekomst en daarin zullen wij ons als Nederlanders sterk en geloofwaardig tonen met onze eigen identiteit. Het Verdrag van Maastricht geeft daar ook alle ruimte voor. Aanstaande zondag zal in Frankrijk een referendum worden gehouden. Laat vanuit hier de wens en het vertrouwen uitgesproken worden dat het 'ja' zal klinken, opdat Frankrijk en Nederland ieder met behoud van eigen tradities en waarden, zij aan zij met de andere lidstaten, Europa verder gestalte zullen geven.

Tijdens het bezoek van de president van Suriname is besloten de bestaande bijzondere banden te verbreden en te verdiepen. Dit is vastgelegd in het Raamverdrag inzake Vriendschap en Nauwere Samenwerking. Daarbij is de samenhang tussen enerzijds democratie en rechtsstaat en anderzijds gezonde economische ontwikkeling van wezenlijk belang.

Een sterk Nederland vraagt investeren in werkgelegenheid; alleen dan zijn waardevolle collectieve voorzieningen houdbaar. Dat vergt voortzetting van het herstel van evenwicht in de overheidsfinanciën, en versterking van de structuur van de economie. De hardnekkigheid van de internationale inzinking geeft in ons land des te meer aanleiding om vast te houden aan de uitgezette koers. In overeenstemming met het regeerakkoord wordt het financieringstekort volgend jaar verder teruggebracht. Ondanks enkele belastingverzwaringen daalt de collectieve lastendruk als geheel. Deze positieve ontwikkelingen zijn mede mogelijk gemaakt door een even noodzakelijke als stringente uitgavenbeheersing, waarbij ombuigingen onontkoombaar waren en zijn. Het één kan niet zonder het ander.

De werkgelegenheid in ons land groeit nog steeds. De doelstelling '400.000 mensen meer aan de slag in deze kabinetsperiode' komt binnen bereik. Toch zijn er nog te weinig mensen met een baan, en te veel met een uitkering. Om de werkgelegenheid verder te laten groeien moet de inflatie worden bestreden. Daarom is voorgesteld de btw te verlagen, en vinden enkele eerder voorziene lastenverzwarende maatregelen geen doorgang.

De koopkracht wordt beschermd voor hen die op het sociaal minimum aangewezen zijn, terwijl werken toch meer lonend wordt. Zo wordt ook voor de sociale partners de ruimte geschapen en de basis gelegd om in goed overleg de lonen te matigen. Gezien de scherpe internationale concurrentie en de in veel landen stijgende werkloosheid is dit te meer noodzakelijk. Behalve loonmatiging en een beter functioneren van de arbeidsmarkt zijn ook van belang de wetsvoorstellen die betrekking hebben op het verder terugdringen van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid, en op een betere uitvoering van de sociale zekerheid. Zo kunnen de sociale premies dalen en ook dat is voor de werkgelegenheid belangrijk.

Voor een sterk Nederland en het behoud van onze welvaart zijn industriële activiteiten van vitaal belang. Evenals een goed economisch klimaat en een goed opgeleide beroepsbevolking is een effectief beleid nodig voor de bescherming en versterking van het industriële draagvlak. De ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologie zijn hierbij essentieel, voor het midden- en kleinbedrijf niet minder dan voor de grote bedrijven. Aan investeringen in economische infrastructuur zal hoge prioriteit worden gegeven. Ter ondersteuning hiervan wordt de instelling van een Aardgasbatenfonds voorzien.

Dit is onder meer van betekenis voor de ontwikkeling van Nederland als toegangspoort tot Europa. De toekomst van de haven van Rotterdam en van de luchthaven Schiphol vraagt om belangrijke beslissingen. In samenhang hiermee zullen ook nadere voorstellen gedaan worden voor de aansluiting van ons land op het Europese Hogesnelheidsnet en met betrekking tot de Betuwelijn.

Het beleid ter zake van de mobiliteit heeft effect. Het privé-autogebruik groeit minder, het gebruik van het openbaar vervoer neemt toe. Een goede voortgang van het infrastructuurplan Rail 21 is daarom van groot belang. Voorstellen om de Nederlandse Spoorwegen grotere zelfstandigheid te geven, zullen U dit najaar bereiken. Om de concurrentiepositie van de zeescheepvaart onder Nederlandse vlag te versterken, heeft de regering besloten tot een gericht pakket van maatregelen.

Voor een sterk Nederland is goed onderwijs van wezenlijk belang. Aan de voorbereiding op leven en werken in onze moderne maatschappij worden hoge eisen gesteld. Het onderwijs moet daarvoor een brede basis leggen. De invoering van basisvorming stelt het onderwijs daartoe beter in staat. Hierbij is ervoor gekozen de uitwerking bij de scholen zelf te laten. Deze moeten ook samenwerken met het oog op de ontplooiing van het broodnodige en gelukkig weer groeiende beroepsonderwijs. Het woord is nu, na een lange politieke en maatschappelijke discussie, aan de scholen.

Het beroep van leraar is voor de samenleving uiterst belangrijk. Het is zorgwekkend dat de bezetting van functies in het onderwijs in toenemende mate knelpunten te zien geeft. Voor jongeren is lesgeven te weinig aantrekkelijk. De regering stelde reeds eerder extra middelen voor de salarissen van leerkrachten beschikbaar. De komende jaren wordt opnieuw extra geld uitgetrokken om de arbeidsvoorwaarden in basis- en voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs selectief te verbeteren. Met de betrokkenen zal overleg worden gevoerd over de precieze invulling.

Wetgeving met het doel het hoger onderwijs meer ruimte te geven om zelf dit onderwijs in te richten, is in een vergevorderd stadium. De Adviesraad Onderwijs is gevraagd zijn visie te geven op de samenwerking tussen hogescholen en universiteiten. Met de betrokken instellingen zal reeds dit najaar overleg gepleegd worden.

Naar de regering hoopt zal in 1993 de 'Algemene Wet Gelijke Behandeling' in werking treden. Deze wet verbiedt discriminatie en geeft aan mensen die zich gediscrimineerd voelen, de mogelijkheid zich tot een Commissie Gelijke Behandeling te wenden. De uitwerking van artikel 1 van onze Grondwet is van fundamentele betekenis voor allen die hier leven.

Ook voor minderheden is deze wet van groot belang. Voor hen is naast gelijke behandeling onderwijs een essentiële voorwaarde om hun plaats te vinden in onze samenleving. De regering stelt extra geld beschikbaar, opdat meer mensen de cursus 'Nederlands als tweede taal' kunnen volgen. Dit is slechts één van de initiatieven die uitnodigen tot eigen inspanning van de minderheden.

Ondanks de forse werkgelegenheidsgroei in de afgelopen jaren is het percentage niet-werkenden onder de minderheden nog altijd driemaal zo hoog als het gemiddelde. De arbeidsvoorzieningsorganisatie schenkt daaraan terecht veel aandacht. Daarenboven vragen initiatieven van het bedrijfsleven tot grotere arbeidsdeelname van allochtonen te bevorderen om wettelijke ondersteuning. Behalve van de sociale partners en van de overheid wordt ook van de minderheden zelf en van hun organisaties een actieve bijdrage verwacht.

Succesvolle integratie en verbetering van de kansen van zwakke groepen op de arbeidsmarkt vragen ook om een strak beleid met betrekking tot de toestroom naar ons land. De voorgenomen wijziging van de Wet Arbeid Buitenlandse Werknemers en de daarbij behorende nota over illegale tewerkstelling moeten mede in dit licht worden bezien. De regels voor gezinshereniging vragen om zorgvuldige toepassing en, waar het asielzoekers betreft, is een humaan maar restrictief toelatingsbeleid, met snelle beslissingen ter zake, geboden.

Sociale zekerheid en goede sociale voorzieningen zijn in onze rechtsstaat belangrijk. Het draagvlak hiervoor is bij de bevolking onverminderd aanwezig, maar kan slechts behouden blijven indien ervoor wordt gezorgd dat belastingen en premies correct worden betaald en dat subsidies en uitkeringen op de juiste plaats terechtkomen. Het bestrijden van fraude en oneigenlijk gebruik zal dan ook geïntensiveerd worden.

Naast het voorkómen van fraude zullen wij in ons land waakzaam moeten zijn tegen de georganiseerde misdaad. Criminele organisaties vormen een reëel gevaar doordat zij met hun grote financiële en technische mogelijkheden in de samenleving infiltreren. Justitie, politie en openbaar bestuur zullen zich gezamenlijk moeten inspannen om dit kwaad te bestrijden. Bovendien is een goede samenwerking met diensten in het buitenland van groot belang. Met het Verdrag van Schengen wordt de uitwisseling van gegevens vergemakkelijkt. In Maastricht is tot de oprichting van Europol besloten. Dit instituut zal in de Europese Gemeenschap van grote betekenis zijn bij de bestrijding van de georganiseerde internationale criminaliteit.

De reorganisatie van de politie moet in 1993 haar beslag krijgen. De grote inzet van korpsbeheerders en politiemensen heeft het mogelijk gemaakt dat in betrekkelijk korte tijd al veel is bereikt.
Toename van de criminaliteit leidt tot steeds meer overlast voor de burger en gevoelens van onveiligheid. Vooral de stijging van het aantal geweldsdelicten baart zorg. Bij alle aandacht voor de preventie blijft beschikbaarheid van voldoende cellen noodzakelijk. Daarom zal de capaciteit van het gevangeniswezen nog eens extra worden verbeterd en uitgebreid.

Met het proces van vernieuwing van de bestuurlijke organisatie wordt goede voortgang geboekt. Een essentieel onderdeel daarvan vormt een omvangrijk pakket voorstellen voor decentralisatie van taken, verantwoordelijkheden en financiële middelen. Met de gemeenten is daarover inmiddels overeenstemming bereikt.

Op het terrein van de volkshuisvesting krijgen decentralisatie en bestuurlijke vernieuwing verder gestalte. Zo zal een groot aantal gemeenten zijn inspanningen in regionale verbanden gaan bundelen. Verder worden de woningbouwcorporaties onafhankelijker van het Rijk en de gemeenten.

Decentralisatie is ook belangrijk om sociale vernieuwing bestuurlijk inhoud te geven. Bovendien is een aparte stimuleringswet in voorbereiding. De Rijksoverheid blijft impulsen geven aan vernieuwing en kwaliteitsverbetering van het welzijnswerk. De gemeenten geven samen met maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen invulling aan de sociale vernieuwing.

Veel vrijwilligers zorgen voor een grote betrokkenheid. Door een betere organisatie en afstemming zien ook jongeren vrijwilligerswerk steeds meer als een zinvolle uitdaging. In welzijnswerk en daarbuiten krijgt de sociale vernieuwing langzaam maar zeker vorm. Zo houdt de arbeidsbemiddeling steeds meer rekening met individuele omstandigheden en zet mensen ertoe aan zich zelf in te spannen; in de gezondheidszorg krijgt eigen verantwoordelijkheid een plaats: onderwijs en volwasseneneducatie bieden niet alleen kansen, maar men wordt er ook op aangesproken deze te benutten. Sociale zekerheid en voorzieningen beschermen niet alleen mensen, maar stimuleren ook, waar mogelijk, tot werk of andere activiteit. 1993 is in Europa uitgeroepen tot het Jaar van de Ouderen. In een speciaal op te richten Nationaal Comité zullen jong en oud samen activiteiten ontplooien om de belangrijke rol van ouderen in onze maatschappij te onderstrepen.

In ons land bestaat brede overeenstemming over de wenselijkheid van een goede gezondheidszorg die voor ieder toegankelijk en betaalbaar blijft. Individuele beroepsbeoefenaars, instellingen en verzekeraars, en ook de burgers dienen eigen verantwoordelijkheden te krijgen en te nemen. Nu investeren in bestuurlijke en financiële vernieuwing betekent op iets langer zicht voldoende ruimte voor zorgvernieuwing, voor uitbreiding waar nodig en voor een stevig draagvlak. Dat is te meer geboden, gegeven de druk die voortvloeit uit de toenemende vergrijzing en uit ontwikkelingen in de medische technologie zelf. Adviezen van de Gezondheidsraad en van de Commissie-Dunning zullen nu in praktijk gebracht moeten worden.

Daarop zal het komend jaar het overleg, ook met u, volksvertegenwoordigers, in het bijzonder gericht zijn. Zo wil de regering bevorderen dat er bewust keuzen worden gemaakt in de gezondheidszorg. De groei in de vraag noopt ertoe meer nadruk te leggen op preventie, doelmatigheid en op de eigen verantwoordelijkheid van alle betrokkenen. Het bewust kiezen vraagt ook om inhoudelijke verdieping van het publieke debat over ethische vraagstukken in de zorg.

De bereidheid en de wil om te investeren in de toekomst zal ook tot uitdrukking worden gebracht op het gebied van de cultuur; in de zorg voor het cultureel erfgoed en in de ondersteuning van de actuele kunst- en cultuurbeoefening. Bij alle aandacht voor de materiële aspecten van het bestaan, is het voor onze samenleving van vitaal belang ook oog te hebben voor de culturele waarden. De verruiming van het voorstellingsen inlevingsvermogen van kinderen door het lezen van boeken is daarbij evenzeer van betekenis als de confrontatie met de hoogtepunten van de cultuurschepping, bijvoorbeeld in onze musea.

Binnen het budget voor cultuur zal extra aandacht worden geschonken aan architectuur, vormgeving en film: uitingen waarvan grote delen van de bevolking bijna dagelijks kennis nemen.

In het Structuurschema Groene Ruimte worden voorstellen gedaan voor een beter geïntegreerde aanpak van het natuur- en landbouwbeleid. Teneinde sneller over financiële middelen te beschikken om het landelijk gebied zo groen mogelijk te houden en waardevolle natuurgebieden te beschermen, wordt gewerkt aan het oprichten van een Groenfonds.
Een effectief landbouwmilieubeleid vereist een breed draagvlak. Daarom is het verheugend dat agrariërs steeds meer bereid blijken hun verantwoordelijkheid te nemen. Budgetbeheersing en handelspolitieke redenen hebben een aanpassing van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid noodzakelijk gemaakt. Daarbij blijft een redelijke inkomensontwikkeling mogelijk voor hen die in de landbouw werken, terwijl tegelijk een belangrijke bijdrage aan een succesvolle afsluiting van de wereldhandelsbesprekingen is geleverd.

Milieu en ontwikkeling was het thema dat honderdtachtig landen, arm en rijk, enkele maanden geleden bijeenbracht in Rio de Janeiro. Uitdrukkelijk is daar de samenhang tussen het milieuvraagstuk en ontwikkeling vastgelegd; duurzame groei. De rijke landen moeten daarom zoeken naar andere vormen van produktie en consumptie. Tevens moeten financiële middelen en technieken beschikbaar komen voor de armere landen, opdat daar bij de bestrijding van armoede en de groei naar welvaart met het milieu rekening gehouden gaat worden. Ook voor ons land is duurzame ontwikkeling geen vrijblijvende opdracht. Wij zullen ons aandeel in de wereldwijde belasting van het milieu moeten verminderen.

Intussen wordt door bedrijven, burgers en overheid al hard gewerkt om de kwaliteit van het milieu te verbeteren. Producenten accepteren hun eigen verantwoordelijkheid door produkten in het afvalstadium terug te nemen en overbodige verpakkingen terug te dringen. Steeds meer vindt gescheiden inzameling van afval plaats. Op korte termijn zullen de eerste produkten voorzien van een milieukeur verschijnen, en zal een logo worden ingevoerd voor klein chemisch afval. Zo kan de consument rekening houden met milieuaspecten en zelf zijn bijdrage leveren.

De bestuurlijke en financiële situatie in de Nederlandse Antillen en Aruba baart zorg. De Koninkrijksregering is van oordeel dat bij de aanpak daarvan de rijksdelen moeten samenwerken. Veel wordt gevergd van de regeringen van de Nederlandse Antillen en van Aruba om wezenlijke en blijvende verbeteringen tot stand te brengen. Het beleid van Nederland is erop gericht deze inspanningen te steunen.

Leden van de Staten-Generaal, Internationaal zijn de politieke en economische ontwikkelingen zorgelijk. Dat verscherpt in ons land de noodzaak tot gezamenlijke beleidsinspanningen. Alleen dan kunnen wij de uitdagingen aan waarvoor Nederland zich gesteld ziet.

Van harte wens ik u toe dat Gods zegen op uw werk rust.

Limburgs Dagblad

Kaarten en blessures tegen Vilnius enige risico's voor Eindhovenaren

Opwarmertje voor PSV

DOOR HENRI VAN DER STEEN

EINDHOVEN – Romario moet vanavond niet mee, maar dat heeft één voordeel: hij kan niet tegen een domme rode kaart aan lopen. Dat gevaar en de eeuwige kans op een ernstige blessure zijn de enige risico's die PSV tegen Zalgiris Vilnius loopt.

Dom rood heeft PSV vaker parten gespeeld dan de club lief is. Vorig seizoen moest Wim Kieft de cruciale thuiswedstrijd tegen Anderlecht missen nadat hij zich bij Besiktas had laten gaan en werd weggestuurd. Ooit overkwam het Ruud Gullit: rood in een onbeduidend wedstrijdje in de eerste ronde tegen een Luxemburgse ploeg. Gullit werd voor vier wedstrijden geschorst en kon daardoor twee jaar lang Europees voor PSV spelen.

Probleem

Tegen het kleine Zalgiris Vilnius gaat het vooralsnog om een simpele vraag: wordt het 4-0 of 14-0? Hans Westerhof wil de zaak graag meteen beslissen en dat lijkt geen probleem te hoeven zijn. Wat de Litouwers te bieden hebben vanavond is echter ook Westerhof onbekend. „Dat is ons probleem: we hebben geen idee wat ze in zo'n wedstrijd kunnen. Maar dat is ook het probleem van mijn collega Janciauskas; die heeft ook geen idee."

De 200ste 'Europese' treffer voor PSV moet al voor rust kunnen vallen; PSV staat na 114 wedstrijden in de Europa Cup nu op 199. Westerhof toont zich nog niet helemaal content met de vorm van zijn ploeg, maar hij ziet de goals niettemin soepel vallen. Zaterdag tegen Den Bosch waren het er zeven, gemaakt door zes verschillende spelers.

Efficiënt

Westerhof: „We gaan beter spelen en we zijn erg efficiënt met kansen. Ik vind alleen dat we de tegenstander meer en eerder druk moeten zetten, ook tegen grote ploegen. We moeten sneller op de bal verdedigen en sneller doorschuiven. Dat vraagt opoffering van bepaalde spelers en het vraagt een ijzersterke conditie. Daarom trainen we ook zo hard, misschien te hard. Maar straks gaan we profijt trekken van dat harde trainen."

Hij ziet Popescu, Ellerman en Valkenburg ('Hoewel die nog steeds niet helemaal blessurevrij is') beter en beter in hun spel komen. „En dus komt deze wedstrijd voor ons aardig op tijd. Jammer alleen dat Romario er niet bij is."

De Braziliaan is met Berry van Aerle afwezig vanavond. Romario sukkelt met een verrekking in de heupspier, aldus Westerhof. „Een concrete blessure ja. Hij is er zelf ook helemaal stil van."

De wedstrijd begint, anders dan gewend in Eindhoven, om kwart over acht. Manager Ploegsma: „Om al vast te wennen. Het doel is immers het bereiken van de laatste acht, de Champions League, en dan is kwart over acht de vaste tijd van aftrappen."

● *Op Willem Kieft, hier in actie tegen Randy Samuel van Fortuna, heeft PSV alle hoop gevestigd nu Romario geblesseerd is.* Foto: PETER ROOZEN

EUROPACUP

Maccabi Tel Aviv-Club Brugge	Austria Wien-CSKA Sofia
PSV-Zalgiris Vilnius	FC Sion-Tavria
AC Milan-Olimpija Ljubljana	US Luxemburg-Porto
Lech Poznan-Skonto Riga	Vik. Reykjavik-CSKA Moskou
FC Barcelona-Viking Stavanger	AEK Athene-Hapoel Nicosia
Kuusysy Lahti-Dynamo Boekarest	IFK Göteborg-Besiktas
Glasgow Rangers-Lyngby BK	Glentoran-Olympique Marseille
Slovan Bratislava-Ferencvaros	VfB Stuttgart-Leeds United

Airdrieonians-Spartak Praag	0-1	Olymp. Piraeus-Tsjernomorets Odessa
Glenavon FC-FC Antwerp	1-1	Admira Wacker-Cardiff City
Werder Bremen-Hannover'96	3-1	Parma-Ujpest
AIK Solna-Aarhus	3-3	Spartak Moskou-Avenir Beggen
Feyenoord-Hapoel Petach Tikva		FC Liverpool-Apollon Limassol
AS Monaco-Miedz Legnica		Levski Sofia-Luzern
Trabzonspor-Turun Palloseura		Hamrun Spartans-Atletico Madrid
Steaua Boekarest-Bohemians FC		Valur Reykjavik-Boavista Porto morgen

Caen-Real Zaragoza	3-2	Slavia Praag-Heart of Midlothian
Hibernian-Anderlecht	2-2	Dynamo Moskou-Rosenborg
FC Köln-Celtic Glasgow	2-0	Juventus-Famagusta
Fram Reykjavik-FC Kaiserslautern	0-3	Lokomotiv Plovdiv-Auxerre
Xamax Neuchatel-Frem Kopenhagen	2-2	Dynamo Kiev-Rapid Wien
Floriana Valetta-Borussia Dortmund	0-1	Electr. Craiova-Panathinaikos
Vitesse-Derry City		Benfica-Belvedur Izola
VAC Izzo-FC Groningen		Wacker Innsbruck-AS Roma
Salzburg-Ajax		Sigma Olomouc-Universitatea Craiova
Valencia-Napoli		Katowice-Galatasaray
Sheffield Wedn.-Spora		Real Madrid-Politechnica Timisoara
KV Mechelen-Orebrö		Fenerbahce-Botev Plovdiv
Manchester United-Torpedo Moskou		Grasshoppers-Sporting Lissabon
Standard Luik-Portadown		Vitoria Guimaraes-Real Sociedad morgen
FC Kopenhagen-Palloilijat		Paris St. Germain-PAOK Saloniki morgen
Lodz-Eintracht Frankfurt		
Norrköping-Torino		

BEKERWINNAARS

Werder Bremen - Hannover '96 3-1 (3-1). 19. Rufer 1-0, 26. Wojcicki 1-1 (strafschop), 28. Rufer 2-1, 45. Bratseth 3-1. Scheidsrechter: Elleray. Toeschouwers: 17.003. Rode kaart: 59. Schönberg (Hannover, 2x geel). Gele kaart: Herzog, Bockenfeld, Harttgen (Werder), Koch en Bicici (Hannover).

Glenavon - FC Antwerp 1-1 (1-0). 44. Smith 1-0, 52. Lehnhoff 1-1. Scheidsrechter: Djurhuus.

AIK Solna - Aarhus 3-3 (0-2). 15. Tofting 0-1, 35. Christiansen 0-2, 51. Simpson 1-2, 54. Christiansen 1-3, 56. Hellström 2-3, 85. Jevtoesjenko 3-3. Scheidsrechter: Lodge. Toeschouwers: 3976.

Airdrieonians - Sparta Praag 0-1 (0-0). 88. Sopko 0-1. Scheidsrechter: Pedersen (Noo). Toeschouwers: 7000.

UEFA-BEKER

Hibernian Edinburgh - Anderlecht 2-2 (1-1). 4. Beaumont 1-0, 39. Degryse 1-1 (strafschop), 67. Van Vossen 1-2, 81. McGinley 2-2. Scheidsrechter: Weber . Toeschouwers: 14.213.

Xamax Neuchatel - Frem Kopenhagen 2-2 (0-2). 17. Mikkelsen 0-1, 21. Henchoz 0-2 (eigen doel), 50. Sutter 1-2, 52. Manfreda 2-2. Scheidsrechter: Batta. Toeschouwers: 5000.

Fram Reykjavik - FC Kaiserslautern 0-3 (0-1). 29. Witeczek 0-1, 64. Wagner 0-2, 66. Witeczek 0-3. Scheidsrechter: Aas. Toeschouwers: 1500. Gele kaart: Wagner (Kaiserslautern).

Floriana - Borussia Dortmund 0-1 (0-1). 21. Rummenigge 0-1. Scheidsrechter: Georgiu. Toeschouwers: 3000. Gele kaart: Franck (Borussia).

FC Köln - Celtic Glasgow 2-0 (1-0). 24. Jensen 1-0, 82. Ordenewitz 2-0. Scheidsrechter: Sjoek. Toeschouwers: 26.000. Gele kaart: Galloway (Celtic).

Caen - Zaragoza 3-2 (3-1). 7. Gravelaine 1-0, 14. Gravelaine 2-0, 31. Sanjuan Garcia 2-1, 36. Paille 3-1, 79. Pardeza 3-2. Scheidsrechter: Rothlisberger (Zwi). Toeschouwers: 7000.

Feyenoord en Vitesse hopen op doelpuntenfestivals

Salzburg vreest Ajax

SALZBURG – Ton Pronk, oud-speler en 'spion' van Ajax, heeft Casino Salzburg ongewild in verlegenheid gebracht. Bij zijn bezoek aan de Oostenrijkse club, enkele weken geleden, voorspelde de Amsterdammer dat er zeker vierduizend Ajaxfans naar Salzburg zouden komen. Naar aanleiding van dat bericht werd de grootste veiligheidsactie uit de geschiedenis van de club op touw gezet. Vanavond staat een legermacht van vierhonderd agenten tegenover 'maar liefst' 130 Ajaxfans. Meest zakenlieden en oudere supporters.

De eerste ronde van de UEFA-cup wordt toch al een dure aangelegenheid voor Casino Salzburg. De capaciteit van het kleine Lehen-stadion moest omwille van de veiligheid worden teruggebracht van 17.500 tot 11.900. Om toch aan de inkomsten te komen heeft de club de prijzen drastisch moeten verhogen. De betere zitplaatsen moeten honderd gulden kosten.

Bij Ajax vervangt Vink de geschorste Silooy als mandekker. Bovendien geeft Louis van Gaal de voorkeur aan Rob Alflen boven Litmanen.

Feyenoord

Hapoel Petach Tikva zal vanavond tijdens het Europese debuut tegen Feyenoord niet massaal verdedigen. „Want dat kunnen Israëlische ploegen van oudsher niet", beweerde de Tsjechoslowaakse trainer Jan Pivarnik in de Kuip. „Ze proberen altijd vooruit te denken."

De oud-speler van Slovan Bratislava, die naar eigen zeggen in de jaren zeventig meer dan vijftig interlands speelde, wees als bewijs op de uitslagen van het afgelopen weekeinde in de hoogste Israëlische afdeling. „Het gemiddeld aantal doelpunten per wedstrijd lag ruim boven de vijf", gaf Pivarnik aan. „Iedereen wil aanvallen. Van verdedigen worden ze nerveus".

Vitesse

Herbert Neumann prijst zich gelukkig met een passie voor mooi voetbal. Een kostbaar bezit. In een prestatiemaatschappij als het profvoetbal echter veelal in de schaduw gesteld door de behoefte aan resultaat. „Het één kan best samengaan met het ander", hoopt de Duitser in zijn eerste jaar als hoofdtrainer bij Vitesse te bewijzen.

Vanavond wordt in Arnhem bij het eerste duel tegen het Ierse Derry City in de eerste ronde in de strijd om de UEFA-beker naar doelpunten gekeken. „Twee, liever nog drie", wenst Neumann.

Maradona goedkoop

BARCELONA – Toen Johan Cruijff in '73 voor het recordbedrag van 922.300 Engelse ponden door Barcelona werd gekocht, was de club er als de kippen bij om te verklaren dat Cruijff een koopje was. Aan extra seizoenkaarten en een verhoogde prijs voor oefenwedstrijden, was binnen drie weken al meer ontvangen dan de spits kostte. Zo rekent Sevilla nu met Maradona op de stoep. Zondag kwam er voor de wedstrijd tegen Deportivo aan recette al elf miljoen pesetas (220.000 gulden) meer binnen dan begroot, terwijl Maradona alleen maar op de tribune zat.

Oefenwinst Fortuna

STRAETEN – Fortuna heeft het oefenduel tegen Straeten, uitkomend in de Duitse Verbandsliga, met 3-0 gewonnen. Voor de Sittardenaren scoorden Meulenberg één maal en Huub Driessen twee maal. Fortuna speelde zonder Anton Janssen (griep) en René Hofman (rust na kaakoperatie). Richard Sneekes, Richard Custers en Paul Janssen ontbraken wegens studieredenen. Fortuna-trainer Dekker zette spelers uit de A-jeugd in op de opengevallen plaatsen.

Sturing nog geblesseerd

ARNHEM – Vitesse kan vanavond in de eerste wedstrijd tegen Derry City geen beroep doen op Edward Sturing. De rechtsachter is nog onvoldoende hersteld van zijn blessure. Sturing trainde gisteren met de groep mee, maar had nog teveel last bij het schieten. Trainer Herbert Neumann kiest voor dezelfde opstelling als zondag bij de 0-0 tegen RKC. Vitesse heeft 6000 toeschouwers nodig om uit de kosten te komen. Gisteren waren nog maar 2000 kaartjes verkocht.

● *De 130 mensen sterke delegatie, die afgelopen week in actie kwam tijdens de Paralympics, de Spelen voor gehandicapten, wachtte gisteren een warm onthaal op Schiphol. De ploeg, die in totaal 39 medailles (13 goud, 15 zilver en 11 brons) veroverde, werd verwelkomd door Prinses Margriet en mr. Pieter van Vollenhoven. Twee leden van de Nederlandse ploeg ontvingen een koninklijke onderscheiding. Zwemmer Joop Stokkel en rolstoel-atlete Jeanette Jansen kregen door minister Hedy d'Ancona (WVC) de versierselen opgespeld. De Limburgse voetballers Olaf Donners uit Berg en Terblijt en Frank Blotenberg uit Bocholtz hieven met hun coach Tom Langen nog eens het glas. De voetbalploeg mocht in Barcelona goud in ontvangst nemen.*

Foto: FRED ERNST

Sport levert 1,5 miljoen in

DEN HAAG – De sport krijgt komend jaar 1,5 miljoen gulden minder van minister d'Ancona (WVC).

Dit blijkt uit haar begroting 1993 zoals die gisteren is gepresenteerd.

In totaal kan de sport komend jaar rekenen op 47,4 miljoen gulden. De korting van 1,5 miljoen gulden gaat vooral ten laste van de subsidie voor accommodaties en materialen. Het budget daarvoor daalt met 1 miljoen gulden tot 2,6 miljoen in 1993.

In de toelichting op haar begroting schrijft de minister dat zij komend jaar het statuut voor de topsporter wil afronden. In dat stuk moeten de rechten en plichten van de topsporter staan. Met steun van de sport zelf wil de minister ook een fonds voor de topsport in het leven roepen. Dat zal er echter niet voor 1994 zijn. Voor steun aan de topsport heeft de bewindsvrouwe komend jaar 5,6 miljoen gulden gereserveerd.

Het ziet er naar uit dat de sport in de jaren na 1993 verder moet gaan inleveren. Van het totale budget in 1993 gaat het meeste geld, 22,9 miljoen gulden, naar de landelijke sportorganisaties. Met de subsidie wil de minister ook bereiken dat er een normaal overleg over arbeidsvoorwaarden tussen werkgevers en werknemers in de sport ontstaat.

Köln is het scoren nog niet verleerd

DEN HAAG – FC Köln, nog zonder overwinning in de Bundesliga en voor de Duitse beker uitgeschakeld door MSV Duisburg, is op het Europese plan beter begonnen. In de eerste ronde van de strijd om de UEFA-beker werd Celtic Glasgow met 2-0 verslagen. Anderlecht gaf in Edinburgh een voorsprong van 2-1 weg tegen tien spelers van Hibernian. Acht minuten voor tijd maakte invaller Evans gelijk voor de Schotten.

FC Köln was voor 26.000 toeschouwers duidelijk sterker dan Celtic, maar kreeg de wedstrijd pas in handen na de openingstreffer van libero Jensen. Bij een hoekschop van Littbarski sprong de Deen aanzienlijk hoger dan de verdedigers. Doelman Marshall, de beste man van de Schotten, was kansloos, maar verrichtte kort daarna een paar opmerkelijke reddingen bij pogingen van uitblinker Littbarski en Lehmann.

Na rust hield Köln de goede lijn vast. De 26.000 toeschouwers waren zo enthousiast dat herhaaldelijk spreekkoren ten gunste van de veelgeplaagde trainer Berger opklonken, maar de nummer vier uit de Schotse eredivisie kon het niveau van de Bundesliga bij lange na niet halen. Daardoor kon moeilijk van een opmerkelijk herstel van Köln na de belabberde start van het seizoen gesproken worden. Al was het maar omdat de tweede en beslissende treffer, van Ordenewitz, pas acht minuten voor tijd viel.

Anderlecht kwam in Edinburgh al vroeg in de problemen. Doelman De Wilde werd na vier minuten bestraft voor zijn eigen fout. Beaumont scoorde uit een rebound. Zes minuten voor de rust kwamen de Belgen op gelijke hoogte. Degryse belastte zich met de strafschop na dat de Duitse scheidsrechter Weber een overtreding op Bruno Versavel had gezien.

Halverwege de tweede helft leek het verzorgder voetbal van Anderlecht te worden beloond toen Oranje-international Van Vossen na een snelle counter met een lob over de Schotse doelman voor 1-2 zorgde. In de slotfase maakte invaller McGinley nog 2-2.

Ludger Beerbaum koopt Ratina Z

LANAKEN – Ratina Z, het paard waarmee Piet Raymakers tijdens de Olympische Spelen in Barcelona een gouden en zilveren medaille won, is verkocht. De nieuwe berijder heet Ludger Beerbaum, de olympisch kampioen. De verkoopprijs ligt rond de twee miljoen gulden, de 'transfer' kan alleen nog afketsen als Ratina Z niet door de medische keuring komt. Drie weken geleden was het verzoek van Ratina van stal Zangersheide in het Belgische Lanaken al bijna een feit. De Duitser Paul Schockemöhle en eigenaar Leon Melchior kwamen echter niet tot een akkoord. Moksel, de broodheer van Beerbaum, legde wel de door Melchior gevraagde som op tafel. Voor Beerbaum was de aankoop een noodzaak. Zijn toppaard Classic Touch was door eigenaar Schneider aan diens zoon gegeven.

Stoitsjkov gepasseerd

BARCELONA – Hristo Stoitsjkov speelt vandaag niet met FC Barcelona tegen Viking Stavanger. De grillige Bulgaar, in de Spaanse competitie niet in beste doen, werd door trainer Cruijff gepasseerd voor de eerste wedstrijd van het toernooi om de Europa Cup voor landskampioenen. Ook Benito Floro, de nieuwe trainer van Real Madrid, durft zijn vedetten aan te pakken. Floro liet voor de eerste wedstrijd tegen Politehnica Timisoara, in de eerste ronde van de strijd om de UEFA-beker, zowel Emilio Butragueno, uit vorm, als de Kroaat Robert Prosinecki, licht geblesseerd, thuis.

sport kort

● VOETBAL – Marian Damaschin zet nog deze week een punt achter zijn voetballoopbaan. De Roemeen zal de leiding van Feyenoord overmorgen laten weten dat hij niet langer wil wachten op een nieuwe werkgever en met zijn gezin terugkeert naar zijn vaderland.

Onteigening. In de zaak **Gemeente Heerlen** (procureur mr. B.A.J. Broekman) contra **J.M.J. van Broeck** (procureur mr. M.E.M. Paulussen), rolno. 92/5244, is bij vonnis van september 1992 de vervroegde onteigening uitgesproken met benoeming van mr. P.P.M.I. Paulussen, J.W. Offermans en J.E. van Oppen tot deskundigen om de schadeloosstelling te begroten.

In de zaak **Gemeente Heerlen** (procureur mr. B.A.J. Broekman) contra **Gemeente Heerlen** (procureur mr. B.A.J. Broekman), rolno. 92/5442, is bij vonnis van 3 september 1992 de vervroegde onteigening uitgesproken met benoeming van mr. P.P.M.I. Paulussen, J.W. Offermans en J.E. van Oppen tot deskundigen om de schadeloosstelling te begroten.

De griffier.

Bolesta houdt Roda overeind tegen MVV 2

Van onze correspondent
WILLY WINGEN

ERKRADE – De spelers van Roa JC 2 mochten blij zijn dat Henrik olesta in het duel tegen de MVV-serves bij zijn heroptreden met zo'n puike vorm demonstreer. In zijn eentje hield de weer herelde Pool een heel legertje Maaschtenaren van scoren af, waaror de Kerkraadse ploeg geflaterd het eerste competitiepunt behalde: 0-0.

oda's opstelling had wat wijzigin-n ondergaan, vandaar dat de foratie als los zand in elkaar hing. esondanks kon Michel Broeders erugzien op een redelijk geslaagd optreden, na een absentie van ruim vier maanden. Max Huiberts was na vijf weken ook weer van de partij, maar wisselde soms goede individuele acties met een erbarmelijke eindpass af. Sergei Pagodin speelde niet, maar is volgens assistent-trainer Ad Versluys speelklaar. De goedkeuring van de Stichting Arbeidszaken moet nog komen. Desondanks maakt hij zaterdag in het vriendschappelijke duel tegen hoofdklasser Meerssen zijn debuut in het geelzwarte tenue.
De MVV'ers kregen met name in de eerste helft kansen aan de lopende band. Hofman, Franssen, Knarren en Salamat strandden echter keer op keer op Bolesta. Roda kon daar maar bitter weinig tegenover stellen. Haan kopte voor rust een keer het over en Aja verkwanselde kans na kans in de tweede helft. Toen de actie van Edwards op Hofman met een strafschop werd bestraft, slaagde Hartgerink er niet in MVV aan een verdiende voorsprong te helpen. Vlak daarna verrichtte Bolesta nog een huzarenstukje door een vrije trap van Dikstaal uit de kruising te ranselen.

Roda JC 2-MVV 2 0-0. Scheidsrechter: Rutgers. Gele kaart: Edwards. Toeschouwers: 300.

Roda JC 2: Bolesta, Kamps, Romero, Edwards, Snijders, Severens, Reynders, Broeders (65. Stadhouders), Huiberts (65. Cuypers), Haan, Aja.
MVV 2: Spillman, Braeken, Van As, Geysears, Maes, Hartgerink, Dikstaal, Salamat, Franssen (83. Dalm), Hofman, Knarren.

Fortuna

Fortuna Sittard 2 behaalde tegen TOP 2 een gemakkelijke 3-6 overwinning. Als de Fortunezen niet zo slordig met de kansen waren omgesprongen was de zege in de dubbele cijfers geweest. De Sittardse ploeg was technisch de betere maar de de verdediging liet nogal eens een steek liet vallen.

Score: 11. Taihuttu 0-1, 26. 0-2 (strafschop), 34. Toonen 1-2, 40. Jacobs 1-3. Rust. 50. Jacobs 1-4, 60. Van Orsouw 2-4 (strafschop), 62. Pieters 2-5, 70. Taihuttu 2-6, 87. Van de Voor 3-6.

res. divisie c

RKC 2 -Helmond Sp. 2	1– 5
Den Bosch 2 -Eindhoven 2	2– 1
TOP 2 -Fort. Sittard 2	3– 6
Roda JC 2 -MVV 2	0– 0
PSV 2 -VVV 2	4– 1
NAC 2 -Willem II 2	7– 1

NAC 2	2	2	0	0	4	8– 1
Helmond Sp. 2	2	2	0	0	4	7– 1
Fort. Sittard 2	2	2	0	0	4	10– 5
PSV 2	2	2	0	0	4	7– 2
Den Bosch 2	2	1	0	1	2	2– 3
Eindhoven 2	2	0	1	1	1	2– 3
Roda JC 2	2	0	1	1	1	2– 4
MVV 2	2	0	1	1	1	1– 3
TOP 2	2	0	1	1	1	4– 7
RKC 2	2	0	1	1	1	2– 6
Willem II 2	2	0	1	1	1	2– 8
VVV 2	2	0	0	2	0	1– 5

Programma: dinsdag 22 sept. 19.30 uur:
VVV 2 -Roda JC 2
MVV 2 -TOP 2
Fort. Sittard 2 -Den Bosch 2
Eindhoven 2 -RKC 2
Helmond Sp. 2 -Willem II 2
PSV 2 -NAC 2

sport kort

● ATLETIEK – Kimbria en AV'34 Maastricht houden vrijdag vanaf 18.30 uur hun laatste instuif voor senioren en AB-jeugd. Programma in sportpark Jekerdal: 400 meter, 1.000 meter, ver, kogel en discus voor alle klassen, en 3.000 meter steeple.

● RUN-BIKE-RUN – Run-bike-run is een onderdeel dat snel aan populariteit wint. Zaterdag staat de zogenaamde korte afstand op het programma in Geleen: 7 kilometer lopen, 30 kilometer fietsen en 3,5 kilometer lopen. Inlichtingen onder telefoonnummer: 046-526280.

● BRIDGE – Zaterdag vindt een Elf Kroegen-toernooi plaats in de cafés rond het Vrijthof. De eerste ronde begint om 10.45 uur in de Dominicanerkerk. De hoofdprijs bedraagt 500 gulden. Inlichtingen bij mevrouw Leufkens, telefoon: 043-433815.

● VOETBAL – FC Groningen hoopt Andrej Zigmantovitsj over te doen aan Cambuur Leeuwarden. Volgens directeur Henk Nienhuis zijn de clubs het vrijwel eens en dient de Witrus zelf tot een vergelijk te komen met de Friezen.

oefenvoetbal

SVN-Limburgia	2-2
Bekkerveld-NEC'92	3-4

toto

HEERLEN – Uitbetaling Toto 37: eerste prijs: 9 winnaars elk bruto 7335,60, tweede prijs: 133 deelnemers elk 105,60, derde prijs 1314 deelnemers elk 26,70.

Zaterdag langverwachte rentree bij Bayern München

Matthäus terug in Bundesliga

Van onze sportredactie

MÜNCHEN – Zijn come-back in de Bundesliga staat geprogrammeerd voor zaterdag. Als er niets tussenbeide komt, maakt Lothar Matthäus na vier seizoenen zijn rentree bij Bayern München in de thuiswedstrijd tegen Wattenscheid. Niet iedereen bij de nog ongeslagen koploper van de Bundesliga is daar echter even blij mee. „Een speler van het kaliber Matthäus heeft iedere trainer er natuurlijk graag bij", weet Jan Wouters. „Maar of het ten koste van de eenheid gaat.... Pfff, dat weet ik niet hoor".

„Ach, rivaliteit bestaat overal", reageert Matthäus in het sportblad 'Kicker' op het gemor onder de youngsters in de groep. „Bayern heeft een selectie van 18, 19 bijna gelijkwaardige spelers. En de concurrentiestrijd is natuurlijk niet begonnen met mijn terugkeer in München. Ik denk dat de meeste spelers blij zijn dat ik er bij gekomen ben. Een fitte Matthäus is een versterking voor de ploeg. Ik ben in elk geval geen stoorzender".

Zondebok

Lothar Matthäus, 31 inmiddels, wilde onder elk beding weg bij Inter Milaan. Hij heeft geen goed woord over voor de manier waarop de club hem na z'n knie-operatie in de steek heeft gelaten. „Ze hebben vier maanden niet naar mij omgekeken en hebben mij behandeld als oud vuil. Als je in Italië geblesseerd raakt of niet meer optimaal presteert, word je aan de kant gesmeten.

Toen het vorig seizoen met de ploeg niet liep, werden Brehme, Klinsmann en ik meteen als de zondebokken aangewezen. Anders had Inter ons niet laten gaan".

Inter-voorzitter Pellegrini was echter niet bereid mee te werken aan een transfer naar een andere Italiaanse club. Brehme ging naar Real Zaragoza, Klinsmann naar Monaco en Matthäus kon kiezen uit aanbiedingen van Olympique Marseille, Real Madrid en Bayern München.

„Bij Marseille", denkt hij, „zou ik hetzelfde hebben aangetroffen als bij Inter. Bovendien ben ik die overval op Lolita (z'n vriendin) nog niet vergeten. Ook daarom had ik geen trek in Marseille. Al die jaren dat ik in Milaan zat, heb ik ook steeds contact gehouden met Hoeness en Beckenbauer. Bayern is altijd mijn lievelingsclub gebleven, vandaar".

Risico

De Zuidduitse club betaalde een dikke vier miljoen gulden voor een dertiger, van wie daarnaast nog maar moet worden afgewacht of de zware knie-operatie die hij in de Verenigde Staten onderging hem geen parten meer speelt. Is dat geen groot risico? „Absoluut niet", zegt Matthäus. „Als enige club wist Bayern precies hoe de vork in de steel zat, omdat clubarts dr. Müller-Wohlfahrt ook mijn vertrouwensarts is. Hij heeft vastgesteld dat de knie weer stabiel is en de spieren er omheen prima in conditie zijn. Ik zal niet meteen drie keer scoren, maar binnen een paar weken ben ik weer de oude Lothar Matthäus".

● *Lothar Matthäus, hier (links) nog in dienst van Inter, achtervolgt zijn kersvers ploeggenoot bij Bayern, Olaf Thon.* Foto: ANP

Parijs-Brussel vooral strijdtoneel van sprinters

Avonddienst voor peloton

DOOR WIEL VERHEESEN

NOYON – De eindstreep van Parijs-Brussel is getrokken in het hart van de Belgische hoofdstad. Wat dàt betreft heeft de eerste najaarsklassieker van het seizoen geen wijziging ondergaan ten opzichte van de voorbije jaren. Wel veranderd is het tijdstip waarop de karavaan de aankomstplaats binnentrekt. Om de verkeersproblemen in de spitsuren niet nog groter te maken dan ze in een stad als Brussel reeds zijn, moet het peloton een verkapte avonddienst opknappen alvorens de prijzen verdeeld kunnen worden. De finish op de boulevard Emile Jacqmain wordt namelijk vanavond pas om tien over zeven bereikt, ten minste indien de renners zich houden aan het tijdschema van de organisatoren.

Een hoger tempo en windvoordeel kunnen de aankomst uiteraard iets vervroegen, zoals een lange wandeling of sterke tegenwind uiteraard ook precies het tegenovergestelde effect kunnen bewerkstelligen.
„Wij hebben", aldus de organisatoren, „alle medewerking gekregen van de autoriteiten voor het laten plaats vinden van de wedstrijd. Alleen de spitsuren in de hoofdstad waren tabaoe voor de karavaan. Wij hadden uiteraard naar andere finishlokatie kunnen uitwijken. Tot het einde van de jaren tachtig was de eindstreep immers ook niet in het stadscentrum, maar twintig kilometer zuidelijker in Sint Genesius-Rode getrokken, vlakbij Alsemberg, maar de entourage van een finish in het hart van de hoofdstad is toch iets apart. Het feit, dat wij Brussel twee uur later bereiken dan vroeger nemen wij voor lief. De uitstraling van het evenement blijft groot en dat is voor alle partijen het belangrijkst."

Overigens is de start van Parijs-Brussel niet in de Franse hoofdstad, maar in het noordelijker gelegen Noyon, nadat tot voor een paar jaar Senlis als vertrekpunt gold. De reden om niet meer in Parijs te starten is tweeledig. Ten eerste is er uiteraard ook weer het verkeersprobleem en daarnaast hebben organisatoren van wedstrijden te maken met voorschriften omtrent de maximum-afstand. Toen de mondialisering in de beroepswielersport goed op gang kwam, naast de invoering van een puntenklassement zoals dat al geruime tijd in de tenniswereld werd gehanteerd, oordeelde men het noodzakelijk om ook anderszins te moderniseren. Marathon-afstanden van om en nabij 300 kilometer pasten niet meer in het tijdsbeeld.

„Kortere wedstrijden met meer spektakel", luidde het parool. Alleen de wereldbekerklassiekers zoals Ronde van Vlaanderen, Parijs-Roubaix en Amstel Gold Race bleven een koersafstand van circa 250 kilometer behouden. Voor alle andere eendagskoersen werd 200 kilometer als maximum voorgeschreven, met een kleine margemogelijkheid naar boven of beneden.
Parijs-Brussel 'zat' echter met het probleem, dat de afstand tussen de beide hoofdsteden sowieso al bijna 300 kilometer bedraagt. Uitwijken naar een noordelijker gelegen startplaats was de oplossing, maar om de naam van de koers toch nog enigszins waar te maken werd dispensatie verleend om althans nog in de buurt van Parijs te starten, ofschoon Noyon eigenlijk niet meer tot de agglomeratie van de Franse hoofdstad behoort. Afstand: 258,5 kilometer.

Favorieten

Hoe dan ook, het gewicht van de koers is onveranderd. Het karakter van de wedstrijd ook. Parijs-Brussel blijft een wedstrijd waarin vooral de sprinters aan hun trekken komen. Meer dan eens heeft zich dan ook een omvangrijke groep aan de eindstreep gepresenteerd. De diverse ploegleiders hebben niet voor niets hun snelste finishers in de selecties opgenomen. Cipollini, Van Poppel, Abdoesjaparov, Ludwig, Capiot, De Wilde, Bontempi, krachtpatser Nijdam (die drie jaar geleden won) en Wilfried Nelissen behoren daartoe, maar dat de sprinters ook wel eens te laat komen voor de bloemen heeft ondermeer Brian Holm bewezen. De Deen ontsnapte vorig jaar in de slotfase en hield de aanstormende peloton keurig op afstand.

De televisie zendt de slotfase van Parijs-Brussel rechtstreeks uit. BRT2 verzorgt beelden van 17.45 tot 19.15 uur, evenals Eurosport. Nederland 3 brengt in Studio Sport een samenvatting van de klassieker omstreeks 20.30 uur.

Weer ritzege Indurain

● *Miguel Indurain, op de foto half verscholen achter Tony Rominger, heeft ook zijn leiderstrui uit de Ronde van Catalonië veilig thuis gebracht. Het was voor de winnaar van de Giro en de Tour zijn derde overwinning in de Catalaanse ronde. Laurent Jalabert voltooide in San Feliu de Guixols ook zijn trilogie. Het sprintsucces tegen Menzoni, Hermans en Koerts betekende zijn derde etappeoverwinning. Het klassement bleef dus ongeschonden op de laatste dag. Toni Rominger, winnaar van de Ronde van Spanje, werd tweede op negentien seconden, Erik Breukink eindigde als vierde.*

De Nederlandse renners beheersen de dagelijkse gang van zaken in de open Ronde van de Toekomst. Amateur Erik Dekker won de achtste etappe. Nationaal profkampioen Tristan Hoffman ging hem al twee keer voor. Foto: REUTER

sport in cijfers

TENNIS

Hoorn, kwalificatie NK, derde ronde: Belgraver - Van Boeckel 7-6 6-4, Van Steenwijk - Bok 6-4 7-5, Troost - Hoppenbrouwers 6-3 6-3, Van Scheppingen - Luca 6-1 3-6 7-5. Gekwalificeerd: Martijn Belgraver, Richard van Steenwijk, Huib Troost en Dennis van Scheppingen, Freddie Sauer.
Vrouwen, Van Erp - Verhaar 7-6 6-1, Basting - Snijders 5-7 6-1 6-2, Bitter - Stassen 6-3 6-1, Van den Berg - Hamers 6-2 6-3. Gekwalificeerd: Van Erp, Yvette Basting, Lara Bitter en Heleen van den Berg.

Keulen Mannen, 500.000 gulden, eerste ronde: Braasch - Novacek 6-4 6-4, Furlan - Kühnen 6-2 6-2, Conde - Leconte 6-4 3-1 opgegeven, Jaite - Nargiso 7-5 4-6 6-1, Strelba - Poljakov 6-4 6-2, Filippini - Viver 6-4 6-4, Prinosil - De la Pena 6-1 6-0, Ondruska - Prpic 7-5 6-4, Olhovski - Göllner 7-5 2-6 6-2, Karbacher - Damm 6-4 6-4, Muster - Mronz 7-5 6-0, Gisbert - Cunha-Silva 6-1 6-1.

Bordeaux Mannen, 500.000 gulden, eerste ronde: Bruguera - Wuyts 6-3 7-5, Tsjesnokov - Emilio Sanchez 7-6 7-5, Santoro - Alvarez 6-2 7-6, Pioline - Agenor 2-6 6-3 7-5, Gorriz - Van den Daele 6-4 6-4, Gilbert - Arrese 7-6 6-3, Forget - Champion 6-3 7-6.

ATLETIEK

Brunssum EMS-loop, heren 10 mijl: 1. Luc Krotwaar 51.09; 2. Jan Hoven 52.36; 3. Van Erp 53.59; 4. Geven 55.57; 5. Van Uum 56.02. Veteranen I: 1. Tummers 56.35; 2. Drent 57.13; 3. Stevens 59.32. Veteranen II: 1. Francort 61.20; 2. Gennip 63.27; 3. Paas 65.02. Vrouwen: 1. G. Timmermans 60.15. 5 mijl: 1. Ger Bodelier 26.46; 2. Wehrung 27.14; 3. Driessen 28.29; 4. Lemmens 28.31; 5. Janssen 29.07. Vrouwen: 1. Vriesma 38.19; 2. Reijnders 38.28; 3. Brienen 38.29.

TAFELTENNIS

Wereldranglijsten: Vrouwen: 1. Deng Yaping 2218, 2. Qiao Hong 2114, 3. Hyun Jung Hwa 2019, 4. Li 2010, 5. Gao Jun 1990, 6. Chen Zihe 1978, 7. Zhang Qin 1943, 8. Chan Tan Lui 1939, 9. Chai Po Wa 1938, 10. Yu Sun Bok 1934, 17. Vriesekoop 1838, 37. Hooman 1713, 66. Keen 1512, 79. Noor 1434, 144. Muller 1195. **Mannen:** 1. Waldner 2056, 2. Gatien 2038, 3. Persson 1967, 4. Rosskopf 1954, 5. Ma Weng 1952, 6. Gruba en Kim Taek Soo 1941, 8. Saive 1922, 9. Li Gun Sang 1898, 10. Yoo Nam Kyu 1887, 28. Haldan 1710, 84. Heister 1401, 99. Keen 1357, 115. De Bruin 1265, 142. Bakker 1203, 148. Boute 1185.

WIELRENNEN

Ronde van Catalonië, zevende en laatste etappe, : 1. Jalabert, 172 km in 4.08.56, 2. Menzoni, 3. Hermans, 4. Koerts, 5. Vermote, 6. Salvador, 7. Angel, 8. Elliott, 9. Mauri, 10. Ugrumov, 21. Lubberding, 23. Indurain, 25. Den Bakker, 29. Rominger, 33. Breukink, 37. Bouwmans, 47. Van Orsouw, 72. Van Aert, 80. Bugno, 93. Nijboer 0.45.
Eindklassement: 1. Indurain 24.29.40, 2. Rominger 0.19, 3. Velasco 1.18, 4. Breukink 1.27, 5. Bernard 1.47, 6. Echave 1.51,7, 7. Zarabietis 2.22, 8. Mottet 2.52, 9. Bruyneel 2.58, 10. Delgado 3.20, 14. Zülle 3.52, 25. Bouwmans 6.30, 28. Van Orsouw 7.24, 33. Bugno 8.03, 40. Den Bakker 9.38, 78. Van Aert 22.16, 79. Lubberding 23.44, 92. Nijboer 34.21, 93. Hermans 35.43, 94. Koerts 40.16. .

Ronde van de Toekomst achtste etappe: 1. Dekker, 139,5 km in 3.14.03, 2. Armstrong, 3. Rodrigues 4. Gainetdinov 0.03, 5. Rota 0.22, 6. Wüst, 7. Capelle, 8. Tefar, 9. Francois Simon, 10. Sapronov. Algemeen klassement: 1. Garel 25.22.26, 2. Wüst 1.18, 3. Dojwa 1.32, 4. Magnin 1.35, 5. Brochard 1.51, 6. Arenas 2.06, 7. Voskamp 2.12, 8. Berzin 2.13, 9. Francois Simon 2.24, 10. Groenendaal 2.29.

Desselgem. Profronde: 1. Verstrepen 170 km in 4.09.00, 2. Enthoven 0.10, 3. Spaenhoven 0.57, 4. Van Leeuwe, 5. Gino van Hooydonck, 6. Jan Wijnants 1.00, 7. Veenstra 1.15, 8. Van Loenhout, 9. Van Looy, 10. Van de Laer, 29. Woltman 1.40.

Edwin Benne naar Catania

ROME – Volleyballer Edwin Benne speelt komend seizoen voor de Siciliaanse club Catania.
De international tekende gisteren een contract voor één jaar met een optie voor het volgende seizoen. De Fransman Meneau verbond zich eveneens aan Catania.
De Siciliaanse club behoort tot de favorieten voor de titel in de serie A2.

Castratie ter motivatie

STARKVILLE – Jackie Sherrill, coach van de American Football-selectie van de universiteit van Missisippi in Starkville, heeft eigenaardige opvattingen over teambuilding. Ter motivatie liet hij zijn studenten op de campus een castratie van een stier bijwonen. De unieke voorbereiding had succes. Het duel tegen de 'stieren' (Longhorns) uit Texas werd met 28-10 gewonnen. Sherrill noemde zijn omstreden taktiek logisch. „Onze tegenstander gebruikt een stier als mascotte. Deze keuze lag dus voor de hand. Het had opvoedkundige en motiverende waarde. Het grootste deel van mijn spelers wist vooraf het verschil niet tussen een stier en os. Nu wel."

MVV oefent bij Schimmert

SCHIMMERT – De hoofdmacht van MVV heeft met het oog op het aanstaande vrije bekerweekeinde een oefenduel tegen Schimmert in het programma opgenomen. De wedstrijd wordt op het terrein van Schimmert gespeeld en begint om 19.00 uur.

Schotse fans onderschept

UTRECHT – De Algemene Verkeersdienst van de Rijkspolitie heeft vanochtend op de rijksweg 2 onder Vianen een bus met 120 Schotse voetbalsupporters onderschept. Zij zouden in een hotel aan de Kerkstraat in Amsterdam flinke vernielingen hebben aangericht. Een aantal van hen zou bovendien de hotelrekening niet hebben voldaan. Het onderscheppen van de bus gebeurde op verzoek van de Amsterdamse politie. De supporters van het Schotse Celtic waren op weg naar Keulen, waar de Europacupwedstrijd FC Köln-Celtic werd gespeeld.

Tennissters uitgeschakeld

HOORN – Geen enkele Limburgse tennisster heeft zich voor het enkelspel van de NK in Hoorn geplaatst. Anique Snijders en Eveline Hamers sneuvelden in de laatste ronde van de kwalificaties. Snijders won de eerste set tegen jeugdkampioene Yvette Basting maar was vervolgens kansloos (5-7, 6-1, 6-2). De strijd tussen de twee oud-nationaal-kampioenen Hamers en Heleen van de Berg werd door laatstgenoemde met 6-2, 6-3 gewonnen. In het herendubbel gingen Van Oirschot en Schot met 3-6, 6-3, 6-3 onderuit tegen Bok en Schol. Het koppel Verheijen/Schuilenburg verloor eveneens: 5-7 6-3, 6-3.

Nasleep stadionramp

AJACCIO – Een Corsicaanse rechter heeft opnieuw twee mensen in staat van beschuldiging gesteld in verband met de stadionramp in Bastia afgelopen voorjaar. In totaal zijn nu zestien personen aangeklaagd wegens hun aandeel in het drama, waarbij vijftien supporters om het leven kwamen en ruim 700 fans gewond raakten. Luc Pilard, de voorzitter van het comité dat het Franse bekertoernooi organiseerde, en Mireille Giudicelli, assistent van de prefect van Bastia, werd doodslag ten laste gelegd.

Basisspelers in Mannschaft

FRANKFURT – Berti Vogts heeft het licht op rood gezet voor Duitse spelers in de Italiaanse Serie A die bij hun club geen basisplaats hebben. Waar Dick Advocaat ten aanzien van Ruud Gullit nog een slag om de arm houdt, kent de Duitse bondscoach geen enkel pardon. Terecht, vindt het overgrote deel van de trainers en de spelers in de Bundesliga. „Als ze geen wedstrijdritme hebben", meent bijvoorbeeld Schalke-trainer Udo Lattek, „kunnen ze in de nationale ploeg geen optimale prestatie leveren". Lothar Matthäus is het volledig met z'n vroegere baas eens. „Het Duitse elftal is er niet voor om reserve-spelers wedstrijdritme op te laten doen".

Duur rondje voor Faldo

EDINBURGH – Spelers op alle 508 golfclubs in Schotland mogen de komende week op kosten van Nick Faldo een stevige whisky drinken. Het rondje kost 's werelds nummer één 30.000 pond, zo'n 100.000 gulden. Met dit gebaar houdt Faldo woord. In juli won hij op Muirfield bij Edinburgh voor de derde keer in zijn leven het Brits Open. In zijn emotionele speech bedankte hij al zijn Schotse supporters. „Iedereen die me de laatste holes heeft aangemoedigd verdient een groot glas scotch."

GRATIS ENTREE
DOORLOPENDE VOORSTELLING

Diverse boeken o.a.:

- Wijn uit de hele wereld	~~89.-~~	29.50
- Nederlands spreekwoordenboek	~~69.-~~	19.50
- Van Porsche tot Rolls Royce	~~69.-~~	19.50
- Atlas van de wereld	~~125.-~~	29.50
- Groot rubriekenwoordenboek	~~29.90~~	8.95
- Het beste kookboek	~~69.90~~	19.90
- Het beste vegetarische kookboek	~~69.90~~	19.90

Brother LW-20 elektronische schrijfmachine. Met diskettestation, display van 7 regels, geheugen van 64000 tekens en verwisselbare letterschijf.

~~1499.-~~ **999.-**

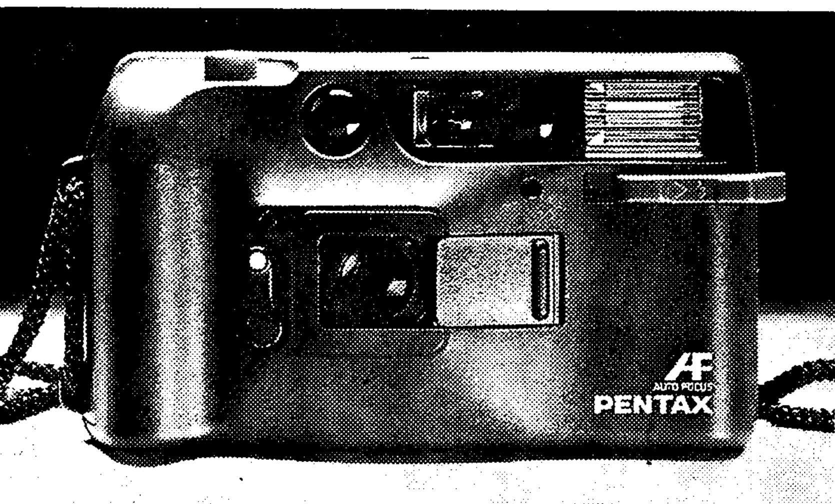
Casio rekenmachine. Voor voortgezet onderwijs en vele vervolgopleidingen. 10+2 cijferig display, 167 functies. Incl. batterijen en hardcase.

~~69.95~~ **45.-**

Reebok Phase 4 joggingschoen. In de maten: 39-47.

~~169.95~~ **99.-**

Pentax PC 303 QD. Automatische scherpstelling en filmtransport. Met ingebouwde flitser en datumachterwand.

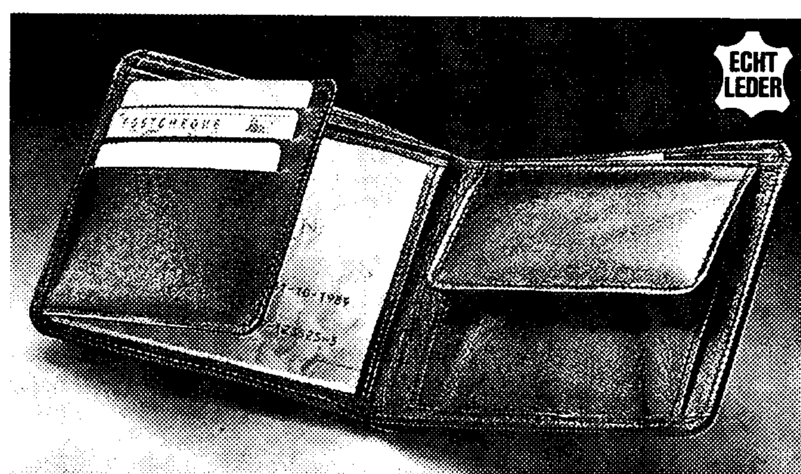
~~219.-~~ **159.-**

Chicco 5-standen buggy. In 2 kleurstellingen.

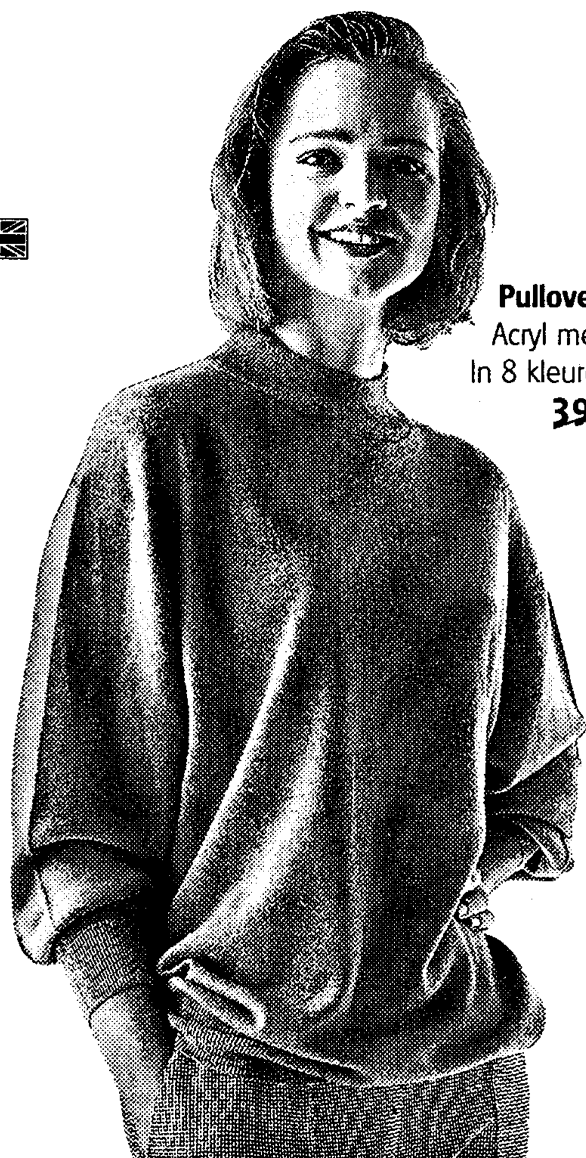
~~299.-~~ **199.-**

Bijpassende voetenzak. ~~89.-~~ **69.-**

Lederen Billfold. Geschikt voor OV-studentenkaart. In de kleuren: zwart, marine en bordeaux.

~~19.95~~ **12.-**

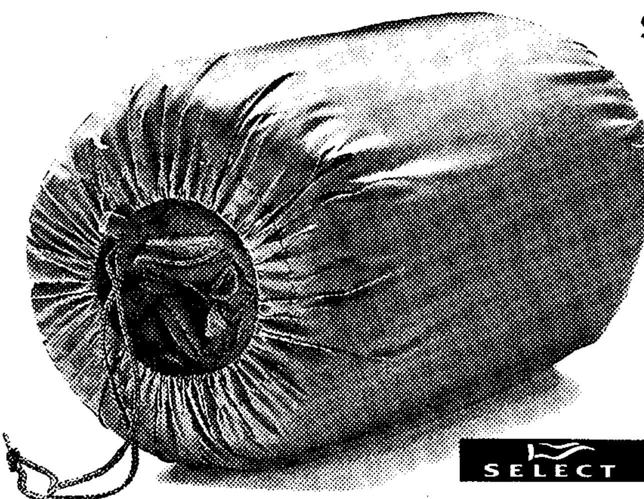
Pullover met turtle neck. Acryl met cashmere finish. In 8 kleuren. Maten: S-M-L-XL.

~~39.95~~ **29.-**

Blazercoat met fluwelen kraag. 80% wol/20% polyamide. In de kleuren: Rood, lichtbruin en antraciet. In de maten: 38-46. ~~239.-~~

189.-

Select dekenslaapzak. Geheel katoen. Deelbare rits. Kingsize formaat: 210 x 160 cm.

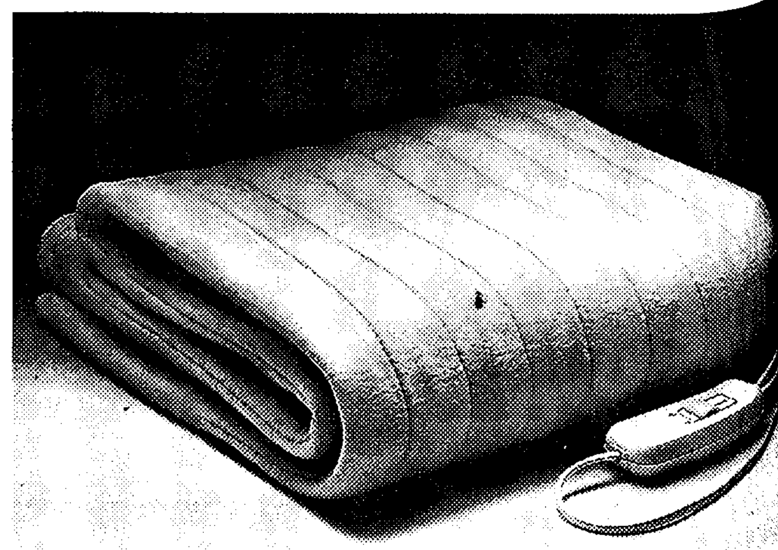
~~109.-~~ **69.-**

Handdoeken. Royale maat. Uni of gestreept. ~~19.95~~ **12**

Badlaken. In diverse kleuren. ~~39.95~~ **2**

Washand. ~~3.95~~

Inventum elektrische deken. Afmetingen: 75 x 145 cm. Rege op 2 warmtestanden. 220 volt/149 watt.

~~119.-~~ **89**

Westbound pullover. 100% acryl. In diverse kleuren. Maten: S-M-L-XL.

~~55.-~~ **35.-**

Set van 25 autootjes. ~~25.-~~ **15**

V&D, UW WARENHUIS

Aanbiedingen geldig t/m zaterdag 19 september (zolang de voorraad strekt).

'Je energie op peil houden, daar geloof ik heilig in'

Nana vrijdag in Kerkrade

DOOR ELS SMIT

EINDHOVEN – Nana Mouskouri is deze week voor zes concerten in ons land. Tegelijkertijd wordt haar geheel Engelstalige cd 'Only Love' op de markt gebracht. Voorafgaande aan de show die de wereldster aanstaande vrijdagavond in de Kerkraadse Rodahal geeft, zochten wij haar op in de Eindhovense Evenementenhal. Daar begon zij aan haar mini-tournee.

Duizend excuses dat ze vijf minuten later dan afgesproken verschijnt. Even bijkomen. Per slot van rekening is ze pas twee uur geleden vanuit Parijs aangekomen en onmiddellijk daarna in beslag genomen door andere mensen. „Oh, maar dat zegt me niets. Je moet je energie op peil houden. Daar geloof ik heilig in." Zullen we het dan eerst maar even hebben over haar cd. 'Only love' staat erop, natuurlijk. Maar er staan ook nummers op die uit de pop-hoek afkomstig zijn, zoals 'Time after Time' van Cindy Lauper, 'Why Worry' van Mike Knopfler en 'The Power of Love' van Jennifer Rush. En, wat ook opvallend is: alle liedjes zijn Engelstalig.

Europees

„Dat markeert een stadium in m'n ontwikkeling. Maar het betekent in geen geval dat ik alleen nog maar Engelstalig zing. Op de keper beschouwd ben ik pas laat met Engels begonnen. Ik ben heel erg een Europese zangeres: in Griekenland liggen m'n wortels en toen ik enige bekendheid kreeg ben ik Duits en Frans gaan zingen. Engels kwam pas later. En toen ik ermee begon, was m'n Engels helemaal niet zo best. Maar ik heb me laten bijscholen."

„Met succes kennelijk. Ik was welkom in Amerika. De cd die nu in Nederland uitkomt, is er heel goed verkocht. Maar dat wil geenszins zeggen dat ik nu alleen in het Engels zing. Julio Iglesias heeft die keuze wel gemaakt. Die heeft besloten minder in het Spaans op te nemen. Ik zie het Engelstalige als een nieuwe stap in de ontdekkingsreis. Net zoals die gospel-cd zie die ik twee jaar geleden heb gemaakt. Het zijn nieuwe wegen en ik pas ze in in m'n repertoire. „En wat betreft de keuze van de liedjes. Er staan inderdaad songs op die door popsterren beroemd zijn gemaakt. Ik blijf jonge mensen volgen. Er worden zulke mooie dingen gemaakt. Ik leer ook van ze. Het is je behoud om te blijven open staan voor wat er gebeurt. En weet je wat het is: als een lied succesvol is, dan zegt dat iets over degene die het zingt, maar het zegt ook iets over het lied: dat bevat magie, het raakt iets in mensen."

● *Nana Mouskouri: „Artiesten zijn een beetje gekke mensen. Ze hebben geen doorsnee-leven, als dat al bestaat."* Foto: GPD

Toch zit er, wellicht, een risico in om een nummer dat zo wordt geassocieerd met een bepaalde zanger te zingen.
„Natuurlijk is dat een risico. Kijk, als Cindy Lauper nu nog op de hitlijsten had gestaan met 'Time after Time' had ik het niet in m'n hoofd gehaald om het op te nemen. Maar nu kan het: het is zo'n mooi lied, met zo'n goede tekst. Dat geldt ook voor 'The Power of Love'. En nu kan ik eindelijk ook de tekst verstaan."

„Dat heeft met leeftijd te maken. Het maakt een groot verschil of een meisje van twintig of een vrouw van vijftig een tekst brengt. Hoe simpel een tekst ook is: liefde vul je als je ouder bent anders in dan als je heel jong bent. Je hebt geleefd, je hebt dingen meegemaakt: dat hoor je in een stem. Je hoort het hoe iemand met die emotie omgaat."
„En natuurlijk maken artiesten dezelfde emoties mee als iedereen. Vaak worden artiesten gezien zoals ze het toneel opstappen. Het ziet er allemaal mooi uit en zo hoort het ook. Aan de andere kant: artiesten zijn ook een beetje gekke mensen. Ze hebben geen doorsnee-leven, als dat al bestaat."

Iemand had van te voren tegen me gezegd: Nana zou een beetje down kunnen zijn. Een paar dagen geleden is de gouvernante van haar twee kinderen overleden.

„Begrijp je het nou een beetje? Ik voel een vreselijk verlies. Die vrouw heeft meer dan twintig jaar voor mijn kinderen gezorgd. Voor hen was ze een tweede moeder. Maar voor mij was ze net zo goed een soort moeder. Mijn kinderen zijn nu in de twintig en studeren in Amerika en Engeland. We hadden met z'n allen een relatie die niet zo vaak voorkomt. Zij was de spil van ons alle drie. Als m'n dochter mij niet meer kon bereiken, vanwege tijdsverschil bijvoorbeeld, zei ze tegen haar: 'Wil je tegen mammie zeggen dat...'"

„Dat bedoel ik met: de emoties, de diepte ken je: die zijn van alle mensen. Alleen, de manier waarop: die is voor artiesten vaak anders dan doorsnee. Omdat je wilt zingen, omdat je met muziek, met dat waarin je goed bent, andere mensen wilt bereiken. En als dat lukt, wil je daarmee doorgaan."

„Wat we nu hebben meegemaakt, is zo'n verlies. Tegelijkertijd denk ik dat zij als 'tweede moeder' van mijn kinderen een vervuld leven heeft gehad. Ze had zelf geen kinderen. Mijn kinderen waren de hare. We hebben het gemerkt bij de begrafenis. Er waren zoveel mensen en er was muziek. Maar dat neemt niet weg dat uit ons leven een stuk is weggevallen. Maar het verdriet... Ik wilde deze tournee niet afzeggen. Integendeel: muziek helpt mij ook om het verdriet te verwerken. Van kinds af aan is dat MIJN manier geweest om me te uiten."

Best aardig

„En ik weet dat de mensen dat oppakken. Dat kan toch niet anders? Ik zou er geen andere verklaring voor weten. Ik kan best aardig zingen, maar dat kan het niet alleen zijn. En bovendien hou je het dan niet vol op steeds dat zelfde hoge niveau."
„Het moet iets in mijn stem zijn: iets dat ter hoogte van mijn keel verandert van een persoonlijke ervaring in iets dat een ervaring van veel mensen is. Het leven is een hel, is dat althans vaak, met teleurstellingen, verwachtingen die niet uitkomen, maar altijd is er de hoop en een ook eigenlijk de zekerheid dat ergens die liefde is waar we naar snakken. Dat hebben we allemaal."

„Ik ook. Ik zou het psycho-analytisch kunnen laten verklaren. Ik heb daar van af gezien. Als meisje opgegroeid, met een bril, thuis ook niet van alle kanten gesteund om het maar zwak uit te drukken. Daarna in de muziek, ook nog steeds een mannenwereld, leren beleefd te blijven, proberen om dat wat je zelf tot in al je vezels weet dat goed is, te doen. Je daarin handhaven, dat betekent: vechten. Ik kan dat ook niet altijd, maar je probeert het. Mensen herkennen zelfs dat. Het kan niet anders."

Twintig uitzendingen

Tros komt met verkeerstips

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – De Tros start vanavond met het uitzenden van Wegwijzer. Elke woensdagavond zal tussen 19.30 en 22.30 uur op Nederland 2 ruimte gemaakt worden voor het uitzenden van deze verkeersminuut.

In het programma, dat gemaakt wordt in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland, worden weggebruikers geïnformeerd over allerlei onderwerpen op het gebied van verkeersveiligheid. De Tros besteedde afgelopen zomer al uitgebreid aandacht aan de verkeersveiligheid in het programma Geef je verstand eens voorrang.

In de Wegwijzers die dit jaar worden uitgezonden zullen met name de verkeersregels en verkeerstekens aan de orde komen.

Op termijn komen ook onderwerpen over verkeer en vervoer in de brede zin van het woord aan bod. De toon van Wegwijzer is speels en onderhoudend.

In elke aflevering zal acteur Wigbold Kruyver, die praat met zijn alter ego, verkeersgedrag onder de loep nemen.

De Tros heeft voorlopig twintig uitzendingen gepland.

Tv-serie over het leven van Annie M.G. Schmidt

HILVERSUM – De Avro zendt volgende maand een korte reeks documentaires uit waarin Annie M.G. Schmidt centraal staat. De serie wordt afgesloten met een interview dat Ischa Meijer voor de Avro maakte met de bekende schrijfster.

De eerste aflevering van de documentairereeks over het werk en leven van Annie M.G. Schmidt wordt op 11 oktober uitgezonden. Deel twee en drie staan gepland op 18 en 25 oktober. Het afsluitende interview wordt 1 november uitgezonden.

De Avro zond vorig jaar november al een liedjesprogramma uit ter gelegenheid van de tachtigste verjaardag van Annie M.G. Schmidt.

In het programma werden tien liedjes van de haar in nieuwe arrangementen uitgevoerd door uiteenlopende Nederlandse artiesten.

● *De cast van In de Vlaamsche Pot met v.l.n.r. Frans van Deursen, Serge Henri Valcke, Edwin de Vries en Susan Visser.* Foto: KIPPA

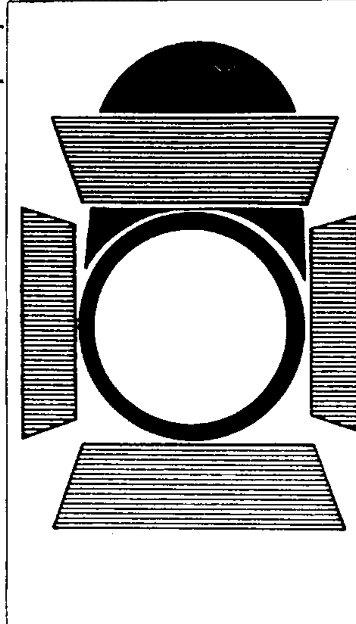
'Vlaamsche Pot' internationaal

Van onze rtv-redactie

HEERLEN – De Veronicaserie In de Vlaamsche Pot, die in Nederland vanaf 24 september zijn derde seizoen in gaat, probeert het internationaal. Veronica heeft van de Stichting Babel, een Europees lichaam dat tv-producties uit kleine taalgebieden kansen biedt om op de internationale markt een vuist te maken, voorlopig 10.000 ecu (22.500 gulden) gekregen om een Engelse versie te maken. Eén van de afleveringen is inmiddels vertaald en op dit moment wordt een Engelstalige cast gezocht. De opnamen vinden nog dit jaar plaats.

Het is de bedoeling dat de Engelstalige aflevering in april vertoond wordt op de MIPCOM, de grootste tv-beurs ter wereld die jaarlijks in Cannes wordt gehouden. Dit maakte tv-directeur van Veronica, Joop Daalmeijer, gistermiddag bekend bij de presentatie van de nieuwe derde serie. Daalmeijer verwacht dat de comedy ook in het buitenland zal aanslaan.

De serie is inmiddels verkocht aan de Duitse WDR, maar die zendt de Nederlandse versie in het Duits nagesynchroniseerd uit.

'The Trammps' zaterdag in Reijmerstok

REIJMERSTOK – De uit de jaren zeventig stammende top soul band 'The Trammps' treedt zaterdagavond live op in zaal 'De Smid' aan de Dorpstraat in Reijmerstok. Het is voor de eerste keer dat 'The Trammps' naar het Mergelland komen. De band scoorde in het verleden tientallen nummer één-hits over de hele wereld, onder andere met 'Shout' en 'Disco Inferno'.

● *Madonna zal bij de Interkerkelijke Omroep Nederland (Ikon) te zien zijn in een videoclip met een kerk als decor.* Foto: LORRAINE DAY

Veel jongerenprogramma's in winterseizoen

Verrassende come-back van religie bij Ikon

Van onze rtv-redactie

HILVERSUM – De come-back van de religie is door de Ikon dankbaar aangegrepen om in het komende winterseizoen een aantal nieuwe programma's rond dit thema op televisie uit te zenden. In die programma's probeert de Ikon op een journalistieke manier ordening aan te brengen in alles wat er religieus beweegt en zweeft.
Geerten van Empel, directeur radio en televisie van de Ikon: „Met de verrassende come-back van de religie bedoel ik niet het verschijnsel dat de orthodoxe vleugel van de kerk zijn mensen meer heeft weten vast te houden dan elders. Ik heb het over de religie die in allerlei onverwachte aspecten opduikt uit allerlei onverwachte hoeken."

Madonna

Van Empel wijst op het gebruik van religie in de popmuziek. Hij doelt dan niet op reli-pop, maar op Madonna die in een videoclip een kerk als decor gebruikt of Prince die tijdens concerten laat weten dat hij in God gelooft.
„Voor de Ikon is het een uitdaging om daar programma's over te maken." In het komend seizoen staan documentaires gepland over reïncarnatie en Sai Baba, een incarnatie van God in India. De Ikon gaat een serie over God als romanfiguur op het scherm brengen en de omstreden film The Last Temptation of Christ van regisseur Martin Scorcese is aangekocht.

De Ikon-televisie krijgt in het nieuwe seizoen vaste zendtijd voor jongerenprogramma's op de woensdagavond op Nederland 1 tussen zeven uur en half acht. Elke donderdagavond zendt de Ikon op het eerste net uit van half tien tot ongeveer middernacht. De Ikon ruimt als vanouds ook in het nieuwe seizoen veel tijd in voor jongerenprogramma's.
Algemeen directeur Roelf Haan van de Ikon liet voorts weten heel gelukkig te zijn met de indeling op het eerste net. „Daar vinden we grote collega-omroepen die nog willen blijven werken binnen het concept van de publieke omroep. Zij kunnen zich vinden in samenwerking, onderlinge afstemming en vooral respect voor elkaar."

Haan sprak tevens zijn bezorgdheid uit over het aanbod op televisie. „Wie de omroepgids raadpleegt, vindt wel goede programma's, maar weinig pluriformiteit. Spelletje, quizzen, comedies, politieseries en een veelheid van buitenlandse B-films op elk net en op elk uur van de dag. De kijker heeft steeds minder keuze. De eigen programmamakers krijgen een afvloeiingsregeling of worden op rantsoen gezet." De zendgemachtigden worden volgens Haan steeds meer programmamakelaar dan programmamaker.

De Ikon-directeur is bevreesd voor een zogheten mammoetmanagement in Hilversum. Hij verwees daarmee naar de recent verschenen nota van NOS-voorzitter Max de Jong over een nieuwe bestuurlijke organisatie binnen de omroep. „Ik heb nooit geloofd in de oude gedachte om kleine zendgemachtigden als de Ikon, de HOS en de RVU bij de NOS onder te brengen. Dan lijkt het me helemaal geen goed plan om de Ikon onderdeel te maken van een overkoepelend organisatorisch bestuur. Ik denk niet dat het NOS-bestuur kennelijk van Hilversum wil maken een waaraan alle zendgemachtigden ondergeschikt zouden moeten zijn."

Power FM zet discjockeys aan de dijk

HILVERSUM – Power FM, onderdeel van de Radio 10 Groep en eigendom van de platenmaatschappij Arcade, zet vanaf zaterdag een groot deel van de discjockeys op straat. Dat heeft het commerciële kabelradiostation gisteren bevestigd.

Begin dit jaar nog werden de namen bekend gemaakt van een aantal 'gerenommeerde' dj's, die de 'hits van vandaag en morgen' aan elkaar zouden praten, onder wie Peter Holland (ex-Veronica), Wim Rigter (ex-Vara) en Luc van Rooij (ex-Avro). Een onderzoek heeft aan het licht gebracht, dat de luisteraars van Power FM liever alleen muziek willen horen zonder de stem van een discjockey.

Het onderzoek werd uitgevoerd toen bekend werd dat de luistercijfers achteruit gingen. Power FM hoopt met de maatregel de weglopers weer terug te krijgen.

Alleen het zaterdagmiddagprogramma That's 44 blijft gehandhaafd, dus met presentatie. De zender heeft overigens 3,2 miljoen aansluitingen.

Concert Radio (klassiek) en Radio 10 Gold, eveneens onderdeel van de Radio 10 Groep, gaan wel door met gepresenteerde muziekprogramma's. Een deel van de dj's gaat daar naar toe. De rest komt op straat te staan.

SERVICE VAN A TOT Z

Overzicht van belangrijke adressen
voor de lezers van het Limburgs Dagblad

A

AANHANGWAGENS

Mc. Dassen aanhangwagens
Verk., verh., repar., speciaalbouw. Onderd. v. alle merken. Stationsstr. 8-10 Kerkrade. Tel. 045-455088/452501.

Aanhangwagens Jo Knops
100 stuks in voorraad. Tevens alle onderdelen en reparaties. Rijksweg Zuid 195 Sittard. Tel. 046-512718.

APK-KEURINGEN

OPEL

[illegible] Bergsteyn
APK-keuringsstation, Rijksweg 61, [illegible] en Terblijt. Tel. 04406-41700.

Garage Sebregts en Co.
[illegible] APK-keuringsstation 1 en 2, [illegible] Iveco bedrijfsauto's. Lindelauferstraat 8, Voerendaal. 045-752888.

[illegible] autobedrijf
Voor APK zonder problemen. CO- en koplampafstelling gratis. Holzstraat 67, Kerkrade, tel. 045-456963.

AUTOACCESSOIRES

SAS Autoshop „De Specialist"
Voor auto-accessoires, car-hifi, alarm, [illegible]center. Scherpe prijzen. Nobelstraat 61, Heerlen, tel. 045-712113.

AUTOBANDEN

BREMEN

Automaterialen, APK-keuringen, accu's, [illegible]. Kampstraat 59, Landgraaf. Tel. 045-311784. Zaterdags gesloten.

ROUWETTE autobanden

Alle merken banden leverbaar. Balanceren + uitlijnen. Putweg 49, Klimmen, tel. 04405-1286.

[illegible]

[illegible] Vencken B.V. Sittard-Geleen
[illegible] VW, Audi, VW bedr.wag. Sittard, [illegible]weg 27, 515777. [illegible] 171, 372882.

[illegible] kijken is kopen!
[illegible] bedrijfsauto's, bestellers en [illegible], minibusjes, kleine bestellers, [illegible], meubelauto's in alle [illegible] en prijsklassen. Ook diverse luxe [illegible]. Te veel om op te [illegible]. Donny Klassen b.v., in- en verkoop, [illegible]weg 219 Maastricht, [illegible] 043-632222 of 043-634815.

[illegible]

Uw specialist voor autoleasing. Vraag vrijblijvend offerte.

Vencken Leasing

AUTORIJSCHOLEN

Chris Adams
ANWB erkende auto- en motorrijschool. Mirbachstraat 14, 6367 CW Voerendaal. Tel. 045-751718.

Liever 100% rijles dan 30% korting

Autorijles is een zaak van vertrouwen. Ga daarom naar de vakman met jaren ervaring. Kies een van onderstaande B.B.R.O.-beroepsrijscholen.

Autorijschool Leijten Brunssum tel. 045-251418

Autorijschool Frans Bisschops Heerlen. 045-752827.

Autorijschool Sjef Dörenberg Heerlen 045-213735.

Autorijschool Jo Hendriks Kerkrade. 045-415315.

Autorijschool Piet Hillebrand Kerkrade. 045-415597.

Autorijschool Nico Zoet Kerkrade 045-456772.

Autorijschool Kubben Schimmert 04404-2339.

Autorijschool Winthagen Simpelveld 045-443252.

Autorijschool Paul Simons Vaals 04454-62443.

Autorijschool Peter Kokkelkoren Voerendaal 045-750995.

AUTOSCHADE

Autoschadecenter Limburg
Schadereparaties aan alle merken. Topkwaliteit met 1 jaar garantie. Kloosterraderstr. 100, K'rade. 045-453897.

AUTOVERHUUR

Autop Autoverhuur Sittard B.V.
Verh. van pers.auto's, bestelauto's, busjes, kampeerauto's en autoambulance, leasing, long-rent en groepsvervoer. Geerweg 2A Sittard. 046-522424. Zandstraat 58 Montfort. 04744-2345.

B

BOUWMATERIALEN

Steenmarkt Van Erp B.V.
Ca. 200 soorten bestratings- en gevelstenen, in elke hoeveelheid. Lahrstraat 17, Sittard, tel. 046-512481.

C

COMPUTERSERVICE

NORSU Limburg
Budgetvriendelijke bedrijfsautomatisering. Telefoon 045-210419, Ganzeweide 127, 6413 GD Heerlen.

D

DANSSCHOLEN

Bel nu 045-455688
en informeer naar een van de vele gezellige danscursussen van dansschool Lotus, Heerlen en Kerkrade.

DRUKKERIJEN

Compuprint Kerkrade b.v.
Uw partner voor al uw druk- en kopieerwerk, familie- en handelsdrukwerk, zwart/wit- en kleurkopieën. Kloosterraderstraat 14a, 6461 CC Kerkrade. Tel. 458079.

Drukkerij L'Ortye b.v.
Kettingform., drukwerk voor handel en industrie, familiedrukw. Kouvenderstr. 35, Hoensbroek. 045-212517. Laat bij L'Ortye drukken, het scheelt u stukken.

Studio Kerdel zeefdruk/offset
Voor al uw drukwerk ... van klein tot groot, in iedere oplage.
Mauritslaan 114, Geleen. Tel. 046-742964.

E

ELECTR. ONDERDELEN

NILFISK
MET 'N NILFISK ZIT JE NERGENS MEE.

Onderdelendepot Roosen
Brunssum, Rumpenerstr. 157, Tel. 045-251915 (geen koopavond).

ELEKTRO-INSTAL.BEDRIJVEN

Elektro Bemelmans
Aanleg, reparatie en onderhoud van elektro-installatie. Unolaan 33, H'heide, tel. 045-212330.

G

GEVELREINIGING

G.V.L. Restauratie, 045-226000
Spec. gevelreiniging, renov., kelderafdichting, voegw., vochtwering 10 jr. schrift. garantie. Stralen van meubels, autoplaatwerk, velgen, chassis etc.

GLASREPARATIES

glasservice
GLASZETTEN

Door direkt en persoonlijk contact met onze meldkamer, een snelle en correcte afhandeling van alle glasschades, ook 's nachts, in de weekenden en op feestdagen.

H

HAARWERKEN

Natuurlijk [illegible] echt
Haaraanvullingen en prothesen. De specialist.

kapsalon & haarwerken
dames-heren

Reisstraat 9, 3620 Neerharen - Lanaken. Tel. 09-32-89-711212.

HOUT EN BOUW

Houtindustrie Pelzer BV
Emball.-, pallet-, verpakkings- en stophout; eike-, beuke- en esse-, plaathout; goedkoop stookhout. Rijksw. 36, Wahlwiller, 04451-1218.

K

KEUKENS

Kellerhuis keukens Geleen
Ringovenstr. 1. 046-747905. Aanbouwkeukens + apparatuur, event. met compl. verbouwingen. Toonaangevend in keukens.

KEUKENS EN BADKAMERS

Vossen Keukens

Van ontwerp op maat tot komplete installatie. Tevens renovatie. Design-studio: Glaspaleis, Kerkplein 45, en eiken stijlkeukens: Eikenderweg 77, Heerlen. Tel. 045-717555.

CEMA
Geleen, Burg. Lemmensstr. 216, 046-747575, keukens - badmeubelen - sanitair - c.v.

KUNSTSTOF KOZIJNEN

Kunststof Brunssum
Kunststof ramen en deuren, schuifpuien en balkonsystemen. Trichterweg 7, Brunssum. Tel. 045-231045.

scheppers kunststof

Eigen fabrikage/ maatwerk
Ramen - deuren - rolluiken met 10 jr. garantie. Eigen montagedienst en service. Voorheen in Landgraaf, nu Smedestr. 6, Kerkrade. 045-465228.

L

LOODGIETERS

H. Hoeppermans C.V.
Sanitair, c.v., dakwerk, gas, water, wateronth., rioolontstop. Emmaplein 8 Heerlen. Tel. 0 45-713265.

M

MODELLENBUREAUS

modellenburo fashion & style

Winckelstraat 39   6467 BM Kerkrade

Organisatieburo voor modeshows en andere mode-evenementen. Opl. mannequin/dressman, fotomodel, host/hostess. Info: 045-422424.

N

NAAIMACHINES

Naaimachinehandel VELDMAN B.V.

Heerlen, Nobelstr. 6, 045-716100. Hoensbroek, Kouvenderstr. 68, 045-213538. Geleen, Raadhuisstr. 14, 046-746490. Rep. alle merken, geen voorrijkosten. Roermond, Neerstraat 62, 04750-31012.

O

ONDERH./SERV. GASTOESTELLEN

Gaswacht Limburg. 045-227676
Specialisten voor alle soorten gastoestellen. Ontwerp, onderhoud, installatie en verkoop. Litscherveldweg 5 Heerlen.

P

PLAFONDBOUW

Akoutherm Systeembouw
Al uw interieurwerken uit een hand t.b.v. uw kantoor, winkel, instituut of woning. Systeemplafonds en -wanden, interieurafbouw, akoustiek, verlichting, binnen- en buitenzonwering. Voor inf. Industriestr. 7c Nuth. 045-245028, industrieterrein 'De Horsel'. Fax 243983. Showroom open ma./vrij. 13.00-17.00 uur.

PLAFONDS

Wand- en plafondstudio Plafondbouw Kerkrade/Landgraaf b.v.
Sperwerweg 28, industr.terrein Abdissenbosch, Landgraaf. Tel. 045-320840. Verk. part. ma.-vr. 9-17 uur, za. 10-14 uur.

Plafond- en keukencentrum Zambon 043-642535
Div. systeemplafonds, altijd een pasklare oplossing voor plafondproblemen. Al onze syst. zijn eenv. zelf aan te brengen. Idem diverse Zepka vouwdeuren en wandkastsystemen op maat. (Kruisberg 46 Meerssen).

Radex BV Plafondsystemen
Haefland 23, Brunssum, 045-258051. Voor alle soorten plafonds, wanden en betimmeringen. Showroom geopend van di. t/m za. van 10-17 uur.

POSTZEGELHANDELAREN

C. de Wit B.V.
Postzegelhandel, Nobelstraat 41, 6411 EK Heerlen, tel. 045-710571.

R

ROLLUIKEN

LAUMEN SIMPELVELD
ROLLUIKEN ZONWERING

Beitel 110A, 6422 PB Heerlen, postbus 21099, 6369 ZH Simpelveld, tel. 045-423848/442129.

MICA zonwering
Rolluiken * jaloezieën * zonneschermen. Vraag vrijbl. prijsopgave. Showroom Sittarderw. 116, Heerlen. 045-721858.

SIMI rolluiken
[illegible] voordelig! [illegible] Beggelder 9 Landgraaf 045-[illegible] Schoolstr. 32 Brunssum 045-252484 b.g.g. 216484.

Mithra-Heroal b.v.
Het vertrouwde adres voor al uw rolluiken of onderdelen, kunststof schroten, service of reparaties. Beitel 4, 6466 GZ Kerkrade. 045-413049.

Jago-Kerkrade
Rolluiken en zonweringen. Ook voor onderdelen en reparaties. Showroom Schaesbergerstr. 104, Kerkrade. 045-414270.

RIJWIELZAKEN

Raleigh Cycle-Center Helgers
Rumpenerstraat 62-50 Brunssum. 252709. Raleigh Mountainbikes 625,-. Sport- en stadsfietsen + reparaties. Zonder aanbetaling mogelijk.

S

SCHILDERSBEDRIJVEN

Schilderw. Bijsmans Heerlen
☆ Onderhouds- en utiliteitswerken ☆ kunststoftoepassingen ☆ betonrep. ☆ gevelreiniging ☆ graffitybestrijding. Heerlerbaan 134, tel. 045-425550.

V.S.M. Driessens-Niessen
Schildersbedrijf b.v. Ankerkade 127, 6222 NL Maastricht. 043-630353. Voor alle voorkom. schilderwerken.

[illegible]

deGast

Schoonmaakbedrijven BV
Hoofdkantoor: De Boelelaan 7, Amsterdam. Voor meer info, bel 06-0228400. Telex 10526, fax: 020-443454.

SCHOORSTEENVEGERS

Math. Linssen. Tel. 045-241587.
Bergerw. 20 Nuth. Onderh. c.v. Ontkalk. waterleid., geiser, boiler, gas-water-install. Erk. schoorsteenveger.

STICKERS

STICKERS NODIG ?
voor apparaten, auto's, fietsen, machines, reklame.
LETAS STICKERSERVICE
P.B. 32018, 6370 JA Landgraaf
Tel:045-312560 Fax045-325885

T

TUINCENTRA

Groendijk Bok - Heerlen. 215366
Bloemisterij ☆ hoveniersbedrijf ☆ tuinctr. en architectuur. Vraag vr.bl. tuinadv. Uterweg 117, Heerlen-Noord.

V

VERANDA'S [illegible]

Daemen Kunststoffen
Verandadakplaten, plexiglas [illegible] thermoclear. Hofdwarsweg 7[illegible] Tel. 046-753865.

VERHUIZINGEN

ERKENDE VERHUIZERS
dat pakt altijd goed uit

Schoenmaekers Verhuizingen
Ridderweg 47, Heerlen. 045-411281. Fax: 414096.

Stikkelbroek Verhuizingen [illegible]
Laanderstraat 109-111, Heerlen 045-715045.

uw verhuizer
Harreman bv
* Nationale en internationale verhuizingen
* Opslag inboedels
* Emigratieverpakkingen
045 - 218342

VIDEOTHEKEN

Vicaf's „Eroland Videotheken"
Gespecialiseerd in verhuur, ver[illegible] erotische videofilms. Sittard, St[illegible] 31. Maastricht, Via Regia 105, [illegible] Poort. Heerlen, winkelcentr. [illegible] (achter Aldi) 221986.

W

WONINGINRI[illegible]

JOHN WETZELS WONINGINRICHTING

J. Wetzels Woninginrichting
Enorme keuze tapijt-vinyl, gordijnen, [illegible]ges, valletjes. Tapijt gratis leggen op mt. maken. Spoorsingel 12, [illegible] 045-727156.

Z

ZONWERING

Ha-to. - Spotgoedkoop
Heroal rolluiken in alu. en pvc, schermen, vertikale jalouzieën. 045-456226, Maria Gorettistr[illegible] Kerkrade.

Venetian Blin[illegible] Kerkrade B[illegible]

Zonweringskonstrukties, jalouzieën, markiezen en roll. in alu., staal. Kipstr. 30-32 Kerkrade. 045-45[illegible]

Uw servicebeleid begint bij de servicepagina van het Limburgs Dagblad.

Meer weten?

045-739380

A tot Z

Nederland 1

KRO
13.00-13.12 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
18.00 **●● Journaal.**
16.10 **Fietsendieven (Ladri di biciclette).** Italiaanse speelfilm uit 1948 van Vittorio de Sica. Met: Lamberto Maggiorani, Enzo Staiola e.a. Een werkloze arbeider vindt eindelijk werk als affícheplakker. Al op de eerste dag echter wordt zijn fiets gestolen, zodat hij direct zijn baantje weer dreigt te verliezen.
17.40 **Trekking Giro-loterij/Bankloterij.**
18.00 **Boggle**, woordspel. Presentatie: Frank Kramer.
18.30 **De grotten van Lascaux.** Documentaire over de prehistorische rotstekeningen die hier in 1940 ontdekt werden.
19.05 **Eros in concert.** Concert van de Italiaanse zanger Eros Ramazzotti. Met o.a. Taxi story, Se bastasse, Musica è.
20.00 **(S+TT) Journaal.**
20.25 **De ver van mijn bed show: De Latino's**, 10-delige serie reportages gewijd aan Latijns Amerika. Afl.6. Presentatie: Han van der Meer.
21.25 **Father Dowling.** Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Consulent-detective. Father Dowling dreigt het geloof in zijn grote idool Sherlock Holmes te verliezen, wanneer scherpzinnig optreden naar diens voorbeeld desastreuze gevolgen heeft.
22.15 **Vietnam**, kerk en staat. Documentaire over de gevolgen van de ontwikkelingen in Vietnam voor de R.K.-kerk.
22.55 **Columbus en het tijdperk van de grote ontdekkingsreizen**, 7-delige documentaireserie over deze ontdekkingsreiziger. Afl.6: De wereld na Columbus.
Nog steeds in de veronderstelling dat het Azië is, bereikt Columbus tijdens zijn derde reis de noordkust van Zuid-Amerika. Met de ontdekking van Amerika werd een geheel nieuwe wereld geschapen door de grote uitwisseling van dieren, gewassen, mensen en culturen die erop volgde.
23.55-24.00 **●● Journaal.**

Nederland 2

Tros
13.00-13.12 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
15.30 **Expo '92 Sevilla - Tussen twee werelden.** Serie over de Expo 92. Vandaag: Chili en Portugal. Herh.
16.00 **●● Journaal.**
16.10 **Bekijk het maar.** Met Casper and his friends, tekenfilmserie; Peppi en Kokki, jeugdserie. Afl.: Koksmaatjes. Peppi en Kokki moeten de afwas doen. Het is maar goed dat scherven geluk brengen; De teenage hero turtles, tekenfilmserie. Afl.: Leonardo overspannen. Herh; En blaffen kan ik ook, serie over honden. Afl.: De jagers.
17.27 **(TT) Over m'n lijf.** Thematisch magazine over het menselijk lichaam. Afl.6: Tot op het bot. Presentatie: Kris Smet, Harm Kuipers en Vivianne Wallage. Herh.
18.00 **●● Journaal.**
18.21 **Expo '92 Sevilla - Tussen twee werelden.** Serie over de Expo 92. Vandaag: Peru en Luxemburg. Herh.
18.49 **Candid camera**, Amerikaanse humor met de verborgen camera.
19.15 **Stopwatch.** Gevarieerd magazine. Presentatie: Wim Bosboom.
19.51 **Het turbulente leven van Beryl Markham (Shadow on the sun).** Miniserie over het leven van Beryl Markham, die als eerste de Atlantische Oceaan overvloog. Deel 1 en 2. In 1982 vertelt Beryl Markham haar levensverhaal aan journalist Arthur Crane, om roddels over haar autobiografie te ontzenuwen.
21.33 **Wegwijzer.** Verkeersminuut.
21.35 **TROS Aktua.** Actualiteitenrubriek.
22.06 **Het turbulente leven van Beryl Markham (Shadow on the sun).** Miniserie over het leven van Beryl Markham, die als eerste de Atlantische Oceaan overvloog. Deel 3 en 4. Beryl Markham groeide op in de Afrikaanse jungle. Na een aantal grote liefdes en teleurstellingen wordt ze op een dag uitgedaagd om de oceaan over te vliegen.
23.42 **●● Journaal.**
23.47-23.52 **Nieuws voor doven.**

Nederland 3

NOS
08.55-09.00 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
09.30-11.15 **Duitsland**, afl. 1 t/m 4.
13.00-13.12 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
17.55 **Nieuws voor doven en slechthorenden.**
18.00 **●● Journaal.**
18.15 **Sesamstraat.**
18.30 **(TT) Jeugdjournaal.**
18.40 **(TT) Het klokhuis.**
19.00 **De vallei**, soapserie. Het is Thanksgiving vrijwel iedereen in Gwmderi maakt zich op voor de kerkdienst.
19.20 **Van gewest tot gewest.** Regionaal magazine.
19.54 **Uitzending van het CDA.**
20.00 **●● Journaal.**
20.20 **Uitzending van het Prinses Beatrix Fonds.**
20.30 **Voetballen.** Schakelprogramma met beelden van de wedstrijden Salzburg - Ajax en Vac Izzo - Groningen.
21.49 **Midlotto.**
22.00 **●● Journaal.**
22.15 **Studio sport journaal.** Samenvatting van de wedstrijd Stuttgart - Leeds United (EC 1-toernooi).
22.30 **NOS Laat.** Achtergrondinformatie uit binnen- en buitenland, met om 23.00 Den Haag Vandaag.
23.20-(ca 00.45) **Voetballen.** Hoogtepunten uit de wedstrijden PSV - Zhalgiris Vilnius, Feyenoord - Hapoel en Vitesse - Derry City. Tevens terugblik op de wedstrijden van Ajax en Groningen.

● *Stefanie Powers (Nederland 2 - 22.06 uur).*

RTL4

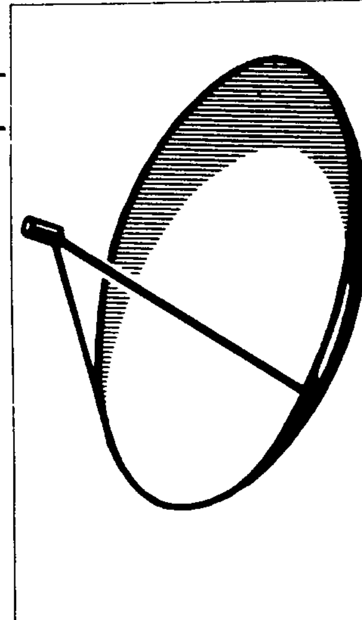
07.00, 07.30 en 08.00 **Nieuws.**
07.05 en 07.30 **Cartoons.**
08.05 **The bold & the beautiful.**
08.30 **Nieuws.**
08.35 **Santa Barbara.** Herh.
09.00 **Nieuws.**
09.10 **Rad van fortuin.** Spelprogr.
09.35 **As the world turns.** Serie.
10.19 **Groenten en fruittip.**
10.20 **Met hart en ziel.** Programma over psychologische en psychiatrische problemen. Vandaag is het onderwerp: Ruzie. - Herh.
11.10 **De zaterdagavondshow.** Reeks progr.'s waarin ins en outs van de Nederl. muziek- en showbizz op de voet wordt gevolgd. Herh.
12.00 **RTL Radio studio live.**
12.45 **Wild survival.** Amer. natuurfilm uit 1987. Regie: Frederic Rossif.
14.15 **De draagmoeder.** Telenovela.
14.45 **The Oprah Winfrey show.**
15.30 **Santa Barbara.** Soap rond de families Capwell en Lockridge.
16.00 **Telekids.** Kinderprogramma.
16.30 **Prijzenslag.** Spelprogr.
17.00 **5 uur show.** Aflevering van dit gevarieerde magazine waarin aandacht voor de actualiteit, de showbizz, artiesten en een hoofdgast.
18.00 **Zes uur nieuws.**
18.20 **The bold & the beautiful.** Amerikaanse soap rond twee families.
18.50 **Minispel: Gebarentaal.** Spel.
19.00 **Rad van fortuin.**
19.30 **Avondnieuws.**
19.50 **Het weer** door John Bernard.
20.00 **Spijkerhoek.** Serie. Herh.
20.30 **Beverly Hills 90210.** Serie.
21.25 **Thuis bios zomerspecial.** Special over de nieuwste videofilms. Deze week o.a. aandacht voor de film Prince of tides met Barbra Streisand en Nick Nolte.
22.00 **A force of one.** Amer. speelfilm uit 1979. Eerste uit een cyclus van vier speelfilms met Chuck Norris in de hoofdrol (op woensdag 23 september de speelfilm Silent rage).
23.35 **Studs.** Amer. dating-show.
00.05 **Laatste nieuws.**
00.20 **The Oprah Winfrey show.** Amerikaanse talkshow. - Herh.
01.05 **De draagmoeder.** Serie. - Herh.
01.30 **Nachtprogramma.**

België/TV 1

16.30 **Samson.** Dolle avonturen bij Samson en Gert in de huiskamer.
17.30 **Postbus X.** Jeugdserie.
17.55 **Tik tak.** Animatieserie. Afl.259.
18.00 **Journaal.**
18.10 **Mooi en meedogenloos** (The bold and the beautiful). Amer. serie.
18.35 **Top score.** Spelprogramma.
19.03 **Buren** (Neighbours). Australische serie. Afl.937.
19.25 **Mededelingen en overzicht.**
19.30 **Journaal en sport.**
20.00 **Een zaak voor twee** (Ein Fall für Zwei). Serie. Afl.3: De valstrik.
21.00 **'Allo 'allo.** Comedyserie.
21.35 **Married with children.** Amerikaanse comedyserie. Afl.38: I'm going to sweatland. Peggy denkt Elvis gezien te hebben. Marcy gelooft haar niet, totdat ze een bekentenis van de King op Als overhemd vinden.
22.00 **Mobiliteit en milieu.** Documentaire serie over de gevolgen van het autogebruik voor het milieu. Afl.3: Luchtvaart en milieu.
Aansl. Paardenkoersen.
22.30 **Vandaag en Sport.**
22.55 **Columbus** (Columbus and the age of discovery), 7-delige documentaire naar aanleiding van de 500ste verjaardag van de ontdekking van Amerika. Afl.3: Crossing.
23.50-23.55 **Coda.** Annie Reniers leest voor uit eigen werk.

België/TV 2

17.40 **Wielrennen.** Rechtstreekse reportage Parijs - Brussel. Commentaar: Mark Vanlombeek, Michel Wuyts en Rudy Dhaenens.
19.30 **Voetballen.** Rechtstreekse reportage van de wedstrijd KV Mechelen - Orebro.
21.15 **Voetballen.** Registratie van de wedstrijd Standaard Luik - Portdown, waarvoor om kwart over de acht de aftrap werd verricht.
Ca 22.30 **Sportavond.** Flitsen van andere vanavond gespeelde voetbalwedstrijden. Aansluitend: Masters of the Game: Bernard Tapie van Olympique Marseille.

België/RTBF 1

12.05 Vacaturebank. **12.25** Jeunes docteurs (pour la vie). Serie. **13.00** Nieuws. **13.20** Bang bang. Franse speelfilm uit 1966 van Serge Piollet. **14.55** Nouba cinéma. **17.05** Jeu des dictionnaires. **17.35** Beverly Hills 90210. Amer. serie. **18.30** Ce soir. **18.55** Le bon numéro. **19.30** Journ. **20.10** Prince des Belges. Portret. **21.25** Les copains d'alors. Een bekende persoonlijkheid wordt terug in de schoolbanken. **22.30** Grand ecran. **23.20** Laatste nieuws. **23.35** Bourse. **23.40-23.50** Filosofisch magazine.

België/Télé 21

14.50 Art 21: La machine à rever. **15.40** Concert 21: The Cure - The Wish tour. **16.40** Nouba nouba. **18.30** Radio 21. **19.00** La pensée et les hommes **19.30** Voetballen: KV Mechelen - Orebro (live eerste helft). **20.15** Standaard Luik – Portadown. Rechtstreeks verslag van de volledige wedstrijd. **22.00** Samenvatting tweede helft voetbalwedstrijd KV Mechelen - Orebro. **22.45** Weerbericht. **22.50** Document: Portret van Franse schrijver Jean Cocteau. **23.50-00.10** Le jeu des dictionnaires.

RAI UNO

06.50 Ochtendprogr. **13.30** Nieuws. **13.55** TG 1 tre minuti di. **14.00** Circolo vizioso. Speelfilm. Aansl. Il fantastico Gilbert. Speelfilm. Aansl. Big! estate. **17.55** Oggi al parlamento. **18.00** Nieuws. **18.10** Amerindia. **18.40** La sporca dozzina. **19.40** Il naso di Cleopatra. **19.50** Weerbericht. **20.00** Nieuws. **20.40** Speelfilm. **22.45** Nieuws **23.00** Mercoledi sport. **00.00** Laatste nieuws. **00.30** Oggi al parlamento. **00.40** Mercoledi sport. Aansl. Appuntamento al cinema; Mezzanotte e dintorni; Fantasy party; Speelfilm en Nachtprogrammering.

TV 5

07.00 Ochtend/middagprogramma. **18.00** Questions pour un champion. **18.30** Nieuws. **19.00** Clin d'oeil. **19.10** Jeu des dictionnaires. **20.00** Temps présent. **21.00** Nieuws. **21.30** Les acteurs de bonne foi: Marivaux. **22.20** Nieuws. **22.40** Hotel. **23.20** Planète musique, met om: 23.20 Musique au coeur des toiles, met om 00.20-01.30 Werken van Haydn, Mozart, Verdi en Puccini.

BBC 1

07.00 Teletekst. **07.30** BBC Breakfast news. **10.05** Perfect strangers. Amer. comedyserie. Afl.: The graduate. **10.30** Liberal Democrats Conference 92. Verslag. **11.00** nws. **11.05** Playdays. **11.25** Barney. **11.35** Liberal Democrats Conference 92. Vervolg: o.a. over de positie van Engeland in Europa t.a.v. het verdrag van Maastricht. Met om 12.00 en 13.00 nws. **13.55** Reg. nws. **14.00** nws. **14.30** Neighbours. **14.50** Eldorado. Serie. **15.20** Hawaii five-o. Politieserie. **16.10** Pot black: Time frame. Vandaag: Jimmy White - Dennis Taylor. **16.35** Tom and Jerry double bill. **16.50** The all-new Popeye show. **17.15** Potsworth and Co. **17.35** The worst day of my life. **18.00** Newsround. **18.10** Grange Hill. **18.35** Neighbours. **19.00** nws. **19.30** Regionaal nws. **20.00** Eldorado. Serie. **20.30** Verslag van de Europacup II-wedstrijd Liverpool - Apollon Limassol. **22.30** nws. **23.00** Inside story. Documentaire. **23.50** The breakfast club. Amer. speelfilm uit 1985. **01.25-01.30** Weerbericht. **03.15** BBC

Select: Accountancy television. **4.15-05.00** TV edits preview.

BBC 2

07.45-08.10 Open universiteit. **09.00** Breakfast news. **09.15** Writers' houses. **09.30** The Italians. Serie. **10.00** Standard grade modern studies. Documentaire. **10.20** Schooltv. **11.40** Around Scotland. **12.00** Schooltv. **14.20** Forget-me-not-farm. **14.35** Crystal Tipps and Alistair. **14.40** Schooltv. **15.00** nws. Aansl. Schooltv. **15.15** Liberal Democrats Conference 92. (Met om 16.00 en 16.50 nws) **18.30** Inside the Russia House. Verslag. **19.00** Star Trek. Amer. sf-serie. **19.50** DEF II: Wayne's world. Serie sketches. **20.00** DEF II: Teenage diaries. **20.40** The Shetland sessions. **21.10** The Un-Americans. **22.00** Screenplay: A little bit of Lippy. Tv-spel. **23.10** Screenplay firsts: Supper at Emmaus. Korte film. **23.30** Newsnight. **00.15** The late show. **00.55** Weerbericht. **01.00-01.55** Open universiteit.

Sportnet

08.00 Eurobics. **08.30** Parijs-Moskou-Beijing rally. **09.00** Nederlands en Spaans voetbal. **11.00** Handbal. **12.00** Eurobics. **12.30** American Football: Miami - Cleveland. **14.30** Eurobics. **15.00** Boksen. **17.00** Parijs-Moskou-Beijing-rally. **17.30** Motorsport. **18.30** Autosport. FIA 3000 kamp. **19.30** Kickboksen. **20.30** Auto- en motorsport. **21.30** Tennis magazine. **22.00** Golf. **23.15** Golf. Nieuws. **23.30** Parijs-Moskou-Beijing-rally. **00.00-02.00** Honkbal. Major league'92.

Super Channel

05.30 Victory with Morris Cerullo. **06.00** Super shop. **06.30** Business insiders - CNBC. **07.00** Europe update en Media Europe. **07.30** News watch. **08.00** ITN world news. **08.30** News watch. **09.00** Channel E. **09.30** Super shop. **11.00** Beyond tomorrow. **11.30** Business CNBC. **12.00** CNBC Programme. **12.30** Europe update en Media Europe. **13.00** Japan business today. **13.30** News watch. **14.00** Inside edition. **14.30** Serie noire. **15.00** The mix. **16.00** All mixed up! **17.00** On the air. **18.30** Bonanza. **19.30** Serie noire. **20.00** Cul t.v. - 1 spy. **21.00** Inside edition. **21.30** Focus. **22.00** ITN world news. **22.30** USA Market wrap. **22.45** Europe en Editorial. **23.00** Tam-Lin. Engelse speelfilm uit 1971 van Roddy McDowall. **01.00** News watch. **01.30** Focus. **02.00** All night mix.

Eurosport

09.00 Paralympics. Atletiek. Herh. **10.00** Atletiek. Marathon. Herh. **11.00** Handbal. Eur. kamp. Herh. **12.00** Eurogoals. Herh. **13.00** Rodeo. **14.00** Paralympics. Herh. **15.00** Free climbing. World cup. **16.00** Handbal. Herh. **17.00** Atletiek. herh. **18.00** Wielrennen. Parijs-Brussel, live. **19.30** Atletiek. Wereldkamp. **20.30** Tennis. Overzicht ATP-toern. **21.30** Eurosport nieuws. **22.00** Voetbal. Europa cup: Valencia - Napoli. **23.45** Eurotop event. Motorsport. **00.30-01.00** Eurosport nieuws.

MTV

07.00 Awake on the wildside. **10.00** Paul King. **13.00** Simone. **15.30** The pulse. **16.00** Greatest hits. **17.00** The report. **17.15** At the movies. **17.30** News at night. **17.45** 3 From 1. **18.00** Dial MTV. **18.30** Prime. **20.00** Dial MTV. **20.30** Most wanted. **22.00** Greatest hits. **23.00** The report. **23.15** At the movies. **23.30** News at night. **23.45** 3 From 1. **00.00** Post modern. **02.00** Kristiane Backer. **03.00** Night videos.

CNN

09.45 CNN Newsroom. **12.30** Business morning. **13.30** Business day. **15.00** Larry King. **16.00** World today. **17.30** Crier and Co. **20.00** World business tonight. **21.00** The international hour. **23.00** World business tonight. **23.30** Showbiz today. **24.00** The world today. **01.00** Moneyline. **01.30** Crossfire. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King. **05.00** Showbiz today.

Duitsland 1

06.00 **Morgenmagazin.** Ontbijttv, met elk half uur heute-Nachrichten.
09.00 **Heute.**
09.03 **Das Buschkrankenhaus.** Serie. Afl.47: Ausgestossen.
09.45 **●● Let's move.** Fitness. Afl.2.
10.00 **Heute.**
10.03 **Alles, was in unserer Macht steht...?** Reportage. Herh.
10.35 **ZDF-info Arbeit und Beruf.**
11.00 **Heute.**
11.03 **Umschau.**
11.30 **Cattle queen of Montana.** Amerikaanse speelfilm uit 1954.
12.55 **Persoverzicht.**
13.00 **ZDF-Mittagsmagazin.**
13.45 **Wirtschafts-Telegramm.**
14.00 **Tagesschau.**
14.02 **●● Sesamstrasse.**
14.30 **Das Geheimnis des Steins.** Serie. Afl.13: In letzter Sekunde.
14.55 **Lilliputput.** Afl.: Biene.
15.00 **Tagesschau.**
15.03 **Leonie Löwenherz.** Kinderserie. Afl.: Auch Löwen machen Pause.
15.30 **Ich mache meine eigene Show.** Vandaag: Sissi Perlinger.
16.00 **Tagesschau.**
16.03 **Von Kopf bis Fuss.** Informatieve serie over het menselijk lichaam.
16.30 **(TT) Vale Tudo - Um jeden Preis.** Braziliaanse soapserie.
17.00 **Punkt 5 - Länderreport.**
17.15 **Tagesschau.**
17.25 **Die glückliche Familie**, serie.
18.45 **Hier und Heute**, actualiteiten.
18.45 **Vera Wesskamp**, serie. Afl.: Gefährliche Fracht.
20.00 **(T) Tagesschau.**
20.15 **(T) Der neue Mann.** Tv-film van Konrad Sabrautzky. Uli Degen heeft er genoeg van. Bij iedere solliciatie moet de bedrijfseconome het afleggen tegen haar mannelijke collega's. Daarom biedt zij zichzelf als man aan bij een verzekeringsbedrijf en prompt wordt ze aangenomen. Herh.
21.44 **Tagesthemen-Telegramm.**
21.45 **FAKT.** Magazine.
22.30 **Tagesthemen.**
23.00 **Nachschlag.** Satire.
23.00 **Verfolgte Wege.** Duitse speelfilm uit 1989 van Uwe Janson.
00.55 **Tagesschau.**
01.00-01.05 **Zuschauen - Entspannen - Nachdenken.** Englands Südwesten: Steinkreuze und Menhire.

Duitsland 2

06.00 **Gezamenlijk programma ARD/ZDF.** Zie Duitsland 1.
13.45 **Black Beauty.** Jeugdserie naar de roman van Anne Sewell. Afl.: Noch ein Pferd.
14.10 **Singen macht Spass.** Muzikaal avontuur met Rolf Zuckowski.
14.15 **Gold.** Duitse speelfilm uit 1934 van Karl Hartl. Met: Hans Albers e.a. Werner Holk werkte met Professor Achenbach aan experimenten om uit lood goud te maken toen deze door een aanslag om het leven kwam. Holk gaat in het onderwaterlaboratorium van de industrieel Wills werken, die snode plannen blijkt te hebben.
15.58 **Programma-overzicht.**
16.00 **Heute.**
16.03 **Alf.** Amerikaanse comedyserie. Afl.: Der Schritt in die öffentlichkeit.
16.25 **Logo.** Jeugdjournaal.
16.30 **Löwenzahn.** Jeugdserie. Herh.
17.00 **Heute.**
17.10 **Sport heute.**
17.15 **●● Länderjournal.**
17.50 **(TT) Rivalen der Rennbahn.** Duitse serie. Afl.: Zerreissprobe.
18.10 **Lotto-trekking.** Aansl. **Programma-overzicht)**
19.00 **Heute.**
19.25 **(TT) Vorsicht, Falle!** Tips ter voorkoming van misdrijven.
20.00 **Wild river.** Amerikaanse speelfilm uit 1960 van Elia Kazan. Met: Montgomery Clift e.a.
21.45 **Heute-journal.**
22.15 **(TT) Bilder, die Geschichte machten.** Afl.13: Sterne über Iwo Jima.
De Amerikaanse oorlogsfoto van de verovering van het eiland Iwo Jima waarop zes soldaten de Amerikaanse vlag planten.
22.25 **Deutschland Journal:** Aufschwung per Auto? Reportage.
23.10 **Derrick.** Duitse misdaadserie, met Horst Tappert e.a. Afl.: Abitur. Herh.
00.10 **Die unvergessliche Frau.** Serie Spaanse liefdesverhalen. Afl.3: Bel, die Sonderbare.
01.10 **Heute.**
01.15-02.40 **Der ehrbare Bigamist** (The remarkable Mr. Pennypacker), Amerikaanse speelfilm uit 1958 van Henry Levin.
Met: Clifton Webb e.a.

Duitsland 3 West

08.55 Tele-Gym. **09.10** Schooltv. **11.40** Teletekst. **11.48** progr.-overzicht. **11.50** Pfarrers Kinder, Müllers Vieh. **12.15** Sport-Platz: Die anderen Spiele. **12.45** Initiativen: Gegen die Gleichgültigkeit. Reportage. **13.00** Tatort Europa: Die trennende Brücke. **13.45** Plus 3. **14.15** West 3 aktuell. **14.20** FensterPlatz. **15.10** Westpol. **15.40** Tagesgespräch. **15.55** Sport im Westen aktuell. **16.00** West 3 aktuell. **16.05** Oh, dieser Vater. Serie. **16.30** Schooltv. **17.30** Mit Telekolleg II zur Fachhochschulreife. **18.00** Aktuelle Minute. **18.01** Sesamstrasse. **18.30** Es war einmal... Amerika. **18.57** progr.-overzicht. **19.00** Aktuelle Stunde. Reg. magazine met sport en Raamprogr.'s. **20.00** Eff-eff. Vrijetijdsmagazine. **20.45** Schauplatz NRW. Reg. magazine. **21.30** West 3 aktuell. **21.45** WM-Wissenschaftsmagazin. **22.30** Rückblende: Kolonialwaren. Documentaire serie over produkten uit de voormalige kolonies. Afl.1: Sklaverei. **22.45** ■ He ran all the way. Amer. speelfilm uit 1951 van John Berry naar de roman van Sam Ross. **00.00** Laatste nws. Aansl. Zur Nacht.

Duitsland 3 SWF

08.45 Medizin nach Noten. **09.00** Schooltv. **10.35** Non-Stop-Fernsehen. **14.00** Schooltv. **15.00** ■ Susanna süss wie Sahne Ital. speelfilm uit 1957. **16.30** Sag die Wahrheit. **17.00** Mit Telekolleg II zur Fachhochschulreife. **17.30** Sesamstrasse. **17.58** Auf und davon. Afl.15: Der Schatz der Inkas. **18.23** Zoo-Olympics. **18.26** Das Sandmännchen. **18.30** Das Südwest-Journal. **19.00** Hallo, wie geht's? **19.15** Länder-Menschen-Abenteuer. Afl.: Eine Reise mit dem Heissluftballon durch Kapadokien, over het beroemde tufsteen-landschap in Centraal-Turkije. **20.00** Hambach, Hambach '92. **21.00** nws. **21.15** Edge of darkness. Engelse serie. Afl.6: Die Abrechnung. **22.10** Heilen mit inneren Bildern. Documentaire over het gebruik van trance als geneesmiddel. **22.55** Capital City. Engelse serie. Afl.1. **23.45** Ohne Filter extra. Keziah Jones and band. **00.45** Aktuell. **00.50** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Plus

06.00 **RTL aktuell.**
07.00 **Guten Morgen Deutschland.**
08.50 **Owen Marshall** (Owen Marshall, counselor at law). Amerikaanse serie. Afl.: Die Falschaussage. Herh.
09.45 **Reich und schön** (The bold and beautiful), Amerikaanse soapserie.
10.10 **Dr. med. Marcus Welby** (Marcus Welby M.D.), Amerikaanse serie. Afl.: Kindheitsmuster. Herh.
11.00 **Viva.** Infotainment-liveshow.
11.30 **Familienduell.** Spelprogr.
12.00 **Punkt 12.** Middagmagazine.
12.30 **Jung und leidenschaftlich.** Wie das Leben so spielt (As the world turns), Amerikaanse soapserie.
13.20 **California Clan** (Santa Barbara). Amerikaanse serie.
14.15 **Die Springfield Story** (The guiding light). Amerikaanse serie.
15.00 **Riskant.** Spelprogramma.
15.30 **Voetballen.** Rechtstreekse reportage van de wedstrijd Widzen Lodz - Eintracht Frankfurt.
17.15 **Der Preis ist heiss.**
17.55 **Glück am Drücker.**
18.00 **Elf 99.**
18.45 **RTL aktuell.**
19.15 **Explosiv - Das Magazin.** Magazine.
19.45 **Gute Zeiten, schlechte Zeiten.** Duitse serie.
20.15 **Voetballen.** Rechtstreeks verslag van de wedstrijd VfB Stuttgart-Leeds United.
22.05 **Stern tv.** Magazine. Gaste: Désirée Nosbusch.
22.50 **Gong-Show.** Show waarin optredens met nieuwe talenten.
23.05 **Ausgerechnet Alaska** (Northern exposure), Amerikaanse serie. Afl.: Unglücksengel. Aansl. RTL aktuell.
00.00 **Eine schrecklich nette Familie** (Married... with children). Amerikaanse serie. Afl.: Alte Zeiten. Herh.
00.30 **Baretta.** Amerikaanse politieserie. Afl.: Whisky oder Wein. Herh.
01.30 **Owen Marshall.** Amerikaanse advocatenserie. Herh.
02.25 **Dr. med. Marcus Welby** (Marcus Welby M.D.). Herh.
03.20 **Baretta.** Politieserie. Herh.
04.15 **Explosiv - Das Magazin.** Herh.
04.40 **Gute Zeiten, slechte Zeiten.** Herh.
05.10 **Elf 99.** Herh.

● *Adrian Hoven in 'Ihr erstes Rendezvous. (SAT 1 - 20.15 uur).*

SAT 1

05.30 Regional-Report. **06.00** Ontbijttv. **08.30** Neighbours, serie. **09.00** Nieuws. **09.05** Filmtips. **09.20** Drops! Quiz. **09.45** Auf der Flucht, serie. **10.25** Unter der Sonne Kaliforniens, serie. **11.15** Hotel, serie. **12.00** Heimweh. Korte film. Aansl. Tip des Tages. **12.45** Tele Börse. Met Nieuws. **13.35** Unter der Sonne Kaliforniens (Knots landing). Afl.: Vergebliche Mühe. **14.30** Neighbours. Afl.: Wenigstens ein glückliches Paar. Aansl. Nieuws. **15.05** Hotel. Afl.: Verantwortung. **16.00** MacGyver. Afl.: Die Madonna. Aansl. Nieuws. **17.05** Geh aufs Ganze. **17.45** Reg. progr.'s. **18.15** Bingo. **18.45** Nieuws. Aansl. Weerbericht. **19.00** Dran. Sportmagazine. **19.20** Glücksrad. Aansl. Weerbericht **20.15** Ihr erstes Rendezvous. Duits/Oostenrijkse speelfilm uit 1955. **22.00** Akut. **22.30** Schreinemakers live. **23.35** Nieuws en sport. **23.40** Highway in die Vergangenheit (Hamilton's quest). Canadese miniserie uit 1986. **01.35** MacGyver. Herh. **02.25** Programma-overzicht. **02.35** Teletext.

Duitsland 1/2
11.30 Cattle Queen of Montana. Barbara Stanwyck als dappere ranchersvrouw vecht voor het behoud van haar land. Regie in 1954 van Allan Dwan, ook met Ronald Reagan.

RTL4
12.45 La fete sauvage. Pompeuze natuurfilm van Frederic Rossif uit 1975 met muziek van Vangelis.

Duitsland 2
14.15 Gold. Science-fiction uit 1934 van Karl Hart. Met Hans Albers als een geleerde die goud kan maken. Zijn laboratorium ontploft.

Nederland 1
16.10 Fietsendieven. Een van de beroemdste films uit het neo-realisme, in 1948 gemaakt door Vittorio De Sica. Werkloze kan alleen dank zij z'n fiets een nieuw baantje krijgen. Die fiets wordt gestolen door iemand die het al even moeilijk heeft. Dus moet er nog een fiets gestolen worden. Met Lamberto Maggiorani, Enzo Staiola.

Duitsland 2
20.00 Wild River. Montgomery Clift wil de grond, en meer, van Jo van Fleet in drama van Elia Kazan uit 1960. Ook met Lee Remick.

RTL4
22.00 A force of one. Harde film met Chuck Norris die rake klappen uitdeelt in de strijd tegen de drugshandel. In 1979 gemaakt door Paul Aaron. Ook met Jennifer O'Neill.

Super Channel
22.30 Tam Lin. Mysterie rond Ava Gardner als oudere weduwe die gemakkelijk jonge mannen verleidt en hen dama in het verderf stort. In 1971 geregisseerd door Roddy McDowall, ook met Ian McShane.

Duitsland 3, West
22.45 He ran all the way. Voorspelbare misdaadfilm van John Berry uit 1956. John Garfield is op de vlucht en verbergt zich in het huis van Shelley Winters.

Duitsland 1
23.05 Verfolgte Wege. Aangrijpende film over de ontmoeting op een station tussen een groep mensen die moeten leren leven met de gevolgen van de Tweede Wereldoorlog. In 1990 gemaakt door Uwe Janson, met Peter Cieslinski, Barbara Auer.

● *Montgomery Clift en Lee Remick in Wild River. (Duitsland 2 - 20.00 uur).*

BBC 1
23.50 The Breakfast Club. Succesvolle tienerfilm van John Hughes uit 1985 over enkele dwarse scholieren die op zaterdag moeten overblijven. Mooie rollen van Emilio Estevez en Molly Ringwald.

Duitsland 2
1.15 The remarkable Mr. Pennypacker. Niemendalletje van Henry Levin uit 1959 met Clifton Webb als een zakenman met een dubbelleven: twee huwelijken, zeventien kinderen.

radio

Radio 1
Elk heel uur nws. 7.07 VARA Radio I woensdageditie (7.30 en 12.30 Nws.) 12.55 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw. 13.10 TROS Aktua. 13.32 Journalistenforum. 14.05 TROS Klantenservice. 16.05 Tijdsein (17.30 Nws.). Elk heel uur nws. 18.57 EO-Metterdaad hulpverlening. 19.04 Radio Vrijplaats extra. 20.04 Langs de lijn, sport en muziek. 23.07 Met het oog op morgen. 0.02 Volgspot - specials. 1.02 Nocturne. 2.02 Clair-Obscur. 4.02 Nachtexpress. 6.02-7.00 De ochtendshow.

Radio 2
Elk heel uur nws. 7.04 Ook goeiemorgen. 9.04 Muziek terwijl u werkt. 12.04 Will wil wel. 14.04 Terug in de tijd. 15.04 Nederland Muziekland. 17.04 NCRV's Hier en nu. Elk heel uur nws. 18.04 Geloven in muziek. 19.04 Water en vuur. 20.04 Country style. 21.04 Late date. 22.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3
Elk heel uur nws. 6.02 Praise in the morning. 7.04 Ronduit music time. 9.04 Vrouw-zijn op drie. 10.04 Jan en alleman. 10.57 EO-Metterdaad hulpverlening. 11.04 Country trail. 12.04 Gospel Holland. 13.04 De moordlijst. 14.04 Nozems-a-gogo. 17.04 Koning Zzakk in Muzykland. Elk heel uur nws. 18.04 De Avondspits. 19.04 Krapuul de lux. 20.04 La stampa. 22.04-24.00 Stompin'.

Radio 4
7.00 Nws. 7.02 Preludium. 7.53 Het levende woord. 8.00 Nws. 8.04 Platennieuws door Frank Schoonhoven. 9.00 Musica Sacra. 10.00 Het concert: Orkest van Italiaans Zwitserland met cello. 11.20 In de schaduw van de meesters: Muz. voor orkest, sopraan en klarinet. 12.00 Barokmuziek: Blokfluitsonates. 12.30 Stemmen: Maria Callas 1923-1977. 13.00 Nws. 13.04 Lunchconcert. 14.00 Populaire orgelbespeling. 14.30 Jazzspectrum. 15.30 Sir Arnold Bax. 16.00 Jacco's keus. 17.00 Forum - zomereditie. (18.00 Nws.) 19.00 Kleine zaal: World Saxophone Orchestra met sopr. 20.00 Nws. 20.02 Avondconcert: Koninklijk Concertgebouw Orkest met hoorn. 22.00 Opera magazine: Zarzuelas. 23.00-24.00 Voor het stil wordt en wat later.

Radio 5
6.30-6.50 Scheepvaart- en uitgebreid weerbericht. IKON: 8.30 IKON-vroeg. 9.00 Nws. 9.02 NOS Sportief. 9.25 Waterstanden. RVU: 9.30 De schatkamer. 10.00 Oud plaatwerk. 11.00 De duvel is oud. 12.00 Nws. IKON: 12.05 Bonnefooi. HV: 12.30 De spiegel. 13.00 Nws. 13.10 Actuele Zaken. RVU: 15.00 Surprise. 16.00 TROS Schlagerfestival. 17.00 TROS Dierenmanieren. 17.55 Mededelingen en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Basicode 3 - magazine. PP: 18.20 VVD. 18.30 TROS Perspectief. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en het Berbers. 20.15 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees. 20.30-21.00 Databasemanagement.

Omroep Limburg
7.00 Limburg Aktueel. Nieuws, informatie en achtergronden. 8.00 Overname Radio 1, landelijke aktualiteiten. 8.30 Limburg Aktueel: kort nieuwsbulletin. 8.33 Limburg op woensdag. Met agenda en uitgaanstips. 9.00 Licht Limburgs. Gevarieerde muziekjes. 10.00 De groene golf: radiowandeling, milieukwis, groene agenda i.s.m. Limburgse milieu-organisaties. 12.00 Limburg Aktueel. 13.00 Overname Radio 1, nieuws- en actualiteitenzender. 17.00 Limburg Aktueel. 18.00-18.30 Omroep Limburg Klassiek.

België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Radio 2 regionaal (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Koffers en Co. 10.00 Nieuws. 10.03 Het schurend scharniertje. 10.08 Reporter zonder grenzen. Een luisteraar kiest tien platen die hem of haar aanspreken. 11.50 Feuilleton Het Koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal. 13.00 Nieuws. 13.10 Made in Germany. Duitse amusementsmuziek voor luisteraars in de Benelux. 14.00 Villa Musica, vakantie-editie met de elpee van de week, een spelletje en een cursiefje. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Rijswijckfoon, ver zoekplaten. 20.00 Levensstijl met het accent op lifestyle-onderwerpen. 22.00 Nieuws. 22.05 Evergreen met onsterfelijke melodieën en crooners. 23.30-06.00 Nachtradio.

België/BRF
Elk heel uur nieuws.
6.05 Radiofrühstück + Spiel Glückstreffer (6.15 Wort in den Tag; 6.30 nieuws; 6.45 verzoekplaten; 7.15 agenda; 7.30 regionaal nieuws; 8.30 persoverzicht; 9.05 uit de regio). 9.10 Gut Aufgelegt, Tips und Themen am Vormittag. 12.05 Musik à la carte (12.30 BRF Aktuell). 13.00 Presseschau. 13.05 Musikbox. 16.05 Popcorn. 18.00 Nieuws uit de regio. 18.05 BRF Aktuell: Aktuelles vom Tage. 18.40 Klassik. 20.00-20.05 Nachrichten.

RTL4 Radio
Elk heel uur nieuws.
07.03 Geeuwen met Van Leeuwen, Bart van Leeuwen. 10.03 Koffiekringen, Jan de Hoop. 12.03 Goeiemiddag Nederland, Marc Jacobs. 14.03 Oorwarmers, Ron Bisschop. 17.03 Vrijheid-Blijheid, Jan van de Putte. 19.00 Seven o'clock rock. 22.00 RTL Megahits. 01.00 RTL Nightshift.

WDR 4
Nieuws: tot 10.00 elk heel uur; vanaf 12.00 steeds elke twee uur.
4.05 Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie (8.05 Zum Tage; 8.55 Andacht). 9.05 Musikpavillon (10.05 tot 11.00 verzoekplaten). 12.05 Zur Sache. 12.07 Gut aufgelegt (13.00 Mitmenschen). 14.05 Stichwort Wirtschaft. 14.07 Auf der Promenade. 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Der Tag um fünf. 17.07 Musik-Express (19.00 Auf ein Wort; 19.30 Ohrenbär). 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Musik zum träumen. 22.30-04.00 ARD Nachtexpress (elk uur nieuws).

Canda. Jack met borduur. 128-146 79.- (152-176) 89.-
Set met sweater en skibroek. 128-146 2-delig 59.-
(152-176) 65.-

Palomino. Groen/rood jack. 92-122 89.-
Rood/groene streeptrui. 92-122 25.-
Rode katoenen broek. 92-122 45.-

Honey. Set met capuchonsweatshirt en
bloemetjeslegging. 128-146 2-delig 69.- (152-176) 75.-

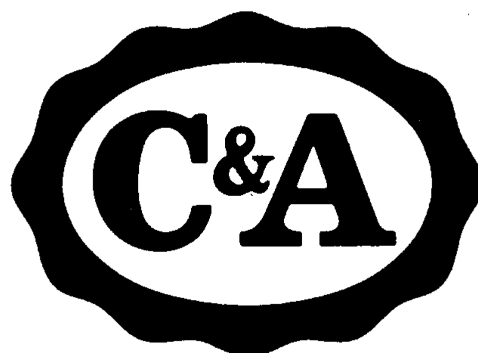
Pachinco. Meerkleurig capuchon-sweatshirt.
128-146 39.- (152-182) 45.-
Zwarte denim jeans. 128-146 45.- (152-182) 49.-

Palomino. Rood geruit jack. 92-122 79.-
Rood sweatshirt met beer. 92-122 35.-
Denim jeans in rood of groen. 86-122 39.-

Aan alle moeders, die hun kinderen in het duurste laten rondhuppelen.

Sommige kinderartikelen hebben labeltjes die zelf al de helft kosten van het hele kledingstuk. Dat is interessant. Voor uw vriendin en ook voor de fabrikant van die labeltjes. Maar zou zo'n kind daar nou gelukkig mee worden? De labeltjes bij C&A kosten maar een paar cent. Zodat onze kindermode nogal voordelig is.

Palomino. Katoenen jack. 86-122 69.-
Capuchonsweatshirt. 92-122 29.-
Stone washed blue jeans. 86-122 39.-

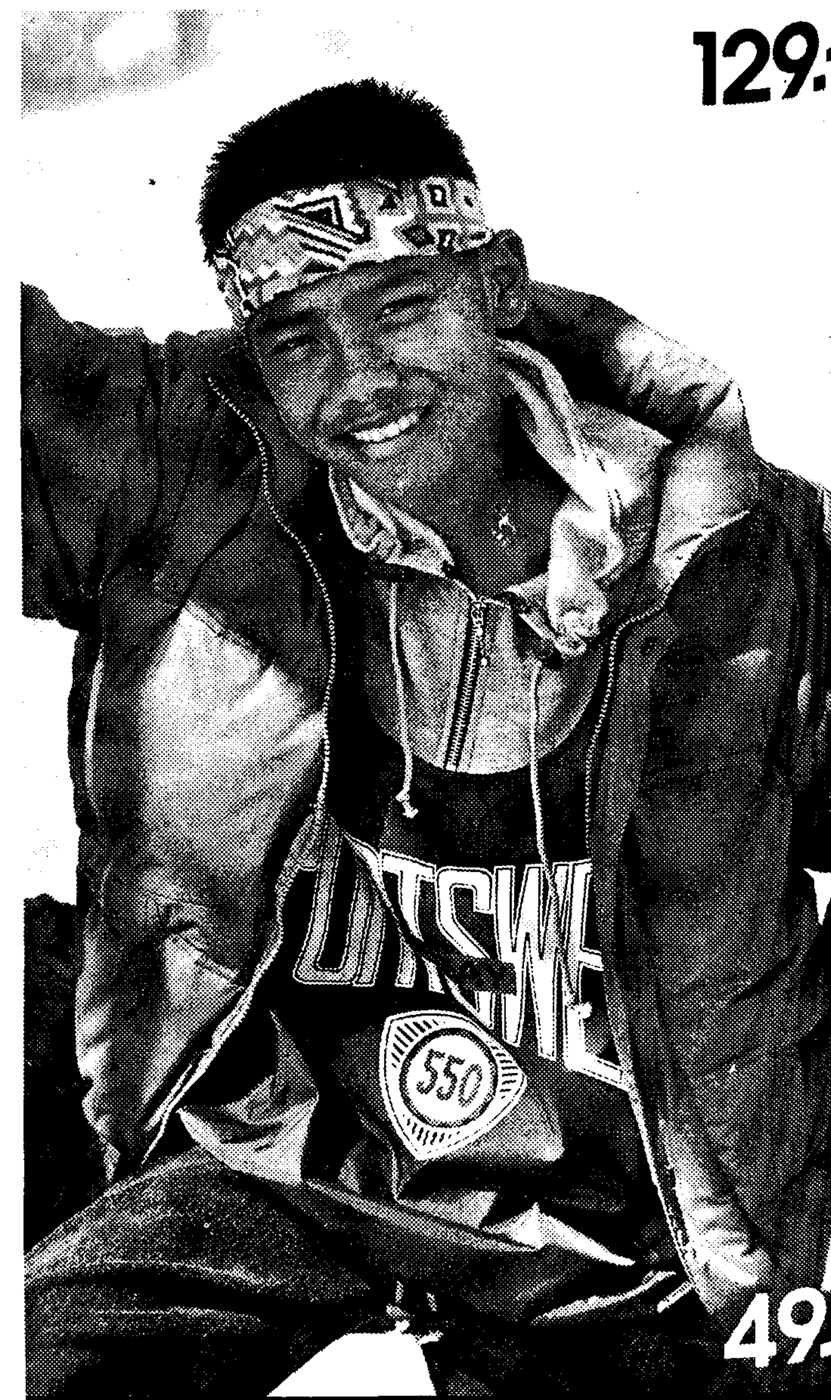
Palomino. Rood gebloemd jack. 92-122 69.-
Stretch blue denim skibroek. 86-122 39.-

Club 15. Rood/zwart jack met dubbele capuchon. 152-182 149.- Set met streeptuniek en uni legging. 152-182, 2-delig 79.-

Pachinco. Baseball jack. 128-146 110.- (152-182) 125.-
Capuchonsweatshirt. 128-146 45.- (152-182) 49.-
Blue denim jeans. 128-146 49.- (152-182) 55.-

Club 15. Uni 'dons' jack. 152-182 129.-
Anorak sweatshirt. 152-182 49.-
Zwarte denim jeans.152-182 49.-

TKM 06

Wat zie je er goed uit. C&A zeker.